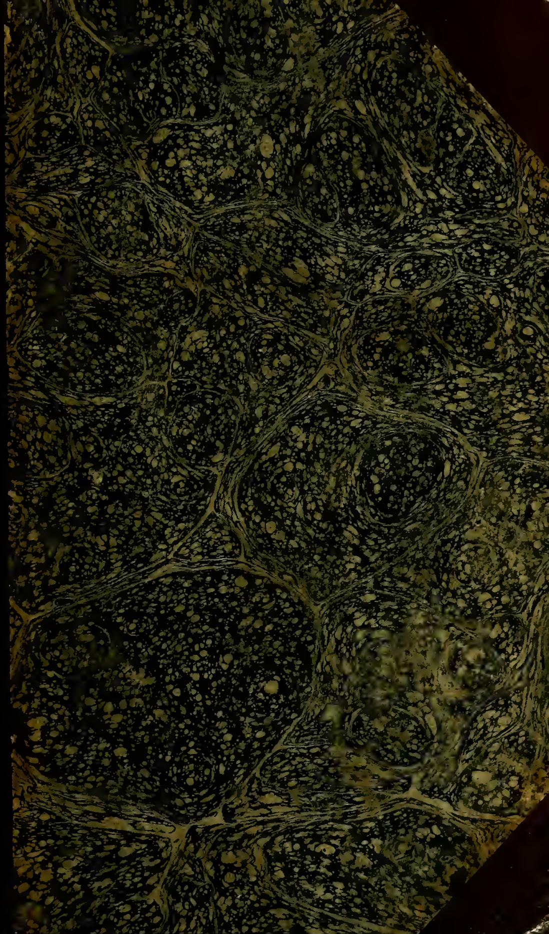
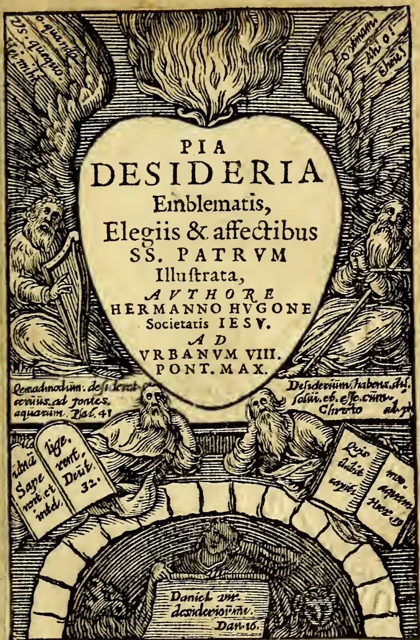

7/6

[No 18]

Sculpsit Christophorus à Sichem, pro P. I. P.

Typis HENRICI AERTSSENII,

ANTVERPIAE M. DC. XXVIII.

SANCTISSIMO

D. NOSTRO

VRBANO

OCTAVO

PONTIFICI

MAXIMO.

VI secũdùm Deum, PIA DESIDERIA, nisi desiderio orbis Christiani, Tibi, inquam, BEATISSIME PATER, dedicarem? Certè videntur Divinâ huc quâdã designatione destinata, quæ jam dudum Tibi olim Cardinali, maximo literatorum Patrono, à me

fuerant tacitâ cogitatione consecrata.

Iam quidem sacra Tua Pontificis Majestas tantùm deterrebat, quantum nuper MAPHÆI CARDINALIS BARBERINI notissima humanitas invitabat: ambitiosus tamen hic libellus meus, omnibus DESIDERIIS suis, ampliùs etiam Pontificis quàm Cardinalis patrocinio vindicari expetebat.

Venit ergo suo sibi argumento, cultuque diffidens, Tuarum verò Virtutum invitatu audax, ne dicam inverecundus. Vt optaret, Tuus in literas meliores amor impulit; ut auderet, VRBANI nomen suasit; ut timeret, sua infantia, Tuaque summa eruditio fecit. Vrbanitatem, cùm BARBERINVS esses, expertum se prolixissimè indicabat Carolus Scribani noster, oblato nuper

per

ɔer Prodigo ſuo. Amorem in litera-
os omnes & publica fama loque-
ɔatur, & confirmabat teſtimonium
Tarquinii Gallutii, qui inſcriptâ
Tibi ſuarum Orationum præfatio-
e narrat: *Ita Te ſolitum eos excipere,
ui Muſis hiſce manſuetioribus dele-
tantur, ut exterorum prope nemo Ro-
am ingrediatur, qui Te non conveniat,
nventumq́ue ſic admiretur, ut palàm
ronunciare non dubitet, unum Te eſſe,
ui, ſi facultas daretur, voluntas etiam
ſet, fugientes literas à ſitu atque ab
teritu vindicandi.*

Eruditionem denique etiam-
ım teſtantur politiſſimorum poë-
atum Tuorum immortalia moni-
enta.

Etenim VRBANE PONTI-
EX MAXIME, (quod ſine a-
ılationis notâ deprædicant om-
es.)

Seu per audaces nova dithyrambos
Verba devolvis, numerisque ferris
Lege solutis;

Seu Deum, Regesque ——
Concinis majore . . . . plectro;
Multa te Cœlo levat aura Cycnum.

Et quid ego, ad aras Tuas, semipaganus afferam, quæ
—— Apis Matinæ
More modoque
—— operosa parvus
Carmina finxi?

Hic metus, ne Marsyæ calamitate multarer, ad rudiores aures trepidantem relegabat, cùm denuò blandissimi nominis Tui venit in mentem, plusque ab VRBANO sperare jussit, quàm Marsyæ licuit ab inurbano Apolline.

Cogitabam præterea excusari me quoque temeritatis posse; si venissem, non quasi interpellaturus sacratissimas

cratiſſimas *Tuæ Beatitudinis* curas, revocatione ſtudiorum jam pridem depoſitorum, ſed valedicturus tantùm. Sic enim intelligebam, ad ſacrum Conclave (cùm in eo degeres Pontifex deſignandus) advolaſſe apes (Muſis olim ſacras) cellaſque ſuas, haud procul feneſtrâ Muſæi Tui conſtruxiſſe; non alio, ut ego quidem auguror portento, quàm quaſi valedicerent Phœbo ſuo; prædicerentque Majorum tuorum ceras, inſigniaque abs ſe expreſſa, deinceps Pontificiæ Tiaræ velut ſacro alveari ſupponenda.

O vaticinium cœleſti omine deſignatum, eventu certiſſimo approbatum! Quamquam non apibus modò naturâ ſuâ divinantibus, verùm etiam cuivis vel craſſiſſimo auguri, longè facillimum fuerit præſentire, Pontificem Te Maximum

futurum,

futurum, priùs quàm factus esse renunciareris. Certè enim maxima virtutum Tuarum decora, eruditionis, rerumq; abs Te gestarum fama, ita orbem pervaserat universum, ut priùs Pontifex Maximus, omnium esses acclamatione factus, quã Purpuratorũ Patrum sententiis dictus. Nimirum, jam Pontifex eras, sed Oraculo tantùm sanctissimi illius Senatus designandus. Et ne meritis testimonium deesset, calculis quinquagenis; quaternis præterea reliquis (qui soli desiderabantur) eligendus, nisi humanâ potius quàm Divinâ conspiratione id factum credi potuisset.

Permitte igitur, BEATISSIME PATER, ut qualem Te per omnem retrò vitam præstitisti, qualemque admirati sunt plurimi, Omnes aliquando orbe toto noscant, venerenturque.

renturque. Non equidem par Majestati Tuæ pictor sum, sed (quod Modestiæ Tuæ scio gratius fore) angustâ tabellâ Magnitudinẽ Tuam (ut ille olim solo pollice Cyclopem) aliquatenus adumbrabo.

Ignosce nostri læsus obsequio styli,
Amoris hoc crimen tui est.

Sacra Hebraïcæ linguæ adyta studiosus indagator penetrasti. Attici sermonis peritissimus, mella loqueris

—— *Dulcius illo*
Melle, quod in ceris Attica ponit apis.

Inter Latinos, ita chorum ducis, ut sanctissimos Pontifices, Damasum, Nazianzenum, Orientium, Ennodium, Ambrosium, Paulinum, Prosperum, Sidonium imitatus, sermonem elegantissimis, ne dicam prope divinis, numeris alligaris.

Venio

Venio ad honorum gradus, per quos Tua Te Virtus duxit. Anno ætatis decimo nono Te Sixtus Quintus ad prælaturam evexit; nempe jam tum orbis principatui maturum, si id ætatis Tibi Pontificatum adolescentia, ut Augusto Imperium, permisisset.

Iam tunc canities animi, jam dulce loquendi
Pondus, & ingenium venerat ante diem,
Ingenium cœleste suis velocius annis.

Protonotarius deinde Apostolicus, Abbreviator Parci majoris, Referendarius utriusque signaturæ, Clericus cameræ factus es.

Anno vigesimo primo, Clemens VIII. maritimum Tibi Vmbriæ oppidum, Fanum Fortunæ, pro se gubernandum dedit; auguratus nimirum quòd fortunam ipsam dein-

ceps

ceps arbitratu tuo recturus esses.

Et quæ, quantaque deinde à Te munera, domi, forisque (fortunâ semper veluti morigerante) administrata sunt?

Redeunte in Pontificios census, Ferrariensi dominatu, instrumento extincti feudi scribundo præfuisti.

Beneventanis finibus regundis, unà cum *Alexandro Ludoisio* Cardinali, (qui Pontifex postea Gregorii XV. nomen accepit) arbiter datus es.

Iudex æstimandę litis de Perusino lacu, fundisque Vmbriæ constitutus, Perusiam triginta sex scutorum millibus æris alieni liberasti.

A Clemente VIII. Ferrariam ductus, celebrati abs se matrimonii inter Serenissimum Archiducem Albertum, duodecim Austriacorum Imperatorum sanguinem, & Elisabetham,

betham, Claram, Eugeniam Philippi II. Maximi illius Hiſpaniarum Regis filiam, nuptiales tabulas conſcripſiſti.

Fortunatiſſimorum Sponſalium conditiones, inter Catholicum Hiſpaniarum Regem Philippum III. & Margaretam Auſtriacam ejuſdem Pontificis authoritate abs te ſcriptæ, latæque, tam auſpicatas fecêre nuptias, ut meritò Tibi Hiſpania debeat potentiſſimum ſuum Regem Philippum IV. Gallia Reginam Annam Auſtriacam; Roma Cardinalem Ferdinandum; cætera Regna ſpes maximas ſuorum conjugiorum.

Denique ab eodem Clemente VIII. in Galliam legatus, ejus verbis Henrico Magno gratulatum iviſti, natâ ſibi prole Ludovico XIII. Rege juſtiſſimo, quem brachiis

chiis ſublatum, Pontificis Maximi nomine, à ſacro Baptiſmatis fonte ſuſcepiſti. O præclaram Pontificatus Tui arrham! Ecquis enim non intelligeret Te Cœlo aliquando ferendo ſucceſſurum, qui Regium illud Chriſtianiſſimi Regni ſidus Athlantis inſtar manibus ſuſtineres? Ita nempe naturâ comparatus eras, ut ad maxima quæque gerenda, perficiendaque natus videreris.

Igitur in Vmbriâ Commiſſarium Apoſtolicum; in Galliâ Nuncium, Bononiæ Legatum Pontificiũ geſſiſti. Quid ampliùs?

Ductus per omnes dignitatum formulas,
Meritusque plura quàm gerens.

Primùm Archiepiſcopus Nazarenus, Cardinalis deinde, tum Epiſcopus Spoletinus, Præfectus ſignaturæ Iuſtitiæ, Scotorum Pro-

tector, Congregationis de propagandâ fide à Gregorio XV. (ut olim à Clemente VIII. Congregationis de Principum debitis exigendis) Denique PONTIFEX MAXIMVS factus es.

Liceat igitur nunc, BEATISSIME PATER, illud quoque aliquousque in Te conferre, quod in CHRISTVM Pontificem immortalem Apostolus dixit:

Hebr. 7. *Talis enim decebat ut nobis esset Pontifex.*

Etenim hæc ætas nostra Tali Pontifice indigebat; & Tu Talis, ætate nostrâ, solus Pontifex esse merebaris.

Adeòque;ne ulli fas esset dubitare (quod olim Sanctiss. Pontifici Fabiano evenisse, accepimus) cùm in Conclavi esses, candidissimæ columbæ ad fenestram tuam advolantis

tis indicio (Divinitùs haud dubiè) es designatus. Id quod ego, nemini ambiguum esse posse, tum certò mihi persuasi, cùm intellexi, Te jam recens Pontificem omnium admurmuratione dictum, nondum solenni ritu è throno salutatum, genibus humi nixis, manibus, oculisque sublatis, Deum his verbis publicè compellasse:

Domine, si hæc electio, non est aut è gloriâ tuâ, aut è bono Ecclesiæ, aut salute meâ, priùs hinc efferar è Conclavi mortuus, quàm vivus.

O vocem Vrbano Pontifice dignam! vocem aris, templisque omnibus consecrandam! vocem, quæ quàm dignus Pontificatu esses, quo instinctu ad eum provectus, facilè indicaret.

Sic vive diu Ecclesiæ Tuæ VRBANE OPTIME MAXIME, cui

Princeps jubente cœlo præfectus es; & cùm hoc meum qualecumque munuſculum aſpicies, neque Pontificem Te eſſe, neque eum cujus tanta ſit Majeſtas, ſed VRBANVM recordare. Cætera Tua, utpote maxima omnia, plus nimio me deterrent; VRBANI ſolius pedes audeo ſubmiſſiſſimo oſculo venerari.

Sanctitatis Tuæ

Servus minimus

HERMANNVS HVGO
Soc. IESV.

L V-

LVSVS

IN

GENTILITIAS

SVÆ SANCTITATIS

APES.

VRBANE *terris* OPTIME MAXIME
Bene ominato nomine PONTIFEX,
Frustrà repugnas; quando Cœli
Auspiciis agitatur urna.

HONOR *fugacẽ persequitur virum;*
Fugit sequacem: si fugis, occupat
Vt umbra, venantesq; ludit
Niliacâ Crocodilus algâ.

Quisquis pudendæ miles adoreæ
Tinctam rubenti murice purpuram

Cretatus ambit, peſtilente
Virus atrox bibit ille gemmâ.

Fruſtrà repugnas; difficilem ſequi
Te Te prehenſat gloria, Te rapit:
A P E S *q́; de Cœlo propinant*
Lethifero ſine felle mella.

Fruſtrà repugnas; ſcilicet obviâ
Cervice mortem Prodigus invocans,
Sta pertinax non ferre plexam
Mellifluis A P I B V S *tiaram.*

Fruſtrâ repugnas; nunc APIBVS BONIS
Iubente Cœlo ſubjice verticem,
Sacriq́; ſignent B A R B E R I N V M
Aſtragalo meliore faſti.

Faſti auſpicatas indigitent A P E S,
Favosq́; fauſtos, dicite barbita;
Nutrice lactatus Camœnâ
Pindarico bibit ore nectar.

A P V M *rigatæ munere faſciæ,*
Favisq́ue cunæ dulcibus augures,
Nomenq́ue

Nomenque & omen melle plenum
Nectaris AMBROSIO *dederũt.*

Ætas metalli divitis aurea,
Regnata quondam falcigero ſeni,
Sudare, Portentum! cavatis
Ilicibus ſua mella vidit.

Non vidit auri fulgure ſplendidas
APES *Hymetti lambere verticem;*
Damnoſa quid Midæ vetuſtas
Vota canit pereuntis auro?

O Roma gemmis Ambroſiam bibe
Secura; dulci miſcuit utile
Aurumq; melli BARBERINVS,
Delicias opibus maritans.

Aurata nunc ſunt ſæcula! mellea
Nunc vivit ætas! aurea, mellea,
Exundat ubertas, beato
Roma favos ſociat metallo.

MAXIMILIANI HABBEQVII
S. I.

VRBANI
Octavi
APES
IN SIDERA RELATÆ CÆLESTEM CRATEREM IMPLENT NECTARE.

Cur modò cæruleis APIS *emicat aurea campis,*
Sueta priùs viridi carpere mella thymo?
Alvear ut ſubiit, quod terna Tiara coronat,
Mutat ovans Cælo Dia Meliſſa ſolum.
Scis quid agat Superis felicior advena Regnis?
Id quod humi fecit, jam facit illa Polo.
Mel APIS *alma favis inſtillat & impluit Aſtris,*
Quale dat Enna ſuis, quale dat Etna roſis,

Quale

Quale dat Hybla sacras invitans ruris alumnas,
Quale dat Actæis hospes Hymettis agris.
Sic olim sitiens liquidò sine nectare sidus,
Sidereus Crater, jam nova mella bibet.

BALDVINI CABILIAVI
S. I.

 DESI-

Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Psal. 37.

DESIDERIO
COLLIVM ÆTERNORVM
CHRISTO IESV
IN QVEM
Desiderant Angeli proſpicere
AMORI ET DESIDERIO
ſuo Vir Deſideriorum.

Domine ante te omne deſiderium meum,& gemitus meus à te non eſt abſconditus. *Pſal. 37.*

QVot mihi clàm tacitis mens æſtuet anxia votis,
Indicio potuit diſcere nemo meo.
Nemo, niſi arcani qui pectoris intima luſtrat,
Quem fugit humani nulla latebra ſinus.
Ille, meos gemitus, mea ſcit ſuſpiria ſolus;
Ille, oculis etiam perſecat ima ſuis.
Ecquis in alterius ſua ſenſa profuderit aurem,
Sit niſi ſecreti proditor ipſe ſui?
Si tamen ulla foret ſperanda hâc arte medela,
Ars deſideriis hæc foret una meis.

Sed

Sed neque compressas levat auris amica querelas,
Nec desideriis hàc sit ab arte modus.
Cœperat, heu! natos Rachel ululare peremptos;
Mox, ubi nil flendo profuit, abstinuit.
Scilicet ipse suas facit ignis, editq; favillas,
Quasq; pluit, nubes, ipsa resorbet aquas:
Sic meliùs, proprios quos fudi, combibo fletus,
Inq; suum recidit tutiùs unda sinum.
Quæ mea sint igitur, dum tristè gemo, lamenta,
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego.
Quid voveam, tacitis dum compleo littora votis,
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego.
Quid clamem, mea dum sese suspiria rumpunt,
Non nisi, non nisi nos novimus, ille, & ego.
O quoties fictas animus gerit histrio partes,
Et pugnant animo frons, oculiq; suo!
Dum gemit & patitur tragicos mens cæca cothur- (nos,
Sæpiùs in mimo Roscius ore salit.
Nulla fides lacrymis, lacrymæ simulare docentur,
Fictaq; tristitiam risibus, ora tegunt.
Solvor ut in fletus, putat omina tristia vulgus;
Solvor ut in risus, omina læta putat:
Fallitur ah! nostri neque scit mendacia vultus,
Cùm lætor, lacrymor; rideo, cùm doleo.
Vix tibi tot, Protheu, quot sunt simulantibus ora,
Vota quibus larvam dant, rapiuntq; suam.
Nemo meos gemitus, suspiria, votaq; novit;
Nemo, duo nisi nos, & duo sufficimus.

LIBER PRIMVS

GEMITVS ANIMÆ POENITENTIS.

Anima mea desideravit te in nocte. Isaiæ 26.
I.

I.

Anima mea desideravit te in nocte.
Isaiæ 26.

Ei mihi quam densis nox incubat atra tenebris!
Talis erat, Pharios quæ tremefecit agros.
Nubila, lurida, squallida, tetrica, terribilis nox;
Nocturno in censu perdere digna locum.
Non ego tam tristes Scythico, puto, cardine lunas,
Tardat ubi lentas Parrhasis Vrsa rotas:
Nec tot Cimmerio glomerantur in æthere nubes,
Vnde suos Phœbus vertere jussus equôs:
Nec reor invisi magis atra cubilia Ditis,
Fertur ubi furvâ nox habitare casâ.
Nam licet hîc oculis nullam dent sidera lucem,
Non tamen est omni mens viduata die:
Nocte, suam noctem populus videt ille silentûm,
Et se, Cimmerii, Sole carere vident:
Arctica cùm senos regnavit Cynthia menses,
Dat fratri reduci septima luna vices.
Ast me perpetuis damnat sors dira tenebris,
Nullaque vel minimo sidere flamma micat.
Et neque (quod cæcis unum solet esse levamen)
Ipsa suam noctem mens miseranda videt.
Quin tenebras amat ipsa suas; lucemque perosa,
Vertit in obscœnæ noctis opaca diem.

Nempe

Deus meus qui eduxisti me de tenebris, & umbra mortis, & vocasti me in admirabile lumen tuum; & ecce video. Gratias tibi illuminator meus, & conversus sum, & vidi tenebras in quibus fueram, & abyssum tenebrosam in quâ jacueram, & contremui, & expavi, & dixi: Væ, væ tenebris meis in quibus jacui! Væ, væ cæcitati illi in quâ videre non poteram lumen cœli! Væ, væ præteritæ ignorantiæ meæ, quando non cognoscebam te Domine! Gratias tibi ago, illuminator & liberator meus, quoniam illuminasti me, & cognovi te. Serò cognovi te veritas antiqua. Sero te cognovi veritas æterna. Tu eras in lumine, & ego in tenebris, & non cognoscebam te, quia illuminari non poteram sine te, & non est lux extra te.

August. Soliloq. cap. 17. Tu lux Domine; tu lux filiorum lucis, tu dies qui nescis occasum, in quâ ambulant filii tui sine offensione, & sine quâ omnes qui ambulant, in tenebris sunt, quia te lucem mundi non habent.

D. Gregor. in Job c. 21 Nox quippe est vita presens, in quâ quãdiu, per hoc, quod interna cõspicimus sub incertâ imaginatione, caligamus. Propheta namq; ad videndum Dominum, premi se quadam caligine sentiebat, dicens: *Anima mea desideravit te in nocte.* Ac si apertè diceret: In hâc obscuritate vitæ præsentis, videre te appeto, sed adhuc infirmitatis nubilo circumscribor.

Facile

Facile enim homini eſt, quidlibet deſide- Aug. in
rare à Domino, & ipſum Dominum non Pſal. 76.
deſiderare.

Habet namque mundus iſte noctes ſuas, Bernar.
& non paucas. Quid dico, quia noctes habet in Cant.
mundus, cùm pænè totus ipſe ſit nox, & to- ſerm. 75
tus ſemper verſetur in tenebris. Nox eſt, Iudaica perfidia; nox, ignorantia Paganorum; nox, hæretica pravitas; nox, etiam Catholicorum carnalis animalisve converſatio. An non nox, ubi non percipiuntur ea quæ ſunt ſpiritus Dei? Fruſtrà per has noctes, juſtitiæ ſolem & lumen quæritis veritatis, id eſt ſponſum; quia nulla ſocietas luci ad tenebras.

Nobis ergo unde in his tenebris veritas? Bern. de
unde charitas, in hoc ſæculo nequam, in Aſcenſ.
mundo, qui totus poſitus eſt in maligno? Domini
Putas erit qui intellectum illuminet, qui in- ſerm. 6.
flammet affectum? Erit utique ſi convertamur ad Chriſtum, ut velamen de cordibus auferatur: hic eſt enim de quo ſcriptum eſt: *Habitantibus in regione umbræ mortis, lux orta eſt eis.*

Gratias illi, qui me quæſivit fugitivum, Aug. in
qui me vocando ab interitu revocavit, qui Pſa. 138.
fecit mihi illuminatam noctem. Nox enim eſt quamdiu iſta vita agitur. Quomodo eſt nox illuminata? Quia Chriſtus deſcendit in noctem. Accepit Chriſtus carnem de iſto

ſæculo, & illuminavit nobis noctem; perdiderat enim drachmam mulier illa, *accendit lucernam*. Sapientia Dei perdiderat drachmam. Quid eſt drachma? Numus: in quo numo imago erat ipſius Imperatoris noſtri. (Factus eſt enim homo ad imaginem Dei, & perierat) Et quid facit mulier ſapiens? *Accendit lucernam*. Lucerna de luto eſt, ſed habet lucem quâ inveniatur drachma. Lucerna ergo ſapientiæ, caro Chriſti eſt. De luto facta eſt, ſed verbo ſuo lucet, & invenit perditos, *& nox illuminatio in deliciis meis*. Facta eſt mihi nox in deliciis. Deliciæ noſtræ Chriſtus.

Aug. lib. 7. Confeſſionũ cap. 10. O æterna veritas, & vera charitas, & chara æternitas! Tu es Deus meus, tibi ſuſpiro die ac nocte. Et cùm te primùm cognovi, tu aſſumpſiſti me, ut viderem eſſe, quod viderem, & nondum me eſſe qui viderem. Et reverberaſti infirmitatem aſpectus mei, radians in me vehementer, & contremui amore & horrore, & inveni longè me eſſe à te in regione diſſimilitudinis.

II.

Deus tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita. Pſalm. 68.

II.

II.

Deus tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita. *Pſalm.* 68.

SI tibi ſtultitiæ nulla eſt patientia noſtræ,
Omnia conſilio qui ſapiente regis;
Nullus ab offenſo veniam ſibi numine ſperet,
Nullus enim culpâ, ſtultitiâq; vacat.
Hæc quoque præcipuas afflat contagio mentes,
Et ſua ſtultitiæ quemlibet aura rotat.
Quid ſimulaſſe juvat? ſemel inſanivimus omnes,
Quiſque, quod infectum ſæpiùs optet, habet.
Et pater & mater, generis primordia noſtri,
Maxima ſtultitiæ ſigna dedêre ſuæ.
Credite poſteritas, fatali vendita pomo es;
Stultiùs hâc aliquid venditione fuit?
Nec minùs inſanus, magni patrimonia cenſus
Perdidit eſuriens, munere pultis, Eſau.
Et Salomon gemuit luſam vertigine mentem.
Quem vagus in furias præcipitavit amor.
Non igitur vatis præſaga oracula fallunt;
Maxima ſtultorum qui fore regna canit:
Caſſa nec alterius meritis, puto, vota querelis,
Quæ ſimili lacrymans fudit ad aſtra prece:
O utinam ſaperent! utinam ventura viderent!
Ad mala proclivis non ita turba foret.

Sic habet. Humanas agitant deliria mentes;
Si saperent; terris crimina nulla forent.
Quis (nisi desiperent) quosdam dixisse putaret,
Nullum qui terris imperet, esse Deum?
Quilibet ut peccet (aliàs peccare timeret)
Esse sibi nullum fingit in orbe Deum.
Ipsa igitur nostros avertunt crimina sensus,
Nullus & in vitium, sit nisi stultus, abit.
Sed neque se præceps tenet his dementia claustris,
In nova quotidie probra, notasque ruit.
Extruimusque domos, cœloq; educimus arces,
Ceu data perpetuò terra colenda foret:
Crastinus at vitæ jubet, heu! statione moveri;
Quis neget insanas nos fabricasse domos?
Conserimus platanos, disponimus ordine lauros,
Areolas hortis dividimusque suas:
Quæ stolidi serimus, vix tertius aspicit hæres,
Ecce operæ pretium, quod tuus hortus habet.
Sic, puto, dat senibus puerilis natio risum,
Cùm fabricat luteas, parvula turba, casas:
Ludicra sollicitis fervet respublica curis,
Hic fœnum, hic paleas convehit, ille trabes;
Aggerit hic gravido plumas et stramina plaustro,
Hujus erat testâ quærere munus aquam.
Et sibi tum structæ gratantur mœnibus urbis,
Magnaq; se pueri regna locasse putant.
Hæc videt, ac ridet quæ transit grandior ætas,
Vixq; graves sese virq; senexq; tenent.
Haud aliter Superis dant nostra negotia risum,
Regnaq; pro nidis, quæ fabricamus, habent.

Hoc

Hoc quoq; stultitiæ genus est memorabile nostræ,
Corpora tam varias nostra subire togas:
Pauca vel hoc studio, peregrinus ad oppida currat,
Inveniet vestes per loca quæque novas.
Si sedeant uno semel omnes forte theatro,
(Quot sua distinctos pompa, colorq; facit)
Ridiculis videat plenissima pulpita mimis,
Rideat & socii pallia quisque sui.
Iam quis non gemmas, quis non sibi cōgerit aurū?
Sudat in hoc hominum contriturq; labor.
Quid tamen est aurum, fulvæ nisi pulvis arenæ?
Gemmaque, quàm vitrei gutta gelata maris?
Et petit has tantâ gens stulta cupidine gazas,
Seu foret hinc miseris una petenda salus.
Ecce tibi minimo cœlum venale labore,
Et cœlum hoc pretio, quantula turba petit?
Heu genus insanum! terras præponitis astris,
Ducitis æternis lucra priora bonis!
Quis pueros (lusu si fors ita turpiter errent)
Ludibrio dignos elleboroq; neget?
Nempe sciunt levibus quid distent æra lupinis,
Vt semel abjectas deseruêre nuces.
Nos mage desipimus, cùm parva crepundia, cœlo,
Prô pudor! & fatuas pluris habemus opes.
O medici mediam stolidis pertundite venam!
Stultitiæ queat hic proximus esse furor.
Sed videt hæc, magnus qui temperat arbiter orbē,
Nostraq;, stultitiæ nomine, multa tegit.
Et mea propitius deliria plurima transit,
Multaq; scit cæcâ dissimulanda manu.

Et qui jus adimat, novit Prætoris egere,
Ne perdam, patrias qui mihi servet opes.
Ergo adeat sanum mea, fac, tutela patronum,
Stultitiæ custos esto vel ipse meæ.

Deus

Deus tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita.
Pſalm. 68.

STVLTISSIMVS *ſum virorum, & ſapientia hominum non eſt mecum. Non didici ſapientiam, & non novi ſcientiam ſanctorum.* Prover. 30.
Vtinã ſuſtineretis modicũ quid inſipiẽtiæ meæ! 2. ad
Stultitia [*enim*] *colligata eſt in corde pueri.* Cor. 11.
[Sed] vis noſcere quis ſit inſipiens, & Prover.
quis ſtultus? Reſpondeo; inſipiens eſt qui 22.
ſe à Paradiſi gaudiis peregrinũ eſſe non conſiderat, & ſe exulem in hoc exilio non attendit: ſtultus eſt, qui licet iſta cognoverit, liberari tamen à mundi miſeriâ per vitæ meritum non intendit. Tomo 9. Aug. in ſpec. peccat. cap. 8.

Dic ergo te ſtultũ, & ſapiens eris. Sed dic, dic, & intus dic, quia ſic eſt ut dicis. Si dicis, noli coram hominibus dicere, & coram Deo non dicere. Prorſus quod ad te ipſum pertinet, quod ad tua; tenebroſus es. Quid eſt enim aliud, eſſe ſtultum, niſi eſſe tenebroſum in corde? Auguſt. ſerm. 8. de Tẽp. cap. 5.

Quis eſt ſtultus ille qui tamquam luna mutatur, niſi Adam in quo omnes peccaverunt? Auguſt. epiſt. 119.

Inſipientiam quoque [David] ſtultum ſuum factum nominat, ab inſipientiâ procedens. Omne enim peccatum per ſtultitiam fit. Baſil. homil. in Pſal. 37.

fit. Qui igitur in peccatis perseverant, inque eis consistentes gaudent, & se oblectant ac deliciantur, nihilo dissimiles porcis sunt sese in volutabro luti provolventibus. Docet autem in quibus fuerit, cùm incideret in peccatum. Quoniam enim tempore aliquo *cor meum conturbatum est, & dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum:* tempore enim, inquit, peccati; pars animę rationis particeps haud modicam sustinebat perturbationem pravo confusa affectu, & tenebris, ab eo qui peccati fuit impulsor, obducta; adeò ut in *insipientiam* inciderit. ideò dicit, *putruerunt cicatrices meæ à facie insipientiæ meæ.* Conturbatum itaque cor ejus, quoniam in *insipientia* fuerat, & à virtute prudentiæ exciderat.

Orig. in Psal. 37. Rectè [autem] peccatum *insipientiam* vocavit, nemo enim sapiens id aliquando committit.

Chryso. homi. 17 in Gen. 14. Nihil peccato pejus; insipientes facit eos, qui antea intellectu, & sapientiâ multâ præditi fuerant.

Chryso. homil. 41. in cap. 6. Ioan. [Et certè] malitia omnis ex *stultitiâ* oritur; siquidem superbus & iracundus (quoniam sapientiâ carent) his affectibus absumuntur. ideò inquit Propheta: *Non est sanitas in carne mea à facie insipientiæ meæ:* ut omne peccatum è *stultitiâ* ortum habere demõstret: nam qui virtuti studet, qui Deum timet, is sapien-

ſapientiſſimus eſt. *Initium*, inquit, *ſapientiæ timor Domini*. Quod ſi ita eſt; malus, qui Dei timorem non habet, ſine dubio non eſt ſapiens. Qui hac verâ caret ſapientiâ: ſtultiſſimus eſt.

Nihil enim ab inſanientibus differunt, qui terrenas res, & brevì duraturas tamquam in ſomnis ſuſpicantur. Videntur divitiis affluere, cùm nullis affluant, in deliciis eſſe, cùm non ſint: neque ante ſe deceptos intelligunt, quàm ab inſaniâ liberentur. Chryſ. hom. 4. in Ioan.

Delirare tibi videor, cùm hæcce loquor; anicularia tibi videntur hæc verba. Tu enim (videlicet homo magni conſilii, magnæque prudentiæ) excogitas quotidie genera acquirendæ pecuniæ, de negotio, de agricultura, fortaſſis & de eloquio, de juris cõſultatione, de militiâ; addis, & de fœnore. primò hoc à te quæro: ſcis eum poſſeſſurũ cui ſervas? aut ſi nondum natus eſt, ſcis naſciturum? ſervas filiis; incertum eſt, an futuris, an poſſeſſuris? Aug. in Pſal. 38.

Sed quid eſt, dic quæſo, ſtultius homine qui laborat, & ſe excruciat, & tantas opes congregat, ut ex ejus laboribus alii ſe voluptate expleant? Quid eſt autẽ; *ſimul inſipiens & ſtultus peribunt?* Hic mihi videtur verba facere de impiis, qui toti rebus præſentibus affixi ſunt, easque ſuſpiciũt; de futuris autem nihil Chryſ. in Pſal. 48.

hil philoſophantur, ea de cauſa vocans eos *inſipientes.*

Ibidem. *Vocaverunt nomina ſua in terris ſuis.* Ecce aliud genus amentiæ; ædificiis, agris, & balneis ſua nomina inſcribere, & putare ſe magnam conſolationem ex eo accipere, & umbram pro rei veritate conſequi.

Ibidem. *A gloriâ ſuâ exturbati ſunt.* Quidnam poteſt cum hâc conferri ſtultitiâ, quando ea faciunt de quibus puniuntur; pro quibus ignominiâ afficiuntur?

Chryſ. hom. 55 ad pop. Antioc. Lignum quidē quod plantaſti, manet; domus quam ædificas, & ipſa manet; faber autem & agricola abducuntur & pereunt. Et cùm hæc fiant, tamquam immortales hæc omnia comparamus. Igitur audi quid Salomon dicat: *Ædificavi mihi domos*, inquit, *plantavi hortos & viridaria, vineas, natatorias aquarum.* Sed quid ait poſt hæc omnia? *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* Non ſimpliciter vanitas, ſed per excellentiam. Et quæſo credamus, & res apprehendamus in quibus non eſt vanitas: ſi ſplendida reſpicias ædificia, & horum te fallit aſpectus, ſtatim in cœlum reſpice: à lapidibus & columnis ad illum decorem oculos reflecte, & videbis quod hæc *formicarum ſint & culicum opera.* contemplare ſpectaculum; aſcende ad cœleſtia, illinc ędificiorum diſce ſplendorem, & hæc nihil eſſe invenies, ſed *parvulorum ludibria puerorum.* verùm

rùm non ferunt pueri, ut de re ullâ utili curam gerant.

Ita etiam quidam ſemper volunt ludere, humiq́ue ſemper jacent & humi ſerpunt ac reptant, & quæ humi ſunt, nempe terrena, affectant. Pueri autem ſæpè, cùm nos loquamur de rebus neceſſariis, eorum quæ dicuntur, nihil ſentiunt, ſed ſemper rident: ita etiam quidam, quando de regno loquimur, rident. Pueri rurſus, quando latronem viderint, & quæ ſunt intus auferentem, non ſolùm non prohibent, ſed etiam arrident inſidiatori. Sin autem calathulum aut ſiſtra abſtuleris, aut aliquid aliud ludicrum, indignantur & ægrè ferunt, ſe dilacerant & ſolum pulſant. Ita etiam quidam, videntes diabolum paterna omnia ſibi auferentem, rident, ad eum tamquam ad amicum accurrentes: ſi quiſquam autem aut poſſeſſiones, aut divitias, aut puerile aliquid abſtulerit, ſe diſcerpunt. *Intelligite inſipientes in populo, & ſtulti aliquando ſapite. Nolite pueri effici ſenſibus.* Parvi enim pueri, parva quidem hianti ore ſtupent & mirantur; rerum verò valde magnarum, non tantâ tenentur admiratione: *nolite pueri effici*; hoc eſt, *inſipientes*, ubi oportet eſſe ſapientes.

Chryſ. homil. 4 in 1. ad Cor. c. 1

Pſal. 93.

1. ad Cor. 14.

Chryſ. hom. 36 in hunc locum.

Pueris quidem iis, qui ſunt adhuc paulo minores, patres præbent ejuſmodi: calceos, veſtes, aureas quaſdam bracteas & armillas.

Chryſ. homil. in Pſ. 4.

armillas. Postquam autem creverint; illis eis ablatis, dant alia majora. Ita etiam fecit Deus: nos à parvis illis & puerilibus abducens, ea quæ sunt in cœlis pollicitus est. Ne hæc ergo quæ fluunt & prætercurrunt admireris, nec sis pusilli & abjecti animi.

August. Conf. 1. ca. 9. Sed majorum nugæ negotia vocantur; puerorum autem talia cùm sint, puniuntur à majoribus.

Ambr. in Psa. 118. Octon. 5 *Beatus vir cui nomen Domini spes ejus & non respexit in vanitates & insanias falsas.* Qui non respicit hæc beatus est, qui autem respicit, *insanus* atque *furiosus est.* & ideo resipiscat unusquisque à furore sæcularium cupiditatum, quæ ita mentem, animumque perturbant, *ut compos sui esse non possit.*

Psal. 24. *Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris [Domine.]*

Aug. l. 1. de peccat. mer. cap. 35. Ipsos namque fatuos videmus (quos vulgo moriones vocant) ad cordatorum delicias adhiberi, & in mancipiorum æstimatione, pretiosiores esse cordatis. E suum parvulum filium, à quo garriente talia pater lætus exspectat, provocat; sed dum spes subest incrementorum, & ingenii lumen accessurum creditur ætatis accessu, si ut convicia parvulorum, etiam in parentes non solùm injuriosa non sint, verùm etiam grata atque jucunda, [Quid] quòd in

hæ

hæc etiam concitentur studio ridendi, & vanitate majorum: nam plerumque illa ætas, jam patrem, matremque agnoscens, neutri eorum audet maledicere, nisi ab altero eorum, aut ab utroque, vel permissa vel jussa.

Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum: ſana me Domine, quoniam conturbata ſunt oſſa mea. Pſalm. 6.

III.

III.

Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum: ſana me Domine, quoniam conturbata ſunt oſſa mea. *Pſalm. 6.*

Conquerar; an ſileã? juſtas dedit ira querelas.
Heu ſine Pæoniâ ſola relinquor ope!
Non ego (verba licet mihi quis jurata dediſſet)
Speraſſem, cordi non magis eſſe tibi.
Siccine tardus ades, neque noſtra pericula tangũt?
Quæ potuit tantæ cauſſa fuiſſe moræ?
O mea ſpes! Numen quo non præſentius ægris,
Sic potis es noſtri non memor eſſe mali?
Nunc aderant pariter Podalyrius, atq; Melampus,
Phillyrides Chiron, Pæoniusq; ſenex.
Multáque præterea comitata Machaöne, turba;
Quiq; aliquod medicâ nomen ab arte gerunt:
Tu ſolus deeras, morborum publica cura,
Poſtq; tot Hippocrates ultimus ecce venis.
O mea ſpes! numen quo non præſentius ægris,
Sic potis es noſtri non memor eſſe mali?
Omnibus eſt oris viſus color indice linguâ,
Omnibus admotâ vena notata manu:
Nil, ajunt, vitale rubet, neque languida certas
Vena notat, pulſu præmoriente, moras.
Idq; ego plus ipſis deprendo medentibus ægra,
Deſtituit medicos ars ſua, meq; ſalus.

Quidnam igitur sperē fugientibus orba Magistris,
Morbus ubi vincit sævior artis opem?
Cæca per infectas serpunt contagia venas,
Imaq; subsidit lapsus in ossa dolor;
Et caput & cubiti se sustentare recusant,
Tinctáque vix Baccho vena medente redit.
Et jam vix animæ superest pars ultima nostræ,
Heu paror inferiis proxima pompa meis!
Denique qui morbos cupit omnes discere nostros,
Copia quod fieri non sinit, ille cupit.
Hic status, hæc rerum facies miseranda mearū est,
Nec juvor ullius, qui medeatur, ope.
Aspice, vix nostram poteris dignoscere formam;
Vultus abest vultu, seq; nec ipse refert.
Lumina suffossis retrò fugêre cavernis,
Magnáque purpureis facta ruina genis.
Ante diem nivei, lapsiq; è fronte capilli
Decrepitam fieri cogitis ante diem.
Nec quisquam hanc ferro potuit compescere noxā,
Quin caput & faciem carperet atra lues.
Tetrica quid memorem vigilis fastidia lecti?
Quæq; manu tangi vulnera cruda timent?
Vulnera, prôh nullis mulcenda Machäonis herbis!
Qualia, quæ secuit barbarus ensis, hiant:
Vulnera, sed penitus animi populantia fibras,
Quæ nullus medicâ claudat hiucla manu.
Nempe graves, mea sunt, quas feci, vulnera noxæ,
Vulnera, trux animæ carnificina meæ.
Adde, quod intus, opū dirus mihi turgeat hydrops,
Lentáque pigritiæ repat in ima lues;

Tensáque

Tensáque ventosi propè rumpant ilia fastus,
Et Veneris tacitus pectora cancer edat.
Hæc ego sæpè dedi variis tractanda Magistris,
Semper at oblatæ cura fefellit opis.
Scilicet ipse suas, hic tentet inaniter artes,
Qui raptum Androgeo reddidit arte diem.
Quique potestates succorum norat & usum,
Vna salus ægris spesque, Epidaure, tuis.
Nec juvet hic Chiron, operosæ viribus herbæ,
Nec summum medici numen Apollo chori.
Officium tanto cedit minus omne dolori,
Non habet hic ullum succus, odorvè, locum.
Quas igitur spectem, vestri nisi Numinis, aras,
Funeribus nullis quas Libitina notat?
O mea spes! Numen quo non præsentius ullum!
Ecce tuam veneror, mortua penè, manum.
Sanus Apollineâ non indiget arte vel herbâ,
Lege Machaoniæ, qui dolet, artis eget.
Mens mihi læsa dolet, plus simplice vulneris ictu;
Ne doleat, vires experiare tuas.
Illa ego sum, Solymis quam prædo cruentus arenis
Stravit, & immiti diffidit ense latus.
Tu Samarita, mero, Tu vulnera mitis olivo
Obline, barbaricâ vulnera facta manu;
Quosque Levita negat, medicos insperge liquores,
Crescet ab infuso rore meroque salus.

 Miserere

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Psal. 6. v. 3.

Auguſt. ſoliloq. cap. 2. ÆGROTVS ſum, ad medicum clamo; cæcus ſum, ad lucem propero; mortuus ſum, ad vitam ſuſpiro. Tu es medicus, tu lux, tu vita, IESV NAZARENE; miſerere mei fili David; miſerere mei fons miſericordiæ. Audi quid ad te clamet infirmus; Lux quæ tranſis, expecta cæcum; præbe ei manum ut ad te veniat, & in lumine tuo videat lumen.

Auguſt. medit. cap. 36. Imperfecta enim mea plurima vident oculi tui. Mitte, quæſo manum pietatis tuæ in me, & tolle de me, quicquid offendit oculos pietatis tuæ in me. Coram te Domine eſt ſanitas & infirmitas mea. Illam precor ſerva, iſtam ſana. *Sana me Domine & ſanabor; ſalvum me fac & ſalvus ero.* Tu qui infirma ſanas & ſanata conſervas. Tu qui nutu tuo reſtauras diruta & collapſa.

Guilber. Abb. ſer. 46. in Cant. Vtinam tibi Domine, aliquæ filiæ Hieruſalem nuncient languores meos, ſi qui ſunt in me qui commēdari tibi digni ſunt; nam multi ſunt in me indigentes curari. O me felicem ſi aliquis Centurio cœleſtis dicat tibi: *Domine puer meus jacet paralyticus in domo, & malè torquetur!* utinam Domine ſtatim reſpon-

deas,

deas, *Ego veniam, & curabo eum. Dic Domine verbo, & sanabor.* Verbo enim ades, quia verbum es.

Medicinas de terra, propter singulas quasque suas corruptelas creasti. Singula solatia singulis malis obviantia præparasti; quoniam es misericors, & miserator. August. soliloq. cap. 20.

Hei mihi, Domine, miserere mei. Hei mihi, ecce vulnera mea non abscondo. Medicus es, æger sum, misericors es, miser sum. Aug. lib. 10. conf. cap. 28.

Numquid non potens est manus tua Deus omnipotens sanare omnes languores animæ meæ? Idem ibidem cap. 30.

Multas infirmitates habet anima nostra. Quot peccata, tot infirmitates. Hieron. in Psal. 102.

Ægrotat humanum genus, non morbis corporis, sed peccatis. August. serm. 59. de verbis Domini cap. 11.

Non modò enim paralysi dissolvi, verùm etiam peccare, languor est, & longè illo languore deterior, ac tanto utique, quanto est corpore anima præstantior. Chrys. homil. 14. in c. 4. Matt.

Præsta mihi Domine medicinam unde mea possint curari vulnera: visita me infirmum, cura me ægrum, sana me languentem, & suscita me mortuum. August. medit. cap. 40.

Varios siquidem languores habemus animarum, & hi sunt quibus [Christus] principaliter vult mederi. Chrys. in c. 4. Matt. hom. 14.

Propterea enim illas ægritudines sanat, ut istas scilicet de nostris animabus expellat.

Ambrof. tract. de 42. manfionibus. Animæ languor peccatum eſt, unde dixit Propheta; *Sana animam meam, quia peccavi tibi*, languor animæ noſtræ ſuperbia eſt, avaritia eſt.

Ambrof. lib. 4. in c. 4. Luc. Etiam in typo mulieris illius, ſocrus Simonis & Andreæ, variis criminum febribus, caro noſtra languebat, & diverſarum cupiditatū immodicis æſtuabat illecebris. Nec minorem febrem amoris eſſe dixerim quàm caloris. Itaque illa animū, hæc corpus inflammat; febris enim noſtra, avaritia eſt: febris noſtra, libido eſt, eò quòd ignitæ ſint cupiditates: febris noſtra, iracundia eſt: febre libido flagrantior eſt, graviusque præcipitat & inflammat.

Chryſ. in cap. 3. ad Phil. ſer. 11. digreſſione morali. Vexabat enim nos morbus gravis ac febris vehemens, decumbebamusque, non in lecto, ſed in ipſâmet vitioſitate, perinde ac in ſtercore. In improbitate volutabamur, ſcatentes ulceribus, fœtorem ſpirantes, ſquallidi, incurvi, umbræ potiùs quàm homines.

Auguſt. ſerm. 59. de verbis Domini, cap. 11. Quin jacet toto orbe, ab Oriente uſque ad Occidentem, grandis ægrotus; ſed ad ſanandum grandem ægrotū deſcendit omnipotens medicus. Humiliavit ſe uſq; ad mortalē carnem, tamquam uſq; ad lectum ægrotantis.

Chryſ. in cap. 3. ad Philip. ſer. 11. Vidit in ſtercore jacentem, à vermibus exulceratum, à febri & fame oppreſſum, nullo non morbi genere laborantē. Nam & febris vexabat [hoc enim eſt improba cupiditas]

&

& inflammationes urgebant [hoc enim arrogantia] & quædam insatiabilis fames occupabat [hoc enim avaritia] & sanies undiq; [hoc enim scortatio] & cœcitas oculorum [hoc enim idololatria] & surditas & stupor [hoc enim erat, lapides & ligna adorare, & cum illis colloqui] & multa deformitas [hoc enim vitiositas] triste nimirum quiddam & morbus gravissimus. Vidit, absurdiùs (quàm insanientes soleant) loquentes, & lignum & lapidem Deum vocantes. Vidit in tantâ vitiositate; nec tamen abominatus est, non amarior factus, non aversatus est, non odio prosecutus; Dominus enim erat, & opus suum non oderat. Deinde quid facit? optimi medici more parat pretiosa pharmaca;

Et quia ipse est & verbum Dei, ægris suis non herbarum succis sed verborum sacramentis medicinam conquirit. Origen. hom. 1. in Levit, cap. 12. & 13.

Erat namque Archiatros, qui posset curare omnem languorem, & omnem infirmitatem. Origen. hom. 1.

Noverat, venâ inspectâ, quid intùs ageretur in ægroto. in Ps. 37. Aug. in Ps. 43.

Erat humanarum ægritudinum Pæonius Medicus, & sanctus ægrotæ animæ incantator. *Salvum*, inquit, *fac servum tuum Deus meus sperantem in te. Miserere mei Domine, quia clamavi ad te totâ die.* Bonus autem Pædagogus, Clem. Alex. l. 1. Pædag. cap. 2.

qui eſt ſapientia (qui verbum Patris, qui fabricatus eſt cœlum) univerſi figmenti curam gerit, ejusque corpori & animæ medetur: qui eſt omni ex parte ſufficiens medicus, humanæ naturæ ſervator: *Surge*, inquit Paralytico, & ſublato, in quo jaces, grabato, *vade domum*; & qui prius erat infirmus, extemplò ſanus & firmus evaſit. Et mortuo Lazaro dixit *egredere*; ille verò mortuus, ex ſepulcro exiit, qualis erat antequam moreretur, meditatus reſurrectionem.

Aug. vel quis alius lib. de verâ & falsâ Pœn. c. 5

Ideò autem tot ſalvavit febricitantes, tot languidos, tot claudos, tot cæcos & aridos, ne deſperet de ſe peccator: medicum ſe vocat, & non ſanis ſed malè habentibus opportunum.

Aug. de doctrinâ Christianâ li. 1. ca. 14.

Et ſicut ille qui medetur vulneri corporis, adhibet quædam contraria; ſicut frigidum calido, vel adhibet etiam quædam ſimilia: ſic Dei ſapientia hominem curans, ſeipſam exhibuit ad ſanandum; ipſa medicus, ipſa medicina. Quia ergo per ſuperbiam homo lapſus eſt, humilitatem adhibuit ad ſanandum. Serpentis ſapientiâ decepti ſumus, Dei ſtultitiâ liberamur. Iam verò ſimilia, quaſi ligamenta membris & vulneribus noſtris adhibita, illa ſunt; quod per feminam deceptos, per feminam natus; homo, homines; mortalis, mortales; morte, mortuos liberavit.

Quod

Quod si te ergo fortasse animarum nostrarum prædo & tyrannus, vel à Hierusalem in Hiericho descendentem, vel alibi uspiam inermem & imparatum nactus, usque adeò sauciavit; Nazian. orat. 16.

Clama; *Ego dixi, Domine miserere mei, sana animam meam, quoniam peccavi tibi:* sanat te Deus, confitere tantum vulnus tuum. Iaces sub manibus medici; patienter implora auxilium, fovet, urit, secat; æquanimiter tolera, tantum noli attendere nisi ut saneris; sanaberis autem, si ostendas te medico; non quia ille non videt, si tu te abscondas, sed ipsa confessio initium sanitatis est. August. hom. 12.

Vulnus, medicum quærit; Medicus, confessionem exigit. Amb. in Psal. 40.

Convertere ad me, ait Dominus, *numquid resina non est in Galaad, aut medicus non est ibi? quare non ascendit sanitas filiæ populi mei?* grandi plagæ altâ & prolixâ opus est medicinâ. Amb. ad Virgi. lapsam cap. 8.

Totum enim genus humanum, est ille homo, qui jacebat in viâ semivivus, à latronibus relictus; quem contempsit transiens Sacerdos & Levites; & accessit ad eum curandum eique opitulandum transiens Samaritanus, in quo Samaritano, se voluit intelligi Dominus noster IESVS CHRISTVS. August. serm. 37 de verbis Dom.

Ideò unusquisque nostrûm, cordis & corporis genua flectens, oret Dominum nostrum IESVM CHRISTVM (*qui sanat omnes infirmitates* Amb. de 42. mãsion. mansione 9.

infirmitates nostras) & cum Prophetâ dicat *Sana me Domine & sanabor, salva me, & salvabor.* dicat & cum David: *Sana me Domine quoniam conturbata sunt omnia ossa mea.*

Chrys. in Ps. 26 Omnis enim qui medicum non agnoscit phræneticus est. Nam quoties phrænetico videmus medicis contumeliam facere, resistere sanitati, nolle curari, deridere veram curam?

Ibidem. Currite ad medicum dum potestis; ne cùm velitis, non possitis.

Aug. in Ps. 102. Si adhuc quibusdam perturbationibus anima quatitur, post remissionẽ peccatorum languor est; *sanat & omnes languores tuos.* Sanabuntur omnes languores tui, noli timere. Magni sunt, inquies; sed major est medicus. Omnipotenti medico nullus languor insanabilis occurrit; tantùm tu curare te sine; manus ejus ne repellas, novit quid agat. Non tantùm delecteris cùm fovet, sed etiam toleres, cùm secat. Tolera medicinalem dolorem, futuram cogitans sanitatem ferto ergo manus ejus, ô anima, quæ benedicis eum, non obliviscens omnes retributiones ejus, *sanat enim omnes languores tuos.*

Aug. in Psal. 40. Planè committamus nos medici manui non enim errat, ut sanum pro putri secet Novit quod inspicit, novit vitium, quia ipse fecit naturam: quid ipse condidit, quid de nostrâ cupiditate accessit, discernit. scit se sa

n

o homini præceptum dediſſe, ne languo-
em incurreret; dixiſſe in Paradyſo, hoc
ıanduca, & hoc noli. Non audivit ſanus
ıedici præceptum, ut non caderet; audiat
el ægrotus ut ſurgat.

Quiſquis ergo es, ô Chriſtiane, qui ſani-
atem jactas & te vulneratum fuiſſe diſſimu-
as, qui integritate gaudes & te ægrotum
uiſſe non mœres, qui te deſtitutum jacuiſſe
on reſpicis, ſed erectum in Eccleſiâ gloria-
is; ama CHRISTVM qui te à prædonibus li-
eravit, dilige Dominum qui te proſtratum
ıcentemque erexit. Dilige, inquam, Domi-
um, qui te in Eccleſiæ ſtabulum, per ſemet-
pſum, invexit; qui rectori ſtabulario com-
ıendavit; qui duos denarios, hoc eſt, legem
c Euangelium in eruditionem tuam eroga-
i præcepit. Dilige, inquam, Dominum qui
bi dicit: *ecce ſanus es*. Dominus enim caram
ıam ſalutem habet, qui propter te in ſæcu-
ım venit, & te à nefandis latronibus libe-
avit.

Chryſ. in c. 10. Lucæ, hom. de Samar.

IV.

Vide humilitatem meam, & laborem meum : & dimitte universa delicta mea. Psalm. 24.

IV.

IV.

Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. *Psalm.* 24.

ASpicis, heu sævus! nostris neq; tangere curis?
Aspicis, & credi vis tibi, me quod ames?
Futilis ignaro cantetur fabula vulgo;
Sentit amicorum vulnera, quisquis amat.
Aspicis & pateris; neque cura est ulla juvandi;
Verus amor promptam non ita tardat opem.
Aspice, quàm turpi jubear vigilare labori;
Aspice, cui tendam colla premenda jugo.
Si foret ingenuâ saltem labor indole dignus,
Nec nimis abjectæ vilius artis opus.
Multa meos casus magnorum exempla levarent,
Et faceret propriam, sors aliena, levem.
Sæpè Ducum proavos, Regesque noverca coëgit
Augustas operi sors adhibere manus:
Protea frænantem septemplicis ostia Nili,
Sic oras miseram, Rex Menelae, stipem.
Dextra Syracosii sceptris assueta Tyranni
Sic ferulas, pueris sceptra verenda, tulit.
Flēda exēpla quidē, tamē haud ducenda pudori,
(Non etenim miseris sunt sua fata probro)
Ast mea non lacrymis, sed digna pudore ruina est,
Quæ roto serviles spontè subacta, molas.

Qualis

Qualis ab infidâ Sampſon detonſus amicâ,
Circuit indignas, hoſte vidente rotas.
Atque utinā famulas tantùm damnarer ad artes!
Explerem ingenuâ ſordida penſa manu:
Turpibus at ſervum vitiis addicere pectus,
Vilius eſt quâvis mancipis arte probrū. (boris)
Ah pudet! & (duplicis nova quæ mihi cauſa ru-
Ipſa meum damnans execror author opus.
Vix benè pertæſum eſt, rurſumq; revolvitur error,
Creſcit & attextis nexa catena malis.
Scilicet illa manet plectendas ultio noxas,
Admiſſum ſequitur mox nova culpa ſcelus.
O quàm ſæpè meo ſenſi hæc ludibria damno!
Nec tamen eſt damni mens revocata metu.
Nempe trahor vario ſtudia in diverſa duello,
Vt ratis ambiguis jam pila facta Notis.
Et trahit hinc (vitii, quæ lena comesq;) voluptas;
Quiq; ſubit vitium, retrahit indè dolor.
Sæpiùs illa tamen redit è certamine victrix,
Aſſiduus vitio ſit licet ille comes.
Sic habet alternos virtus, vitiumque triumphos,
Et meus æterno vertitur orbe, labor.
Tu ſuper hæc etiam loris ſervilibus inſtas,
Addis & in pœnas verbera dura meas;
Pœnaq; cùm culpæ ſit culpa ſecunda peracta,
Suppliciis pœnas adjicis uſque novas.
Nempe Ixionius non eſt modò fabula terror,
Vincta ſed æternæ vertor in orbe molæ.
Aſpicis hæc durus, neque noſtro tangere fato?
Aſpice, & in pœnas mitior eſto meas.

Vide

Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. *Psalm.* 24.

IN quantam tribulationem deveni! in quos fluctus tristitiæ, in quâ nunc sum; qui jucundus eram & dilectus in potestate meâ! nunc verò reminiscor malorum quæ feci. Mach. 6.

Vide humilitatem meam, attende dejectionem infirmitatis meæ. Beda in Psal. 24.

Contrarietas culpæ facta est homini pondus pœnæ; ut corruptioni suæ malè liber serviat, qui benè servus de incorruptionis libertate gaudebat. Greg. c. 22. in c. 7. Iob.

Nunc etenim menti cedit caro, nuncq; vicissim
Mens carnem sequitur. ———
Namq; bonũ cupiẽs, facit id tamẽ ipsa quod odit;
Servitium lacrymis persequiturq; grave. Nazian. carm. de animę calamitatib.

Quamvis [enim] quispiam locuples sit & generosus, est tamen inter abjectos abjectissimus, cùm à peccato vincitur, quemadmodum enim si Rex quispiam barbarorum servus fiat, omnium est miserrimus, sic qui in peccato vivit. Barbarum namque peccatum est, animam enim sub Tyrannidem redigit; nihil enim tam præter rationem est, quàm peccatum; unde ait Propheta, *Homo cùm in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus.* Chrys. hom. 9. in epist. 1. ad Cor. tom. 4.

Orig. hom. 16 in ca. 67 Genef.

Sanè fi intelligamus fpiritualiter, quæ fit Ægyptiorum fervitus; agnofcimus, quia fervire Ægyptiis, non aliud eft, quàm obnoxiū fieri carnalibus vitiis, in quod utique unumquemque non extrinfecus illata neceffitas cogit, fed fegnities animi & libido ac voluptas corporis fubegit, cui fe animus per concordiam fubdit. Denique & Salvator de libertate & fervitute in Euangelio differens, ita loquitur: *Omnis*, inquit, *qui peccat fervus eft peccati*.

Hom. 8. in cap. 15. Exo.

Sicut ergo Ægyptus (ifta terrena provincia) filiis Ifraël, domus dicitur fervitutis, ad comparationem Iudææ & Ierufalem (quæ eis domus efficitur libertatis) ita ad comparationem cœleftis Hierufalem (quæ ut ita dicam; mater eft libertatis) totus hic mundus, & omnia quæ in hoc mundo funt, domus eft fervitutis.

Auguft. ferm. 12 de verbis Domini.

Quid ergo mirum fi mundus multa vapulat? fervus eft, fciens voluntatem Domini fui & faciens digna plagis; non ergo recufet vapulare multis, quoniam fi non vult audire præceptorem injuftè, juftè patietur ultorem; vel non murmuret contra caftigatorem, cùm videat fe plagis dignum, ut mifericordiam mereatur.

Prover. 26. v. 3.

Flagellum equo, & camus afino, & virga in dorfo imprudentium.

Bernar.

Ergone beftiæ fumus nos? beftiæ prorfus. *Homo*

Homo cùm in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus. ferm. 3. super *Qui habitat in adjutorio.* Bernar. serm. 5. de Ascẽs. Paulin. epist. 4. ad Severum.

Asinini quidam & bestiales motus legem contrariam habent. Cùm jejunare consentis, urget gulæ illecebra; cùm vigilare proponis, somnolentia premit: *quid faciemus huic asino?*

Eadem peccatores spiritualiter feremus, quæ [Sampson] carnaliter ad nostram eruditionem expressa, sustinuit. Ita enim nobis, ut illi hostis illudet, *& vertendis molis velut asinos* deputabit. Vnde nos Dominus (ne collum nostrum, non subditum jugo Christi dignum faciamus *asinariâ molâ*) admonet per Prophetam: *nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus.* Homo enim, ut alibi dicit idem Propheta, *non intelligens honorem suum, comparatur jumentis & similis efficitur.* Quod in Rege Babylonio videmus evidenter expletum, qui stoliditatis impiæ & vecordis superbiæ pœnam, sensu hominis exutus in belluino hoc corde sustinuit. Etenim homo in errore positus & in justitiâ relapsus, justè ut Sampson sapientiæ pariter & gratiæ virtute desertus, cæcitate punitur & *molâ*; quia dignus est *opere jumentario*, qui semetipsum lumine rationis orbaverit, & in similitudinem belluarum corporis servus, abjecerit. Considera hujusmodi mortalium vitam, & tota tibi species *jumenti molentis* occurrat. Vt ille pannis oculos corporis, sic iste

ſordibus vitæ ſuæ oculos mentis obſutus, per errores ſuorum ſenſuum, quaſi circa *ambages molarum* laborioſâ miſer ſtatione verſatur, uſui ſuo vacuus, laborioſus alieno. Stat in viâ peccatorum compeditus vinculis cupiditatum ſuarum, & ipſe ſibi carcer eſt, obſeſſus tenebris erroris ſui, & conſcientiæ ſquallore concretus in ſemetipſo *piſtrini ergaſtulum* patitur, ſaxum cordis ſui pertinacia iniquitatis induratum quaſi *molam verſat*, farinam hoſtibus ſuis, de corruptâ animæ ſuæ fruge, conficiens; quia ſicut ſcriptum eſt: *peccator de animâ ſuâ currit*. Ita qui peccatum operatur de molâ vitæ ſuæ, hoſtile triticum molit ut Zabulum paſcat, cui panis eſt anima, quæ ſibi fames eſt.

Origen. tract. 5. in Matt. cap. 18.

Sunt autem & *molarum differentiæ*, ut ſint quædam earum humanæ, aliæ aſinariæ. Et humana quidem eſt illa de quâ ſcriptum eſt: *Duæ erunt molentes ad unam molam; una aſſumetur & altera relinquetur.*

Ambr. in cap. 17. Lucæ.

Diſcutiamus ergo, quæ molant, quid molant, quídve piſtrinum ſit: & fortaſſe mundus iſte piſtrinum eſt, & quod in eo humani corporis forma referatur, in quo anima noſtra velut quodam carcere includitur, panem ſi conſulat boni, operatura cœleſtem. In hoc ergo piſtrino anima obnoxia delictis triticum molendo madefactum & gravi humore corruptum, non poteſt interiora ab exterioribus

rioribus separare, & ideò relinquitur, quia ejus similago displicuit.

Asinaria autem mola non irrationabiliter dici potest gravissimum hominis malum, quod semper deorsum trahit. Origen. tract. 5. in Matt. cap. 8.

Nam quid per *molam asinariam*, nisi actio terrena signatur, quæ dum colla mentis per stulta desideria constringit, hanc *in laboris circuitum* mittit? Gregor. lib. 6. mor. c. 26. in c. 5. Iob.

Molendinum enim labor est hujus sæculi; August. ser. 107. de tẽp.

Et molendinum puto dictum mundum istum, quia rotâ quâdam temporum volvitur, & amatores suos conterit. Aug. in Psal. 36.

Testatur Sampson Allophylis captus, qui postquam oculos perdidit, *ad molam* deputatus est; quia nimirum maligni spiritus postquam tentationum stimulis intus aciem contemplationis effodiunt, foras *in circuitum laborum mittunt*. Greg. 7. mor. c. 16. in c. 6. Iob.

Et quare in *molendino?* quia in isto mundo versantur: ubi *molendinum* intelligitur, quia *sic vertitur mundus iste, quo modo mola.* Aug. in Ps. 132.

Quare in *molendino?* quia devincti in sæculo, *circuitu* rerum temporalium, tamquam *molâ* detinentur. In Ps. 99

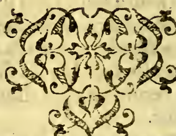
Et trahebant me post se, *in circuitu*, de vitio in vitium, & de luto in lutum. August. soliloq. cap. 6.

Vnde bene quoque per Psalmistam dicitur, *Deus meus, pone illos ut rotam.* ut rota po- Gregor. lib. 16.

30. in c. 24. Iob. nuntur quippe iniqui, quia in *circuitu laborũ missi*, dum ea quæ antè sunt negligunt, & ea quæ deserenda sunt sequuntur, ex posterioribus elevantur, & in anterioribus cadunt.

Greg. li. 2. mor. c. 4. in 1. c. Iob. Hinc est enim quod per Psalmistam dicitur: *in circuitu impii ambulant*; quia dum interiora non appetunt, in exteriorum labore fatigantur.

Bernar. hom. 81 in Cant. Miser ego homo! quis me liberabit à calumniâ hujus pudendæ servitutis? miser sed liber, liber quia homo, miser quia servus, & pro servitute quidem miserabilis, sed pro voluntate inexcusabilis. Voluntas enim est quę se, cùm esset libera, servam fecit peccati, peccato assentiendo, quia qui facit peccatum, servus est peccati.

V.

Memento, quæso, quòd sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. Iob. 10.

V.

V.

Memento, quæso, quòd ſicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. *Iob.* 10.

Credideram Superis procul eſſe oblivia regnis,
Resque ſuas memori Numina ferre ſinu:
Serpit at hic Superis, video, quoq; mẽtibus error,
Aut aliquem ſimulant Numina cauta dolum.
Tu vel es, aut certè cupis immemor eſſe videri,
Qui dubitas proprium quale creâris opus.
Si neſcis, referam; ſi ſcis, cur fingere pergis?
Me Tua de luteâ dextera fecit humo.
Quæris ubi? toto locus eſt notiſsimus orbe,
Primus ubi pater eſt conditus, hortus erat.
Fons ubi de riguis argenteus exilit herbis,
Quadruplicique ſuas flumine findit aquas.
Scire lubet tempus? minimo poſt tempore, ſalſas
Cum maris aggeribus terra coëgit aquas.
Addo, (quod hiſtoriæ facit, hâc quoq; parte, probandæ)
Puniceo rubuit Dædala gleba ſolo.
Hinc tribus es modicam digitis admenſus arenam,
Primáque maſſa mei corporis illa fuit.
Nec primis erit his natalibus exitus impar,
Nil niſi pulvis eram, nil niſi pulvis ero.
Sic faber argillam ſamiis dum repperit agris,
Ædificat facili pocula ficta luto.

Principiò, terræ ſegmenta ligonibus urget,
Indè levi madidam flumine mollit humum;
Denique materiam pernix rota verſat in orbem,
Amphoráque admotæ naſcitur arte manus;
Naſcitur, at mediâ vix amphora vixerit horâ,
Frangitur, inq; ſuam fracta recurrit humum.
Haud magè firma meæ fundamina condita vitæ,
Et levis extremos finiet umbra dies.
Cur igitur, veluti fuga non ſatis incitet annos,
Præcipites glomerat mobile tempus equos?
Sponte, meus pulvis, nimis heu cito, ſponte fatiſcit,
Et mea, non ullo, vita premente fugit!
Si mihi, ſeu vitreâ concrevit Olympus ab undâ,
Cælite cryſtallo membra gelata forent!
Aut quales memorant, cæleſtia lumina, ſtellas,
Quas ſuus è liquidis condidit author aquis:
Aut foret Angelicæ, ſine corpore, portio vitæ,
Eliſiis qualem mentibus eſſe ferunt!
Sperarem Angelicis æqualia ſæcula luſtris,
Cæleſteſq; annos, ſideriosque dies.
Sed data ſquãmigeræ magè fortia corpora turmæ
Quam peperit viridi Doris aquoſa patri.
Quin etiam volucres cunis melioribus ortæ,
Plumea queis nitidæ membra dediſtis aquæ.
O utinam rigidis mihi ſtent adamantibus artus,
Aut durent nervos firma metalla meos!
Felices Scythicæ fato meliore ſorores,
Fama quibus fulvo finxit ab ære manus:
Cuiq; fuit ſolo corpus penetrabile talo,
Cætera nam triplex æs tibi corpus erat!

Sed quid ago, damnoq; mei cunabula limi?
Aut queror è fragili corpora ficta luto?
Non bene vasa suo faciunt convicia fabro,
Nec faber ipse suum jure refutat opus.

Memento

Memento, quæso, quòd sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me.
Iob. 10.

Hieremiæ 18. SVRGE, *& descende in domum figuli, & ibi audies verba mea. Et descendi in domum figuli, & ecce ipse faciebat opus super rotam, & dissipatum est vas, quod ipse faciebat è luto, manibus suis: conversusq; fecit illud vas alterum; sicut placuerat in oculis ejus, ut faceret. & factum est verbum Domini ad me dicens: Numquid, sicut figulus iste, non potero vobis facere, domus Israël ait Dominus? Ecce sicut lutum in manu figuli, sic vos, in manu mea.*

Hugo Card. in hunc locum. Volens Propheta, Dei ostendere potentiam & hominis fragilitatem, comparat Deum figulo & hominem luto; quod nihil potest adversus Deum, sicut nec lutum adversus figulum; unde Rom. 9. dicitur: *numquid potest figmentum ei qui se finxit, dicere, quid me fecisti sic?* & Isaiæ 45. *Væ, qui contradicit fictori suo, testa de samiis terræ. Numquid dicet lutum figulo suo, Quid facis?* & Isaiæ 64. *Et nunc Domine Pater noster es tu; nos verò lutum; & fictor noster tu, & opera manuum tuarum omnes nos.* igitur in domum figuli descendere, est considerare fragilitatem carnis suæ. Corpora autem nostra dicuntur vasa, quia continent liquorem

sive thesaurum pretiosissimum, scilicet spiritum ad imaginem Dei creatum 2. Rom. 4. *Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus.* Deus autem est figulus. Hoc autem vas, rectè dicitur fieri super rotam; vel propter corporis instabilitatem; vel quia idem est principium & finis ibidem. secundum illud Genesis 3. *De terrâ es, & in terram ibis.*

Vt lutum ergo homo factus est; quia de limo est ad conditionem sumptus. Quod sanctus vir benè pietati judicis objicit, cùm postulans dicit: *Memento quæso, quòd sicut lutum feceris me.* Ac si apertè dicat: Infirmitatẽ carnis considera, & reatum iniquitatis laxa. Vbi aptè quoq; mors ejus carnis adjungitur, cùm protinus subinfertur: *& in pulverem deduces me.* Ac si patenter postulet, dicens: Memento quæso, quod per carnem à terra venio, & per ejus interitum, ad terram tendo. Greg. li. 10. mor. c. 36. in cap. 10. Iob.

Hæc autem quæ de exteriori homine diximus, etiam interiori quemadmodum possint congruere, libet ut breviter replicando monstremus. *Memento quæso, quòd sicut lutum feceris me.* Sicut lutum quippè homo noster interior existit: quia Sancti Spiritus gratia terrenæ menti infunditur, ut ad intellectum sui conditoris erigatur; humana namque cogitatio, quæ peccati sui sterilitate aruit, per vim Sancti Spiritus, quasi irrigata terra, viridescit. Sed sæpè, dum perceptis superni Gregor. ibidem. cap. 37.

doni

doni virtutibus, ſine interruptione utimur, ad privatam fiduciam, uſu continuæ proſperitatis elevamur: unde fit plerumque, ut idem qui ſublevaverat, parumper ſpiritus deſerat, quatenus ipſum ſibi hominem oſtendat. Quod ſanctus vir protinùs exprimit, cùm ſubjungit, *& in pulverem deduces me.*

Quia, cùm per ſubtractionem ſpiritus mens aliquantulum in tentatione deſeritur, quaſi ab humore priſtino, terra ſiccatur; ut infirmitatem ſuam derelictus ſentiat, & ſine infuſione ſupernæ gratiæ, quantũ homo aruit, agnoſcat: qui aptè quoque reduci ad pulverem dicitur, quia dimiſſus ſibi, cujuſlibet aura tentationis raptatur.

Rupertus lib. 2. c. 20. in Gen.

Hoc ergo (ſicut dignum erat) perpendentes homines ſancti, pulchra plaſmata in gloriam & honorem præparata, hunc ipſum Creatorem, ſuum plaſten; ſeipſos autem, lutum appellaverunt; eleganti confeſſione, lacrymosâ declamatione: *Et nunc Domine*, inquit Iſaias, *Tu Pater noſter es & nos lutum; & fictor noſter, & opera manuum tuarum, omnes nos.* Et ad Hieremiam loquitur idem plaſtes noſter Deus: *Nunquid, ſicut figulus iſte, non potero vobis facere, domus Iſraël? ecce ſicut lutum in manu figuli, ita vos, in manu mea, domus Iſraël.* Oſtenderat enim illi figulum facientem opus ſuum ſuper rotam: *Et diſſipatum eſt*, inquit, *vas quod ipſe faciebat è luto ma-*

nibus

us suis, conversusq; fecit illud, vas alterum, sic-t placuerat in oculis ejus, ut faceret. Hinc idem ui suprà dicit Isaias : *Væ qui contradicit ficto- suo, testa de samiis terræ.* Hæc & illis similia ciens ille Iurisperitus cœlestis Paulus ait: *homo tu quis es qui respondeas Deo? Nunquid otest figmentum dicere ei qui se finxit; Quare ie fecisti sic? Aut nunquid non habet potestatem gulus, facere de eodem luto, aliud quidem vas i honorem, aliud verò in contumeliam?*

Magnum reverentiæ documentum, ma- num & congruum taciturnitatis & conti- entis linguæ instrumentum. Deus plastes no- ter est, nos autem lutum. Monet hoc vehe- nenti increpatione Apostolus vas electionis, lacitumque æterni figuli opus, monet, in- uam, nos & mittit huc, ut cum Prophe- â isto, præsens divinæ potestatis exemplar ideamus. Cùm enim abjectionem fratrum uorum Israëlitarum congemuisset; *Quid er- o, inquit, dicemus? Nunquid iniquitas apud Deũ? bsit.* nimirum ut hæc diceret, ipse quoque nente humili, in isto Prophetâ, descende- at in domum figuli, & viderat quod do- nus Israël lutum esset, æquè ut omne cœ- um gentium; & quia non pro debito sed ro solâ gratiâ *Deus figulus omnium*, sumpsit Abraham, cùm esset lutum Chaldaïcum & x illo, & ex seminis ejus massâ luteâ, fecit uæ voluit vasa misericordiæ, vasa honoris

Rupertus lib. 1. in Ieremiam cap. 10.

&

& gratiæ. Quid ampliùs illi debebat, quàm universo luto generis Adæ? hoc ille sapiens & humilis, & ideò verè sapiens quia humilis, viderat & humiliter sentiebat; quia non propter figuli inertiam, sed propter incomprehensibilem Iustitiam, rebelle lutum in manu ejus dissipatũ fuerat. Porrò ut ad spectandam similitudinẽ figuli revertamur, dicamus nunc quando figulus ille cognovit figmentum nostrum, suscipiendo pulverem nostrum, tunc ipse faciebat opus è luto manibus suis super rotam adhibitis digitis suis, id est, donis Spiritus sancti, ut perfecta jam in plenitudine temporis vasa, thesauros susciperent misericordiæ & honoris. Sed ausum est infelix lutum blasphemare figuli sui digitos. Quid igitur? Nimirùm figulo justissimè digitos suos foris contrahente, & cum totâ manu feriente, dissipatum est vas, dissipatione validâ.

August. soliloq. cap. 31. Num quæram igitur quis fecit me? Tu Domine fecisti me sine quo factum est nihil, tu factor mei, ego opus tuum. Gratias tibi ago Domine Deus meus, per quem vivo ego, & per quem omnia vivunt, quoniam fecisti me. Gratias tibi plasmator mei, quia manus tuæ fecerunt me & plasmaverunt me.

August. soliloq. cap. 20. Novisti figmentum nostrum figulus noster, & omnes quasi lutum in manu tuâ.

Aug. lib. 5. de civit. c. 3. Nempe figmentum fragilius, quàm vasa quæ illâ ratione finguntur.

Igitur

Igitur quia sic voluit, & sic sapientia dictavit, unum de quo cæteri propagarentur, formavit hominem de limo terræ. de limo, inquam terræ. Manifestum est hoc, quia secundùm corpus, homo terra est. *Terra* enim, inquit Dominus, *es, & in terram ibis.* Rupertus lib. 2. cap. 21. in Gen.

Novit, quid fecerit, quomodo lapsum sit; quomodo reficiendũ sit, quomodo adoptandum sit, quomodo ditandum sit. Ecce facti sumus de limo. Primus homo de terra, terrenus; secundus homo de cœlo cœlestis. Aug. in Ps. 102.

Nosce tamen te ipsum homo: tuæ animæ dicitur in Canticis Canticorum. *Ni cognoveris te formosa in mulieribus.* Cognosce te anima quia non de terra, non de luto es; quia insufflavit in te Deus animam viventem. Attende tibi, ut lex dicit. tibi, id est, Animæ tuæ: sæcularia te & mundana non teneant; terrestria non morentur; ad illum tota intentione festina, ex cujus inspiratione consistis. Ambr. in Psal. 118

Cognosce te anima, quia non de terra, non de luto es, quia insufflavit in te Deus, & fecit te in animam viventem. Opus magnificum est homo, Dei inspiratione formatum. Disce homo, ubi grandis, ubi pretiosus sis, vilem te terra demonstrat, sed gloriosum virtus facit, fides rarum, imago pretiosum. An quicquam tam pretiosum, quam imago Dei est? Ambros. Ibidem. Oct. 10.

Peccavi: quid faciam tibi ô custos hominum?
quare posuisti me contrarium tibi? Iob. 7.

VI.

VI.

Peccavi: quid faciam tibi ô custos hominum, quare posuisti me contrarium tibi? *Iob. 7.*

ET juvat & merui: pleno scelus ore fatendũ est,
Culpa mea est nullo digna patrocinio.
Peccavi; *fateor; nec quæ malè crimina feci,*
Vllo fucari posse colore, puto.
Nec mihi dedecoris metus est, neque cura pudoris,
Flagitio merui publica probra pati.
Ecce manus ultrò supplex tibi porrigo victas,
Quæ mihi sit, tantùm, pœna luenda, rogo.
Quid tibi vis faciã? *quæ te mihi, munera mitẽ,*
Quæ mihi quæ lenem victima reddat, erit?
Vis tua centenis cumulari altaria libis?
Aut pia fumosis tura micare focis?
Aut meus ipse tuas mavis, cruor imbuat aras,
Hostia criminibus substituenda meis?
Ah, foret illa meæ vix par quoq; victima noxæ!
Namq; meo est omnis crimine pœna minor.
Non tamen esse reor tam sævas Numinis iras,
Quæ, nisi contentæ cædibus, esse negent.
Sæpè tuus parti superatæ mucro pepercit,
Et conservato nomen ab hoste tulit.
Non sinit ingenium tantos tibi surgere motus,
Quantis pro merito culpa pianda foret.

O bone terrigenûm custos, *tutelaq́; mundi*
Tot cui servatam remq́; caputq́; ferunt.
En tua se mediâ clementia monstrat in irâ,
Quaq́; manu gladios, hâc quoq́; tendis opem.
Si pateris (quamvis summo mea causa patroni
Eloquio, melior nullius esse queat)
Pauca tamē pro me, vel pro te: (quod magis, optē)
Ne tua fors etiam sit mala causa, loquar.
Non nego, peccavi; *communis at hic fuit error:*
Cur ego, communi in crimine, sola luam?
Cùm ruerent alii, malè quo sum impetus illos
Impulit, in flammas Bacche Venusq́; tuas;
Dextra suum fulmen, quamvis vibrata, remisit,
Tensaque pro gladio lenis oliva fuit.
Cur mihi perpetuo contra adversâre duello,
Ceu gladiator ego, tuq́; lanista fores?
Non satis est, culpam fassas tibi tendere palmas,
Criminibusq́; iram promeruisse tuam? (*sam,*
Quid, quod & egregii dederim tibi muneris an-
Materies laudis, dum mea culpa; tua est.
„ Nam nisi peccassē, quid tu concedere posses?
„ Clementis nomen, non habiturus eras.

Peccavi:

Peccavi: quid faciam tibi ô custos hominum, quare posuisti me contrarium tibi? Iob. 7.

FAmosa lucta & totius ore Ecclesiæ per orbem celebrata, quâ homo cum Deo luctatus est. Rupertus in Gen. lib. 8. cap. 6.

Sicut enim sunt quædam arma Dei, in quibus esse dicitur lorica Iustitiæ & gladius Spiritus & scutum Fidei; ita etiam sunt arma diaboli quibus indutus homo peccator. A contrariis igitur intelligamus contraria, & statuamus duos milites armatos; unum militem Dei, alterum militem Diaboli. Et si quidem miles Dei habet loricam justitiæ, sine dubio miles diaboli contrariam huic gerit injustitiæ loricam. Et si miles Dei in galeâ coruscat salutis, è contrario peccator (qui est miles diaboli) galeâ perditionis indutus est. Ita ergo est gladius quidam Spiritus Sancti, in his qui militant Deo; est autem & gladius maligni, in his qui militant peccato, quem gladium nunc evaginare dicuntur peccatores. Orig. in Psal. 36. homil. 2.

Quis est gladius peccatoris, nisi contrarius gladio Spiritus Sancti? Ambr. in Ps. 36.

Quomodo autem putandi sunt peccatores evaginare gladium? dum jam impudenter, Origen. hom. 2. Psal. 36.

ter, & absque ullo verecundiæ velamento iniquitates suas perpetrant, nec erubescunt aut reverentur, nec tamquam in vagina nequitiam suam recondunt & contegunt, sed superbo & elato spiritu, velut gladium quemdam denudant.

Ambr. in cap. 17. Apocal. Cum agno pugnaverunt qui Ecclesiam Dei persecuti sunt.

Hugo Card. in eundem locum. Hæc pugna cœpta est à principio mundi in Cain & Abel.

Iob 15. *Tetendit [impius] adversus Deum manum suam, & contra omnipotentem roboratus est.*

Greg. in hunc locum. Sunt namque nonnulli, qui etsi quâ aliquando agere contra Omnipotentis Dei judicium nituntur, ipsâ impossibilitate explendæ voluntatis suæ fracti, ad semetipsos respiciunt; atque ad eum, quem contemnere voluerant, convertuntur; & qui discedere longè poterant, si quod vellent implere valuissent, per hoc aliquando salvantur, quia quod voluerunt implere nequierunt; unde ad se reducti, cujus sint conditionis, aspiciunt, & plangunt se contraria veritati voluisse.

Aug. lib. 22. cont. Faustum cap. 70. Sic Saulum Ecclesiam persequentem Deus de cœlo vocavit, prostravit, tamquam percussit.

Basil. homil. 13. in Ps. 48. Nam qui omnia nostra moderatur, ac dispensat Deus, nobis per malitiæ viam incedentibus occurrit, offendicula objiciens,

quæ

quæ nos à peccato remorentur, & abarceant.

Sed & nonnulli sunt, qui hoc quod perversè contra Deum appetunt, justo Dei judicio implere nequiùs permittuntur, & cùm eos malitia accendit, potentia roborat, tanto jam semetipsos in errore cognoscere nequeunt, quanto in rebus affluentibus extra se semper per potentiam trahuntur; de quorum intẽtione dicitur: *Tetendit adversus Deum manum suam, & contra Omnipotentem roboratus est.* Gregor. loco jam citato.

[Sed] contra Deum pugnare non est facile. Eccl.46.
Tu [igitur anima mea] *ne existimes tibi impunè futurum, quod contra Deum pugnare tentaveris.* Mach.2. cap.7.

Iob, cujus rei gratiâ, dimicaret, nesciebat; nesciebat quoniam ei gymnasium palæstra erat proposita; sermonem ad judicem vertit, animæque oculum ad alta dirigit, non blasphemans sed orans cum lacrymis; *Vt quid me posuisti contrarium tibi?* Chrys. homil.4. depatiẽtiâ Iob.

Tunc autem sibi contrarium Deus hominem posuit, cùm homo Deum peccando dereliquit. Iustus verò conditor hunc sibi contrarium posuit, quia inimicum ex elatione deputavit. Greg. in c.7. Iob li.8.c.22.

Et ecce fatetur [Iob] malum, quod fecit, sed bonum, quod Deo in recompensationem debeat offerre, nõn invenit; quia ad ab- Greg. in c.7. Iobl 1.8.c.21. & 22.

 luendam

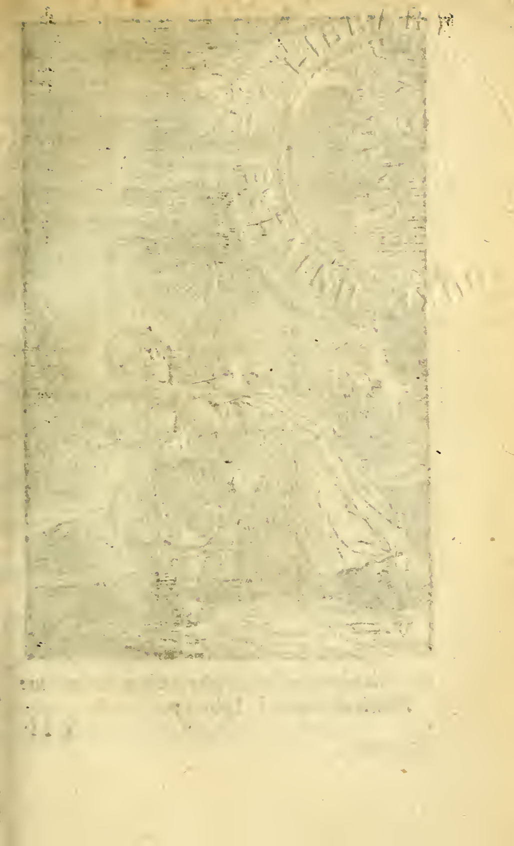
luendam culpam quælibet humanæ actionis virtus infirma est, nisi hanc misericordia parentis foveat. Cur [ergo] quasi contrarium tibi hominem despicis, qui certus scio, quia perire ipsum, quem despicere crederis, non vis?

August. manual. cap.23. Peccavi peccatum grande, & multorum sum mihi conscius delictorum; nec sic despero, quoniam ubi abundaverunt delicta, superabundavit & gratia.

Bernar. serm.21. in Cant. Miser ego homo? quis me liberabit à calumniâ hujus pudendæ servitutis? miser sed liber, liber quia similis Deo, miser quia contrarius Deo. O custos hominum, quare me posuisti contrarium tibi? posuisti, cùm non prohibuisti: Alioquin ipse me posui, & factus sum mihimet gravis. Iustissimè quidem ut hostis tuus, sit hostis meus; & qui tibi repugnat, repugnet & mihi; ego qui tibi, mihi ipsi contrarius sum.

VII.

Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? Iob. 13.

VII.

VII.

Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuũ? *Iob.* 13.

Ergo meus, tantæ cauſam tibi præbuit iræ
Qui condonandus leniter error erat?
Credideram torvos tantùm te fingere vultus,
Nec niſi compoſitis os ſimulare minis.
Scilicet ut flenti genitrix negat ubera nato,
Sed negat, ut lacrymis ſæpius illa petat.
Aut qualis puero fugiens negat oſcula nutrix,
Oſcula, quæ toties, dum fugit ille, dedit.
Sic ego te fictos rebar mihi ducere vultus,
Vtq; magis ſequerer, fingere velle fugam.
At geritur video, dicto res ſeria bello,
Falſa, nec, ut rebar, larva, ſed ira fuit.
Avertiſque oculoſ, dedignariſq; videri,
Pax veluti nunquàm concilianda foret.
Et fugis, ut viſo fugit eminus hoſtis ab hoſte,
Aut quem fulmineo dente laceſſit Aper.
Seu timeaſque oculis viſus ſaxeſcere noſtris
Occulis oppoſitâ lumina cauta manu.
Quo precor, ah tantam merui pro crimine pœnã,
Vt velut indignans ora videnda neges?
An quia peccavi, vultu fruſtraris amantem?
Ah vultu! miſeris qui ſolet eſſe ſalus.
Aut mea ne magicas jaculẽtur lumina flammas,
Sibilet aut noſtro Regulus ore, times?

Anteveni

Anteveni tutis Cyrcæos visibus orbes,
Vibratamq; oculo pelle nocente necem.
Donec enim verso me dedignabere vultu,
Te, dolor, irato vivere, major erit.
Nullius alterius faciunt mihi lumina bellum,
Nullius alterius labra, genæq; movent.
Pulcra tuos possum Tithonia spernere crines,
Pœna nec est oculis, Phœbe carere tuis.
Possum formosisque comis, oculisque carere,
Nullaq; me vinctam compede forma tenet.
Attamen absque tuis oculis, mea vita, meum co
Vivere, non aliter quàm sine corde, queo.
Cense igitur reliquos, quos abdo pectore questu
Si tam dura, oculis, pœna, carere tuis? (est
O quanto! ô quanto mihi grandius hoc tormenti
Te quod amẽ mea lux, me tamẽ haud redames.

Cur

ur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? Iob. 13.

QVare faciem tuam avertis, gaudium meum per quod gaudeo? ubi es absconditus, pulcer, quem desidero? odorem ıum haurio, vivo & gaudeo; te autem non ideo; vocem tuam audio & revivisco; sed *ur faciem tuam abscondis?* fortè dicis; *Non videbit me homo & vivet.* Eja Domine, moriar, t te videam; videam, ut hîc moriar. Nolo viere, volo mori; dissolvi cupio, & esse cum CHRISTO; mori desidero ut videã CHRISTVM; vivere renuo, ut vivã cũ CHRISTO. August. soliloq. cap. 1.

—— *Lumen persæpè tuenti,*
Numinis æterni, nubes densissima, sese
Protinùs injecit mediam, seq; abdidit ingens
Fulgor, & ardentem fixit mihi corde dolorem,
Vt mihi jam propiùs posito se præpete cursu
Eripuit, cepitq; fugam. Cur istud? Amari
An quod à me semper cupiat, cupideq; requiri?
Namq; ita moris habent homines quoque. ——

Nazian. de virtute humanâ.

Si quis enim offenderit servulorum, avertere ab eo vultus solemus. Si apud homines hoc grave dicitur, quãto magis apud Deum? vides enim quòd faciem suam Deus à Cain muneribus avertit. Ideò David orat ut flagelletur potiùs quàm *projiciatur à facie Dei.* Ideo justus ait: *Vultum tuũ Domine requirã.* grande ergo Ambros. Apolog. pro David.

ergo suppliciũ, projici à facie Dei. Projectus est Adã de Paradyso; neq; immeritò, ipse enim antè *se absconderat à facie Dei*. Exivit & Cain à facie Dei; quia putavit Deum esse fallendum, ut crimen negaret. Quomodo projiciat Deus à facie suâ, audi dicentem: *Tollite illum in tenebras exteriores.*

Bernard. serm. 35. in Cant. Igitur quę Anima semel à Deo didicit in intimis suis Dei præsentiâ suspirare, & *quærere faciẽ ejus semper*, talis anima, nescio, an vel ipsam gehennam ad tempus experiri horribiliùs pœnaliúsve ducat, quã post spiritualis studii hujus, gustatam semel suavitatẽ, exire denuò ad illecebras, vel potiùs molestias carnis: audi enim hominem expertum quę loquitur: *Bonus es*, inquit, *Domine sperantibus in te, animæ quærenti te.* audi & alium similem huic; *Tibi dixit cor meum; exquisivit te facies mea, faciem tuã, Domine, requirã.* Ab hoc bono, si quis avertere sanctam illam animam conaretur, puto, haud secus accepisset, quã si se de Paradyso, & ab ipso introitu glorię, cõspiceret deturbari.

Ambr. in Psal. 43. Est enim [CHRISTVS] fulgor æternus animorum, quem ideò Pater misit in terras, ut ejus illuminati vultu, æterna & cœlestia sperare possimus, qui antè terrenâ caligine tenebamur inclusi.

Ambr. in Psal. 118. Desiste [ergo anima] hominis habere peccata, & videbis faciẽ meã; qui enim faciẽ meã videt, debet esse sine peccato. Esto Angelus,

hoc

oc est divini minister imperii; obsequere mã-
atis Domini: cùm fueris Angelus, videbis fa-
ẽ Dñi. ipse Dñs IESVS ait: *Beati mundo corde,*
si enim Deũ videbũt: advertis quid à te exiga-
r ut videas Deum? Emunda igitur cor tuũ.

[Sed] avertere à nobis Deum faciem suam, Ambr. in
itamus, quando sumus in aliquibus affli- Psal. 43.
ionibus constituti.

Ne timeas, ô Sponsa, ne desperes, ne existi- Bern. in
ies te contemni; si paulisper tibi subtrahit Scala.
ponsus faciem suam. Omnia ista cooperan-
ır tibi in bonum, & de accessu & recessu lu-
rum acquiris. Tibi venit, tibi & recedit; ve-
it ad consolationem, recedit ad cautelam.

O bona absconsio, quæ efficitur perfectio! B. Ansel-
Gloria mea, Deus meus, abscondis thesaurum mi me-
uum, ut incites cupidum; recondis marga- dit. ca. 5.
itam, ut augeas quærentibus amorem; differs
lare, ut doceas petere; dissimulas audire petẽ-
em, ut facias perseverantem. quod planè in-
licat illa flebilis, quę tuum in sepulcro natum
CHRISTVM, inter mortuos, quærebat vivum
lurantibus adhuc tenebris; quam accenderas
it quæreret, sed quærenti disparebas ut perse-
veraret: perseveravit sperans, & speravit per-
severans; & quia in spe perseveravit, videre te
meruit. Beata visio & plena exultatio.

Placare, obsecro, & miserere mei, & *non* Aug. me-
vertas faciem tuã à me, qui pro me redimen- dit. c. 39.
do *non avertisti faciem tuam ab increpantibus &*
conspuentibus in te.

VIII.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte?
Hierem. 9.

VIII.

VIII.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte?
Hierem. 9.

QVis mihi det, liquidas caput hoc vertatur in undas,
Totque fluat guttis, quot ſtetit antè, comis?
Fronte patet campus quem flebilis imber inundet,
Ripa nec, ut fluctus exſpatientur, obeſt.
O mea, ſi ſubitò duo flumina, lumina fiant!
Sat capiet geminas alveus aptus aquas.
Ille meis totus lacrymis non ſufficit imber,
Perpetuò flentis, qui rigat ora ſenis.
Capta nec Andromache, quâ lumina proluit undâ,
Illa meis lacrymis unda ſat eſſe poteſt.
Nec tua, Ießide, lacrymati balnea lecti,
Balnea nocturnis humida ſemper aquis.
Nec quibus es ſolitus jejunia paſcere, guttæ,
Nocte, dieque tuus quæ tibi panis erant:
Illa nec illuvies plorabilium lacrymarum
Quam pluit in Domini Magdala mæſta pedes:
Nec (tibi, qui geminis inaraverat humida ſulcis
Lumina) fons mæſtæ, Petre perennis aquæ.
Sed tua, Nile, velim ſeptemplice flumina rivo,
Cùm vagus Iſiacos obruis amnis agros.

Aut qualis madidũ cùm mergit Aquarius annũ,
Totaq; in hybernas astra liquantur aquas;
Aut potiùs trepidas qualis ruit imber in urbes,
Omnia cùm pluvio claustra reclusa Iovi.
Culminaq; & turres & acuta cacumina, cautes,
Et nemora & montes, nil nisi pontus erant.
Hos oculis voveam gravidis mihi currere nimbos,
Et caput hoc, totus fiat ut Oceanus.
Aut saltem in geminos tabescere lumina rivos,
Perpetuóve meas amne natare genas.
Nec siccari oculos, nisi cùm stupor obstitit illis,
Finiat ut lacrymas ultima gutta meas.
Felices nimiùm, vitreæ, gens cærula, nymphæ,
Membra quibus fluido sunt liquefacta vitro!
Vosq; paludosis mutatæ fontibus artus,
Quas vetus est quondam fama professa nurus.
Cur mihi non liquidis stillant quoq; brachia rivis,
Glaucaq; muscosis fluctuat unda comis?
Illa ego sum, fontem quæ non admittor in ullum,
Illa ego sum frustrà quæ liquor esse velim.
O utinam! celerem vertar, novus Acis, in amnem,
Qui, Galatæa, tuo flumen amore fuit.
Aut aliquod, fieri jubeat me Biblida, Numen,
Quod fieri jussit Biblida, fontis aquam!
Aut, Acheloë, tuâ liceat mihi ludere formâ,
Hercule decepto, cùm leve flumen eras!
Non ego tunc, Acheloë, precaria corpora ponam,
Taurus, ut exuto fluminis ore, puter.
Et licet obscuri fuerim nisi nominis amnis,
Non ego me nomen vile fuisse, querar.

ugis aquæ largus tantùm mihi ſuppetat imber,
Cætera, ſecurum nomen honoris erit.
Tum mea inexhauſtos deducent lumina rivos,
Pindus ut æſtivâ de nive, volvit aquas.
Perq; fluent lacrymæ, veluti vaga flumina, vultũ,
Flumina luce fluent, flumina nocte fluent.
Nec niſi flere, meis oculis erit ulla voluptas,
Donec erunt lacrymis crimina merſa meis.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? Hierem. 9.

Hieron. in cap. 9. Hierem. SI totus vertar in fletum, & nequaquam guttæ sint lacrymarum, sed abundantia fluminis, non satis dignè flevero.

Bernar. serm. 16. in Cant. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum?* ut præveniam fletibus fletum & stridorem dentium, & manuum pedumque dura vincula; & pondus catenarum prementium, stringentium, urentium, nec consumentium. Heu me mater mea, ut quid me genuisti filium doloris, filium amaritudinis, indignationis & plorationis æternæ!

Ambr. in Psa. 118. Nescit flere qui flenda committit; & cùm sit ipse lacrymabilis, non habet culpæ lacrymas suæ.

Greg. li. 3. dial. c. 34. & l. 6. registri. Axa suspirans, à patre terram irriguam petit; quia à creatore nostro, cum magno desiderio, quærenda est lacrymarum gratia. Hinc irriguum superius accipit anima, cùm sese in lacrymis cœlestis Regni desiderio, affligit: irriguum verò inferius accipit, cùm inferni supplicia, flendo, pertimescit.

August. medit. cap. 36. Tu quidem Rex gloriæ & omnium virtutum magister, docuisti nos verbo & exemplo, gemere ac flere, dicens: *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* Tu flevisti defunctum

ctum amicum, & lacrymatus es valdè super perituram civitatem. Rogo te, bone IESV, per illas preciosissimas lacrymas tuas, & per omnes miserationes tuas, da mihi gratiam lacrymarum quam multùm desiderat & appetit anima mea; quia sine dono tuo, non possum habere eam: sed per Spiritum sanctum tuum, qui dura corda peccatorum mollit, & ad fletum compungit; da mihi gratiam lacrymarum, sicut dedisti Patribus nostris, quorum vestigia debeo imitari, ut plangam me in omni vitâ meâ, sicut ipsi se planxerunt nocte ac die. Da mihi irriguũ superius & irriguum inferius, ut *sint mihi lacrymæ panes die ac nocte.* Da mihi, dulcissime, fontem irriguum fontemque perspicuum, in quo lavetur assiduè istud iniquitatum holocaustum. Da mihi gratiam lacrymarum benedicte & amabilis Deus, præcipuè ex multâ dulcedine amoris tui & commemoratione misericordiarum tuarum. Tribue pro bonitate & pietate tuâ, ut iste calix tuus inebrians & præclarus satiet sitim meam.

Lacrymæ siquidem sunt peccati diluvium & mundi piamentum. Nazian. Orat. 3.

Et sicut torrens, diversa obstacula diruit, sic lacryma ferventis desiderii, omnia peccata diluit, omnia tormenta contemnit, & cursum suum ad Deum peragit, usque dum perveniat ad aspectum Dei. Ecclesiastici c. 35. Hugo Cardinal. in c. 9. Hiere.

v. 16. *Nonne lacrymæ viduæ ad maxillam descendunt?*
Vers. 19. *A maxillâ enim ascendunt, usque ad cœlum.*

August. medit. cap. 37. Percute Domine, percute, obsecro hanc durissimam mentem meam, piâ & validâ cuspide dilectionis tuæ, & altiùs ad intima penetra potenti virtute; & sic *de capite meo educ aquam immensam, & de oculis meis verum fontem lacrymarum* jugiter manantem ex nimio affectu, desiderio visionis pulchritudinis tuæ; ut lugeam die ac nocte, nullam in præsenti vitâ recipiens consolationem.

August. medit. cap. 36. Da mihi, quæso, lacrymas ex toto affectu internas, quæ peccatorum meorum possint solvere vincula, & cœlesti jucunditate semper repleant animam meam. Venit mihi in mentem alterius mulieris devotio mira, quæ te in sepulchro jacentem, præ amore quærebat, quæ recedentibus discipulis de sepulchro non recedebat, quia sedebat ibi tristis ac mærens. Si ergo ita flevit, & in fletu perseveravit mulier, quæ viventem cum mortuis quærebat, quæ te manu fidei tangebat; quomodo te plangere & in planctu persistere debet anima, quæ te redemptorem suum jam cœlo præsidentem, & ubique regnantem corde credit, ore confitetur? Quomodo ergo gemere & flere debet talis anima, quæ te toto corde diligit, teque toto desiderio videre concupiscit?

Dolores inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. Psalm. 17.

IX.

IX.

Dolores inferni circumdederunt me; præoccupaverunt me laquei mortis. *Psal.* 17.

Ergo iterum Actæon aliquis nova fabula fiet,
Infelix canibus, præda voranda suis?
En, mihi mens nemorum studiis juvenilibus arsit,
Et periit studiis mens prope capta suis.
Mens fuit, ancipites venatu pellere curas;
Non tamen in sylvis, pulcra Diana, tuis.
Sylva mihi rapidis non est latrata molossis,
Lustra nec infestâ sollicitata cane.
Nec juga Taygeti neque Mænala territa cornu,
Nec fulvus volucri cuspide stratus aper.
Nec mea Partheniis circumdata retia sylvis,
Nec meditata feris callida lina dolos.
Numquam ego vel pedicas, venabula, tela, vel arcus,
Vllave Spartanæ Virginis arma tuli.
O utinam mens ista mihi, Dictynna, fuisset!
Non ego nunc prædæ cingerer arte meæ.
Heu quibus imprudens studiis mihi torpuit ætas!
Quin potiùs, nemorum crura notata rubis?
Cur quæsita tuis mihi præmia, Bacche, trapetis?
Aut agitata tuis præda, Cupido, jugis?
Non tantùm pharetram neq; tantùm tela Cupido,
Cauta sed, ut fallas, fila, plagasq; geris.

Pampineos tantùm neque concutis Evie thyrsos,
Sunt quoque, queîs capias ebria crura, doli.
Cùm surgit Dalilæ Sampson malè tonsus ab ulnis,
Vincta Philisthæo brachia fune tulit.
Cùm jacet ignoto Noë superatus Iäccho,
Compede succiduos stringis Iäcche pedes.
Ecce, volupta suis jam me quoq; cassibus ambit,
Quæ toties votis præda petita meis.
Hei mihi, quot circum pedicarũ indagine cingor!
Seu fera venantûm præpete septa globo.
Scilicet illa fuit spectri feralis imago,
Antonio, celsi culmine visa jugi:
Cùm patuêre, oculi collecta sub unius ictum
Omnia, quæ mundo didita regna jacent;
Omnia, ceu parvâ tellusq; polusq; tabellâ,
Pictáq; stant minimo corpora tota vitro:
Omniaq; hæc ingens obsepserat undique rete,
Multaq; furtivis stamina sparsa viis.
Quisque suos laqueos, sensit sua vincula quisque;
Hic caput, ille pedes vinctus, & ille manus.
Nempe suâ capitur laqueatus quisque voluptâ,
Vt visco stolidæ decipiuntur aves.
Ah! sua nexilibus tendit mors undique tramis
Retia, arachnæo callidiora dolo.
Vtq; sedet nigro venator araneus antro,
Insidians pennis, stridula musca, tuis:
Sensit ubi motâ trepidare cubilia, tela,
Emicat, & trepidam raptat in antra feram:
Aut qualis viridi latet arbore callidus auceps,
Pennipedi meditans vincla dolosa gregi.

Linigeros abdit vicino gramine vallos,
Spargit & in nitido plurima grana solo.
Et circum inclusas secretâ crate volucres,
Quæq; canant vinctæ compede, ponit aves.
Hæ, saltu, & cantu; levis ille foramine buxi;
Hæ socias; prædam, decipit ille suam.
Venantûm haud aliter scelerum comitata coronâ
Implicat insidiis mors sua quemque suis.
Quiq; super laqueos nisus dare corpora saltu,
Heu miser, in stygias præcipitatur aquas!

Dolores

Dolores inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. Psalm. 17.

August. soliloq. cap. 12. ECce Domine Deus meus, mundus totus plenus est concupiscentiarum laqueis, quos paraverunt pedibus meis, & quis effugiet hos laqueos?

Hieron. Thren. 3. *Venatione ceperunt me quasi avem inimici mei gratis.*

Ambros. de bono mortis cap. 5. Avis enim quæ descendit ex alto, vel quæ in altum se extollere non potest, frequenter aut laqueis capitur, aut visco fallitur, aut quibuscumque irretitur insidiis: sic quoque & anima nostra. Laqueus, in auro; viscus, in argento; nexus, in prædio; clavus est in amore. Dum aurum petimus, strangulamur; dum argentum quærimus, in visco ejus hæremus; dum prædium invadimus alligamur. Quin etiam mulieris decus, dum tentat, astringit.

Bernar. serm. 3. super *Qui habitat in adjutorio.* Sed qui sunt venatores isti? venatores utique pessimi & nequissimi, callidissimi & crudelissimi. Venatores qui cornu non sonant ut audiantur, sed sagittant in occultis immaculatum. Ipsi Rectores sunt tenebrarum harum, astutissimi versutiâ & malitiâ diabolicæ fraudis; ita ut, sicut est ante venatorem bestia;

ſtia; ſic ad eorum comparationem ſit quilibet aſtutiſſimus hominum.

O anima fragilis ad reſiſtendum, facilis ad cadendum, difficilis ad ſurgendum! qualiter iſtius adverſarii laqueos evadere poteris, quem tantis ſubtilitatibus præditum agnoſcis?

Bonav. cap. 1. ſoliloq.

Intellige quia in medio laqueorum ambulas, & ſubtus machinas tranſeas imminentes. Omnia retibus plena ſunt; Diabolus laqueo cuncta complevit.

Origen. hom. 2. in Cant.

Ecce tetendit ante pedes noſtros laqueos infinitos, & omnes vias noſtras variis implevit decipulis, ad capiendas animas noſtras, & quis effugiet? laqueos poſuit in divitiis, laqueos poſuit in paupertate, laqueos tetendit in cibo, in potu, in voluptate, in ſomno, & in vigiliâ: laqueos poſuit in verbo, & in opere, & in omni viâ noſtrâ.

Auguſt. ſoliloq. cap. 16.

Abſcondita eſt in terrâ pedica ejus, & decipula illius ſuper ſemitam. In terrâ pedica abſconditur, cùm culpa ſub terrenis commodis occultatur; inimicus quippe inſidians oſtendit humanæ mẽti, in terreno lucro, quid appetat, & occultat peccati laqueum, ut ejus animam ſtringat, quatenus videat quid eſt quod concupiſcere valeat, & tamen nequaquam videat in quo culpæ laqueo pedem ponat. Et tunc ab antiquo hoſte ſuper ſemitam decipula ponitur, quando in actione hujus mundi, quam

Greg. li. 14. mor. c. 6. in c. 18. Iob.

quam mens appetit, peccati laqueus paratur; quæ videlicet non facilè deciperet, si videri potuisset; sic quippe decipula ponitur, ut dum esca ostēditur, nequaquam ipsa à transeunte videatur. Sæpè ergo proponuntur animo cum culpâ honores, divitiæ, salus, & vita temporalis, quæ mens infirma, dum quasi escam videt, & decipulam non videt, per escam quam videns appetit, in culpâ constringitur, quæ non videtur.

Basil. de non adhærendo rebus sæcularib.

Et quemadmodum perversi quidam & subdoli homines, quorum studium est & propositum ex aliorum bonis ditescere, (eam tamen potentiam non habent, ut apertâ violentiâ utantur) vias insidiosè obsidere solent; & si locum aliquem circa illas aut convallibus profundis interruptum, aut dumorum densitate obscurum viderint, in illum sese abdunt; & hujusmodi velamento, viatorum circumquaque conspectum, ne prævideantur, amoliti, ex inopino illos adoriuntur, ne quisquam eorum laqueos periculosos videre priùs queat, quàm in illos incidat; ita & Satan infensus nobis, & antiquus hostis, mundanarum oblectationum umbris sese insinuans (quæ periculosæ circa vitæ hujus viam, latronem occulere solent, & latibula præbere insidiatori) indè improvisos nobis perditionis laqueos substernit. Oportet itaque nos animi oculos perpetuò vigiles circumquaque

:umquaque diducere, & quidquid jucun-
lum apparet, mox ſuſpectum habere, &
prætercurrere; nec aliquam illi cogitatio-
nem applicare, etiamſi aurum copiosè pro-
poſitum videatur, & idoneum quod à volen-
tibus tollatur, etiamſi quaſcumque delicias
terra proferat, & precioſa tabernacula oſten-
tet: etiamſi choreas, comeſſationes, ebrie-
tates, & menſas concentuū modulatione ju-
cundas videamus; etiamſi offeratur venuſtas
corporum. Sub his namque omnibus ita ju-
cundis, latebras habet communis noſter ho-
ſtis, expectans num per objectorum ſpecta-
cula illecti, relictâ Regiâ viâ, ad ipſius ali-
quando inſidias ipſi ultrò declinemus. Et plu-
rimùm ſanè timendum eſt, ne quo pacto illis
incautè accurrentes, & oblectationem illam,
quam uſurpantibus offerunt, nihil habere
periculi putantes, primo ſtatim guſtu, do-
losè abditum hamum voremus, atque illo
poſtea (nolimus, velimus) ligati, ad ter-
ribiles latronis latebras *Mortem*, ſcilicet,
per hujuſmodi illecebras, imprudentes tra-
hamur.

Attolle [ô homo] animam tuam ne eam illiciat eſca laqueorum. Voluptates ſæculi, eſcæ quædam ſunt, & (quod pejus eſt) eſcæ malorum, eſcæ tentationum. Dum voluptatem quæris, laqueos incurris. Oculus enim meretricis laqueus amatoris eſt; oculus ergo meretricis, Ambr.li. de bono mortis cap.6.

meretricis, eſt laqueus. Laqueus eſt etiam ſermo meretricis, qui obdulcat ad tempus, fauces tuas, & poſtea exaſperat eas amaritudine conſcientiæ peccatricis. Laqueus eſt aliena poſſeſſio plena amœnitatis. Omne iter iſtius vitæ plenum laqueorum eſt. Vnde juſtus dicit: *In via hac, qua ambulabam, abſconderunt laqueos mihi.*

Ibidem. Quoties inimicus, cordi noſtro conatur inſerere, quo nos reflectat à ſanctitatis propoſito & piis votis? Quoties corporeos inflammat ardores? Quoties occurſare facit oculos meretricios, quibus caſtum ſuſtentet affectum, ut improviſo amoris ſpiculo feriat imparatum? Quoties inſerit animo tuo verbum iniquum, & cogitationes cordis abſconditas? His anima, quæ cupit evolare, deponitur. Sed tu obluctare quaſi bonus miles CHRISTI IESV.

Ibidem. Et quid de extraneis laqueis loquar? hoſtis nobis laquei ſunt cavendi in ipſo hoc corpore noſtro, laquei circumfuſi nobis ſunt, quos debemus vitare.

Amb. lib. 4. in c. 4. Lucæ. Honorum gratia, ſublimitas poteſtatum, epularum ſuavitas, forma meretricis, laqueus eſt Diaboli.

Ambr. de bono mortis. cap. 9. Ergo non laqueis nos credamus, & retibus iis quæ decipiunt & illudunt; non ſequamur illecebroſa & ſeductoria.

Aug. in Sed tantum valet animi præſumptio, ut & coram

& coram ipſis muſcipula ſit, & incidant in eam; obſcurentur oculi eorum ne videant. Pſal. 68.

Sed tu Domine libera nos de laqueo venantium, & à verbo aſpero, ut confiteamur tibi, dicentes: *Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum: Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium, laqueus contritus eſt, & nos liberati ſumus.* Auguſt. ſoliloq. cap. 16.

Non intres in judicium cum ſervo tuo. Pſal. 142.

X.

Non intres in judicium cum servo tuo. *Psalm.* 142.

QVod decus est Dominis, ad jura lacessere servos?
Palmaq; quæ servi, jure vadantis Herum?
Et servilis hero vertit victoria probro,
Et reus offensæ servus herilis abit.
Crede mihi, pudor est, mecum tibi texere rixas,
Iurgia nec tecum convenit esse mihi.
Non ego sum , tantæ cui sit fiducia pugnæ,
Non ego materies litibus apta tuis.
Nempe tuis scribi vis bella forensia fastis,
Aut mea, fortè, tuam vincere, caussa potest:
Cujus erit felix adeò facundia linguæ,
Quæ sperare sibi tanta tropæa queat?
Iuridici nulla est ita vox exercita rixis,
Quo tua debilior caussa, loquente, cadat.
Heu nimis immitem dispensas cognitor urnam,
Nec tuus inflecti se rigor ille sinit!
Sat tua nota quidem gemino clementia mundo;
Blandaq; & in pœnas est tibi lenta manus:
Mœstaq; cum statuis , tristi tibi mœror in ore est,
Tamq; rei damno, quàm reus ipse, doles.
Parq; tibi pœna est de crimine sumere pœnam,
Ac sua de plexo crimine pœna reo est.

Nec ſibi, quam patitur, poſſit quis demere noxam,
Quiſque ſui quamvis arbiter ipſe foret.
Non tamen ut veras habeant hæc carmina laudes
Auſim Iudicii puncta ſubire tui.
Nam licet in miſeros bonus es, veniæq; paratus,
In ſontes etiam, jure, ſeverus agis;
Et tibi tam juſtâ pendet lanx utraque librâ,
Par ſit ut ex æquo gratia, parq; rigor.
Nec ſinis affectus, captivaq; pectora duci,
Nec ſubigunt animum lenia verba tuum.
Nec, ſi cauſſidici vox incantaverit aures,
Facundâ minimum diluat arte nefas.
Perdidit hic caſſas facundia, Suadaq; vires,
Et ſilet hoc omnis gratia muta loco;
Nec prece, nec precio; nec fraude, nec arte, nec aſt.
Proſtitit hoc umquam vendita cauſſa foro.
Quis ſecet intrepidus tam duro Iudice lites,
Aut tantùm impavidus pareat ante Deum?
Non ego ſi ſævi vocer inter ovilia Martis,
Dura tui metuam ſepta, Gradive, fori.
Nec trepidem (licet ipſa Decem citet haſta virorũ
Ne mea, centeno judice, cauſſa labet.
Nec tua, (cauſſarum ſcopulos) infamia, Caſſi,
Pulpita, ſi jubeat Prætor, iniqua querar.
Nec Rhadamantæi verear ſubſellia regni,
Scamnaq; Dyctæi litigioſa Ducis.
Nec, quibus incluſas tenet arbiter Æacus umbras
Infernis dubitem jura ſubire plagis.
Quilibet in caput hoc dictet ſuffragia judex
Et ferat immites quælibet urna notas:

Cauſſaru

aussarum mihi tot lingua est inflata tropæis,
Se putet ut nullo cedere posse foro.
nius at timuit solummodo Iudicis urnam,
Iudicis & testis qui vice solus agit.
Qui, semel ut sævâ sententia lata tabellâ est,
Nec prece, nec lacrymis, triste retractat opus.
) durum, ô fatale reis, miserisq; tribunal,
Quo Iudex rigido tam gravis ore sedet!
)icitur immotis triduoq; supinus apertis,
Hunc oculis Agathon extimuisse diem.
tq; sibi noxæ Paulus non conscius esset,
Hoc tamen est veritus judice stare nocens.
uiq; sui Salomon doctissimus audiit ævi,
Mens pura est, quemquam dicere posse, negat.
uin sacer hâc etiam trepidus formidine Psaltes;
Iudice te, tutus quis reus, inquit, erit?
uiq; tot adversos tulit æquo pectore casus,
Vix fore clara satis sydera, Iobus ait.
i trepidant igitur, tanto censore, columnæ;
Quo stabunt tabulæ, ligna caduca, pede?
iq; tremunt pavidæ nutante cacumine cedri,
Quâ spe parva suam sylva tenebit humum?
rigidus, heu! refugit mihi toto corpore sanguis,
Aspectus quoties hæc subit urna meos.
on secus ac visâ cum victima fortè securi,
Decepto refugit verbere tunsa caput.
arce precor, neq; jus mihi dic hâc cognitor urnâ
Sancta Themis caussâ qua cadat ipsa suâ.

 Non

Non intres in judicium cum servo tuo.
Psalm. 142.

Aug. in Psa. 142. NOn litigemus; nolo tecum habere causam, ut ego proponam justitiam meam, tu convincas iniquitatem meam. Indignum est tibi, cum servo tuo intrare in judicium, nec quidem cum amico tuo. Noli ergo intrare mecum in judiciũ Domine Deus meus. Quantumlibet rectus mihi videar, producis tu de thesauro tuo regulam; coaptas me ad eam, & pravus invenior; *ne intres in judicium cum servo tuo:* misericordiâ indigeo, fugitivus redeo, pacem quæro.

Iob. 14. *Dignum ducis, super hujuscemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in judicium?*

Ambr. in Psal. 36. Vocat te: in judiciũ venies. Quid responsurus es ei, qui nisi iterum tibi donet, peristi? ideò S. David judicium refugit, misericordiam poscit, dicens: *& ne intres in judicium cum servo tuo.*

Bernar. serm. 8. super *Beati qui habitant.* Quid enim tam pavendum, quid tam plenum anxietatis & vehementissimæ sollicitudinis excogitari potest, quàm judicandum astare illi tam terrifico tribunali, & incertam adhuc expectare sub tam districto Iudice sententiam! *Horrendum est*, ait Apostolus, *incidere in manus Dei viventis.*

Ambr. in orationibus. Ipse est autẽ testis & Iudex, Iudex & testis quẽ nulla cõsciẽtia peccatrix effugere potest

Omni

Omnia enim nuda & aperta ſunt oculis ejus.
Et ſicut illi, qui è carceribus educuntur, Chryſ.in
unà cum ipſis catenis ad judicium protra- c.4.Matt.
huntur, ſic omnes animæ, cùm hinc emigra- hom.14.
verint, variis peccatorum catenis implicitæ
ad terribile illud ducentur tribunal.
[Et ecce ego] jam jam præſentabor ante
diſtrictum judicem de operibus meis ratio- Bernar. medit. cap.2.
nem redditurus. Væ mihi miſero cùm venerit dies illa Iudicii, & aperti fuerint libri, in quibus omnes mei actus & cogitationes Domino præſentandæ recitabuntur. Tunc demiſſo capite præ confuſione malę conſcientię in judicio, coram Domino, ſtabo trepidus & anxius, utpote commemorans ſcelerum commiſſa meorum. Tunc anima inveniens oculos clauſos, & os, alioſque corporis ſenſus, per quos ſolemus egredi & delectari in his exterioribus, revertetur ad ſe, & cadet ſub ſe: & quia amore mundi & carnis voluptate, Dei amorẽ dereliquerat, derelinquetur à Deo miſera in horâ tantæ neceſſitatis, atq; dæmonibus tradetur in inferno crucianda. [Anima mea] ingenti horrore concutitur, & multiplicibus cogitationum æſtibus agitatur, cùm urgente ſolutione carnis, & ſubductis è medio omnibus, ſe & illũ terminum conſiderat, cui appropinquat; & poſt paululum hoc invenit quod in perpetuum mutari non poterit.
Neq; enim tunc immeritò cujuſlibet anima Greg.li.
 terretur,

24. mor. cap. 7. terretur, quando post pusillum hoc invenit quod in æternum mutare non possit. Consideramus quippe quod viam vitę præsentis nequaquam sine culpâ transire potuimus. Consideramus etiam, quia nec hoc quidem, sine aliquo reatu nostro est, quod laudabiliter gessimus, si remotâ pietate judicemur. Quis enim nostrûm vitam præcedentium Patrum valeat vel superare vel assequi? Et tamen David dicit, *Ne intres in judicium cum servo tuo; quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.* Paulus cùm diceret, *Nihil mihi conscius sum*; cautè subjunxit: *Sed non in hoc justificatus sum.* Ioannes dicit: *Si dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Iacobus ait: *In multis offendimus omnes.* Quid ergo facient tabulæ, si tremunt columnæ? aut quomodo virgulta immobilia stabunt, si hujus pavoris turbine etiam cedri quatiuntur? Solutioni ergo carnis appropinquans nonnunquam terrore vindictæ etiam justi anima turbatur.

Greg. c. 23. in 7. cap. Iob. Quantâlibet enim justitiâ polleant, nequaquam sibi ad innocentiam vel electi sufficiũt, si in judicio districtè requirantur: sed hoc tunc ad solatium suæ ereptionis inveniunt, quod nequaquam se posse sufficere humiliter sciunt. Sub humilitatis ergo tegmine, à gladio se tantæ animadversionis abscondunt, & quo terrorem venturi Iudicis præstolantes

continuo

continuo timore trepidant, eo indesinenter agitur ut paratiores fiant.

Noli, quæso, piissime Domine, scribere adversum me amaritudines meas, ut *intres in judicium cum servo tuo, sed secundùm multitudinem miserationũ tuarum dele iniquitatẽ meam.* Væ mihi misero, cùm venerit dies Iudicii, & aperti fuerint libri conscientiarum, cùm dicetur de me: *ecce homo & opera ejus.* quid faciam tunc, Domine Deus meus, cùm cœli revelabunt iniquitatem meam, & adversum me terra consurget? Ecce nihil respondere potero, sed demisso capite, præ confusione, coram te stabo trepidus & confusus. Heu me miserum, quid dicam! clamabo ad te, Domine Deus meus, *quare jacens consumor?* Plange anima mea, sicut vidua super virum pubertatis suæ; ulula misera & plora, quoniam dimisit te sponsus tuus; Miserere, ne desperem, sed te sperando respirem; & si ego commisi unde me damnare potes, tu non amisisti unde salvare soles. ne memineris dulcissime IESV, tuæ Iustitiæ adversus peccatorem tuum, sed esto memor benignitatis tuæ adversus creaturam tuam; ne memineris iræ adversus reum, sed memor esto miserationis tuæ adversus miserum, obliviscere superbum provocantem, & respice miserum invocantem. Quid enim est IESVS nisi Salvator?

Auguſt. medit. cap. 39.

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. Psalm. 68.

XI.

XI.

Non me demergat tempeſtas aquæ, neq; abſorbeat me profundum. *Pſalm.* 68.

O Nimis inſtabilis levis inconſtantia Ponti,
Qui tot pellicibus carbaſa fallis aquis!
Nempe fluis vitreis refluisq; argenteus undis,
Mentiturq; tuus dura metalla liquor.
Nonnumquam placidus, tacitæ ſtas more paludis,
Nec magis ulla lacu ſtagna modeſta jacent.
Sæpè tibi horrificat vix ſummum fluctibus æquor,
Cùm levis exiguo ſtringitur unda Noto.
Mobilibusq; ſalit circum cava ligna choreis
Subſiliuntq; levi vela petulca rate.
Quin ſinis æratis findi freta mollia roſtris,
Vtq; tibi canas tonſa flagellet aquas:
Nunc, velut è duro rigeant tibi terga metallo,
Tot tereris remis, terra quot ipſa rotis.
Et tua, ne quâ parte, fides ſuſpecta laboret,
Marmora perſpicuo pandis aperta ſinu:
Quis tam perſpicuo fraudem putet eſſe profundo?
Aut vitreo tantos amne latere dolos?
Ecce ubi diſcinctã jam non tenet anchora puppẽ,
Auráq; remigio prona ſecundat iter;
Quàm citò deſerto diſceſſit littore pinus,
Et jam nulla domus, nulla videtur humus;
Improviſa

Improvisa ratem medio circum æquore cingunt,
Hippotadæ laxis agmina missa cavis.
Non secus ac sævâ servus damnatus arenâ
Opprimitur Libycis præda voranda feris.
Aut nemorum latebris deprensus fortè viator,
Prædonum subitò cingitur orbe latus.
Tum surgit tumidis præsagum fluctibus æquor,
Venturóq; tremit discolor unda metu:
Mox ubi decertant simul Africus & simul Eurus,
Et Notus & Boreas incubuêre salo;
Finditur abruptus varia in divortia pontus,
Distrahit ut fluctus quæque procella suos.
Et patet horrendo præceps Neptunus hiatu
Mersurus pelago circumeunte ratem.
Heu! gemit hic tumido pendēs trabs anxia fluctu,
Et perit, undecimâ si prior unda venit.
Aut hæc, aut similis salis est fallacis imago,
Tam citò de placido sæva fit unda mari.
Sed mihi, mentito simulata est fabula ponto,
Non ego de vestris, Tethy, querebar aquis.
Nec mihi, de rapidis, qui torquent æquora, ventis,
Nec mihi, de regnis, Æole, verba tuis.
Nec mihi de levibus, temerarie Typhy, carinis
Ire quibus liquidum primus es ausus iter.
A patrio numquam solvit mea littore puppis,
Nec vidi virides, Numina falsa, Deos.
Nec ventos didici, neque ventis vela tetendi,
Qui facit hanc artem, quam facit, arte luat.
Quem cecini pontus, mea vita, simillima pōto est,
Quæq; tulit puppis, illa ego, puppis eram.

Æolidæ

Æolidæ magno flantes circum agmine fratres,
Sunt animi motus, gens violenta, mei.
His ventis, hâc nave, per hæc ego cærula currens,
Tot sensi humanis rebus inesse vices.
O fallax nimiùm mendaci vita sereno,
Quæ nigra de lætis tam citò regna facis?
Nulla deest Venerum tibi copia, nulla leporûm,
Omnia blanditiis, lætitiísque fluunt.
Plurima jucundæ celebrantur festa voluptæ,
Aráque tristitiæ nulla dicata litat.
Dum furit intus amor, venísque agitata libido,
Triste nihil, fraudem fraude tegente, patet.
Ast modò, cùm stygio vitiorum erumpere fluctu,
Hisq; animum ventis asseruisse lubet; [fundo,
Tunc videt, heu! quanto fuerit mens hausta pro-
Quoq; gemit, scelerum quàm grave sentit onus.
Atq; utinã! ut, liquidis Pelagi qui mergitur undis,
Exerit Oceano terq;, quaterq; caput;
Sic imo scelerum mersus semel æquore mentem,
Submersas superis tendat ab amne manus!
Sed velut in tetrum putei qui labitur antrum,
Quem simul & putei tracta ruina tegit;
Aut gelidas fracto subiit qui marmore crustas,
Nequicquam obstructo flumine tentat iter:
Non aliter, prono scelerum qui vortice raptus
Vix tulit à superis, unus & alter, opem.
Aspicis, ut certem pugnantibus, una, duobus;
Bella movẽte Noto, bella movẽte salo? [unda,
Aspicis, ut caput hoc propè mergat & Auster &
Iámq; necaturas ducere cogar aquas?

Aspicis

Aspicis hanc animam gemino succumbere fato?
Nec tua sunt velis astra secunda meis?
Aspice, nec rabido luctantem desere ponto,
Naufraga nec medio lina relinque freto.
Tende manum potius miseræ, Palinure, natanti,
Et mento digitos subde vocate tuos.

Non

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. Psalm. 68.

QVAM diu miser jactabor in fluctibus mortalitatis meæ, clamans ad te, Domine, & non exaudis? Audi clamantem Domine *de hoc mari magno*, & adduc me ad portum felicitatis æternæ. Felices, qui de periculo *maris hujus* educti, ad te *Deum*, *portum tutissimum* pervenire meruerunt! ô verè felices, qui de *pelago* ad *littus*, de exilio ad patriam, de carcere ad palatium pervenerunt, optatâ jam quiete beati! Infelices heu nos miseri, qui per *maris hujus magni fluctus procellosasq; voragines navim trahimus* ignorantes an ad portum salutis pervenire valeamus! August. soliloq. cap. 35.

Pater misericordiarum, audi ejulatum pupilli tui, & porrige manum tuam, optimam adjutricem, ut retrahat me *de profundis aquarum, & de lacu miseriæ & de luto fæcis*, ne peream vidente misericordiâ oculorum tuorum, aspiciente clementiâ viscerum tuorum, sed evadam ad te, Dominum Deum meum. August. soliloq. cap. 37.

Pelagus enim est longè lateque protensum *hæc vita*; & quemadmodum in mari universo sinus diversi, aliis atque aliis tempestatibus commoventur Chrys. hom. 82. in Matt.

commoventur præcipuè : velut Ægæum ventis exaſperatur ; Thyrrenum vero fretum propter anguſtias ; Charybdis autem quæ eſt Libyen verſus , propter ſtagna Syrtis & brevia , Pontus magnitudine fluctuum atq; impetu; Hiſpanicus Oceanus , quia invius, carentiâ portuum & locorum ignorantiâ intricatus, difficilis navigantibus eſt ; ſimiliter alia Pelagi pars, aliis de cauſſis : ſic & in vitâ noſtrâ fieri videmus.

Rupertus lib. 5.in c.8. Apocal. *Navium* quoque nomine *vita hominũ transitoria* deſignatur: quemadmodum & in Iob: *dies mei*, inquit, *tranſierunt ſicut naves, poma portantes.*

Greg.li. 9. mor. ca.24.in cap. 9. Iob. Et huc, illucque *mentis noſtræ navis* impellitur, quia & Paradyſi celſitudinem meminimus , & *importunos tentationum fluctus* ex carne toleramus.

Ambroſ. præf. in 4.l.ſuper Euang. Lucæ. Quod autem mare abruptius quàm ſæculum ? tam infidum , tam mobile , tam profundum , tam immundorum ſpirituum flatibus procelloſum?

Chryſ. hom.33. Quod a diverſis peccatis & variis tentationibus , velut quibuſdam fluctibus æſtuat. de quo ſcriptum legimus : *Hoc mare magnum & ſpatioſum.*

Hieron. epi. 1. ad Heliod. Nolite credere, nolite eſſe ſecuri ; licet in modum ſtagni fuſum æquor arrideat ; licet vix ſumma jacētis elementi ſpiritu terga criſpentur ; magnos hic campus montes habet. Intus

tus inclusum est periculum, intus est hos. In illo æstu, charybdis luxuriæ salutem tat. Ibi ore virgineo, ad perpetranda naugia scylla seu renidens libido blanditur. îc barbarum littus, hîc Diabolus pirata, m sociis portat vincula capiendis.

In hoc magno sæculi hujus diluvio, ubi rcumflantibus procellis non invenitur fi statio, & locus eminentior ubi pes colume aliquatenus valeat requiescere. Ambr. in orationibus

Magnam faciunt tempestatem multitunes cupiditatum, quæ velut in quodam fre corporis navigantem hinc atque indè perrbant, ut gubernator sui esse animus non ossit. Ambros. Apolog. poster. pro David c. 3.

Mens quippe humana, quot tentationes atitur, tot flatibus movetur. Hanc enim lerumque ira perturbat; cùm recedit ira, ccedit inepta lætitia; luxuriæ stimulis uretur; æstu avaritiæ longè lateque ad amienda, quæ terrena sunt, tenditur: aliuando hanc superbia elevat, aliquando veò inordinatus timor in infirmis deponit. Greg. li. 11. mor. c. 23. in cap. 13. Iob.

[Ecce Domine] *Iniquitates meæ supergresæ sunt caput meum, & sicut onus grave gravaæ sunt super me*, & nisi tu (cui proprium est misereri semper & parcere) dexteram tuæ majestatis supponas, mergi cogor miserabiliter in profundum. August. medit. cap. 39.

Psal. 88. *Tu dominaris potestati maris, motum autem fluctuum ejus tu mitigas.*

Aug. in Psal. 68. Magnus est puteus, profunditas iniquitatis humanæ. Illuc quisque, si ceciderit in altum cadet: metuenda ista res est vehementer. Si videris hominem fecisse iniquitatem mersus est in puteum. Quando autem illi dixeris iniquitatem ipsius, & dixerit: verè peccavi, fateor, non super eum clausit puteus os suum. Cùm autem videris eum dicere: Quid enim mali feci? factus est defensor peccati sui; clausit super eum puteus os suum, qua eruatur non habet.

August. soliloq. cap. 35. Spes humani generis, CHRISTE, Deus de Deo, refugium nostrum & virtus, cujus lumen à longè, inter caliginosas nebulas, super maris procellas, quasi stellæ maris radius, oculos nostros irradiat, ut dirigamur ad te portum. Guberna, Domine, navim nostram, tuâ dexterâ, clavo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus, *ne nos demergat tempestas aquæ, ne absorbeat nos profundum*; sed unco crucis retrahe nos ab hoc pelago, ad te solamen unicum nostrum, quem à longè (quasi stellam matutinam, & solem Iustitiæ) vix lacrymantibus oculis, in littore cœlestis Patriæ, nos exspectantem videmus: exaudi nos *Deus salutaris noster, spes omnium finium terræ, & in mari longè.* In mari turbulento versamur; tu in littore stans, aspicis pericula

la noſtra: *Salvos nos fac, propter nomen ɩm.* Da nobis, Domine, inter Scyllam & ɿarybdim ita tendere & tenere medium, ut ɾoque periculo evitato, ſecuri pervenia-ɿs ad portum.

Qvis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abſcondas me, donec per:tranſeat furor tuus?

Iob. 14. XII.

XII.

Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abſcondas me, donec pertranſeat furor tuus? *Iob.* 14.

QVis mihi ſecuris dabit hoſpita tecta latebris?
Tecta, quibus dextræ ſerver ab igne tuæ?
eu! tuus ante oculos quoties furor ille recurſat,
Vix ego fida mihi luſtra ſat ulla reor.
unc ego ſecretas, umbracula frondea, ſylvas,
Antraq; ſolivagis opto relicta feris.
unc ego vel mediis timidũ caput abdere terris,
Aut maris exeſâ condere rupe velim.
unc voveam penitâ montis latuiſſe cavernâ,
Buſtorum effoſſos aut ſubiiſſe lares.
Aut ſinuoſa nigri ſpelæa nataſſe profundi,
Oceani glaucas, ſcrupea regna, domos:
Aut numquã aſpectos Phœbo, Phœbæq; penates,
Aut habitaſſe tuos, nox tenebroſa, ſpecus.
Dum quatit aſtriferos flammatus Iuppiter orbes
Et jacit accenſâ tela triſulca manu;
Triſtia; ne noceant, metuendâ fulmina flammâ,
Daphnide, qui metuit, tempora cincta, tegit.
Tu rubra cùm torques furibundâ ſpicula dextrâ,
Nulla juvant foliis laurea ſerta ſuis.
Nulla juvant tacitis latebroſa cubilia ſylvis.
Sylva tuis oculis omnis & umbra patet.

Clauserat obscuræ densis se frondibus umbræ,
Carpserat arboreas qui malè primus opes;
Ast ubi vicino vestigia Numine sensit,
Erubuit, luco proditus ipse suo.
Nulla juvat refugo spelunca immanis hiatu,
Hospita montivagis lustra nec ulla feris.
Mitia quæ sensit Medus puer antra leonum,
Effera Chaldæos antra dedêre neci.
Nulla juvant penitis spelæa reperta latebris
Fida nec umbrarum, senta sepulcra, domus.
Tectus in obscurâ deprêndere, Lothe, cavernâ,
Et fratrem è tumulo frater humate vocas.
Quid memorē ut tumidâ Ionas se merserit undâ,
Nec mersum stabili texerit unda fide?
Hauserat immani Ionam quæ bellua ventre,
Innocuo Ionam bellua ventre vomit.
Nulla fides vitreo pelagi, nisi vitrea, fundo;
Pervia perspicuo quid tegat unda freto?
Nulla fides clausis, Libitinæ longa sepulcris;
Produntur tumulis ossa sepulta suis.
Nulla fides tacitis, quas vallant saxa, latebris;
Tecta caverna suo sæpè retecta sono est:
Nulla fides nemori, vel opacæ frondibus umbræ,
Ambo caduca pari fronsq; nemusq; fide.
Nec mare, nec tellus, nec lustra, nec antra, nec astra
Tuta nec illa mihi, quæ super astra, via.
Tu potes hoc tutis solus caput abdere claustris,
Dum tuus abdiderit fulmina *stricta* furor.

Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus? Iob. 14.

QVò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tuâ fugiam? Quis est locus recepturus fugitium Dei? homines qui suscipiunt fugitivos, uærunt ab eis, à quo fugerint: & cùm serum invenerint alicujus Domini minùs poentis, tum sine ullo timore suscipiunt, dicenes in corde suo; non habet iste talem Domium, à quo possit investigari; cùm autem auierint Dominum potentem, aut non suscipiunt, aut cum magno timore suscipiunt, uia homo potens falli non potest. Vbi non st *Deus?* quis fallit Deum? quem non videt Deus? à quo fugitivum suum non repetit Deus? quò ergo ibit fugitivus iste à facie Dei? vertit se huc atque illuc, quasi quærens locum fugæ suæ: *si ascendero in Cœlum, tu ibi es, si descendero in infernum, ades:* Si me extulero, te invenio repressorem; si me abscondero, te invenio inquisitorem. Quò ergo iturus sum, ut à facie tuâ fugiam, id est, iratum te non sentiam? Hoc consilium: sic fugiam à facie tuâ, sic fugiam à spiritu tuo; ab ultore spiritu, à vindice facie, sic fugiam. Quomodo? si *recipiam pennas meas in directũ, & habitavero in extremis maris.* Sic possum

Psal. 138. August. in hunc locum.

fugere à facie tuâ. Mirum si in extremis maris non est, qui nec apud inferos deest: *Væ qui profundi estis corde ut à Domino abscondatis consilium, quorum sunt in tenebris opera, & dicunt: Quis videt nos & quis novit nos?* Idcirco arbitrantur Deum sua nescire consilia, quia in tenebris sunt opera eorum, & dicunt, *Quis videt nos? & quis novit nos?* non recordantes ejus quod ad Deum dicitur: *Tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur, & sicut tenebræ ejus ita & lux ejus.*

Hieron. lib. 9. in cap. 29. Isaiæ.

Considera illum de quo ait in Ecclesiastico Syrah: *homo transgrediens in lecto suo, dicens in animâ suâ: quis me videt? tenebræ circumdant me, & parietes cooperiunt me, quem vereor?* hic qui se existimabat ab eo qui omnia videt, non videri, & tenebris putat commissa sua posse celari, umbram prætendit; sed frustrà latere se credit, cùm oculus Domini lucidior sole, occulta omnia deprehendat, tenebrosa illuminet & intimi cordis penetret conscientiam, atque in alta & profunda descendat. Vanus ergo, qui putat tenebris esse se tutum, cùm lucem vitare non possit, quæ *lucet in tenebris, & tenebræ eam non comprehendunt:* quasi fugitivus itaque & malus mercenarius deprehenditur, & antequam se occultat agnoscitur, quia, Domino omnia antequam erant, cognita sunt, non solùm

Ambr. li. 1. de interpellat. Iob cap. 3.

ùm quæ facta; sed etiam quæ futura sunt. Hieron. lib. 9. in cap. 29. Isaiæ.
Hoc errore decepti Adam & Eva, audientes sonitum pedum deambulantis in Paradyso Dei, absconderunt se sub arbore.

Primus [itaque] homo, post culpam, inter arbores Paradysi, absconsus invenitur. Greg. li. 33. Moral. c. 3.

Sic habes Adam abscondentem se, ubi Deum cognovit esse præsentem, & quæsitum latere voluisse, & vocatum à Domino eâ voce quæ latentis morderet affectum, hoc est, *Adam ubi es?* hoc est; cur te abscondis? cur lates? cur fugis eum quem videre desiderabas? Ita gravis culpa est pœnitentiæ, ut sine judice, ipsa se puniat, & velare se cupiat, & tamen apud Deum nuda sit. Ambr. li. 2. de pœnit. cap. ult.

Quò te [Adam] duxerunt peccata tua, ut fugias Deum tuum, quem antè quærebas? Timor iste culpam fatetur, latebra prævaricationem. Ambr. li. de Paradyso ca. 14.

Cain quoque dicens: *si ejicis me hodie, à facie tuâ abscondar*, simili stultitiâ Deum arbitratus est ignorare. Et per Amos de impiis & peccatoribus dicitur: si *absconderint se ab oculis meis in profundo maris, ibi mandabo draconi, & mordebit eos.* Hieron. lib. 9. in cap. 20. Isaiæ.

[Et tu] quò fugis Propheta [Iona?] non audisti quod David ait: *quò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tuâ fugiam?* In terram? sed Domini est terra & plenitudo ejus. Ad inferos? & ibi virtus tua non deerit. Ad Cœlum? ibi Chrysost. homil. de Iona.

quoque te esse cognosco. In mare? & eò tendit dextera tua. Cùm navim fuisset ingressus, turbantur maria, fluctus elevantur, & profundi Pelagi arena monstratur; & sicut fidele mancipium, cùm servum fugâ lapsum, (nonnullis etiam communi Domino preciosis ablatis) omni animositate, contra ejus retentores insistit, nec antè derelinquit, nisi eum præsentaverit Domino; sic & mare, conservum agnitum, non alieno patrocinio, nullius postulato subsidio, sed propriâ virtute commotum, ut sibi redderetur, exposcit.

Paulin. car. ad Cytherium.

Nam qui putârat per mare evadi Deum,
Et nave celari Deo,
Nunc iste & intra belluam mersam mari,
Adesse sensit arbitrum.
O digna sancto claustra fugitivo Dei!
Capitur mari quo fugerat;
Altumq; vastæ missus in ventrem feræ,
Vivo tenetur carcere.
De nave jactus perit, & undis navigat
Exul soli & hospes sali.
Spatiatur antro belluini corporis,
Captivus & liber reus.

Isaiæ 2. *Ingredere in petram, abscondere in fossâ humo, à facie timoris Domini, & à gloriâ majestatis ejus.*

Tomo.9. Hieron. ep.ad A- Si [enim] umbrato repentè Cœlo, solis claritas nostris aspectibus denegetur, & productis in nostram humilitatem nubibus, pluviæ

luviæ terris immineant; ſi commotis, ut ſſolet, elementis, in rotam ſui currus toni-rua concitentur, & hinc, indè fulgurum ja-culà, palpebris terribiliter objecta coruſ-cent, (quamquam & conſuetudine illâ con-tingant) pavemus, contremiſcimus, & proni ad terram, depoſitâ ſuperbiâ, cervices ſub-mittimus: quid faciemus in illâ die miſeri, quando revoluto Cœlo, cum Angelicis vir-tutibus, igneus Dominus totus adveniet? quando cadentibus deſuper ſtellis, ſol in tenebras, & in ſanguinem luna mutabitur? quando montes ſicut cera liqueſcent, quan-do terra ardebit, & areſcent flumina, & ma-ria ſiccabuntur, & contra rerum naturam conſumpto divinitus humore, ariditatem in aquis ignis operabitur? Quando peccato-res *dicent montibus, Cadite ſuper nos, & colli-bus, tegite nos*: quando vocabunt homines mortem, & vocata non veniet; quando diſcrimina vertentur in vota, & quod ſem-per oderunt homines, concupiſcent?

mic. in ſcientiâ divinæ legis.

Eſto mihi [Domine] *in Deum protectorem & in domum refugii.* domus refugii, tu mihi eſto, Deus protector, domus refugii. Quò fugio? ad quem locum tutus fugio? ad quem montem? ad quam ſpeluncam? ad quæ te-cta munita? quam arcem teneam? quibus muris ambiar? quocumque ièro, ſequor me. Quicquid enim vis, potes fugere, homo, præ-ter

Aug. in Pſa. 30.

ter conſcientiam tuam. Tu mihi eris domus refugii, ad te confugio, nam à te, quò fugiam? Quocumque iero, ibi te inveniam; & ſi iraſceris, ultorem te invenio; ſi placatus es, adjutorem. Nihil mihi ergo reſtat, niſi ad te fugere, & non à te. Vt evadas hominem Dominum, quicumque ſervus es, fugis in ea loca, ubi non eſt Dominus tuus; ut evadas Deum, fuge ad Dominum; nam non eſt quò fugias Deum; præſtò ſunt omnia & nuda Omnipotentis oculis.

XIII.

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergo me, ut plangam paululùm dolorem meum. Iob 10.

XIII.

XIII.

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergo me, ut plangam paululùm dolorem meum. *Iob.* 10.

Scilicet, in magno cupis hoc me ponere lucro,
Addita quod vitæ portio parva meæ.
Si numerata forent aliquot mihi lustra, vel anni,
Muneris hic poterat nomen habere favor:
Stamina sed brevibus junxisse fugacia filis;
Obsecro, dic, pauci quantula summa, dies?
Nempe ita, qui vitã modò ducere cœperit infans,
Dicetur moriens, occubuisse senex.
Sic sua nonnullis descripta est vermibus ætas,
Vna quibus brevis est, integra vita, dies.
Sic aliquis numerat celeres sibi flosculus horas,
Natali tumulant quem sua fata die.
Floscule mane puer, mediâ vir, floscule, luce;
Floscule, sub noctem, Sole cadente, senex.
Sic oreris; uno moreris; ô floscule, Phœbo;
Vno fis; puer, vir; senexq; die.
Staret adhuc volucrum saltem rota lenta dierum,
Hora nec admissis qualibet iret equis;
Vermiculi canerent; tot plenis viximus horis;
Flosculus, & totidem, diceret, herba fui.
Sed tempus rapidis volat irreparabile pennis,
Fluminis inq; modum, lubricus annus abit.

Menstruus

Menſtruus impulſis rapitur quoque ſolibus orbis,
Et fugiunt, nullo frena tenente, dies.
Denique præcipitis volucris rota vertitur horæ,
Nec remeare poteſt, quæ ſemel hora fuit.
Invida res, tempus, ſua ſe per puncta trucidat;
Se pariter fugiens, ſe pariterq; ſequens.
Qualis teda ſuo ſe flammea funerat igne,
Ipſa ſibi buſtum facta ſibiq; rogus:
Sic redit in proprium ſæclorum circulus orbem,
Flectitur inq; ſuas annua meta rotas.
Scilicet hæc veterum fuit obvia fabula vatum,
Ore pater natos dum vorat ipſe ſuos.
Nempe minus rerũ eſt, quàm tẽporis, helluo tẽpus;
Seq;, fluendo parit; ſeq;, fluendo necat.
Hora diem, menſemq; dies depaſcit eundo,
Bis-ſeniſq; ſenex menſibus annus obit.
Annus obit, menſesque, diesque, horæq; recedunt
Et ſuus in ſe iterum tempora gyrus agit.
Ergo meo exiguum ſpatium concede dolori,
Non niſi conceſſo tempore fata querar.
Non ego ſupremis tempus mihi riſibus oro,
Non facit ad riſus reſve, locuſve meos.
Pro lacrymis ſpatium, ſpatiũ pro planctibus opto,
Hæc mihi tantillæ, quã peto, cauſſa moræ eſt.
Ite igitur magnis, lacrymæ, mea flumina, rivis;
Ite, ferite truces ora ſinumq; manus.
Ite per os lacrymæ, ſævite in pectora palmæ;
Pars bona, dum ſtatis, temporis, ecce fugit.
Sentio, eunt lacrymæ; repetuntur, ſentio, planctus;
Iam flevi & planxi, ſiſtite; jam ſatis eſt.

Numquid

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergo me, ut plangam paululùm dolorem meum. Iob. 10.

QVid in hoc mundo stabile, quid perenne? Audi cujusdam venerabilis viri vocem: *tempus*, inquit, *vitæ meæ levius cursorius fuit.* Chrys. ep. ad Theodor.

Cùm enim primùm homo peccavit, æternitas mortalitate mutata est, in nongentos & ampliùs annos; exinde paulatim recrudescente peccato, in breve tempus, hominum vita contracta est. Mon. tom. 5. Hieron. epist. 21. ad Paulā.

Breves dies hominis sunt; numerus mensium ejus apud te est: constituisti terminos, qui præteriri non poterunt. Iob. 14.

Quare cautum se ac sollicitum vivere ostendit, qui brevitatem præsentis vitæ considerans, non ejus usum sed terminum conspicit; ut ex fine colligat nihil esse quod transiens delectat. Hinc namque per Salomonem dicitur, *Si annis multis vixerit homo, & in his omnibus lætatus fuerit, meminisse debet tenebrosi temporis & dierum multorum; qui cùm venerint, vanitatis arguentur præterita.* Igitur cùm culpa animum tentat, mens necesse est, ut brevitatem suæ delectationis aspiciat; ne Greg. lib. 9. mor. ca. 44. in ca. 10. Iob.

ad vivacem mortem iniquitas rapiat, cùm conſtet quòd ad terminum citiùs mortali vitæ præcurrat.

Greg. li. 7. mor. c. 20. in c. 6. Iob.

Sæpè etenim dum præſentis vitæ brevitas quaſi diu perſeveratura diligitur, ab ætern ſpe animus frangitur, & delectatus præſent bus, deſperationis ſuæ caligine reverberatu

[Sed] ſancti viri, quia brevitatem vitæ ir deſinenter aſpiciunt, quaſi quotidie morien tes vivunt, & tantò ſe ſolidiùs manſuris pra parant, quantò & nulla eſſe tranſitoria ſem per ex fine penſant. Hinc quippe Pſalmiſt veloci curſu fugere vitam peccatoris aſp ciens; ait: *Puſillum adhuc, & non erit peccato* Hinc iterum dicit; *Homo, ſicut fœnum, dies* *jus*. Hinc Iſaias ait, *Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus, ſicut flos agri.*

Aug. in Pſa. 102.

Attendat quid ſit homo; non ſuperbia *homo tamquam fœnum dies ejus*. Quid ſuperb fœnum, ad tempus modò florens, poſt pa lulum areſcens? Quid ſuperbit fœnum a tempus vigens, & hoc ad parvum tempus d nec ſol candeſcat? *Sicut flos agri ita efflorebi* Quàm exiguo tempore tranſeunt flores? hoc eſt pulcrum in herbis. Hoc quod val pulcrum eſt, hoc citò cadit. *Omnis caro f num*. Et claritas luminis ut flos fœni: fo num aruit & flos decidit,

Iob 14. *Quaſi flos egreditur & conteritur.*

In idem Quid enim ſunt nati homines in mund

n

isi quidam flores in campo? tendamus ocu- cap. 14.
os cordis, in hanc latitudinem mundi præ- Iob.
entis; & ecce quasi tot floribus, quot homi- Greg.
ibus plenus est: vita itaque in carne, flos in
œno est. Homo etenim more floris proce-
it ex occulto, & subitò apparet in publico;
ui statim ex publico per mortem retrahitur
d occultum. Carnis nos viriditas ostendit,
ed ariditas pulveris ab aspectibus retrahit,
uasi flos apparuimus, qui non eràmus; qua-
flos arescimus, qui temporaliter appareba-
ıus.

[Imò] quid ab his bestiolis distamus, Isidor.
uas ferunt apud Hypanim fluvium (qui ab Clarius
uropæ parte in pontum influit) nasci, atque orat. 10.
num diem vivere? sicut ergo ex his ea quæ de mor-
ctavâ horâ mortua sit, provectâ esset ætate te.
ortua, quæ verò occidente sole, decrepi-
; eò magis si etiam solstitiali die; sic si lon-
ssima ætas cujus-vis hominis conferatur
m æternitate, in multo minore brevita-
, quàm illæ bestiolæ reperiemur.

——— *Quid enim, mihi dicito, longum* Nazian.
Hæc mortalis habet fatoq; obnoxiâ vita? in præ-
Tenes diem istum? si tenuisti, hesternum cept. ad
ıes & hodiernum: sed hesternum inquis, Virgin.
n teneo, quia jam non est, istum autem te- Aug. in
o in quo sum, & qui mecum est. Itáne? de Psal. 38.
ɔ excidit tibi jam quantum à primâ luce
nsierit. Nónne iste dies à primâ horâ cœ-

 pit?

pit? Da mihi primam horam ejus: Da m
& secundam ejus, quia & fortè ipsa transv
lavit. Tertiam, inquis, dabo tibi, fortè en
in ipsâ nunc sumus: Certè ergo sunt isti di
& est tertia dies: & si tertiam dabis, non di
sed horam dabis. Verumtamen ne hoc q
dem tibi concedo, si mecum utcumque i
transilisti. Da mihi vel horam tertiam; ips
mihi da in quâ es. Si enim aliquid ejus j
præteriit: & aliquid ejus adhuc restat; r
quod præteriit aliquid mihi potes dare, q
jam non est; nec quod restat, quia nond
est. Quid mihi de horâ istâ quæ nunc pera
tur dabis? quid de illâ mihi dabis? cui co
mittam hoc verbum, ut dicam, est,? Cùm
cis ipsum est; certè una syllaba est, & n
mentum unum est, & tres litteras habe
ipso ictu. Ad secundam hujus verbi litter
non pervenis, nisi prima finita fuerit. Te
non sonabit, nisi & cum ipsa secunda tra
ierit. Quid mihi de hâc unâ syllabâ dabis
tenes dies, qui unam syllabam non ten
momentis transvolantibus cuncta rapiunt
Torrens rerum fluit. Isti ergo dies non su
ante abeunt penè quàm veniunt, & cùm
niunt, stare non possunt. Iungunt se,
quuntur se, & non se tenent.

Iob. 7. *Parce mihi Domine, nihil enim sunt dies n*
Greg. li. [Hinc] sancti viri, præsentis vitæ dies,
8. mor. c. hil esse conspiciunt, quia illuminatæ m

oculos in considerationem æternitatis 20. in
ınt. Iob.
Per horarum [namque] momenta cresci- Hieron.
s atq; decrescimus, nec in eodem mane- li. 11. in
s statu. Ipsum quoq; quod loquimur, di- cap. 40.
nus & scribimus, de vitæ nostræ parte Isaiæ.
tervolat. qui dudum infans, subitò puer;
puer, repentè juvenis; & usque ad se-
tutem per spatia mutatur incerta; & antè,
enem intelligit, quàm juvenem non esse
etur.

[Denique] quicquid temporis vivitur, de Aug. lib.
io vivendi demitur, & quotidie fit mi- 7. de ci-
, minusque quod restat; ut omninò nihil vitate
d sit tempus vitæ hujus, quàm cursus ad Dei, cap.
rtem, in quo nemo vel paululùm stare, 10.
aliquando tardiùs ire permittitur, sed
nes urgentur pari motu, nec diverso im-
untur accessu: neque enim cui vita bre-
fuit, celeriùs diem duxit, quàm ille cui
gior. Vnde ex quo homo cœpit esse in
corpore, in morte est. Quid enim aliud,
ous, horis, momentisque singulis agitur,
ec ea consummata mors, quæ agebatur,
leatur, & incipiat jam tempus post mor-
, quod cum vita detraheretur, erat in
te.

enè itaque dicitur, *Dimitte me, ut plan-* Greg.
paululùm dolorem meum. Quia nisi à rea- lib. 17.
ulpæ, quo nos ligavimus, misericorditer mor. ca.

 dimittemur, 45.

dimittemur, perfectè flere non possumus, hc
quod in nobis ipsis, contra nosmetipsos d(
lemus: sed tunc veraciter reatus nostri dol(
plangitur, cùm tenebrosa illa inferni retrib
tio, intento timore prævidetur.

Greg. li. 9. mor. cap. 44. in cap. 10. Iob. Sed sicut moderata afflictio lacrymas e
primit, ita immoderata subducit; quâ mo
ror ipse quasi sine mœrore fit, qui afflic
mentem devorans, sensum doloris tollit;

Ibidem. Sæpè namque peccator iniquitatis suæ vi
culis ita constringitur, ut pondus quide
peccatorum toleret, sed tamen, quia tol
rat, ignoret. Sæpè autem si cognoscat, qua
to reatu premitur, erumpere in lacrymas c(
natur, & non potest, ut hunc in se mente l
berâ, & conversatione integrâ persequatu
Flere ergo dolorem suum non valet, qui & in
quitatis suæ reatum considerat, & tame
præ terrenæ occupationis pondere, hunc
gemere nequaquam vacat: *flere dolorem suu*
non valet, qui primæ quidem consuetudi
contraire nititur, sed tamen adhuc succr
scentibus desideriis carnis gravatur. Huj
doloris præsentia Prophetæ mentem cruci
verat, cùm dicebat, *dolor meus contra me*
semper, quoniam iniquitatem meam ego pr
nunciabo, & cogitabo pro peccato meo. Tu
igitur ad *plangendum dolorem* nos Domin
dimittit, cùm & mala nobis, quæ fecimus d
monstra

ionſtrat, atque ad hæc eadem flenda quæ
ognoſcimus, adjuvat.

Hoc ſolùm ergo Domine, præſta, quod depre- Iudic. 11
r: Dimitte me, ut duobus menſibus circum-
m montes, & plangam cum ſodalibus meis.

Sexaginta dies plangere nobis demonſtrat Chryſ.
anctum præſentis vitæ, dicente Domino: hom. de
ati qui lugent, quoniam ipſi conſolabuntur. Iephte.
eſertum ergo plangimus hujus mundi (de-
rtum enim dicitur res ubi non manetur)
uia ergo hîc non permanetur, deſertum di-
tur. Plangendum eſt ergo in vitâ iſtâ ca-
icâ, ruinis plenâ, caſibus obvolutâ; ut cùm
angimus, ſuſcipiat Dominus immolatio-
em animæ noſtræ.

Vtinam saperent, & intelligerent, ac novißima providerent! Deut. 32.

XIV.

XIV.

Vtinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent! *Deut. 32.*

PRô pudor! usque adeò est homini mens cæca futuri,
Vt nisi quæ videat, nulla pericla putet?
cilicet hoc sapere est, tantùm præsentibus angi,
Nec procul aspectis consuluisse malis!
Ante tubas, Miles, dicto parat arma duello;
Cùm sonuêre tubæ, seriùs arma parat:
avita, quas captat, præsagus prospicit auras,
Anchora velivolum nec remoratur iter:
uas veniente metet segetes æstate colonus,
Credidit excultis, antè, colonus agris.
rovida quin etiam metuens formica senectæ,
Vectat in annonam paucula farra suam.
quid agis, gens eventus ignara futuri?
Tempora, quæ venient postuma, nulla times?
amina perpetuo sors nent adamantina filo,
Aut cessant triplices volvere pensa colus?
llleris; ah! nulli datur has placasse sorores;
Vna licet parcat, de tribus, una secat.
edera sors pacto sanxêre perennia clavo,
Concordes stabili vitáq; morsque, fide?
llleris, ah! nimiùm tibi pacta faventia fingis;
Fœdera, mors numquam, vitáq; certa colent.

 Antè

Antè, nivem fidis lambent incendia flammis
Juraq; fœdifragis ſanciet Auſter aquis.
Antè, dies nocti, pacem nox antè, diei
Servet; & infeſtis accubet agna lupis.
Omnia letifero latè Mors ſubjugat arcu,
Quidquid & hoc Phœbi veſcitur igne, rapit.
Nemo venenatæ vitavit arundinis ictum,
Omnis ab hâc cervix, cuſpide, vulnus habet.
Hîc teneros Matrum necat inter brachia, natos;
Aut cunas, tumulum, cæde recente facit.
Hîc pueros, alibi configit arundo puellas;
Hîc juvenes, illic funerat illa ſenes.
Strataq; jam nullo diſcrimine, funera miſcet,
Militis atque Ducis corpora mixta jacent.
Nec micat auratâ tibi Crœſe cadaver arenâ
Pulcrior aut tuus eſt, pulcra Rebecca, cinis.
Aſpice, quid cineres ſit Cæſaris inter & Iri?
Omnibus en color eſt unus, & unus odor.
Quid juvat his igitur tantùm confidere rebus,
Vita velut nullo limite clauſa foret?
Stat ſua cuique dies, depleto ferrea fuſo,
Seriùs aut citiùs quemlibet urna vocat.
Cogimur huc omnes, huc ſummus & infimus ord
Ibimus, emenſo tempore quiſque ſuo.
Ac tum ſi vacuas animus ſimul iret in auras,
Ut vapor in nebulas extenuandus abit!
Morsq; foret noſtræ quoque meta noviſſima vitæ
Mors ſimul amborum corporis atque animi!
Quàm bona mors eſſet poſituris morte dolores,
Quos modò vita dedit, quosq; futura dabit!

Quilibe

Quilibet extremam lætus properaret ad horam,
Et puto, vivendi vix superesset amor.
Sed dolor, heu! non est mors ultima linea rerum
Non necat hic animum qui cremat ossa rogus.
At postquam è terris anima exhalata recessit,
Iudicis extemplò sistitur ante pedes.
Ille sedet justumq; & inexorabile Numen,
Flammaq; sunt oculi, flammaq; fulva caput.
Illa (tremens, metuensq; oculos attollere Cœlo:)
Dura catenatâ vincula mente gerit.
Ille sinus animi, fibrasq; introspicit omnes,
Quodq; latet tacitum nocte favente nefas.
Illa scelus, convicta, suum pudibunda fatetur,
Nec videt, effugio, quem petat, esse locum.
Ille simul Iudex, testis simul, & simul actor,
Comperti statuit criminis esse ream.
Illa memor nullis hanc flecti questibus aulam,
Heu! frustrà effusis se sepelit lacrymis.
O, quis tunc animæ sensus, quæ cura relictæ,
Nullus ubi pro se, jure patronus agit!
Tempe vocat mõtes & inhospita culmina, cautes,
Antraq; queis trepidum condat operta caput.
O Anima! ô Iudex! ô non placabilis urna!
Quis secum hæc meminit, nec citò diriguit?
Sed nondum hoc tanti clauduntur fine dolores;
Altera adhuc restant, vitáque, morsq; super:
Vita perennanti quæ sæcula protrahet ævo,
Mors longa extremum non habitura diem.
Ah quibus, ah quantis laniabitur hæc tormentis!
O quibus, ô quantis affluet illa bonis!

Illa,

Illa, ſuas paſcit Divino nectare mentes;
Hæc, miſcet liquidâ pocula plena pice.
Illa, Chely Angelicâ vel gutture carmina fundit;
Hæc, gemit horrendis exululata ſonis.
Illa, agit æternas cælo plaudente, choreas;
Hæc, ſalit ad colubros, ſæva Megæra, tuos.
Illa, nec æſtivis, gelidis nec aduritur aſtris;
Hæc furit immitis igne gelúque vadi.
Illa, per ætherios agit otia mollia campos;
Hæc, agit æterni triſte laboris opus.
Illa dolorum expers, mala nulla, nec aſpera ſentit;
Hæc, patitur dirum quidquid Avernus habet.
O felix opibus, felix tot vita triumphis!
O gravis, ô tantis mors metuenda malis!
Vel tua, vel tua, nos dubio manet alea jactu;
Alea, non aliâ projicienda vice.
Ah ſubeant veſtri geminæ ſic pectora curæ,
Vt ſemel alterius ſors obeunda cadet!

Vtinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent! Deut. 32.

O GENS sine consilio & sine prudentiâ! *Vtinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent!* Bonav. opusc. de contemptu sæculi.

Saperent, damnatorum multitudinem; salvandorum paucitatem, & temporalium rerum vanitatem.

Intelligerent, tria; scilicet peccatorum multitudinem, bonorum omissionem, & temporis amissionem.

Providerent, tria; scilicet mortis periculum, extremum judicium & æternum supplicium.

Sed oculos non vis habere nisi in præsentia. Aug. in Psal. 48.

Perversa quippe anima rebus præsentibus dedita, in terrenis voluptatibus resoluta, abscondit sibi mala sequentia, quia prævidere futura refugit, quæ præsentem lætitiam perturbant; dumque in præsentis vitæ oblectationibus se deserit, quid aliud quàm clausis oculis ad ignem vadit? & indè dicitur per Paulum: *qui gaudent tamquam non gaudentes sint;* quia etsi qua est præsentis tẽporis, ita est agenda lætitia, ut numquam amaritudo sequentis judicii recedat à memoriâ; quatenus dum mens pavida extremæ ultionis timore transfigitur, quantum nunc præsens lætitia, D. Greg. hom. 39. in Euāg.

tantùm

tantum pôst, ira subsequens temperetur: extrema mala nostra formidolosè & indeı nenter aspicimus; juxta hoc quod per quen dam sapientem dicitur: *In omnibus operib. tuis memorare novissima tua, & in æternum nı peccabis.*

Speculo peccat. c.5.Tom. 9. Aug.

Sed quæ sunt novissima tua, quæ prov dere sollicitè debes? summa totius provideı tiæ est, utique illa terribilis hora, in quâ, m sera anima tua, ex hoc corpusculo corrupt bili timens est egressura, in illâ nimis metuı da extremâ horâ; quis amicorum, quis pa rentum tuorum veniet cum gladiis & arm auxilium ferre? Non enim erit tunc, qui coı soletur te ex omnibus charis tuis, respicieı tibus etiam ad auxilium & adjutorium ho minum; sed refugium tuum tantummod est apud Deum. Reduc ergo fili mi, sedulı in memoriam illum extremum exitus tı diem, & antequam misera anima tua, de caı cere carnis exeat, provideat, quò vada Quando enim homo fit non homo, hoc e quando ægrescit; ægrotando ægritudo cre scit; peccator expavescit; cor contremescit caput obstupescit; sensus evanescit; virtus ex arescit; vultus pallescit; facies nigrescit; ocı lus tenebrescit; auris surdescit; nasus putre scit; lingua fatiscit; os obmutescit; corpus ta bescit; caro marcescit. Tunc carnis pulcritu do fœtor efficitur, & putredo tunc solvi

tu

ar in cinerem, & vertitur in vermem.

Post hominem vermis, post vermem fœtor & horror:
Sic in non hominem vertitur omnis homo.

Age jam, cùm ad illud ultimum Iudicium venerimus, ab eo Iudice judicandi, qui nec illi occultatione criminum potest, nec ad impunitatem promerendam muneris alicu-is oblatione corrumpi; cùm cœperint om-ium secreta revelari, & non solùm actus ac erba, sed etiam ipsæ cogitationes ostendi; uid faciemus sub tanti Iudicis majestate? uid excusationis obtendere poterimus? quâ os defensionis arte purgabimus? quæ no-s subventura est pœnitentia, quam in hâc arne contempsimus? quæ nos defensura sunt pera bona, quæ in hâc vitâ non fecimus? ad uos Apostolos, aut ad quos alios Sanctos onfugituri sumus, quorum exempla simul verba despeximus? An fortè aliquos ibi agilitas corporis excusabit? sed excusationi orum reclamabunt omnia sanctorum exem-a, qui cum fragilitate carnis, in carne vin-entes, quod fecerunt, utique fieri posse, do-ierunt. Quid ergo responsuri sunt, si eis Do-inus dicat; si potuistis, quare non restitistis esideriis peccatorum? si non potuistis, qua-meum, contra peccata, non quæsistis au-lium? Nonne ad hæc obmutescentibus, & uid excusationis referant non habentibus, dicet:

Prosper lib. 3. de vitâ cõtemplat. cap. 12.

dicet: *Ligate eos manibus & pedibus, & mitti in tenebras exteriores; ubi erit fletus & strid dentium, ubi vermis eorum non morietur, e ignis eorum non extinguetur.* Hæc & his l milia libenter audire vel legere, jugiter an oculos mentis adducere; cogitare, quale m lum sit, ab illo gaudio divinæ contemplati nis excludi; beatissimâ Sanctorum omniu societate privari; fieri patriæ cœlestis exto rem; mori vitæ beatæ, morti vivere sempite næ; in æternum ignem, cum diabolo & a gelis ejus expelli, ubi sit mors secunda, dar natis exilium, vita supplicium; non senti in illo igne quod illuminat, sentire quod cr ciat; exundantis incendii terribiles crepit pati; barathri fumantis amarâ caligine oc los obcæcari; profundo gehennæ fluctua tis immergi; edacissimis in æternum dilani ri vermibus, nec finiri: hæc & multa simi cogitare, nihil est aliud, quàm vitiis omn bus repudium dare, & omnia blandimer carnalia refrenare.

Cap. 7. Speculi peccat. tom. 9. August. Attende ergo, in illâ terribili horâ de q loquimur, misera peccatoris anima. Quan de mundo exitura & itura es; aderunt m ministri, maligni illi scilicet diaboli, illa v tartarea monstra velut leones rugientes rapiant prædam, tunc horribilia patebu loca pœnarum, chaos & caligo tenebraru horrorum miseriæ & tribulationis; trem

tim

imor angustiæ & confusionis; dolor hor-
endæ visionis; tremor tremendæ mansionis;
ocus flentium, ubi stridor dentium, ubi
orsus vermium, ubi clamor dolentium,
bi luctus gementium, ubi est vox claman-
um peccatorum & dicentium; *Væ, væ nobis
iis Evæ?* quid tunc proderit scientiæ jactan-
a, sæculi pompa, mundi vanitas, terrenæ
gnitatis cupiditas?

Dic mihi, ubi tunc amatores mundi, qui
nte pauca tempora nobiscum erant? quid ex
s remãsit nisi cineres & vermes? Attende di-
genter, quid sunt, quid fuerunt? homines
erunt sicut tu, comederunt & biberunt, ri-
runt, *duxerunt in bonis dies suos, & in puncto
inferna descenderunt.* Bern. li. medit. cap. 2.

[Imò] molliùs educata corpora graviùs
etent post mortem. Petrus Damasc. epist. ad Blancã cap. 30.

spera non Cyris, non Crœsis Parca pepercit,
Hisq; etiam, nuper sub quibus orbis erat.
quoque, Alexander, victor grassate per orbem,
Perdidit immodici copia sumpta meri.
ter defunctos, quidnam est discriminis? Ossa
Et cineres Iri, Tantalidisque, pares.
r Constantino famulus meus (hic ego tantùm
Excipio tumulum) dives, inopsq;, pares.
q; hic ista quidem. Ast alio quæ condit in ævo,
Vltima lux pravis, quis memorare queat?
rrida flamma, gravis caligo à luce remotis,
Vermis, qui memores criminis esse facit. Nazian. de externi hominis vilitate.

Non natum esse, tibi melius, scelerate, fuisset,
Aut natum, prorsus more perire feræ,
Quàm, mala tot passum in terris, sævosq; dolores
Post, graviora iterum, tempus in omne pati.
Atque utinam matris me mors rapuisset in alvo
Nam tenebræ nato, mox mihi fletus erat.

August. soliloq. cap. 3. Ergo, ô anima, sive vigiles, sive dormias semper in auribus tuis illa horribilis tuba re sonet: *Surgite mortui, Venite ad judicium.* O a nima numquam excidat à tuâ memoriâ: *I maledicti in ignem æternum: Venite benedicti percipite Regnum.* O quid potest lamentabiliu & terribilius cogitari quàm *Ite*? & quid dele ctabilius exprimi, quàm *Venite*? duæ sunt vo ces, quarum nihil horribilius unâ, & nih jucundius alterâ poterit audiri.

X

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. Pſalm. 30.

XV.

XV.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. *Psalm.* 30.

HOc erat ergo meis dominans Natalibus astrũ,
Vt mihi lux faustâ nulla rediret ave!
Quàm levis optati me temporis aura fefellit;
Dum toties repeto; Crastinus albus erit.
Nec tamen albus adhuc mihi crastinus ille reluxit;
Quin, qui præteriit proximus, ater erat.
Credideram alternos vitæ succedere casus,
Inq; vices lætis cedere mœsta locum.
Vtq; serenato detergis nubila cœlo,
Cùm revehis clarum Cynthie pure diem;
Atq; maris reparas fugitivos, Cynthia, fluctus,
Cùm tingis refluo littora sicca salo;
Sic ego venturi non felix temporis augur,
Omnia pro votis rebar itura meis.
At mea, quàm dispar, quantoq; severior illis,
Quas dat nupta viro, tristitia est lacrymis!
Conjuge defuncto, bis denis mensibus, uxor
Sola domi queritur, conjugis orba, necem.
Post decimum finitur lugubria ponere mensem,
Et peplum niveâ vertere triste togâ.
Quis mihi transactus semel est sine luctibus annus?
Quis vacuus mensis? quis sine nube dies?
Nulla meis lex dat finémve, m odúmve, querelis;
Nil nisi continuus fit mea vita dolor.

Et planctu & lacrymis gemituq; absumitur omnis,
Ipsaq; pars minima est vita caduca, sui.
Sæpe quidem rabidis sunt æquora turbida ventis,
Sed brevis est, quoties magna procella furit.
Quas rapiunt sylvis brumalia sidera frondes,
Compensant viridi tempora verna comâ.
Iuppiter obscuris cùm condidit æthera nimbis,
Lætior innubi mox redit ore dies.
Iuncta catenatos nectunt mihi funera luctus,
Dempta nec est ullo synthesis atra die.
Mœstaq; nec festo cessavit tibia cornu;
Pectus, ebur; pugni, plectra; querela, fides:
Hâc cytharâ, soles; hoc transigo pectine, noctes;
His fidibus, vitæ tempora fallo meæ.
O quoties victo suspiria pectore rupi,
Cùm cuperem tacito mergere verba sinu!
O quoties, lux quanta fuit, fuit acta querelis,
Lunáque quanta fuit, planctibus acta fuit!
Ne gemerem, memini, toties monuistis amici,
Multáque, ne gemerem, credite, facta mihi.
Libera lætitiæ suasistis frena remitti,
Illicò lætitiæ libera frena dedi.
Ast ubi singultum compescere risibus opto,
Risibus, heu, gemitus obstrepuère meis!
Sæpè, volens placidas somno traducere noctes,
Perpetuò vigiles obruor imbre genas.
Dúmq; diu nimiùm suspensos comprimo fletus,
Heu, mare perruptis effluit aggeribus!
Flumina, vos testes; vos, nota cubilia, sylvæ;
Vosq; cavæ valles; conscia vosq; juga;

Vos testes, quoties suspiria vincere tentans,
Victa, reluctanti murmura corde dedi.
Quin etiam auditis permota ululatibus Echo;
Questibus audita est aggemuisse meis.
Tunc ego, tunc illa, alternis dedimus lamenta,
Flevimus inq; vices, planximus inq; vices.
Vt Pandioniæ sibi dant responsa sorores,
Cùm cæsum, thalami labe queruntur Itym.
Et sedet hinc Progne ramo miserabile plorans,
Et sedet indè suum flens Philomela nefas.
Alteráq; alterius sequitur suspiria questu,
Admissum lacrymans, utraque crimen avis.
Talis & Alcyone cùm naufraga vela mariti
Nequicquam scopulis littoribúsq; canit.
Aut viduus, viridi nemoris sedet arbore turtur,
Comparis æterno murmure fata gemens.
Sic mihi fatidicæ nerunt quoque stamina Divæ,
Vt mihi Sol, nitido sidere, nullus eat.
Vtq; adimant nullos, lamenta perennia luctus,
Aut cesset, caussâ deficiente, dolor.
Sed fuit ut primæ, gemitus, vox prima loquelæ;
Sit gemitus vitæ vox quoque summa meæ.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. Psalm. 30.

Hieron. in Psal. 30. QVAMDIU est hîc in præsenti vitâ, habet gemitum & fletum unusquisque homo.

Aug. lib. 21. de civit. Dei cap. 14. Homo non à risu orditur hanc lucem, quid malorum ingressus sit nesciens, prophetat quodammodo: solùm, quando natus est, ferunt risisse Zoroastrem, nec ei boni aliquid monstruosus ille risus portendit. Prorsus quod scriptum est *grave jugũ super filios Adam à die exitus de ventre matris eorum usque in diem sepulturæ in matrem omnium.*

Aug. ser. 28. de verb. Apost. Vnde interrogemus pueros qui nascuntur, quare à ploratu incipiant: nascitur & statim plorat, & post nescio quot dies ridet. Quando plorabat nascens, Propheta suæ calamitatis erat, lacrymæ enim testes sunt miseriæ.

Nazian. carm. de human. natur.

Hoc homini tantùm firmum est expérsq; senectæ,
Indè ex quo nascens fletibus ora rigat;
Per lacrymas testans, quas vitæ in limine fundit,
Quotnam illum maneant agmina dura mali.
Est Regio (ut quondam Cretæa) ignara ferarum;
Est alia, hybernæ nescia terra nivis:
At, vacua adversis quod vitæ tempora rebus
Clauserit, haud quisquam dicere jure potest.

Author speculi. In hujus vitæ miseriam intrasti lugens, dies tuos in dolore & ærumnâ pertransisti; cum

luctu

ctu & labore hinc exiturus es. Intelligas er- peccat.
),in quantum sit ingressus tuus flebilis, pro- Tom. 9.
essus tuus debilis, & egressus horribilis. August.

Risum reputavi errorem, & gaudio dixi: Quid Eccl. 2.
ustrà deciperis?

Domini vox est ad suos dicentis, *Vos plora-* Chrys.
is & plangetis, sæculum autem gaudebit: Vos serm. de
stes eritis. Timenda sunt Christianis præ- martyri-
ntis sæculi gaudia, & optanda pro devotio- bus imi-
mœstitia. tandis.

Lætitiæ enim tantum nomen habent, Chrys.
m omnia sint in tristitiâ. hom. 54.

Qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus 2. Cor. 5.
avati.

An non est meritò ingemiscendum, quòd Chrys.
nus in regione alienâ, & in Coloniam hom. in
ocul à patriâ positam amandati? Psal. 115.

In abscondito plorabit anima mea: plorans plo- Hiere. 13
bit & deducet oculus meus lacrymam.

Asseverant Turturem castam & amatri- Chrys.
m comparis esse, ita ut si quando evenerit, tom. 5.
ıs masculum ab Aquilâ sive Aucupe capi, homil.
n se commiscere alteri, sed ipsum cupere, de virtu-
ipsius præstolari adventum, & in amoris te.
ıs exspectatione pendere. Hujus Turturis
eminit Scriptura in Cant. Canticorum, di-
ıs: *Vox turturis audita est in terra nostra.* O
mitus de medio cordis amabilis, bonitatis
llulans fontes! ô gemitus cœlestem spon-
n CHRISTVM ad semetipsum adducens!

Hugo de S.Victo. serm. de assumpt. Mar. tom.2.

Vox turturis, amori canit & dilectioni; habet singularem dilectionem turtur, c canit, vel præsenti gaudium, vel absenti aff ctum. Igitur vox turturis tota de amore, non novit aliud præter amorem turtur. quid sonat vox turturis? quam significatio habet vox turturis? quid dicit? Vnũ est qu sonat vox turturis, & semper illud sonat resonat, & non fastidit umquam. Numqua turtur vocem suam variat, numquam can cum suum mutat, semper idem canit qui se per idem diligit. O vox turturis quàm d cis es! & quis dignus erit audire vocem tu turis? in solitudine canit turtur, & semp turtur solitudinem diligit, quia singular dilectionem quærit. Non audietur in plat vox ejus, neque foris clamorem suum pr feret. Intus resonat, intrinsecus canit & n possunt audire turturem, nisi qui intus su qui elongant in solitudine, qui secretum habitant.

Bern.ser. 59. in Cant.

Donec [autem] homines pro Dei cul mercedem tantùm in terrâ, & tantùm terr acceperunt, minimè se cognoverunt pe grinos; nec more turturis ingemuerunt, tamdiu non est vox turturis audita in te nostrâ. Vbi ergo Regni Cœlorum promis facta est, tunc primùm manifestè sonuit terra vox turturis. Nam dum sancta quæ jam Anima CHRISTI præsentiam suspi

r

it, Regni dilationem moleſtè ferret, deſi-
eratam patriam gemitibus & ſuſpiriis à
ongè ſalutaret, nónne tibi videtur, vice fun-
gemebundæ ac caſtiſſimæ turturis, quæ-
umque anima in terris ita feciſſet? Ex tunc
go & deinceps vox turturis audita eſt in
rrâ noſtrâ. Quid ni moveat mihi crebras
crymas *& gemitus quotidianos* CHRISTI
ſentia? *Domine ante te omne deſideriũ meum,*
gemitus meus à te non eſt abſconditus. Labora-
in gemitu meo, tu ſcis, ſed beatus qui dicere
tuit; *Lavabo per ſingulas noctes lectũ meum,*
rymis meis ſtratum meum rigabo. Non ſo-
n autem mihi, ſed & omnibus, qui diligunt
ventum ejus, gemitus iſti comperti ſunt.
oc quippe eſt quod ipſe ajebat: *numquid poſ-*
t filii ſponſi lugere, quamdiu cum illis eſt ſpon-
? venient autem dies, cùm auferetur ab eis
nſus, & tunc lugebunt: ac ſi diceret; & tunc
x turturis audietur. Ita eſt, IESV bone,
ierunt dies illi; *nam & ipſa creatura inge-*
ſcit & parturit uſque adhuc, revelationem fi-
um Dei exſpectans: non ſolùm autem illa,
& nos ipſi intra nos gemimus, adoptionem fi-
um Dei expectantes Redemptionem corporis
tri. Neque *vacui gemitus* quibus è cœlo
a miſericorditer reſpondetur. *Propter mi-*
am inopum & gemitum pauperum nunc exur-
n, dicit Dominus. Fuit & in tempore Pa-
m, *vox iſta gementium:* ſed rara, & penes
queinque

quemque *suus gemitus.* Vnde & dicebat qui
Secretum meum mihi, secretum meum mihi;
ubi palàm clamatum est, *Quæ sursum su*
quærite, ubi CHRISTVS *est in dexterâ Dei*
dens, ad omnes jam cœpit pertinere *gemitus* i
turtureus, & una omnibus esse *gemendi ratio.*

LIBE

LIBER
SECVNDVS.
DESIDERIA
ANIMÆ
SANCTÆ.

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas. Psal. 118.

XVI.

XVI.

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas. *Psalm.* 118.

COElestem, dubitans, terrenúmq; inter Amorẽ,
Hæreo, quòd teneant carbasa nostra latus.
ndè vocor, revocorq; aliò, modò vellor utrimq;;
Nutat ut ancipiti quassa carina solo.
mbiguũ faciunt Amor hic, Amor ille duellum,
Impediúntq; suo sistere vota loco.
t satis, ah! tandem mala tot fastidia passæ,
Et sinar ad portus spem revocare suos!
Deus! aut nullo caleat mihi pectus ab igne,
Aut solo caleat legis amore tuæ!
on nego; quod lubeat, magna est, optare volu- [ptas;
Et modò posse volo dicere; nolo, modò.
ena nihil patitur minùs, atque libido vovendi,
Nec se lege sinunt libera vota premi.
vagus exultim lorísq;, lupísq; solutus
Quo flibet in pastus currere gaudet equus:
ruit, & lætis lasciva volutat in herbis
Corpora, deposito bucula fessa jugo:
st ubi mox revocat consueta ad aratra colonus,
Excutit ille lupos, excutit illa jugum.
ilicet expetitur libertas una vovendi,
Quæ satis est, quamvis utilitate vacet.
: Phaëton, patriæ ruiturus ab axe quadrigæ,
Appetis ignotos flectere rector equos.

Sic

Sic quoque non solitis dum niteris altiùs alis
Icare, subjectis labere mersus aquis.
Quàm variâ Superũ lassas prece tundimus aure[s]
Cælitibus, puto nos sæpè movere jocum.
Ille vovet nuptam, nuptæ vovet ille sepulcrum
Hic sobolem nasci postulat, ille mori:
Ille Patri mortem, Patri rogat ille salutem;
Hic fieri juvenis supplicat, ille senex.
Vix, puto, consentit centum de millibus unus;
Quin aliquis voto dißidet ipse suo.
Denique quid Superos oret, pars maxima nesci[t]
Tam vaga quisque sibi vota, precésq; facit.
Sic ubi jam gravidas stimulant fastidia Matres,
Obscenam satiant fercla pudenda famem:
Scilicet expetitur modò calx, modò creta palat[o]
Et modò, quæ stomacho displicuêre, placent.
Quid desideriis ultra tot inanibus uror?
Quid jaculor nullo votáq; spesq; scopo?
Este procul gemitus, procul anxia turba, timor[es]
Sollicitæq; preces, votáq;, spesq; procul.
O Deus, aut nullo caleat mihi pectus ab igne,
Aut solo caleat legis amore tuæ.

Concupiv[it]

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas! Psal. 118.

MIRVM est, quomodo concupiscatur desiderium; nec sit in nobis, cujus concupiscentia jam sit in nobis. Quis nesciat in homine esse concupiscentiam, in homine desiderium? cur ergo concupiscitur, ut habeatur, quasi forinsecus inferatur? aut quomodo haberi ejus concupiscentia, sine ipso potest, cùm non sit & ipsum quid aliud, quam concupiscentia? Nam & desiderare, procul dubiò concupiscere est. Quis enim iste mirabilis atque inexplicabilis languor? & tamen est; nam & ægrotus qui fastidio laborat concupiscit utiq; desiderare cibum, dum concupiscit non habere fastidium. An aliud est concupiscere, aliud desiderare? non quod non sit concupiscentia desiderium, sed quia non omnis concupiscentia desiderium est; concupiscuntur enim & quæ habentur, & quæ non habentur: nam concupiscendo fruitur homo rebus quas habet; desiderando autem, absentia concupiscit. Desiderium ergo, quid est, nisi rerum absentium concupiscentia? sed Dei justificationes absentes esse quomodo possunt? An & quando sciuntur, & non fiunt, absentes habendæ sunt? sæpè enim Aug. in Psal. 118.

quid agendum sit, videmus; nec agimus, quia non delectat ut agamus, & concupimus ut delectet. Prævolat intellectus; & tardè sequitur, & aliquando non sequitur, humanus atque infirmus affectus. Ideò ergo desiderare concupiscebat, quæ bona esse cernebat, cupiens eorum habere delectationem, quorum potuit videre rationem.

Aug. in Psal. 118. Non dixit [autem] concupivi judicia; sed, concupivi desiderare: sicut enim vitâ vivere, plus est, quàm vivere (vivere namque commune etiam hujus est vitæ; vitâ autem vivere, Beatorum est) sic concupiscere ut desideremus judicia Dei, plus est, quàm desiderare judicia; concupiscimus enim desiderare, quasi non sit potestatis nostræ desiderium sed gratiæ Dei. Cùm enim Dominus oblectari nos viderit cupiditate desiderii judiciorum suorum, sobrium auget affectum; cùm autem peccamus, non concupiscimus desiderare judicia Dei. Vnde etiam Dominus non otiosè ait; *Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum*; non solùm desiderans, sed etiam geminato desiderio concupiscens remissionem tribuere peccatorum. Concupiscamus ergo & nos desiderare judicia Dei.

Origen. prolog. in Cant. Nam sicut dicitur aliquis carnalis Amor quem & Cupidinem appellaverunt Poëtæ secundùm quem qui amat, in carne seminat ita est & quidam spiritualis Amor, secundùm que

quem & ille interior homo amans in ſpiritu
eminat.

[Iam] diſcerne petitionem cordis tui, à Aug. in
petitionibus carnis; diſcerne quantum po- Pſal. 36.
tes. Verbi gratiâ: cœcus eſt, corpore; rogat
ut illuminetur: Petitio hæc carnis. Infirma-
tur, rogat ſe ſalvum fieri; ſalvus fit moritu-
rus; & iſta petitio carnis eſt, & ſi quæ ſunt
alia. Petitio cordis quæ eſt? ſicut petitio car-
nis eſt, velle ſibi præparari oculos, utique ad
videndam iſtam lucem (quæ talibus oculis
videri poteſt) ita petitio cordis, ad illam lu-
cem pertinet; *Beati mundi corde, quoniam ipſi
Deum videbunt.*

Sed homo, quaſi pullum onagri ſe libe- Greg. ca.
rum natum putat; nam qui implere cuncta 15. in c.
quæ deſiderat per effrenatam libertatem 11. Iob.
quærit, quid aliud, quàm pullo onagri eſſe
ſimilis concupiſcit; ut diſciplinæ hunc lora
non teneant, ſed audenter vagus per ſylvam
deſideriorum currat?

Mens quoque noſtra rebus mutabilibus Greg. ca.
ſubdita, & à ſemetipsâ variatur. Nam quæ- 22. in c.
rens, quod non habet, anxia percipit; cùmque 7. Iob.
habere cœperit, tædet hanc percepiſſe, quod
quæſivit. Amat ſæpè quod deſpexerat, de-
ſpicit quod amaverat. Diu quærit, ut parum
quid de ſummis inveniat, ſed ad conſueta ci-
tiùs relabens, nec parùm in his quæ invene-
rit, perſeverat.

Greg. hom. 36. in Euāg. Nos enim, nati in hujus peregrinationi ærumnâ, huc fastidiosi jam venimus; nesci mus quid desiderare debeamus.

Aug. de orando Deo Epist. 121. ad Probā cap. 5. Ac planè quid oremus, sicut oportet, ne scimus. Alius vult conjugari; alius conjugi viduatus deinceps continenter eligit vivere alius nullum concubitum nec in ipsis nuptii experiri:

August. Confess. 6. cap. 6. Et ego inhiabam honoribus, lucris, con jugio, & tu irridebas.

Aug. de orando Deo c. 12 Epi. 121. ad Probā Certè, qui dicit in oratione, verbi gratia Domine multiplica divitias meas; aut, d mihi tantas, quantas illi vel illi dedisti; au honores meos auge; aut fac me in hoc sæcu lo præpotentem atque clarentem, vel si qui hujusmodi est; & hæc dicit, eorum haber concupiscentiam, non id attendens, ut e his, secundùm Deum prosit hominibu: puto eum non invenire in oratione Domin câ, quo possit hæc vota coaptare: Quamob rem pudeat saltem petere, quæ non pud cupere; aut si & hoc pudet, sed cupidit vincit; quanto meliùs hoc petitur, ut etia ab isto cupiditatis malo liberet, cui dicimu: *libera nos à malo.*

Chrys. in Epist. ad Roman. ca. 1. hom. 4. Vides [ergo] aviditate omne malum exo tum, cùm ipsum desiderium videlicet, nc sustineat intra proprios terminos consistere Quidquid enim terminos à Deo statos tran greditur, id absurdarum ac minimè legitim

rui

rum rerum appetens est. Quemadmodum enim fieri sæpè videmus, ut qui ciborum appetitionem amiserint, terram ac lapillos comedant, quique impotenti siti correpti fuerint, ii & cœnum quoque nonnumquam ad bibendum appetant;

Sic cor meum, cor vanum, vagum & instabile dum suo ducitur arbitrio, & divino caret consilio, in seipso non potest consistere, sed omni mobili mobilius, per infinita distrahitur, & hac atque illac, per innumera discurrit; & dum per diversa requiem quærit, non invenit, sed in labore miserum, à requie vacuum manet: sibi non concordat, à se dissonat, à se resilit, voluntates alternat, consilia mutat, ædificat nova, destruit vetera, destructa reædificat, eadem iterum atque iterum alio & alio modo mutat & ordinat; quia vult & non vult, & numquam in eodem statu permanet. Bern. ca. 9. medit.

Sed allide Domine concupiscentiam meam dulcedine tuâ, quam abscondisti timentibus te, ut concupiscam te concupiscentiis sempiternis; ne vanis illectus & deceptus interior gustus ponat amarum dulce & dulce amarum. August. soliloq. cap. 12.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! Psalm. 118.

XVII.

XVII.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! *Psalm.* 118.

QVò ferar? ambiguos aperit mihi semita calles;
Semita non uno tramite secta vias.
Illa tenet dextram, partem tenet illa sinistram,
Hæc tumet in clivos, vallibus illa cadit:
Hæc faciles aditus, aditus habet illa malignos,
Explicat illa vias, implicat illa dolos:
Quoq; vel hæc tendat, vel quò se porrigat illa,
Exitus implexo fine videre vetat.
Non ita, quæ partes via se findebat in ambas,
Herculis ambiguum fecit euntis iter,
Nec totidem refluis Meander flectitur undis,
Ipse suis quamvis obvius erret aquis.
Nec Labirynthæi tanta est fallacia tecti,
Curva licet variis torqueat antra viis.
Heu, graviora meos cohibent discrimina gressus!
En geminâ dubiam parte pericla premunt.
Non ego quæ metuam divortia mille viarum;
(Solus Dædaleâ, qui fuit æde labor)
Sed præter varios curvis ambagibus orbes,
Nox etiam cæcas celat opaca vias;
Nulláque se presso monstrant vestigia signo,
Quà populus trito calle, notârit iter,

Et licet explorem prætensis obvia palmis,
Et vitem obstantes, tubera dura, petras:
Vix satis inceptos ausim producere cursus,
Sed retinent timidū noxq́; dolusq́;, gradum.
Lassus ut ignotâ cùm fors regione viator
Opprimitur nebulâ præcipitante diem:
Nullaque jam toto collucent sidera Cœlo,
Nec propè sunt ullæ, rustica tecta, casæ;
Nullaque signato callem notat orbita sulco,
Vlla nec humano semita trita pede;
Nec scit, an in sylvas, an eat ruiturus in undas,
Longiùs inceptam si paret ire viam:
Tum loca clamosis latè omnia vocibus implet,
Pastoris vocitans rure vagantis opem.
Vtq; vel è stabulis tacitisq́;, quis audiat antris,
Ingeminat longos, terque quaterque sonos.
Omnis at in surdas clamor volat irritus auras,
Nullaq; Pastoris verba remissa sonant.
O quis in his tendat mihi stamina fida periclis!
Quis Deus, in tantâ, sit mihi nocte Pharus?
Isacidas quondam per inhospita regna vagantes,
Insolitas docuit clara columna vias:
Stella comes monuit Nabathæos lumine reges,
Parvaq; Bethlemiæ duxit in antra domus.
Quin recreant trepidos, fratrū duo sidera, nautas;
Tu quoque mī gemini Castoris ede facem.
Gnosis aberrantem revocavit Thesea filo,
Et fuit Hero tibi nocte, Leandre, Pharus.
Ecce ego sum Theseus, vice tū mihi sis Ariadnes,
Herus agasq; vicem, quando Leander ero.

Aspicis

ſpicis ut multi, vaga turba, per avia currant,
Et ſuus huc, illuc, quemlibet error agat?
ic cadit ignota præceps regione viarum,
Ille vago cæcum tramite verſat iter:
ic celerat curſus; hic paſſu deſide lentat;
Sæpiùs ille ſuos fertq́;, refertq́;, gradus:
c diverſus abit; lateri latus ille propinquat;
Hic comitis ductu fallitur, ille ſuo:
rpetuos aliquis veſtigia flectit in orbes;
Alter in obliquas volvitur uſque vias:
c ratus ad certam curſu ſe tendere metam,
Decepto repetit limina prima pede:
nique in errorem facto ruit agmine vulgus,
Quodq́; tenere decet, vix tenet ullus iter.
Vtinam, recto tendat mea ſemita ductu,
Nec dolus, infido tramite, fallat iter!
alis at excuſſo fugit irrevocabilis arcu,
Dum volat ad certum miſſa ſagitta locum;
lis in-offenſo feſtinet limite curſus,
Quâ tua nempe monent tendere juſſa, viâ.
to igitur, mea lux, quoties jaculabere, nervus;
Quemq́; petis jaculis, ſint tua juſſa, ſcopus;
âq; petiturus candentia ſigna ſagittâ es,
Illa ego ſim digitis lecta ſagitta tuis.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! Psalm. 118.

Aug.li.2. de oper. merit. HIEREMIAS dicit: *Scio Domine, quia no[n] est in homine via ejus; nec viri est ut ambulet & dirigat gressus suos.* Hinc & in Psalmi[s] cum quidam dixisset Deo: *tu mandasti mandata tua custodiri nimis*, continuò, non de [se] præsumpsit, sed optavit ut faceret. *Vtinam*, inquit, *dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas!*

Ambr. in Psal. 118. Octon. 5. Miles qui ingreditur iter, viandi ordine[m] non ipse disponit sibi, nec pro suo arbitri[o] viam carpit, nec voluntaria captat compendia, ne recedat à signis; sed itinerarium a[b] Imperatore accipit & custodit illud; præscripto incedit ordine, rectâque viâ confic[it] iter, ut inveniat commeatum, parata sibi subsidia. Hanc legem viandi esse præscriptam Christo ducente, sanctis commeantibu[s] recognoscas velim. Profecti sunt enim [à] Patres nostri de terrâ Ægypti, per longa sp[a]tia terrarum, quorum stativæ omnes, mansionesque descriptæ sunt. Advertimus erg[o] quis has ordinaverit mansiones, quomod[o] ambulare oporteret filios Israel. Præibat [e]nim illos, per diem, Deus in columnâ nubi[s] nocti

ꝺctu autem in columnâ ignis, ut viam o-
enderet ambulantibus & tenebras dimove-
t, lex viarum, columna erat & ignis &
ıbes.

Multæ enim ſunt viæ & multa genera via- Bernar.
m; magnum profectò periculum viatori. ſerm. 11.
Quàm facilè in multarum occurſu, errabit ſuper
viâ ſuâ, qui viarum diſcretione caruerit? *Qui habitat in adjutorio.*
crutemur proinde vias noſtras, etiam vias
emonum, vias quoque Beatorum ſpiri-
um, & vias Domini inveſtigemus.

[Si enim] viam ingreſſus cùm veneris ad Ambr. in
ompitum aliquod (& neſcias quod iter in- Pſal. 118.
edi debeas) ſtas & cogitas ipſe tecum, u- Octon. 8.
ùm primam, aut ſecundam, aut tertiã viam
igas quam ſequaris, nec putas priùs ado-
endum iter quàm animo definiens; quanto
agis animo debes ac mente conſiſtere qui
l regnum cæleſte tendis, & cogitare tecum,
uia non omnis via illò ducit, non omnis eò
rigit ad Hieruſalem illam quæ in cælo eſt.
unt viæ quæ malos exitus mortis habent.
æ ſunt viæ de quibus legiſti: *Quia ſunt viæ
uæ videntur viro rectæ eſſe, ultima autem ejus
piciunt in profundum inferni.*

Viæ igitur filiorum Adam in neceſſitate Bernar.
: cupiditate verſantur. Ab utraque ſiqui- ſerm. 11.
em ducimur, & ab utraque trahimur, niſi ſuper
uod videmur magis urgeri neceſſitate, tra- *Qui habitat.*
i cupiditate. Et neceſſitas quidem ſpeciali-

ter

ter corpori tribuenda videtur, nec ſimple illa eſt, *ſed anfractus habens plurimos*, plurima que diſpendia; nam compendia pauca ad modum, ſi qua tamen. In his quoque doce tur quàm neceſſe habeat clamare ad Dom num, non de neceſſitate, ſed de *neceſſitatib meis erue me*. Non modò ab hâc viâ neceſſ tatis, ſed ab eâ quoque quæ cupiditatis eſ optabit educi, quiſquis non ſurdâ aure mo nita Sapientis exceperit. Quid enim ille ait *à voluntatibus tuis avertere*, & item: *poſt con cupiſcentias tuas non eas*. Hæ ſunt viæ quæ vi dentur hominibus bonæ, ſed finem non ha bent, niſi cùm demergunt in profundum.

Ibidem. Si inveniſti vias hominum, illud quoqu conſidera, ne fortè de his dictum ſit: *Contrit & infelicitas in viis eorum*: ut ſit contritio i neceſſitate, infelicitas in cupiditate. Videa mus & vias Dæmonum, videamus & cavea mus; videamus, & fugiamus eas; ſiqu dem via illorum, Præſumptio & Obſtinatio Quàm perverſo & everſo ſunt corde filii ho minum! quicumque ſectantur vias Dæmo num, ingrediuntur Dæmonum vias. Hæc e nim tota adversùm nos ſpiritualium collu ctatio nequitiarum eſt, ut nos ſeducant, u nos inducant in vias ſuas, ut deducant in eis perducant ad deſtinatum finem, qui paratu eſt eis. Quæ verò ſunt ſanctorum Angelorum viæ? Profectò illæ, quas unigenitus enarravi

dicens

icens: *Videbitis Angelos ascendentes & de-endentes super filium hominis.* Ascensio igitur : descensio viæ illorum. Ascensio pro-ter se, descensio vel potiùs condescensio pro-ter nos. Puto & vias Domini vultis audi-:. Docuit itaque vias suas, cùm aperuit la-ia Prophetæ ut diceret: *Vniversæ viæ Domi-i misericordia & veritas.* Ita ad singulos, ita l omnes communiter venit, in misericor-iâ scilicet & veritate. *Ab his itineribus in-irvati sunt colles mundi*; superbi, Dæmones, rincipes.

Iste ordo est, alii præcedunt, alii sequun-ir. Qui præcedunt exemplum se præbent ;quentibus; numquid neminem sequuntur? i neminem sequuntur, errabunt. Sequun-ir ergo & illi aliquem, ipsum CHRISTVM. t cernitis ordinatos gressus per Paulum A-ostolum dicentem: *Imitatores estote sicut & ;o* CHRISTI. Iusti attendendo eos qui se ı bono præcedunt, imitando sequuntur. Quomodo sequuntur? *Videbunt justi & ti-ebunt.* Videbunt & timebunt sequi vias ıalas, cùm vident quosque meliores, jam egisse vias meliores; & dicunt in animo ıo, quemadmodum solent dicere viatores, :tendentes alios cum præsumptione ambu-ntes in viâ, ipsi adhuc incerti viæ, & quasi ıctuantes quo eant, dicunt sibi: non frustrà li hàc eunt, quando illò eunt, quò nos ire volumus.

Aug. in Psalm.

volumus. Et quare cum magnâ fiduciâ h[illegible] eunt, nisi quia illàc ire perniciosum est. V[illegible] debunt ergo justi & timebunt. Angusta viam vident illàc; hàc vident paucos, ill[illegible] multos; sed si justus es, noli numerare; n[illegible] numerare turbas hominum incedentes lat[illegible] vias; noli eos attendere, multi sunt; pau[illegible] autem per viam angustam.

Greg. ca. 17. lib. 7. mor. in cap. 6. Iob. Reproborum [siquidem] *semitæ* se[illegible] per *involutæ* sunt, ut pravis concupiscent[illegible] dediti aut bona nulla appetant, aut appete[illegible] tes infirmo desiderio ad hæc nequaqua[illegible] mentis *liberos gressus* tendant. Rectâ eni[illegible] aut non incipiunt, aut in ipso fracti itiner[illegible] adhæc minimè pertingunt, unde fit plerur[illegible] que, ut ad morem suum, lassati redeant, [illegible] seque ab intentione animi in carnis volupt[illegible] tibus sternant; sola quæ transeunt, cogiten[illegible] nulla quæ secum permaneant, curent.

Aug. in Ps. 139. *Caput circuitus eorum?* quid est circuit[illegible] ipsorum? ut circumeant & non stent, [illegible] gyrum eant erroris, ubi iter est sine fine: q[illegible] enim in longum it, aliunde incipit, alicu[illegible] finit; qui in gyrum it, nusquam finit. Ip[illegible] est labor impiorum, qui demonstratur [illegible] alio Psalmo evidentiùs: *in circuitu impii a[illegible] bulant.*

Greg. li. 7. mor. c. 14. in c. 6. Iob. Benè ergo de reprobis dicitur: *Involu[illegible] sunt semitæ gressuum eorum*, quia recta quide[illegible] deliberando appetunt, sed ad consueta ser[illegible]

: mala replicantur, & quasi extra se tensi, semetipsos per circuitum redeunt, qui bo- quidem cupiunt, sed à malis nequicquam edunt.

Et quidam cadunt extra viam; ut ille qui nquam fuit de Ecclesia. Quidam cadunt iâ; unde hoc: *Melius est viam justitiæ non oscere, quàm post agnitam retroire.* Quidam dunt in viam, unde dicitur; *justus septies it in die.* Bonavẽ. in Ps. 36.

Sed est multa differentia inter casum Iusti injusti: *Iustus* inquit, *cùm ceciderit, non sternitur.* Injustus, & qui spem non ha- in Deo positam, si ceciderit, prosternitur, non surgit, id est, si peccaverit non pœni- , & peccatum suum emendare nescit. Origen. hom. 4. in Ps. 36.

O tortuosas vias! væ animæ audaci, quæ ravit, si à te recessisset, se aliquid meliùs bituram! Versa & reversa; in tergum & latera & in ventrem, & dura sunt omnia, tu solus requies. Et ecce ades, & liberas miserabilibus erroribus, & constituis nos viâ tuâ, & consolaris & dicis; *Currite, ego am, & ego perducam, & ego ibi feram.* August. confes. 6. c. 16.

Meliùs *dirigebantur à Domino gressus eorum,* ibus per noctem, ignis columna lucebat, diem, nubis. Et tu merere factis, votis- e deposce, ut *gressus tui à Domino dirigan- , ne moveantur pedes tui.* Cavendum est oque ne rectam semitam derelinquas, & Ambr. in Psal. 36.

diverticula

diverticula tē viarum tortuosarum decipia
Ideò dicit: *Parate viam Domini, rectas fa*
semitas ejus. Rectas faciamus animorum
mitas ne labamur, ne effundantur gre
nostri sicut uxoris Loth, quæ post se re
xit, & gressus tenere non potuit, sed ef
sunt. Non effundantur sicut Ægyption
quorum gressum, maris fluctus effudit. N
ne de his pulcrè dixeris, *effusi sunt gressus*
rum, quos benè vixisse pœnituit?

Ambr. in Psal. 38. O qui dereliquisti semitas rectas, abeu
in vias tenebrarum! ô qui lætamini in
lis, & gaudetis in eversione mala, quor
semitæ pravæ, & *flexuosi cursus eorum* si
lubricus & flexuosus author ipsorum, cu
disse cœpistis viam rectam! Non vos dir
Dominus.

August. soliloq. cap. 4. O Domine qui es lux, qui es via, verita
vita, in quo non sunt tenebræ, error, vani
neque mors. Lux sine quâ tenebræ; via
quâ error; veritas, sine quâ vanitas, vita
quâ mors: Dic verbum, Domine; fiat lux
videam lucem & vitem tenebras: vide
viam, & vitem invium: videam veritatem
vitem vanitatem: videam vitam, & vit
mortem. *Illuminare*, inquam, *illuminare* h
cœco, *qui in tenebris & in umbrâ mortis sec*
& dirige pedes ejus in viam pacis!

Nyssen. orat. 4. in Cant. [Fac] ut anima [mea] telum sit in ma
potentis ad scopum supernum directu
[sci

ſcio] eſſe eumdem & ſponſum noſtrum & agittarium; [fac] eamdem item animam eſ- e ſponſam & telum, quâ ille tamquam te- o utatur, dum eam bonum ad ſcopum di- git.

Perfice gressus meos in semitis tuis: ut non moveantur vestigia mea. Psalm. 16.

XVIII.

XVIII.

'erfice gressus meos in semitis tuis: ut non moveantur vestigia mea.
Psalm. 16.

Rgo caduca gradum toties mihi tibia fallet,
Sternet & in planâ pes vitiosus humo?
spice, qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Firmaq; fac presso stet mea planta solo.
struit implumes pennata Ciconia pullos,
Et docet aërias præpes inire vias:
cemplo volucrem sequitur modò filia Matrem,
Tutaq; jam peragit, quod metuebat, iter.
ovocat expansis sobolem Iovis armiger alis,
Et jubet insuetas sollicitare plagas.
x præit, & pleno se jactat in aëra lapsu,
Remigio soboles subsequiturq; patrem.
m primùm ignotas tentat puer inscius undas,
Subere vel junco mobile findit iter:
x opis oblitus, flumen sine cortice tranat,
Flumen inexperto sæpè sed ore bibit:
piùs at doctis ubi plauserit æquora palmis,
Ducit in immenso brachia tuta salo.
pice, qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Aspice quâ nobis arte levetur iter:
stineor fragili puerilia membra curuli,
Quæque vehunt socias ipsa propello rotas.
mpe tripes baculi sic stipite nititur ætas,
Fertque senex proprium, quo fuit usus, equum.

Ne tamen ambiguis malè decipiare querelis;
De pedibus, moneo, nulla querela meis.
Nec vitio plantæ; vitio neque crura laborant;
Saxa per & salebras tibia nostra salit.
Non ego pennipedi dubitem certare Camillæ,
Isse per intactas quæ pede, fertur, aquas.
Quod queror, est animi vitium lacrymabile nostri.
Qui, quibus incedat, languidus est pedibus.
Heu jacet afflictis, affectibus omnibus æger!
(Hi, quibus incessit, nempe fuêre pedes.)
Si quod iter, quãvis breve sit, virtutis eundũ est
Mens mihi fit minimæ lassa labore viæ;
Crura forent fragilis veluti tua, Nile, papyrus,
Quæque ruit motâ canna palustris aquâ.
Rarus, at immodicus quandoque resuscitat ardor,
Et pede fulmineo stringere cogit iter:
Sed bene vix cœptum, currendi extinguitur ardor,
Lampadis ut magno flammula parva Noto.
Ne tamen ignavis videar segnescere plantis,
Promoveo tardos pigra subinde gradus.
Ast mea tunc, caveam quisquam vestigia servet,
Ne puter immodicis ebria facta scyphis.
Scilicet in partes ita tibia claudicat ambas,
Semipedis claudi pes ut hiulcat iter:
Nunc volo, nunc nolo, nunc æstuo, nunc languesco
Nunc stupet ut rigido mens religata gelu!
Impatiens igitur, cœpti sine fruge laboris,
Sæpe viæ medio, lassa retento gradum.
Sed neque, quâ languens statione resistere tento
Instabilem valeo figere firma pedem.

Aufero

Auferor adverſo velut incita puppis ab æſtu,
Quam neque vis remi nec ſua vela juvant;
Damnàq; ſunt iterum vano redimenda recurſu,
Irritus æterno ſic redit orbe labor.
Nempe catenati, ſic publica corpora, ſervi
Circumeunt toties, pendula tecta molæ;
It mola, perque ſuos rapitur circumvaga gyros,
Sed perit his, quicquid conficit illa viæ.
Heu quid agã! neq; ſueta vehi neq; currere docta,
Nec pedibus minimas utilis ire vias!
Magnum iter eſt Cælo, magnis huc paſſibus itur;
Quid faciet lentis noſtra quadriga rotis?
Tu ſpatia ingenti perlaberis ardua ſaltu,
Vaſtaque tergemini crura gigantis habes.
Eöum paſſu, Heſperiumq; amplectere mundum,
Sub femur ut Rhodius vela Coloſſus agit:
Aſt teſtudineo reptat mihi tibia greſſu,
Aut chelis referor, Cancer adunce, tuis.
Quid poſitas igitur ſperem contingere metas,
Quæ metas refugo perdita ſector equo?
O Deus, ambiguos trepidantis perfice greſſus,
Vincat & applauſis noſtra quadriga rotis!

Perfice gressus meos in semitis tuis, u
non moveantur vestigia mea. Ps. 16

Psal. 118. *IN quo corrigit adolescentior viam suam?*

Nazian. de vit. human. *Sæpè etenim egregiâ dum spe subnixus, in alti*
Efferor, ac mediæ virtutis septa volatu
Transilio, dirus resupinum montis ad ima
Præcipitem fundit Satanas; mihiq; accidit illud
Quod solet huic, qui littoreâ dum incedit arenâ
Haud certa elusis pedibus vestigia firmat.
Erigor ipse iterum, rursusq; in terga relabor,
Infelix magè, quàm prius; incedensq; labore
Perpetuo, trepidumq; fovens in corde pavorem
Vix gradior, citus at labens figo oscula terræ.

Psal. 24. *Vias tuas Domine demonstra mihi, & semita*
tuas edoce me.

Psal. 85. *Deduc me in viâ tuâ.*

Psal. 142. *Fac mihi viam in quâ ambulem.*

Ambr. de fugâ sæculi, c. 1. Nam quis inter tot passiones hujus corpo ris, inter tantas illecebras hujus sæculi, tutun atque intemeratum servare potest *Vestigium*: Respexit oculus, & sensum mentis avertit audivit auris, & intentionem inflexit; in halavit odor, & cogitationem impedivit; o: libavit, & crimen retulit; tactus contigit, & ignem adolevit.

Origen. hom. 4. in Ps. 36. [Quare] qui iter agit ad virtutem, mult: sunt quę digredi habet & transire. Ergo & tu qui ad CHRISTUM tēdis (qui est Dei virtus) digreder

digredere luxuriam, scorta, adulteriū; digredere furta, falsa testimonia; tum deinde digredere & avaritiam, & omnem pecuniæ cæterarumq; malarum rerum concupiscentiā; digredere mendaciū, digredere stultitiā sæculi.

Bonum crus fac pedi tuo, non enim naturæ est, sed voluntatis: levem hanc reddamus, ne celeritati pedum reliquum pondus officiat. Doce pedes esse cautos; pavimentum enim multis locis est lubricum; ac si cadas, multa perdidisti: attamen & si cecideris, surge; licet enim & hoc pacto vincere. Numquam lubricis rebus te committas, & non cades: super solidas ac stabiles curre. Chrys. in 3. cap. ad Phil.

In eo namque ostendimus quantâ ad Dominum cupiditate flagramus, si non solùm ad eum per tranquilla & mollia, sed etiam per aspera & dura transimus. Hinc namq; Propheta ait: *Qui perfecit pedes meos, quasi cervi.* Cervus enim cùm montium juga conscendit, quæq; aspicit aspera, quæq; se objiciunt sentibus illigata, dato saltu transgreditur, & absque ullo cursus sui obstaculo, in superioribus elevatur; ita etiam electorum mentes, quæque sibi in hoc mundo obsistere atq; obviare conspiciunt, contemplationis saltu transcendunt, & more cervorum, despectis terrenorum sentibus, in superna se evehunt. Greg. li. 26. mor. c. 10. in cap. 35. Iob.

Est ascensio, est transilitio, non pedibus, non sçalis, non pennis; & tamen si interiorem Aug. in Psal. 38.

hominem attendas, & pedibus, & ſcalis, & pennis. Nam ſi non pedibus; quomodo dicit homo interior: *Non veniat mihi pes ſuperbiæ?* ſi non ſcalis; quid ſunt quas vidit Iacob? ſi non pennis; quis eſt qui dicit: *Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo & requieſcam?* ſed in rebus corporalibus, aliud ſunt pedes, aliud ſcalæ, aliud pennæ. Intus autem & pedes & ſcalæ, & pennæ affectus ſunt & bonæ voluntates.

Bernar. ſerm. 85. in Cant. Stat [anima] manu verbi levata velut ſuper duos pedes, devotionem & agnitionem. Stat inquam, ſed ſibi putet dictum, *qui ſe exiſtimat ſtare, videat ne cadat.* Putásne ſtare per ſe poterit, quæ ſurgere per ſe non potuit? Cur ergo ſi ſtare per ſe poterat, orabat homo de terra, *Confirma me*, inquiens, *in verbis tuis Domine?* Denique & probârat. Ejus ipſius illa vox fuit: *Impulſus, everſus ſum ut caderem, & Dominus ſuſcepit me.* Quæris, quis ille impulſor? non eſt unus. Impulſor Diabolus eſt, impulſor Mundus, impulſor Homo. Quis iſte homo ſit, quæris? quiſque ſui. Noli mirari, uſque adeò homo impulſor ſibi eſt, & ſuimet præcipitator, ut non ſit quod ab altero impulſore formides, ſi ipſe à te proprias contineas manus: manus tua, conſenſus tuus. Cùm igitur tres ſint ſtanti imminentes ſtratores; horum, Diabolus livore malitiæ; Mundus, vento vanitatis; Homo, ſemetipſum pondere

e suæ corruptionis impellit. Impellit Dia-
lus, sed non evertit, si quidem tuum tu illi
gaveris assensum. Est & Mundus impul-
, quia in maligno positus est; impellit om-
, sed solos evertit amicos suos. Ex quo sa-
claret, quàm sit Homo precipuus impulsor
, qui suo, sine alieno impulsu, cadere po-
; alieno, absque suo, cadere non potest.
innixum verbo & indutũ virtute ex alto,
la vis, nulla fraus, nulla jam illecebra po-
t vel stantem dejicere, vel subjicere domi-
tem. Vis non timere impulsorem? *non ve-
tibi pes superbiæ*, & manus impellentis non
veat te. *ibi ceciderunt, qui operantur iniqui-
m*, ibi Diabolus & Angeli corruerunt. De-
ue *in veritate non stetit* qui non innixus est
bo. & ideò fortassis sedere voluit, quia sta-
ion valuit; dicebat enim: *sedebo in monte
tmenti*. Cæterùm Deo aliter judicante nec
it, nec sedit, sed cecidit, dicente Domino,
ebam Sathanan sicut fulgur de cælo caden-
: ergo qui stat, si non vult cadere, non
t sibi, sed nitatur verbo. Cujus manu eri-
is, ipsius necesse est virtute tenearis.
'ia nostra, ambulantes quærit; sed tria August.
t hominum genera quæ odit: Remanen- tract. de
, Retro-redeuntem, Abeuntem: ab his Cant.
us generibus malis, Domino adjuvante novo c.
licetur, & defendatur gressus noster. Iam
cùm ambulantes sumus, alius tardiùs

 ambulat,

ambulat, alius celeriùs, ambo tamen aml lant; excitandi ſunt ergo Remanentes; Ret redeuntes revocãdi; Errantes in viam duc di; Tardi exhortandi; Celeres imitandi. Q non proficit, remanſit in via; qui fortè à m liore propoſito declinat, ad id quod deter reliquerat, reverſus eſt retrò; qui fidem de rit, à viâ erravit. Cum tardis ſit nobis & cu celerioribus ratio, cum ambulantibus tam Quis eſt qui non proficit? qui ſe putave eſſe ſapientem; qui dixerit, Sufficit mihi, qu ſum: qui non attenderit eum, qui dicit: *q retrò oblitus in ea quæ ante ſunt extentus ſec dùm intentionem, ſequor ad palmam vocatio Dei in* CHRISTO IESV. Currentem ſe dix ſequentem ſe dixit, non remanſit, non ret ſpexit: abſit ut erraverit, quia viam ipſe d cebat, qui & tenebat, & oſtendebat.

Paulin. epiſt. ad Cælant. in fine inter ep. Hier. tom. 1.

Beati ſunt qui non de præteritâ ſibi juſti blandientes, ſecundùm Apoſtolum, per d ſingulos in virtute renovantur. Iuſtitia en Iuſti non proderit ei, à quo die, juſtus eſſe d ſierit. Sanctus ergo ſecurus eſſe non deb quamdiu in hujus vitæ agone verſatur, ſ totum quo tenditur ſpatium, vitæ tuæ eſt, peragere poſſis juſtitiam, nec de præteritâ j ſtitiâ confidens remiſſior efficiaris.

Aug. ſer. 15. de verbis Apoſtol.

Quare ſemper tibi diſpliceat quod es, ſi pervenire ad id quod nondum es; nam u tibi placuiſti, ibi remanſiſti. Si autem dix

r

s, sufficit; & perifti. semper adde, semper
nbula, semper profice, noli in viâ remane-
, noli retroredire, noli deviare. Remanet,
ui non proficit; retro-redit, qui ad alia re-
olvitur unde jam abscesserat; deviat, qui a-
ostatat. Meliùs it claudus in viâ, quàm cur-
or præter viam.

Vt quid claudicatis in duas partes? dixit Elias opulo. Si Deus est, ite post illum; si mun- us est, ite post illum; si Deus eligitur, servia- ur illi, secundùm ipsius voluntatem; si iundus eligitur, ut quid fictum cor quasi eo accommodatur? quid tibi cum pompis iaboli, amator CHRISTI? ô munde im- iunde, teneri vis pergens, quid faceres si re- ianeres? quem non deciperes dulcis, si a- iarus alimenta mentiris? Aug.li.4. de symb. ad Catechu.

Deus Dominus fortitudo mea, & ponet pedes ieos quasi cervorum. Habac.3.

Sperabam aliquando in virtute meâ, quæ amen non erat virtus; & sic volui currere, bi magis stare credebam, ibi magis cecidi, actusque sum magis retrò, & non antè, & uod credebam consequi, magis elonga- um est à me. August. soliloq. cap. 25.

Cogitavi [ergo] *vias meas, & converti pedes ieos in testimonia tua.* Psal.118.

Adhuc sequor, adhuc proficio, adhuc am- ulo, adhuc in viâ sum, adhuc me extendo, iondum perveni. Aug.ser. 15. de verb. Domin.

Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui. Psal. 118.

XIX.

XIX.

onfige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui. *Ps.* 118.

Ittera prima rudi quondã inculcata juventæ,
Fertur ab antiquis, Numinis esse Timor:
táque non aliâ Sapientia discitur arte,
Si quâ fides verbis, Nate Davide, tuis.
c quoque nostra fuit formata puertia ludo,
Doctaque sidereas mens trepidare minas.
nper at heu! tantis stupuit mens cœca tenebris,
Vt neque, quod toties audiit, Alpha sciat.
stibus Orbilii plectenda ignavia sceptris,
Post malè tot positos, nil didicisse, dies!
pueri ferulis segnes Elementa docentur,
Quæ levis assequitur sedulitate labor;
piciunt nigras Cadmi bis, térve, puellas,
Aspectas referunt, nomine quamque suo:
licet atrato sit par color omnibus ore,
Signa tamen faciem propria quamque notant.
r ego quod teneris Infantia combibit annis,
Discere non etiam tempore posse putem?
rima sunt, nullo penitus mihi docta Magistro,
Cur disci nequeat, arte juvante, Timor?
pudet! en timeo, quæ contempsisse decebat;
Non timeo, justos quæ meruêre metus.
gitium, minimo timeo committere teste,
Non timeo facinus, teste patrare Deo.

Ne

Ne corpus perimant, metuo de nocte latrones,
Nil metuens Animæ certa perîcla meæ.
Nempe fugit pictæ sic passer imagine larvæ,
Illita cui visco virga timenda fuit.
Sic tremit aspectæ cervus formidine pennæ,
Nec tremit obstantes, agmina rauca, canes.
Sic quoque, Marmaricæ trepidat leo terror aren
Et cadit in tensas, territus igne plagas.
Heu! rotat humanas furor hic vertigine ment
Fulmina despiciunt, murmura parva timent
Subjicitur pedibus nigri metus omnis Averni,
Et lethum & quidquid tristius Orcus habet.
Scilicet, abjecto leve fit scelus omne Timore,
Sed gravis insequitur pœna Timore, scelus.
Flagitiis demum incipiunt trepidare peractis,
Ante scelus, nullus pectora terror habet.
Tum pavor heu madidis mentē sudoribus angi
Et læsi ante oculos Numinis ira redit.
Tum subitus strato vigiles Timor excutit artus,
Propria tum vacuos terret imago thoros.
Si strepitum moti dederit mus stramine lecti,
Creditur è sylvis exiluisse leo.
Nocte levis quassâ si murmuret arbore ventus,
Horrescunt rigidæ, fronde sonante, comæ.
Quid faciant, subitis si fulminet ignibus æther,
Aut sonet æthereo grandior axe fragor?
Pectora cœlesti stupeant perculsa tumultu
Et flammâ metuant dissiliente peti.
Tunc terrent auræ, tunc terrent scilicet umbræ,
Augurioq; notant omnia signa necem.

Qui

n etiam nemorum nocturna silentia terrent,
psaq; se sontem mens furiata timet.
quantum miseris pœnæ, mens conscia donat?
pse in sese animus verbera tortor agit.
quoties stygii, turbato in Cæsare, manes;
harsali quoties emicuistis agri!
e Patris vindex, furiis agitaris, Oreste,
mbra trucidatæ viva Parentis erat.
te colubriferâ Pentheu laniaris Erynni,
indicat hoc læsos verbere Diva Deos.
a reos animos agitat magè dira Tyrannis,
uàm testem assiduè pectore ferre suum.
eus! ô confige tuo mihi corda timore!
e peccem, furor hâc cuspide noster eget.
is ante scelus Timor est qui frena gubernet,
ui timet, admisso crimine, serò timet.

Confige

*Confige timore tuo carnes meas; à judi-
ciis enim tuis timui.* Psal. 118.

Basil. hom. in Psal. 33. NIsi timor instituendæ vitæ nostræ rudimenta jaciat, impossibile fuerit sanctimoniam legitimè observari. *Confige*, inquit, *timore tuo carnes meas*; nam quemadmodum qui corporis membra habent clavis transfixa, ad actionem quamlibet immobilia ea retinent, sic ii quorum animam occupavit *Dei timor*, omnem prorsus importunam peccati & obstreperam occasionem vitant: Timenti itaque nulla ad complectendam virtutem desit facultas, cùm per *Timorem* ab indecorâ omni & absurdâ actione revocatur & impeditur.

Chrys. hom. 53. in Ioan. Nam quemadmodum quercus altiùs demissis radicibus, nullius venti viribus sternitur, ita animam *Divino timore confixam* nullus tentationum ventus evellet.

Amb. in Psal. 118. Octon. 15. Sunt autem & carnes quædam animæ, sicut corpus est animæ. Carnes animæ, sunt carnales cogitationes: *Configat has carnes timor Domini & judiciorum ejus.*

Basil. hom. in Psal. 33. Ejusmodi ergo timore eruditus, quasi freno quopiam abarce, & inhibe animam in vitiosam concupiscentiam propendentem.

Bern. ser. 29. in Prudenter sagittari & impugnari salub-

er postulat Sanctus cùm dicit in oratione, *onfige timore tuo carnes meas*; optima *Timor te sagitta*, qui conficit & interficit carnis desideria, ut spiritus salvus sit.

Teneat ergo & terreat timor Iudicii, me-is gehennæ, laquei mortis, dolores inferni, gnis urens, vermis corrodens, sulphur fœ-ns, flamma tartarea & omnia mala. Bern. lib. de interiore domo, c. 36

In veritate enim didici, nihil æquè efficax se ad gratiam promerendam, retinendam, cuperandam; quàm si omni tempore, co-m Deo, inveniaris non altum sapere, sed ti-ere. Beatus es si cor tuum triplici timore pleveris; ut timeas quidem pro acceptâ gra-i, ampliùs pro amissâ, longè plus pro re-iperatâ. Bernar. ser. 54. in Cant.

[Sed multi] *trepidaverunt timore, ubi non e-t timor.* numquid enim timor est si quis per-at divitias? non est ibi timor, & ibi timetur. quis autem perdat sapientiam, ibi verè ti-ior est, & ibi non timetur. Stultitia, dicens corde suo, non est Deus; timuisti perdere rram & perdidisti cœlum! Aug. in Psal. 52.

[Sed] ita se habet peccatum, ut priusquam at & ad opus perveniat, obtenebret & de-piat mentem; postquam autem consum-atur, manifestè nobis suam absurditatem oferat & ostendat. Vnde brevis illa & ab-rda voluptas continuum menti dolorem serit, conscientiæque fiduciam aufert, con- Chrys. hom. 29. in Gen.

 fusione

fusione captam perfundens. Misericors eni Deus ejuscemodi accusatorem nobis assis re voluit, ut numquam soli relinquamur, s indesinenter ille congrediens clamet, & po nam exigat delictorum. Scortator enim v adulter, etiamsi omnium oblivisci quea numquam tamen sic in solitudine versatu quin habens acrem illum accusatorem, s spiciones timeat, umbras tremiscat, & e qui conscii sunt, & qui non sunt; perpetu que in animo ejus tẽpestas est, ac reciproca tes, & contrarii fluctus. Insuper neque son nus ei suavis, sed terrore & formidine pl nus; neque cibus voluptatem præbet; nequ amicorum colloquia talem refocillare v liberare ab urgente anxietate possunt: se quasi *Carnificem gestaret se lancinantem & fla gellantem continuò*, ita post admissum fac nus obambulat; nullo conscio, sustinens in tolerabiles pœnas illas, & judex sui ipsius fa ctus & accusator.

Iob 15. *Sonitus terroris semper in auribus illius: e cùm pax sit, ille semper insidias suspicatur.*

Chrys. conc. 1. de Lazaro, in ca. 16. Luc. Explica mihi [improbi] conscientiam, & videbis intùs gravem peccatorum tumultum jugem metum, tempestatem turbationum videbis, velut in curiâ, mentem ad thro num conscientiæ conscendisse regalem, & tamquam Iudicem quempiam sedentem, & cogitationes loco carnificum adhibentem

in

equuleo suspendentem, lateraque con-
ientiæ radentem ungulis; pro commissis
hementer inclamantem, cùm nemo sciat,
si quòd solus Deus hæc videre noverit. Et-
im qui committit adulterium, etiamsi mil-
es fuerit dives, etiamsi nullum habeat accu-
torem, non desinit tamen intùs se accusa-
. Et voluptas quidem temporaria est, dolor
rò perpetuus; timor undique ac tremor,
spicio & anxietas: angulos metuit, um-
as ipsas formidat, suos ipsius famulos, con-
ios, inscios; illam ipsam quam corrupit, &
rum quem affecit contumeliâ. Obambulat,
narum accusatorem circumferens, con-
ientiam, cùm sit suo ipsius judicio damna-
s, nec possit vel ad breve tempus respirare.
am & in lecto, & in mensa, & in foro, &
domo, & interdiu & noctu, & in ipsis fre-
enter somniis, hæc iniquitatis simulacra
det, ipsiusque Cain vitam vivit, gemens ac
emens super terram, cùm nemo sciat; intus
men habet ignem implicitum. Idem patiun-
r & qui rapinam exercent, & qui fraude
crum faciunt, & ebriosi, & in summâ quot-
ot in peccatis vivunt. Neque enim ullâ ra-
one judicium illud potest corrumpi mune-
bus.

Externi Iudices & pecuniis corrumpun- Chrys.
r, & assentationibus delinquuntur & me- conc. 4.
simulant; denique multa sunt alia, quæ re- de Laza.

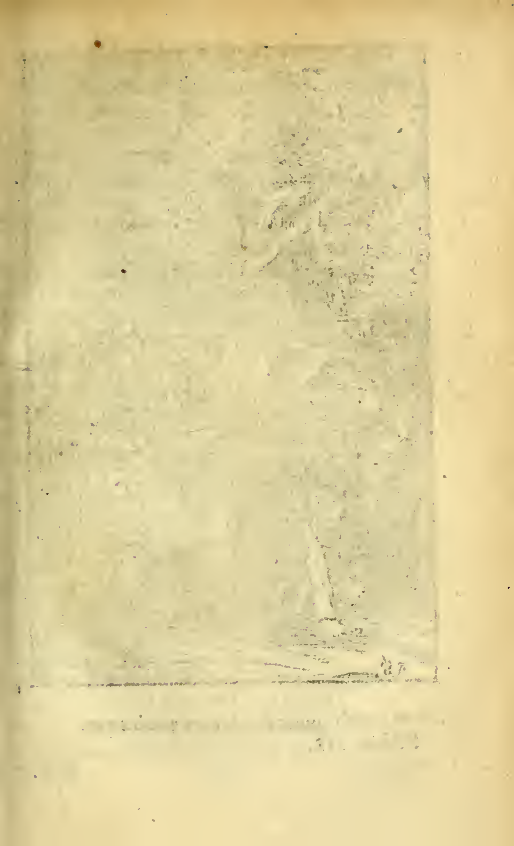
M 2 ctum

ctum illorum judicium depravant: At co
scientiæ tribunal, nulli hominum novit c
dere, sed quamvis dederis pecunias, quamv
mineris, quamvis aliud quidlibet feceris, j
stam feret sententiam adversus peccatoru
cogitationes, adeò ut ipse quoque qui pe
catum admisit, seipsum condemnet etiam
alius nullus accuset.

Chrys. hom. 17. in Gen. Incorruptus judex, conscientia, cùm â
versus hominem exurgit, clarâ voce clam
& accusat & ostendit, & quasi ante ocul
scribit peccatorum magnitudinem.

August. medit. cap. 34. *Confige* [ergo Domine] *timore tuo carn
meas*; lætetur cor meum, ut timeat nom
tuum. Vtinam te sic timeret peccatrix an
ma mea, quomodo ille vir sanctus qui dixi
*Semper enim quasi tumentes super me fluctus t
mui Deum!*

Averte oculos meos ne videant vanitatem.
Pſalm. 118.

XX.

XX.

verte oculos meos ne videant vanitatem. *Psalm.* 118.

)Ervigilant geminæ celso mihi vertice stellæ,
Queis est perpetuis munus in excubiis.
ec tamen errantes neque possum dicere fixas,
Sed meritò, duplex utraque nomen habet.
rat ab officio vaga sæpiùs utraque jusso,
Vtraque docta suum fixa tenere locum.
otibus ambæ agiles, fixæ stationibus ambæ,
Quod genus hoc stellas Oedipus esse putet?
os, oculi; vos, conspicuæ duo lumina frontis,
Sidera vos estis, quæ mihi bina micant.
os, quibus in celsâ statio data pervigil arce,
Excubat ut summâ lucida flamma Pharo.
ut qualis speculâ servans spectator ab altâ,
Quæq; propinqua, videt; quæq; remota, videt.
on tamen, ut trepidis qui lucent navibus ignes,
Vos mihi tam fidâ lampade fertis opem:
lãma regit nautas, dum flammã teda ministrat,
Aut flammam retrahant quæ posuêre manus;
os (velut excussis rapidus ruit axis habenis,
Frenaq; qui rupit durior oris equus)
rò lubet, effusum differtis in avia cursum,
Iam nulla Domini lora regente manu.
oculi! scopuli potiùs syrtesq; vocandi!
Heu quibus allisæ tot periêre rates!

Dina peregrinas virgo visura puellas;
Mater, depositâ virginitate, redit.
Rex videt Vriaden nitido semel amne lavantem
Illa, Cupidineas vibrat ab amne faces.
Pulcra Duci Assyrio dum comit Iuditha formam
Assyrium truncat Iuditha compta Ducem.
Fortè senes niveam semel aspexêre Susannam,
Ambo senes oculis interiêre suis.
Non tot, in æquoreis lucens malè rupibus ignis,
Decepta in scopulos lumine vela tulit.
Non tot, ad infames, dura Acroceraunia, cautes
Hyppotadæ laceras contudit ira rates.
Non tot, inexpletis fera faucibus unda Maleæ,
Scyllaq; veliferas hausit avara trabes.
Quis pia nunc igitur non laudet fœdera Iobi,
Quæ cum luminibus sanxerat ille suis?
O oculi! ô quanto vos tutius illa revulsit,
Democriti, propriis dextera magna cavis!
Quàm benè, Christiadûm quoq; nobile, Lucia, nomen
Extudit intrepidâ lumina bina manu!
O oculi! ô scopuli! crudelia, barbara, saxa!
Saxa, quibus magnæ tot cecidêre Animæ!
Quàm malè commisso geritis pro munere curam;
Ad mala quos toties sensimus esse duces!
Scilicet hâc vobis, capitis custodia lege,
Præcipuæq; arcis credita cura fuit:
Vt rectos hominum vultus, sublimiaq; ora
Digna Polo, bruta deprimeretis humo.
Quin potiùs Superis mentes attollitis oris,
Hasq; super terras, Oceanumq; super?

Stellarumq;

tellarumq; super, mundiq; volubilis orbes,
Denique quicquid habet, terraq;, solq; super?
lius, ô oculi! spectacula pulcra theatri,
Materies, vestris lusibus apta foret.
utre sed æternis cœnum præponitis Astris,
Omnis & in terras promior ivit amor.
uid faciam? abruptis oculi regnatis habenis,
Iam frenum indociles imperiumq; pati.
bde, Deus, piceas oculis erronibus umbras,
Aut vaga captivis lumina claude genis!

Averte oculos meos ne videant vanitatem. Psalm. 118.

August. soliloq. cap. 4. VÆ cæcis oculis qui te non vident, Sol illuminans Cœlum & terram! væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt! *væ avertentibus oculis ut non videant veritatem! væ non avertentibus ut videant vanitatem.*

Aug. in Psal. 118. Numquid, quamdiu sumus in hoc mundo, possumus non videre vanitatem? *omnis enim creatura vanitati subjecta est.* An iste fortassis, hoc orat, ut non sit ejus vita sub sole, ubi omnia vanitas?

Ambr. in Psal. 118. Octon. 5. Qui in viâ est Dei, vanitates non aspicit: via perfecta CHRISTVS est: qui igitur in CHRISTO est, quomodo potest vanitates aspicere, cùm CHRISTVS in carne suâ omnes hujus mundi crucifixerit vanitates? *Avertamus igitur oculos nostros à vanitatibus*, ne quod oculus viderit, animus concupiscat. Pantomimum aspicis, vanitas est: luctatores aspicis, vanitas est: equos currentes aspicis, vanitas est. Ante nos est CHRISTVS, ante nos bravium ejus, ad hunc dirige oculos tuos: averte à spectaculis, averte ab omni sæculari pompâ; serva eos, ut erigas melioribus.

Erig

ige ad Cœlum; vel nocte, stellarum mo-
lia, orbem lunæ decorum; vel die, solem
pice. Specta mare; terram circumspice, ut
ere facta divino omnis creatura te pascat.
uæ formarum gratia in ipsis bestiis? quan-
s decor in hominibus? quanta in avibus
lcritudo? hæc intuere, & non videbis ini-
itatem; hæc vide, & non introibit mors
r fenestras oculorum tuorum. Si videris
ılierem ad concupiscendam eam; intra-
mors per fenestram: si videris possessio-
n minoris aut viduæ, & concupieris diri-
e eam; intravit mors per fenestras: si vi-
is aliena monilia, aurum, argentum, &
ıcupieris ut extorqueas; intravit mors per
estram. Claude ergo hanc fenestram,
n videris alienæ mulieris pulcritudinem,
mors possit intrare. Vanitas est, sollicitu-
vitæ hujus. In vanitate currit, qui sibi
cessibus videtur affluere sæcularibus, qui
ıquam umbra prætereunt. *Averte igitur*
los tuos, ne videant vanitatem; Sed non
s est ut tu avertas, ne fortè velis & non
lis; si offundat tibi diabolus vanitatum
ctacula, incentiva inferat voluptatum; pe-
t Dominus avertat oculos tuos.

Etenim] pulcras formas & varias, nitidos
ımœnos colores amant oculi. Non te-
ıt hæc animam meam. Teneat eam Deus, qui

Aug. lib. 10. Confessio. cap. 34.

qui hæc fecit bona quidem valde, sed ipse e
bonum meum, non hæc. Resisto seduction
bus oculorum, ne implicentur pedes me
quibus ingredior viam tuam, & erigo ad t
invisibiles oculos, ut tu evellas de laqueo p
des meos. Tu subinde evellis eos, nam ill
queantur. Quàm innumerabilia variis art
bus & opificiis, in vestibus, calceamentis, v
sis & hujusmodi fabricationibus, pictur
etiam diversisque figmentis, atque his
sum necessarium atque moderatum,
piam significationem longè transgredient
bus, addiderunt homines ad illecebras
culorum, foràs sequentes quod faciunt, i
tus relinquentes à quo facti sunt, & exte
minantes quod facti sunt! At ego, De
meus, & decus meum, etiam hinc dico t
bi hymnum, & sacrifico laudem sancti
catori meo, quoniam pulcra, trajecta p
animas, in manus artificiosas, ab illâ pu
critudine veniunt, quæ super animas est, c
suspirat anima mea die ac nocte. Ego aute
hæc loquens, atque discernens, etiam ist
pulcris gressum innecto, sed tu evellis D
mine; evellis tu, quoniam misericordia t
ante oculos meos est, nam & ego capior m
serabiliter, & tu evellis misericorditer, al
quando non sentientem; quia suspensiùs i
cideram; aliquando cum dolore, quia ja
inhæseram.

Vt Deum contemplere, factus es; non ut Basil.
ımi irrepat vita tua, non ut pecudum ritu, hom.11.
ɔluptate perfruaris; veriùs ut ad normam in Hexa-
: institutum cœlestis vitæ, tuam ipsius com- meron.
ɔnas: & hâc gratiâ non inscitè dixit sa-
ens Ecclesiastes, *sapientis oculi in capite e-*
s. Cujusnam oculi non sunt in capite?
qui hic, *in capite*, hoc est, ut ea con-
mplentur quæ in sublimi sunt; nam qui non
bona quæ in sublimi sunt, sed quæ in terrâ
spectat, is utique defigit detrahítve oculos
terram.

Perversa res est & fœdâ, luteum vas (quod Bern.ser.
: corpus de terrâ) oculos habere sursum, 25. in
elos liberè suspicere, cœlorumque lumi- Cant.
ıribus oblectare aspectum; spiritualem ve-
cœlestemq; creaturam, suos è contrario,
ulos trahere in terram deorsum; & quæ
buit *nutriri in croceis*, hærere luto tamquam
ıam de suibus, *amplexarique stercora*. Eru-
sce anima mea divinā in pecorinam com-
ıtasse similitudinem. Erubesce volutari in
eno, quæ de cœlo es.

Qui fecit omnia, melior est omnibus, pul-
ior est omnibus; qui fortia, fortior est; qui Aug. in
agna, major est. Quicquid amaveris, ille ti- Psal. 39.
erit. Disce amare in creatura Creatorem,
in facturâ factorem; ne teneat te, quod ab
illo

illo factum eſt, & amittas eum, à quo & ip
factus es. Ergo *beatus vir*, *cujus eſt nom*
Domini ſpes ejus, *& non reſpexit in vanitat*
& inſanias mendaces. Fortè nobis dictun
eſt, qui verſu iſto percuſſus corrigi volueri
& cœperit ambulare anguſtam viam; amb
lare non durabo, ſi nihil ſpectabo; quid erg
facimus, fratres? dimiſſuri vos ſumus, ſit
ſpectaculo? Demus pro ſpectaculis, ſpect
cula. Et quæ ſpectacula daturi ſumus Chr
ſtiano homini? *Multa feciſti tu Domine De*
meus mirabilia tua. Miracula hominum i
tuebatur, intendat mirabilia tua. *Multa ſ*
cit Dominus mirabilia ſua, hæc reſpiciat. A
rigam laudas regentem quatuor equos,
ſine lapſu atque offenſione currentes; for
alia miracula non fecit Dominus. Reg
luxuriam, regat ignaviam, regat injuſ
tiam, regat imprudentiam, & regat & ſu
dat ſibi, & teneat habenas. Nunc ſpecta h
ſtrionem (didicit enim homo magno ſtud
in fune ambulare, & pendens, te ſuſpendi
illum attende editorem majorum ſpecta
lorum: Didicit iſte in fune ambulare; nun
quid fecit in mari ambulare? obliviſce
theatrum tuum; attende Petrum noſtrun
non funambulum, ſed ut ita dicam, marian
bulum. Ambula & tu (non in illis aquis,
bi Petrus aliquid ſignificans ambulavit, ſ
in aliis, quia hoc ſæculum mare eſt) h
ambu-

mbula, hoc calca. Spectare vis, esto spectaculum. hæc miracula Dei sunt, hæ coitationes Dei sunt, quibus nemo est similis, t spectator ille abducatur à curiositate, & uærat ista & meliora, & fructuosiora, de uibus inventis gaudebit.

Porrò autem oculis maximè parcendum t, quoniam melius est labi pedibus, quàm culis. *Si te tuus scandalizat oculus, exscinde m.* Lascivi autem aspectus, & versatilibus, tanquam conniventibus oculis intueri, nil est aliud, quàm oculis mœchari, cum r eos cupiditas prima ineat pugnæ prælua. Nam ante totum corpus, corrumpunr oculi. Clemen. lib. 3. in pædag. cap. 11.

Pulcrè igitur David, qui periculosos etiam os aspectus fuerat expertus, beatum illum cit, cui spes omnis in Dei nomine est, hic im non *respicit in vanitates & insanias fal-* unde iterum ad ipsum conversus ait: *Arte oculos meos ne videant vanitatem!* Vani-, circus est, quia nihil prodest; vanitas, est uorum velocitas, quia mendax ad salutem; vanitas, theatrum est; vanitas, ludus onis. *Omnia vanitas*, inquit Ecclesiast. *quæ hoc sæculo sunt.* Ambr. de fugâ sæculi, c. 1.

Quàm multos scio per visum esse deceptos, D. Bern.

de modo bene viven. ser. 23. ptos, & in laqueum diaboli missos! Di filia Iacob, egressa est ut videret mulier Regionis, & adamavit eam Sichem atq rapuit, & virginitatem illius turpiter corr pit. Et sic misera puella, quia carne vi quod videre non debuit, honestatem ac vi ginitatem perdidit. David etiam stans qu dam die in solario domus suæ, vidit mul rem & adamavit eam; pro cujus amore co mittit adulterium & homicidium; & sic c ceptus factus est legis Dei reus. Fortissim Sampson descendit in Regionem Philistin rum, & vidit ibi mulierem, atque adam vit, & in gremio illius dormivit.

Paulin. ep. 4. ad Sever. (Vtinam tam prudens ad cavendam m lierem, quàm fortis ad strangulandum le nem!)

Bern. de modo benè vivendi, ser. 23. Illa verò crines capitis ejus rasit, & tra dit eum in manibus inimicorum ejus, qui s tim oculos ejus eruerunt. Moneo ergo ut *cias pactum cum oculis tuis*, ne incautè vide quod videre non debes.

Clem. li. 3. pedag. cap. 11. Videtur enim super omnia esse aversand mulierum aspectus; non solùm enim si ta gantur, sed etiam si spectentur, potest p cari; quas maximè vitare oportet eos q rectè & syncerè constituuntur. *Oculi enim*

re

ẞa videant. etſi enim fieri poteſt, ut qui vi-
erit, ſe fortiter gerat, verumtamen caven-
um eſt ne cadat; fieri enim poteſt, ut qui vi-
erit, labatur, ſed fieri non poteſt, ut qui non
derit, concupiſcat.

iat cor meum immaculatum in justificationibus
tuis, ut non confund..r! Psalm. 118.

XXI.

XXI.

'iat cor meum immaculatum in justificationibus tuis, ut non confundar. *Psalm.* 118.

SI tibi me gratam facie fore, sponse, putarem,
Non nisi de facie cura, laborq; foret.
rimaque pro nitidis mihi pugna coloribus esset,
Altera, deformes ore fugare notas.
ullaque deficerent medicandis vultibus arma,
Multa sed omnigenas pixis haberet aquas.
ultáque compositos celaret capsa colores,
Quæque novant vetulam picta venena cutem.
anaque purpurei madefacta rubedine fuci,
Cretaque montanas vincere nata nives.
t nitri rubra spuma & pinguia poppæana,
Quæque cutis maculas, Halcyonæa, necant.
enique quicquid id est, quo tingitis ora, puellæ,
Ah nimiùm formæ gens studiosa tuæ!
unc quoque corrigerem speculo censore lituras,
Ore nec in toto parvula menda foret.
ique supercilii pilus unus abesset ab arcu,
Vnicus ecce pilus, vociferarer, abest.
i color inficeret vitiatos decolor orbes,
Luminibus color hic, vociferarer, obest.
i nimis adductam convolveret area frontem,
Quæ mihi ruga cutem, vociferarer, arat?

Nempe vel exiguo metuam te lædere nævo
Vlla foret formæ si tibi cura meæ.
Vnaque, quæ tumidum faceret verrucula clivum
Heu! foret offensæ caussa putata tuæ.
Atque ita de minimis audirer dicere mendis:
Displicet hæc sponso fortè litura meo.
Nostro igitur reliquus si quis decor absforet ori,
Eximeret vitium factus ab arte decor.
Cæsariemque alto struerent tabulata capillo,
Staret & in volucri plurima gemma comâ.
Aure duplex gemini pretium penderet Elenchi,
Iret Erythræus colla per alba lapis.
Tumq; ego sic faciem, rutilos ita compta capillo
Auderem ternas vincere quarta Deas.
Sed memini; neque te facies, neq; forma lacessi
Spes capit hæc cæcos invidiosa procos;
Qui, quid ament, inter phaleras tot, sæpè requiru
Quas ubi sustuleris, pars quota Virgo sui est?
Fallitur infido prope, turba levissima, fuco; [bē
Præter & has phaleras, vix quod ametur, ha
Æquabat niveos par Wilgefortis olores,
Nota nimis formæ nomine virgo suæ;
Fiat ut Androgynos setosis hispida malis
Barba, rogat, teneras, vestiat hirta genas.
Lucia sydereis, ceu fax, lucebat ocellis,
Cunctorumq; oculis, Lucia, Sydus erat.
Ne malè luceret, mea lux, extinguere, dixit;
Fodit & impactâ lumen utrumque manu.
Læserat egregio multos Euphemia vultu,
Fecerat & roseis vulnera multa labris;

I

t fieret mutilo, fœdoq; inamabilis ore,
Abscidit ense duas, bina labella, rosas.
laxima de facie verus præconia rumor
Deq; tuis dederat Andragesina genis:
on poteras veram falsi convincere famam,
Quod poteras, facta est per tua vota, brevis.
ponse, peregrina non carperis igne figuræ,
Nec bene crispatæ falleris arte comæ:
r tibi labe carens; tibi cor sine crimine, cordi est;
Obstet & ut facies, cor tibi, sponse, placet.
utinam mihi cor vacet omni aspergine nævi,
Quod neque pacta tuæ legis omissa notent!
um, secura tui mihi mens gestiret amoris,
Nec mea dejiceret conscius ora pudor.

Fiat cor meum immaculatum in justi
cationibus tuis, ut non confunda
Psalm. 118.

Bern.ser. 25. in Cant. MERITO omnis cura Sanctorum, sprei ornatu, cultuque superfluo exterioı hominis (qui certè corrumpitur) omni diligentiâ præbet & occupat excolendo decorando interiori illi qui ad imaginem D est, & renovatur de die in diem.

Ambr.li. 1.de vir. Hæc, hæc profectò pulcritudo est, cui n hil deest, quæ sola meretur audire à Domin *Tota es formosa proxima, et reprehēsio nō est in t*

Clem.li. 3.pedag. cap.2. Pulcritudo enim optima, primùm est pu critudo Animæ. Est autem absurdum, eos qı facti sunt ad imaginē Dei & similitudinem (tamquam Archetypum exemplar contemn tes) externum ornatum inducere; improbur humanū artificium Dei artificio præferente

Ibidem. Non ergo externi hominis aspectus, se animus probitatis ornamento est ornandus

Ibidem. Non intelligunt [enim] miseræ, se propriar perdere pulcritudinem, dum externam in ducunt. Antiphanes Comicus in Malthac irridet.

Venit ipsa, transit, accedit, non transit,
Venit, adest, abstergitur, accedit.
Smigmate, saponéve purgatur,
Pectitur, ejicit, teritur, lavatur,

S

Se contemplatur, componitur, unguentis perfunditur,
Ornatur, ungitur, et si quid nō habeat, enecatur.
Ter enim, non semel dignæ sunt, quæ pereant,
Quæ Crocodylorum excrementis utuntur,
Et spumá lacertarum unguntur,
Et supercilia fuligine illinunt
Et cerussâ.

Porrò autem alias quoque arguit Comicus, nempè Alexis, ejus enim verba afferam.

Est aliqua parva; suber insuitur in soleis:
Longa est aliqua; tenue gestat diabathron:
Caput in humerum demittens ingreditur;
Hoc ei detrahit de longitudine;
Depreßiores alicui sunt coxæ & femora;
Eis aliquid assuit, ———
Mollem ac prominentē habet ventrē; [erigit:
(Vt comicorū nutrices) appositis nonnullis, eum
Depressus est venter; veluti contis efficit ut anterius procedat: [gine:
Supercilia habet flava; ea aliquâ depingit fuli-
Cōtigit alicui ut sit nigra; tollit nigrorē cerussa:
Est aliqua nimis alba, interitur farina:
Habet aliquam corporis partē candidam, eam nudat, ostendit;
Bellos habet dentes; rideat, necesse est;
Et quamvis non sit læta, toto tamen die ridet,
In labris tenuem habens myrthi tabellam,
Vt velit, nolit, ea cogatur tandem diducere.

Resideat quidem in vultu pudor & viragi- Clemen. lib. 3.

 nem

pædag. cap. 11. nem aſpectu præ ſe ferat, procul autem ab ſit caligo myropolarum, aurificum, lanificum, cæterarumque officinarum.

Clem. li. 3. pędag. cap. 5. Atque cùm caro quidem ſerva ſit, quemadmodum teſtatur Paulus, quomodo quiſpiam jure ancillam, lenonis inſtar, exornaverit? Ipſum autem Dominum fuiſſe aſpectu deformem teſtatur ſpiritus per Iſaiam; *& vidimus ipſum, nec habebat ſpeciem, nec pulcritudinem.* Quis eſt autem Domino præſtantior? ſed non carnis pulcritudinem (quæ viſione apprehenditur) ſed veram animæ & corporis oſtendit pulcritudinem: Animæ quidem beneficentiam; carnis verò immortalitatem.

Hieron. ad Demetr. de virg. ſervan. c. 5. Quando eras in ſæculo, ea quæ erant ſæculi diligebas; polire faciem purpuriſſo, & ceruſsâ ora depingere; ornare crinẽ & alienis capillis turritum verticem ſtruere. Vt taceam de inaurium pretiis, candore margaritarum, rubri maris profunda teſtantium; ſmaragdorum virore, cerauniorum flammis, hyacinthorum pelago, ad quæ ardent & inſaniunt ſtudia matronarum.

Hier. 4. *Ablue à malitiâ cor tuum.*

Gilb. ſer. 29. in Cant. Quam enim mihi dabis animam, quam audeas ex toto pulcram definire?

Nemo mundus à ſorde.

Iob. 25. Hier. 2. *Si laveris te nitro, & multiplicaveris tibi herbam Borith, maculata es iniquitate tuâ.*

Aug. me- Da mihi, Domine, cor quod te timeat, mentem

n quæ te diligat, aures quę te audiant, ocu- dit.c.40.
s qui te videant!
Cor enim hominis quadam velut indecen- Ambr.in
m cogitationum colluvie maculatur. No- Psal.118.
extraordinariis cogitationibus adversa na- Octon.
ræ contaminare penetralia. manus lavas, 11.
asi possis crimina eluere, cùm mentē tuam
nudis cogitationibus inquinatma lava-
non possis. Didicisti cor esse mundandum;
ce quemadmodum mundes. Mundat hunc
item justificatio legitima, hoc est, confes-
peccatorū. Munda ergo aquā tuam, illam
uam de quâ dictum est, *aqua alta, consiliū in*
de viri. quæ sint justificationes, audisti di-
item: *Dic iniquitates tuas ut justificeris:* Ergo
i iniquitates suas dixit, justificatur, qui au-
n justificatur, non confunditur, quia pudo-
n peccatorū maturâ confessione prævenit.
Nescis ergo, Anima mea, quàm fœda priùs Hugo de
sti, quàm deformis & squallida, discissa S.Victor.
dissipata, omni horrore, & enormitate in Arrha
na! Priùs stude formam tuam excolere, Animæ.
iem ornare, habitum componere, macu-
tergere, munditiam reparare, mores cor-
ere, disciplinam servare, & omnibus tan-
n in melius commutatis, digno sponso di-
am sponsam reddere. Numquid audisti,
id Rex Assuerus fecit? *Factum est Regis præ-*
tum, ut de omni Regno suo congregarentur
llæ speciosæ virgines, & adducerentur ad

 Civitatem

civitatem Susan, & traderentur in domum f minarum, ibique acciperent mundum muliebre & cætera ad usum necessaria. Sicque omnibus bundanter secundùm Regiam ambitionẽ supp tis, excolerentur & ornarentur. Per sex mens oleo mirthyno ungerentur, per alios sex quibus pigmentis uterentur, & sic compositæ & orna de triclinio fœminarum ad Regis cubiculum tra irent, ut quæ ex omnibus, magis oculis Regis p cuisset, illa pro Vasthi in solio Regni sederet. Co sideremus ergo si fortè exemplũ hoc, præse (de quo agimus) negotio valeat adapta Rex, summi Regis filius, venit in hũc mund desponsare sibi uxorẽ electã, uxorem unica uxorẽ nuptiis Regalibus dignam. Missi su Ministri Regis, Apostoli videlicet, per totu mundũ congregare animas ad sanctam Ecc siam, in quâ domus est & mansio mulier regiarum, id est, sanctarum Animarum. Ibi cramenta CHRISTI, quasi quædã unguen & antidota ad reparationẽ & ad ornatũ a marũ præparata, accipiunt. Vide ergo ubi p sita es, & intelliges quid facere debeas. Pos enim te sponsus in triclinio, ubi mulieres nantur: varia pigmenta, & diversas species dit, cibosq; Regios de mẽsâ suâ tibi minist ri præcepit; quidquid ad sanitatem, quidqu ad refectionẽ, quidquid ad reparandã spec quidquid ad augendũ decorem valere pote tribuit. Primò fons Baptismi est hic positus, lavacru

acrum regenerationis,in quo sordes præteorum criminũ abluis. Deinde chrisma & oum,in cujus unctione, Spiritu sancto liniris. ost hæc, delibuta & unctione lætitiæ perfu, ad mensam venis, & percipis ibi alimentũ rporis & sanguinis CHRISTI,quo interiùs ginata,atq; refecta,noxiã illam præteritorũ uniorũ maciem depellis. Deinde vestimenta norum operũ induis,& fructu eleëmosynam,cum jejuniis & Orationibus,cum sacris giliis,aliisq; operibus pietatis, quasi quodã rio ornatu decoraris. Ad ultimũ sequuntur omata virtutũ,quarum odor suave spirans, nnem illum antiquarum sordium fœtorem gat. Datur etiã tibi *speculũ, sancta scriptura, ut videas faciem tuã*, ne quid minùs,aut aliter ıàm decet, habeat compositio ornatus tui.

O quàm multa sunt in me, de quibus corã ulis ejus erubesco,& pro quibus jam magis i displicere timeo,quàm pro iis,quę laudan in me sint (si qua sunt) placere posse,in me nfido! O utinam ad modicum ab oculis es possem abscondi , donec maculas omnes as detergerẽ, & sic demũ ante conspectum us,sine maculâ,immaculata apparerẽ! Nam omodo in hâc deformitate placere illi poro, quæ & mihi quoque in illâ vehementer splice o? ô maculæ veteres! ô maculæ fœdæ turpes! quid tamdiu hæretis? abite, discete, & ne præsumatis ampliùs oculos dilecti ei offendere. XXII.

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commo-
remur in villis. Cant. 7.

XXII.

XXII.

ꝫni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.
Cant. 7.

Am satis urbanas, mea lux, habitavimus ædes;
Quin semel in virides exspatiamur agros?
ta quidem validi circumdant oppida muri,
Portaque ferratis non caret ulla seris:
tamen in patulis, quid nescio, tutius hortis,
Quod nusquam in clausæ mœnibus urbis habes.
gnificis turgent urbana palatia tectis,
Multus & hic celsâ cuspide surgit apex.
scio quid melius tamen illa mapalia spirent,
Rustica quæ tenui stramine canna tegit. [agri,
id dubitas, mea lux, quin, quàm procul urbibus
Tam procul agrestûm, dist et ab urbe, quies?
bûla cantatur vatum notissima lusu,
Ad benè fallendas fabula ficta vias:
facit ad rerum modò quas tractavimus, usum;
Si lubet, auditu decipiemus iter.
sticus urbanum tecto mus paupere murem
Fertur & appositis detinuisse cibis.
usq; epulas muris ridens urbanus, agrestis,
Hæc tua si mensa est, sat mihi ruris, ait.
ox vice conversâ, mus rusticus ivit in urbem,
Vrbico in hospitium mure vocante suum:
agnaq; cùm tanto minor esset mensa paratu,
Vt sonuêre fores mensa relicta fuit;

Et

Et propè deprenso convivâ expalluit hospes,
Turbatique suum vix reperêre cavum.
Rusticus ast animo sensim cum voce recepto,
Corripuit celerem Musculus urbe fugam:
Et procul è clivis oculos ad mœnia torquens;
Quàm meus his præstat mœnibus, inquit, ag
Iam satis urbanas, mea lux, habitavimus ædes
Rure quies habitat, regnat in urbe Timor.
Si memor es (subeat tibi pars lautißima vulgi)
Quisq; suburbanum rus propè civis habet;
Cumq; suam aßiduè commendet quilibet urbe
Re tamen, ipsa magis rura placere docent.
Quin, quorũ imperiis urbesque, arcesq; regunt
Anxia securo pectora rure levant.
Et magis hîc puri libertas aurea Cœli,
Quàm laqueata, domi, marmore tecta placen
Nec quæ centeno sinuat se porticus arcu,
Lenit, ut ambiguos parvula villa, metus.
Iam satis urbanas, mea lux, habitavimus ædes,
Quin semel in villis degimus, aut in agris?
Est mihi fontanis circumdata villula rivis,
Villula, quâ nusquam cultior ulla viret.
Seu cœli ingenio, seu fertilis indole terræ,
Aptaq; vicini commoditate loci.
Huc mea lux, paucis tantùm si veneris horis,
Oblitus patriæ protinus urbis eris.
Tumq; ego, ceu tacitâ turtur meditatus in umb
Libera, colloquiis, Sponse, vacabo tuis.
Et procul à populis, procul urbibus atq; tumul
Optatâ toties, sola, quiete fruar.

Aud

diet hîc nullus quæ mutua verba loquemur,
ostraque qui turbet otia nullus erit.
que notet nostros, nemo metuendus, amores,
etricus hic nullum jus sibi Censor habet.
c mihi tu promes secretis intima fibris
Quæq; juvent animum verba cupita meum.
c ego, sim quantâ, dicã tibi, saucia flammâ;
Quæque, licet simules, dicta placere, scio.
mel optati micet hæc mihi sideris aura;
Quàm fortunato lux erit illa die!
satis urbanas, mea lux, habitavimus ædes,
ostra sit exiguo tempore, villa domus.

Venè

Veni dilecte mi, egrediamur in agru
commoremur in villis. Cant. 7.

Hier. 9. QVis dabit me in solitudine diversorium *torum?*

D. Tho. Aquin. hoc loco Mallem [enim] in solitudine habit per quam nullus vel rarus transit.

Bern. de inter. domo c. 66. Vtinam nullus hominum esset mec exteriùs, ut familiariùs loqui possem cũ interiùs! ipse enim & secretum quærit, & litarium locum diligit. Fugiam ergo ho num solatia & colloquia; ut in secreto co mei, Deum habitatorem habere possim. suescam ergo sola intima cogitare, sola i riora diligere, & in illis permanere, ut po audire *quid loquatur in me Dominus Deus m* Ecce adsum piissime Deus, tecum sum, i sum. Quamdiu in exterioribus occupatus vocem tuam intrà audire non potui. N autem reversus ad me, ingressus sum ad ut possim te audire, & tibi loqui.

Psal. 54. *Ecce elongavi fugiens, & mansi in solitud*

Greg. li. 4. mora. ca. 35. in Iob. Fugiens se elongat, qui à turbâ deside rum temporalium in altam Dei contem tionem se sublevat.

Hier. ep. ad Rusti. Oppidum, carcer; solitudo, parad est.

Bernar. homil. *Simile* O solitudo beatà! ô Ereme, mors vit rum, vita virtutum! te lex & Prophetæ ranti

ntur, & quicumque ad perfectionem ve- *est Regnū*
erunt, per te in Paradysum introierunt: ô *cælorum*
eata vita solitaria & contemplativa! quid *homini*
trà de te loquar? ipse Dei filius Salvator & *negot.*
agister noster, exemplum dedit nobis, fu-
ens in desertum & mansit in solitudine; ubi
nt Rosæ charitatis, quæ semper flamme-
unt, quæ semper in sancto odore vivunt. ô
litudo negotiorum cœlestium apotheca!
te transitoria & terrena mutantur in cœ-
tia & æterna. Deniqúe in te, lacrymæ mu-
ntur in risum, & gaudium pariunt sempi-
num.

Pia anima [Deo] se totam exhibere ni- Mich.
s in studio contemplationis. *Veni*, inquit, Gifler.in
agrum, commoremur in villis: congruen- c.7.Cāt.
simè contemplationis studium, *agri* expri-
it vocabulo; quia & illud in solitudine,
ngeque ab hominum conversatione exer-
ri solet; & novimus agrum eas dici terras,
æ sunt in solitudine, longeque à conven-
us humanis; Ac, sicut ager si excolatur, in-
ntem profert fructuum ubertatem, qui-
s nutrimur in corpore, ita & contempla-
, si rectè exerceatur, tantam profert vir-
um copiam, ut per illas, in vita alamur
rituali. Vnde bene & in libro Genesis di-
ur de S. Isaac: *Et egressus fuerat ad meditan-
n in agro, inclinata jam die;* Nec minùs
ngruè particulares meditationes, villarum

nomine designat; quandoquidem, sicut vill
ea appellare solemus prædia, in quibus pr
claræ in agro sunt habitationes, ad id potis
mùm extructæ, ut in illas tunc se confera
homines, cùm à mundanis negotiis respira
voluerint; cùm ex infirmitate aliquâ conva
scere, aut quoquo pacto se recreare volueri
& cum fructus ex agro colligere, atque s
vare curaverint: ita & meditationes parit
præclara sunt ædificia ab Animâ ipsâ in ag
contemplationis sibi extructa, in quibus il
fugiens præsentis sæculi negotia, qui
commoretur; in quibus & commorans,
qualibet peccati ægritudine convalesc
summisque fruatur deliciis, ac demum e
mios virtutum colligat, servetque fruct
Benè quoque pia anima, cum Deo dile
suo, *egredi* se, inquit, velle in *agrum* conte
plationis & *commorari in villis* meditat
num, cùm voluptatem nullam percipiat
hominum conversatione. Quin imò qua
vis terrenarum rerum copia exuberet in
culo; quamvis prosperè sibi cuncta con
gant, minimè tamen ex commodis h
quippiam percipiat voluptatis, nec unqu
verè se arbitratur lætam, nisi cùm sibi eg
liceat in hunc contemplationis agrum. (
in re, videtur se habere instar avis illius,
tametsi in caveâ omnibus abundet reb
tum quæ ad victum ei sunt necessariæ, t

æ voluptati illi esse possent; lætam tamen
nquam se reputat, quoad usque permis-
n ipsi fuerit, à caveâ ipsâ egredi, liberè vo-
e, & commorari in foraminibus petræ. Iu-
autem cum Deo egredi vult, quem unum
bet dilectum; quia nec homines ardenter
empiam amantes, villarum quippiam per-
iunt gustus, nisi amicum illum comitem
beant, ideoque ipsum invitant. Et expe-
ntiâ comprobamus, etiam summos Reges
Principes, ad quos difficillimus aditus esse
et, cùm in palatio Regioque in throno re-
ent, in villis commorantes, etiam cùm in-
is rusticis libentissimè conversari; & hoc,
d est, quod anima intendit, cùm illum in
tum invitat agrum & villas, ut familiari-
cum eo agat, uti cum unico dilecto. Neq;
ò ad modicum temporis huic indulgere
t studio contemplationis, & familiariter
rè cum Deo, sed delectatione maximâ,
tiùs in eo optat persistere; id namque iis
icat verbis; *commoremur*, seu *pernoctemus*,
requiescamus in villis.

Quamdiu [enim] animus permixtus est
bis & in multitudine fluctuantium volu-
r, nec vacat soli Deo, nec segregatus est à
go. Propterea, ô anima, quæ per oratio-
n & contemplationem Deo vacare decre-
, esto sola; hominum consortia fuge,
ultuosas mortalium conversationes de-

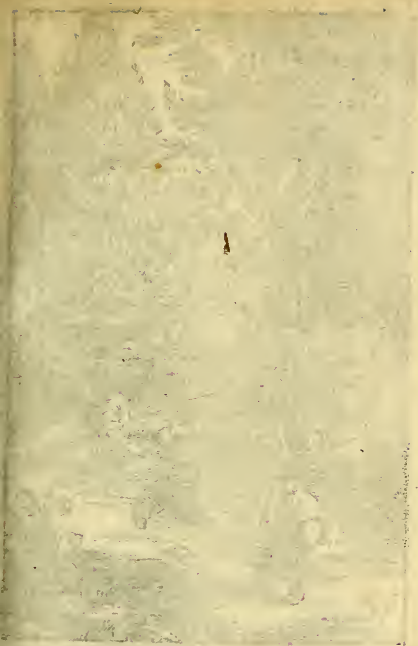
Laur. Iustin. in lig. vit. tract. de orat. cap. 5.

vita, ut illi ſoli te ſolam ſerves, quem ex o nibus elegiſti.

Bernar. hom.40. in Cant. O ſancta Anima, ſola eſto, ut ſoli omni ſerves te ipſam, quem ex omnibus tibi ele ſti. Fuge publicum, fuge & ipſos domeſtic ſecede ab amicis & intimis, etiam & ab i qui tibi miniſtrat. An neſcis, te verecund habere ſponſum, & qui nequaquam velit bi ſuam indulgere præſentiam, præſenti cæteris? ſecede ergo, ſed mente, non corpo ſed intentione, ſed devotione, ſed ſpiritu : cætero, ſola indicitur tibi mentis & ſpiri ſolitudo. Solus es, ſi non communia cogi ſi non affectes præſentia, ſi deſpicias q multi ſuſpiciunt, ſi faſtidias quod omnes ſiderant. alioquin nec ſi ſolus corpore es, lus es.

Hieron. epiſt.1. ad Heliod. O deſertum CHRISTI floribus vernan ſolitudo in quâ illi naſcuntur lapides de q bus in Apocalypſi civitas magni Regis truitur! ô Eremus, familiariùs Deo gaude quid agis? quamdiu te tectorum umbræ munt? quamdiu fumoſarum urbium ca includit? Crede mihi, neſcio quid plus l aſpicio; libet ſarcinâ corporis abjectâ, ad rum ætheris evolare fulgorem.

XXI

Trahe me post te , curremus in odorem unguentorum tuorum. Cant. I.

XXIII.

XXIII.

Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. *Cant.* I.

ASpicis ut jaceant strati sine viribus artus,
Nec sim qualis eram, sola sed umbra mei?
x traho pertæsæ fastidia tetrica vitæ
Ipsaque sunt oneri languida membra sibi.
ıssa jacet capitis nimio sub pondere cervix,
Sarcina suntque manus, sarcina suntque pedes.
ßidueque novam quærunt jactata quietem,
Nec scio quo tandem fessa locare situ.
rgere nunc meditor, nunc lassa recũbere strato;
Nunc nixum cubito sustinuisse caput.
unc lubet inverso, nunc ore cubare supino,
Nunc aliud lateri substituisse latus.
mque tori cunctas peragravi languida partes,
Quilibet ex æquo displicet usque locus.
u! quid agã, gravis ipsa mihi, lãguensq;, jacensque,
Teque volens cursu, non tamen apta, sequi?
n fugis & mediis morientem deseris agris,
Nec mora tanta datur dum comes ire queam?
ger ita in Libycis, à milite, miles arenis
Deseritur, subitæ cùm data signa fugæ;
triviis genitrix ita projicit impia natum,
Quem lactare pudor, pauperiésve vetat.

Tende manum, nostriq; pius miserere doloris;
Tende manum refugo vel pede siste gradum.
Troïca Dardanius cùm Pergama cingeret ign
Decrepitos pubes extulit igne patres:
Trans mare defessam fert nata Ciconia matrem,
Sustinet hinnulei Cerva natantis onus.
Tu solam ignotis, fugitive, relinquis in arvis,
Nec sinis hoc humeris ponderis esse tuis?
Quamquã ego, vel fieri tibi sarcina tãta recuse
Si modò vel leviter traxeris, ipsa sequar.
Et sequar & curram, rapiarque simillima vent
Languida funesto quæ modò strata solo.
Nec quibus invitam cogas, opus ense, vel arm
Sponte nec injecto, libera, fune sequar.
Traxit ad impulsæ querulos testudinis ictus,
Cum sylvis Geticas Thrax Cytharista feras:
Traxit, & attonitæ sylvæque, feræq; stupebant
Sic fide, sic filo; se potuisse trahi.
Non ego Bystonii movear testudine Vatis,
Nec trahar Aoniæ voce sonante lyræ.
Quemque sui rapiunt sensus, sua quemq; volupta
Se sinit hic oculis, auribus ille capi.
Non ego luminibus, non auribus otia venor;
Noster Achæmenii languor odoris eget.
Lux mea, rorilegis halat tibi spica capillis,
Manat odoratæ Palladis imbre caput.
Vda Palæstino fragrant tibi tempora nardo
Myrrhaq; de madidis stillat odora labris.
Efflat Orontæi tibi graminis halitus auras,
Verbaq; quot loqueris tot jacis ore rosas.

Albaq

lbaque Panchæo cervix tibi ſudat olivo,
Aſſyrioq; humeros rore perungit Onix.
t manus Ambroſiis pluit utraque roſcida guttis,
Et digiti Libycæ germina meſſis olent.
enique quicquid olent conchis unguenta Sabæis,
Balſama quicquid olēt, hoc meus halat Amor.
on tamen Aſſyriis quæ ſudant balſama ramis,
Nataque odorifero thura Sabæa ſolo:
agrat Orontæis hîc ſpica süavior herbis
Guttaque Panchæis nobilior lacrymis.
mpe tuo qualis, Baſiliſſa pudica, cubili,
Qualis odor thalamo, Cæcili caſta, tuo;
ut qualis, cùm Dorotheæ pennatus Ephebus
Attulit hybernas germina verna roſas;
ut Naſarenigenæ qualis cum Virginis ædem
Sparſit Ieſſæi floris anhelus odor;
nique Divorum qualis cùm gemmea ſtillant
Indigetum liquidis amphitheatra crocis.
emel has liceat mihi ducere naribus auras!
Quæ modò languebam, ſana repentè ſequar.
ltaque currentem ſociarum turba ſubibit,
Et glomerat ſocios uncta columba greges.

Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Cant. 1.

August. man. ca. 20. ANIMA amans fertur votis, trahitur des
deriis.

Fessa sum, deficio; noli me deserere, s
Bern. ser. 21. in Cant. *trahe me post te*, ne incipiam vagari post am
tores alios, nec currã quasi in incertum. *Tr
he me post te*, quia satiùs mihi est ut me tr
has, ut scilicet vim qualemcumque mihi, a
terrendo minis, aut exercendo flagellis, inf
ras, quàm parcens in meo me torpore sec
ram derelinquas. *Trahe me* quodammod
invitam, ut facias voluntariam: trahe to
pentem, ut reddas currentem. Erit quand
non indigebo tractore, quoniam voluntar
& cum omni alacritate curremus.

Ibidem. initio. Quid? sponsáne ergo necesse habet trah
& hoc post sponsum? quasi verò invita eu
& non libens sequatur. Sed non omnis q
trahitur, invitus trahitur; nempe enim inf
mum aut debilem (eum scilicet qui per se i
non valet) trahi ad balneum, seu ad pra
dium non piget; etsi reum pigeat trahi ad j
dicium vel ad pœnam. Deniq; trahi vult q
& hoc rogat; non autem rogaret, si sequi p
seipsam dilectũ, prout vellet, valeret. Vt qu
verò non valet? An infirmam fateamur
sponsar

ponſam? ſi qua ex adoleſcentulis infirmam
diceret & peteret trahi, nequaquam mira-
emur. At verò de ſponſa, quæ trahere &
ios (utpote fortis & perfecta) poſſe ſuffi-
ere videbatur, cui non durum ſonet, quod
ipſa trahi tamquam infirma vel debilis ne-
ſſe habeat? de quanam animâ jam confidi-
us, quod valida ſit & ſana, ſi illam infir-
am dici conſenſerimus, quæ pro ſui ſingu-
ri perfectione & excellentiori virtute, ſpon-
Domini nominatur? Quantævis perfectio-
s anima, quamdiu quidem gemit ſub cor-
re mortis hujus, & hujus ſæculi nequam
inetur incluſa carcere, vincta neceſſitati-
s, totque ſceleribus, lentiùs, ſegniuſque
urgat neceſſe eſt ad contemplanda ſubli-
a; nec omninò liberum habet, ſequi ſpon-
n quocumque ierit. Hinc lacrymoſa vox
gementis, *infelix ego homo, quis me libe-
it de corpore mortis hujus.* hinc ſupplex illa
ecatio, *Educ de carcere animam meam.* Di-
proinde, dicat cum gemitu etiam ſpon-
*Trahe me poſt te, quia corpus quod corrum-
ır aggravat animam, & deprimit terrena in-
itatio ſenſum multa cogitantem.*

Propterea opus habeo trahi, quoniam re- Bernar. ſerm. 21. in Cant.
guit pauliſper in nobis ignis amoris tui,
valemus à facie frigoris hujus currere
dò ſicut heri & nudiuſtertius. Curremus
em poſtea, cùm reddideris lætitiam ſalu-
taris

taris tui, cùm redierit melior temperies gra-
tiæ; cùm Sol Iustitiæ iterum incaluerit &
pertransierit tentationis nubes, quæ nunc c
perire ad horam cernitur, atque ad levem fla-
tum auræ blandioris solito, cœperint un-
guenta liquescere & aromata fluere & da-
odorem suum. *Tunc curremus*; in odore ill
curremus, spirantibus, inquam unguent
curremus, quoniam abscedet torpor qui nun
est, & revertetur devotio, & jam non erit
pus nobis ut trahamur, quippe odore excit
tis, ut sponte curramus. Nunc verò interi
trahe me post te, non curram ego sola, etsi s
lam me trahi petierim, current & adolesce
tulæ mecum. Curremus pariter, curremus
mul; ego odore unguentorum tuorum, ill
meo excitatæ exemplo, atque hortatu,
per hoc, omnes *in odore unguentorum tuoru*
curremus.

Curremus, curremus, sed *in odore ungue*
torum tuorum, non in nostrorum fiduciâ m
ritorum, nec in magnitudine virium nostr
rum. Currere nos confidimus, sed in mu
titudine miserationum tuarum. Nam e
quando cucurrimus ac voluntariæ fuimu
non fuit volentis, neque currentis, sed miseren
Dei. Revertatur miseratio, & curremus. T
quidem in virtute tuâ, *tamquam Gigas & p*
tens curris; nos, nisi unguenta tua spirav
rint, non curremus. Tu quem Pater *un*
el

leo lætitiæ præ consortibus tuis, curris in ipsâ
nctione; nos illius odore curremus. Tu in
lenitudine, nos in odore.

Odor super omnia necessarius utpote in- Absolon
rmis purgativus, proficientibus conforta- Abb. ser.
vus, perfectis verò sanativus. nonne vides a- 1. de ann.
rum hujus mundi hoc odore plenum; cùm B. Virg.
deas alios justitiâ fortes, alios charitate fer- qui est
entes, alios promptos ad obediendum & 20.
umilitatis obsequium, hos lacrymis irri-
ios, & ad eleëmosynas profusos? de odore
item, scriptum est: *Trahe me post te in odo-
m unguentorum tuorum.* & alibi: *Ecce odor
ii mei, sicut odor agri pleni cui benedixit Do-
inus.*

Nec currimus æqualiter omnes in odore Bernar.
nnium unguentorum, sed videas alios ve- serm. 22.
mentiùs studiis flagrare sapientiæ; alios in Cant.
agis ad pœnitentiam, spe indulgentiæ ani-
ari, alios ampliùs ad virtutum exercitium,
æ & conversationis ejus provocari exem-
o; alios ad pietatem, passionis memoriâ ma-
s accendi. Currebant in odore sapientiæ
i missi fuerant à Pharisæis, cùm reversi di-
rent; *Numquam sic loquutus est homo.* Curre-
t in hoc ipso odore S. Nicodemus qui *ve-
ad* IESVM *nocte*, in splendore multo sa-
ntiæ. In odore justitiæ, cucurrit Maria
agdalena, cui *dimissa sunt peccata multa,
oniam dilexit multùm.* Cucurrit & Publi-
canus,

canus, qui cùm propitiationem peccatis sui humiliter imploraret *descendit justificatus*, te stante ipsâ justitiâ. Cucurrit Petrus, qu lapsus *flevit amarè*. Cucurrit David, qui rea tum agnoscens & confitens, audire meruit *Et Dominus transtulit à te peccatum tuum.* Porrò in sanctificationis odore Paulus currer sese testatur, cum CHRISTI esse se imitator gloriatur. Cucurrerunt & omnes qui dixerunt; *ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Iam qui in odore cucurrerunt passionis, omnes Martyres accipe. En quatuor unguenta assignata habetis, Primum sapientiæ secundum justitiæ, tertium sanctificationis quartum Redemptionis.

August. medit. cap. 35. Fac me, dulcissime Domine, amare te, & desiderio tui deponere pondus omnium carnalium desideriorum & terrenarum concupiscentiarum gravissimam sarcinam, qu impugnant & aggravant miseram animam meam, ut *post te*, expeditè *in odorem unguentorum tuorum currens*, usque ad tuæ pulcritudinis visionem efficaciter satiandus, quan tocyus te quoque duce, merear pervenire.

August. medit. cap. 35. Descendat, Domine, descendat, preco descendat in cor meum odor tui suavissimu ingrediatur amor tui mellifluus.

August. medit. cap. 37. *Trahe me*, sursum ad te, ut *curram post te odorem unguentorum tuorũ*; curram & non d ficiam te trahente, te ducente me currente

Ten

Tenax enim funiculus amor: amor affe- Gilb. in
uosè trahit, cui eſt id ipſum alloqui quod Cantic.
t allicere; nihil amoris tenacius vinculo,ni- hom. 19.
l trahentius.

XXIV.

Quis mihi det te fratrem meum sugentem uber[a] matris meæ, ut inveniam te foris, & deosculer te, & jam nemo me despiciat! Cant. 8.

XX IV.

XXIV.

Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deosculer te, & jam nemo me despiciat! *Cant.* 8.

Quis cumulet patrias tanto mihi stemmate ceras,
Vt frater proavis annumerêre meis!
...n tamen hoc facio pro stirpis imagine votum;
Nulla mihi augendi sanguinis ambitio est.
...irpe licet nostrâ sanguis tibi vilior esset
Optarem fratrem te tamen esse meum.
...n pubente quidem vernantem flore juventæ,
Prima cui roseas vestiat umbra genas:
...d puerum, toto qui nondum vixerit anno;
Lactis adhuc mater quem mea pascat ope.
...óq; ego quas suxi, parvo trahat ore papillas,
Insideatque illos, quos ego sæpè, sinus.
...c ego vel simili cupiam te corpore fratrem,
Si fueris major, non ego te cupiam.
...in igitur nostris, mea vita renascere seclis
Vt videam cunas, pusio parve, tuas?
...nisi fallor, habent pueri quid amabile mores,
Quoq; carent juvenes, virq; senexq; carent.
...; suam quævis laudem sibi vindicet ætas,
Ille tamen pueros scilicet ornat amor.

An dubitas, aliàs puerili pusio vultu,
Ipse Deûm domitor, parvulus esset, Amor?
Nō nisi quod reliquis, magis hæc sit amabilis ætas
Nullaq; sit tantum quæ, quod ametur, habet.
Hæc quoque, cur vovea puerum Te caussa coëgit
Crediderim, puero quod mage posse frui.
Quin igitur nostris, mea vita, renascere sæclis
Vt videam cunas parve puelle, tuas?
Tum mea, ceu nato, quoties daret ubera Mater
Parve, Tui toties copia prompta foret.
Prompta foret noctuq;, diuq;, domique, forisque
Et sine sollicito copia multa metu.
Quin igitur nostris, meâ vita renascere sæclis,
Osculer ut cunas parve puelle tuas?
Casta, soror parvo quæ porrigit oscula fratri,
Oscula derisor carpere nemo potest.
Et licet illa frequens spectaverit oscula testis,
Illa tamen testis carpere nemo potest.
Et licet inceptas stiterint hæc oscula voces,
Semper habent justas oscula casta moras.
O bona, quæ nostris faveant ita Numina votis,
Teque velint fratrem sic semel esse meum!
Nascere parve puer, fraterque admitte vocari;
Omnia te Mundi vota, precesque petunt.
Quid præ lætitiâ, facerem tibi, parvule frater?
Ah! præ lætitiâ, quid tibi non facerem?
O quoties vetitis furtim deprenderer horis,
Pervigil, ad cunas, nocte stetisse tuas!
Quot tibi servitiis, licet importuna, studerem,
Iam minùs, obtrusis, officiosa bonis.

Nem

empe dato quoties depelleret ubere mater,
Depulsum geminis exciperem manibus;
ut quoties tepidâ gestare juberet in umbrâ,
Gestarêre ulnis sarcina grata meis.
ut quoties blãdo dare languida lumina somno,
Somniferis caneret vox tibi nostra modis.
saque, cùm digitos cunis adhiberet agendis,
Illicet hoc à me præriperetur opus.
x ubi te nostræ concrederet anxia curæ,
Discedensque mihi diceret; esto vigil:
cubiis, soli propè Te mihi, parve, relictis,
Quam facerem votis libera frena meis!
tinuò, tacitè, velo de fronte reducto,
Explerem aspectu lumina nostra tuo.
ue tuo, fixis hærens obtutibus, ore,
Vterer oblati commoditate loci:
citò subjicerem capiti, colloque sinistram,
Apprimeretque meo Te mea dextra sinu.
tibi, vix tactis furarer basia labris,
Basia sic somno non nocitura tuo.
n igitur nostris, mea vita renascere sæclis,
Vt semel optatas suâvier ore genas?
ubi lactenti sensim tibi cresceret ætas,
Primaque discenti verba docenda forent;
enti cuperem fieri tibi, parve, Magistra,
læsaque, truncatis verba præire sonis:
que geri alteriùs nolles modò grãdior, ulnis,
Ausus arundineo currere solus equo,
ruerem stabili vestigia figere gressu,
Membraque constanti firma locare pede.

Tumq; molesto aliquod si offenderet objice sax
Tutus in extensas exciperere manus.
Quin tua sæpè velim falli vestigia lapsu,
Lapsus ut amplexu sustineare meo.
Nec tanti pretium peterem mihi grande laboris,
Suaviolo pretium solveris omne tuo.

Qu

uis mihi det te fratrem meum ſugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deoſculer te, & jam nemo me deſpiciat! Cant. 8.

QVAE amatrix unquam optavit, ut is quem diligit, parvulus efficiatur ejus ter, & in infantem verſus ſugat ubera ma-? S. Tho. in c. 8. Cant.

Ergo antiquorum vox eſt iſta juſtorum, Dominum ſalvatorem, quem in divini- Patri & Spiritui ſancto conſubſtantia- credebant, ac debitis venerabantur obſe- is, in hominis quoque habitu & homi- us conſubſtantialem videre cupiebant. us quippe erat dilectus, quia *in principio verbum, & verbum erat apud Deum, & erat verbum*; ſed ut foris quoque poſſet eniri, *verbum caro factum eſt, & habitavit obis*; viderunt namque Patriarchæ, vide- t Prophetæ Dominum, ſed intus, id eſt, contemplatione mentis ſpiritali, non in li carnalis intuitu. Viderunt eum, ſed in gine, ſed in Angelicæ formâ ſubſtantiæ; at in ejus naturam, nequaquam videre va- nt. Denique legifer ipſe, qui audire uit; *oſtendam omne bonum*; turſum audi- *Non poteris videre faciem meam; non enim* Beda cap. 7. in Cant.

videbit faciem homo, & vivet: felices; qui
ter se conferre meruerunt: *Invenimus Messia*
qui dicitur CHRISTVS. Hoc est na
que osculum, id est amantissimum il
oris illius donum, ac mutuæ commerci
allocutionis.

Mich. Gisler. in c. 8. Cāt. expos. 3.

[Sed &] ingens in his suum, pia a
ma, exprimit desiderium; quo eâ rati
per amorem, Deo uniri peroptat, ut
dum in secreto contemplationis, verùm eti
foris & coram proximis, in vitâ activa
dem inhærere sibi liceat, ita ut omnibus a
ficationi sit, nec quorumcumque munda
rum hominum vereatur contemptum; ac
enim est ac si dicat: O utinam, tanto m
astringereris amoris vinculo, Deus me
quanto adstringuntur frater atque soror
utinam tam tenerè te diligerem, quàm
nerè à sorore diligitur frater parvul
sugens ubera matris suæ! ita ut etiam
làm & coram fratribus, dum proxin
rum indulgeo utilitati, deosculer te, o
lo charitatis; ita ut non pudeat ante om
te confiteri, tibique obsequi, oratione ac
nis operibus. Quis mihi det ut jam nedun
timeam ut Deum zelotem, Dominum ex
cituum, ignem comburentem, & quicq
tale nominari voluisti, quo mihi tui in
teres pavorem; sed ut etiam diligam t
quam fratrem meum, & talem fratrem,

b infantiam nihil incutiens metus, vel lapi-
ea ad amorem pertrahas corda!

Tu qui modò es in sinu Patris, quis det, S. Tho.
t homo efficiaris & particeps ac consors na- in ca. 8.
ræ nostræ existens, frater meus appelleris? Cant.
t hominem factum in aperto videam, *& de-*
culer te, id est, apertá visione te aspiciam,
em nunc totum in fide teneo!

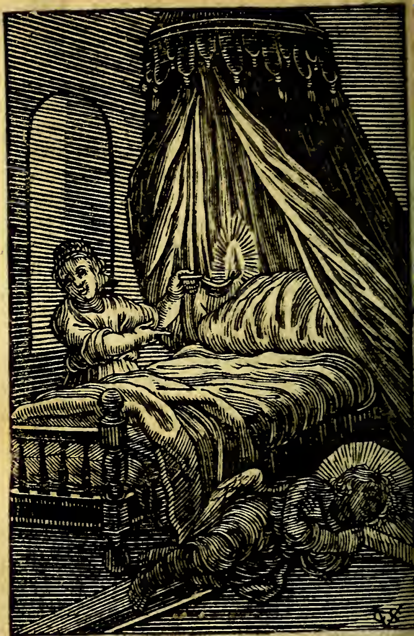
Cùm magnus & excelsus esses, bonorum Gisler.
eorum non indigebas; utinam detur mihi in ca. 8.
propter magnam charitatem tuam, factus Cant.
ater meus ex Virgine, lacte indigeas, quo expos. 3.
stenteris; sic enim confido, aliquâ ex par-
amorem meum, me tibi exhibituram.
riùs te invenire nequibam, unde & quere-
ar; deploransque cum Prophetá, dicebam;
uerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte,
um dicitur mihi quotidie, ubi est Deus tuus?
t nunc audiens Angelum ad pastores dicen-
m: *Invenietis infantem positum in præsepio:*
onfido sanè, me quoque inventuram te fo-
s; extra incomprehensibilem majestatem
am, quâ intra temetipsum ab æterno late-
s; quærebam te jam in hoc mundo, & in
eaturis: *in lectulo*, namq; mentis meæ, *quæ-*
vi te, quem diligit anima mea: quæsivi, & non
veni, surrexi, & circuivi civitatem præsen-
s mundi: per *vicos & plateas* creaturarum,
uæsivi te, & non inveni. At modò te inter
eaturas, *parvulum fratrem meum*, ex uberi-

bus Virginis Matris tuæ, ſimul ac meæ, pe
dentem inveniens, haud continere me p
tero, quin tota in tuâ prorumpam oſcul
quin tota tibi per dilectionem uniar; *& ja
me nemo deſpiciat*, quod adorem, quem n
ſciam; quod oſculer, quem non videan
quod illi offeram preces, qui noſtra non c
ret; quódve illi obſequia exhibeam, a
quem accedere minimè liceat. Deoſcula
profectò te, in primo conceptionis inſta
ti, *unxit te Deus tuus oleo lætitiæ præ conſortib
tuis*; oſculis meis, ita te meum adorabo fr
trem, ut iiſdem te quoque meum profite
Regem dilectiſſimum: eo modo quo & S
muel Saulem in Regem unctum, oſculo ad
raſſe legitur in lib. Reg. Tibiq; ut Regi m
rem geram in omnibus, id quod & iiſde
conteſtabor oſculis meis, quæ tuo imprima
ori, ſicut antiquo illi Ioſeph, per Ægyptia
populi oſculi ſignum, totius Ægypti ob
dientiam promiſſam lego à Pharaone, cùm
dixit: *& ad os tuũ cunctus populus deoſculabitu*

Bonav. ſoliloq. cap. I. Ignoravi, quòd tam ſuavis, ô bone IESV
eſſet tuus amplexus, tam honeſtus attacti
tuus, tam delicioſus convictus tuus! Cù
enim te amavero, munda ſum, cùm tetige
caſta ſum, cùm accepero, virgo ſum. Tuu
ô dulciſſimè IESV, amplexus non macula
ſed mundat; tuus attactus, non inquinat, ſe
ſanctificat. O IESV fons univerſæ dulced

n

s & suavitatis, ignosce mihi, quod tam serò
edidi quantum habet deliciositatis, quan-
m honestatis, quantum jucunditatis, quan-
læva tuæ æternæ sapientiæ & cognitionis,
sub capite meo, id est ratione, & *dexte-*
tuæ Divinæ clementiæ & dilectionis *am-*
xabitur me, id est voluntatem. Heu me mi-
am! quid umquam tam dulce, tam sua-
tam deliciosum & salutiferum potest re-
iri, quam inter brachia tanti Sponsi quie-
re, inter oscula tanti Regis & amici tam
eliter obdormire? hanc dulcedinem sense-
anima devota, quando optabat dicens:
uletur me osculo oris sui. Numquid has de-
as anima devota erat experta, quando ora-
ardens, & jam pænè deficiens præ dilecti
concupiscentiâ, dicens, in Canticis: *Quis*
hi det te fratrem meum sugentem ubera matris
æ, ut inveniam te solum foris, & deosculer te?
s enarrare sufficeret, nisi qui mente gu-
sset, quantum habet hoc verbum dulcedi-
& devotionis, quando bene ponderatur
rectè cibatur devotâ mente? sed ô Domi-
Deus, si hæc tam dulcia sunt cogitanti,
am dulcia esse possunt degustanti? si tam
via sunt legenti, quàm consolatoria erunt
affectum sentienti?

In lectulo meo per noctes quæsivi quem diligit a-
nima mea ; quæsivi illum , & non inveni.
Cant. 3.

XXV.

XXV.

n lectulo meo per noctes quæsivi quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. *Cant. 3.*

CAsta canunt nostræ suspiria, votaque Musæ,
Nullaq; de thalamis vox, Hymenææ tuis.
t sua corporibus sic mentibus est quoq; flamma,
Et propè deterior corpora flamma coquit.
tus, in accensis qui mentibus æstuat ignis,
Delicias liquidi solus amoris habet.
quanto his, Animæ, facibus melioribus ardent!
Oscula quam certâ dantq; feruntq; fide!
uam placidis càstas complexibus itur in ulnas,
Quam sanctæ sociant mutua vincla manus!
suus hic etiam torus est genialis amori,
Quæque maritali fœdera nexa face;
sta Cupidineæ sed fœdera nescia tedæ,
Nec, nisi quem cupiat Vesta subire torum.
d neque cycnæis hîc turget culcita plumis,
Fartaque Amyclæo vellere fulcra tument.
o duo tam casti thalamo sociantur amantes
Lectus olorinas non habet ille nives.
ectulus auspiciis tantorum stratus amorum
Mens est lætitiæ pace quieta suæ.
ectule, pax animæ; cœlestis lectule tedæ;
Pronube sidereis lectule caste toris!

Tu

Tu Sponsi atq; Animæ thalamus secretus amantū
Solus es ô tantas dignus habere faces!
Hoc ego consuevi, meditans, traducere noctes,
Cùm requiem pulso cura sopore negat.
Hoc meus ille, meos rapuit qui primus amores,
Est solitus vigili secubuisse toro.
Et mihi tunc imas urit fax Dia medullas,
Inque vicem flammis uritur ille meis.
Tunc desideriis querimur sine voce loquentes,
Mutaque plus verbis lacryma vocis habet.
At nova quæ subiti sit, nescio, caussa recessus;
Subvereor, vitio sit data caussa meo.
Nam mihi jam spatio plus visus abesse diurno,
Et secus atque solet nocte fuisse foris.
Hæccine signa forent mutati forsan amoris?
Aut illum melior lectulus alter habet?
Hei mihi quàm miseris ea nox fuit acta querelis
Quæ sine te, viduâ nox fuit acta domo!
Iam propè constiterat medio vaga Cynthia cœlo,
Altaque sopierat lumina lassa quies;
Cùm mihi visa tori pulsâ vox dicere spondâ;
Surge, parat thalamo sponsus abire tuus.
Suscitor, & piceos oculis detergeo somnos,
Impositum cubito sustineoque caput:
Et desolatas implens ululatibus ædes
Sollicitâ, dormis lux mea? voce rogo.
Hei mihi! responsum nullum dedit ille roganti,
Fugerat è thalamis transfuga nempe meis.
Protinus accenso reperi vestigia lychno
Quæ cuperem numquam visa fuisse mihi.

Di

Dic meus, exclamo, quò fugit, lectule, sponsus?
Perfide, dic meus heu! lectule, sponsus ubi est?
Et vagor, & toto velut amens erro cubili,
Vt tua te viduâ luxit Alexi, domo.
Quos ego tunc animo sensi effervere tumultus,
Cygnæus fuerat Pax cui fida torus!
Quæ mentem subitò insanæ vertêre procellæ,
Insolitam dubiis pandere lina Notis!
Quàm sterili jacuit damnatum pectus arenâ,
Dia cui æthereis vena scatebat aquis!
Iam gravidos labor est oculos attollere cœlo,
Oraque divinâ solvêre laude, labor.
Iam neq; sacra valent priscæ in certamina vires,
Quæ modò lusus erant prælia, facta dolor.
Scilicet optatâ dum felix uterer aurâ,
Aurea molliculus Pax mihi lectus erat.
Tunc, ut inexpertis Tiro temerarius armis,
(Omnia qui linguâ prælia victor agit)
Optabam rabidis caput objectare Tyrannis,
Aut animam pulcrâ fundere posse nece.
Tunc & Apolloniæ mihi credita flamma, rosetũ;
Tunc rota Costiadæ Virginis, esse trochus:
Visaq; sunt Agathæ gemini, duo vulnera, torques,
Blandaque Blandinæ, Taure, putatus ovis:
Denique barbarici laniena infanda macelli,
Totaque carnificum visa theatra, jocus.
Nempe erat in calidis tam fervida flãma medullis,
Aurea cùm placidus Pax mihi lectus erat.
At simul ac sponso calor hic abeunte recessit;
Frigidior Scythico mens mihi facta gelu est.

Sic

Sic nova, quas Zephyris spirantibus educat æsta
Decoquit immeritas una pruina rosas.
Lampada sic tenui Pallas quam nutrit olivo,
Extinguit tremuli bucca soluta Noti.
Ah malè, te placido quæsivi sponse cubili;
Qui Crucis in thalamo repperiendus eras!
Pax *mihi* lectus *erat, Tibi* Crux *erat aspera* le
Hoc te debueram, quærere sponse, toro. [ctu:
Lux mea, jam quota Te quærendo perdita nox est
Sed quæsivi, ubi non repperiendus eras.

lectulo meo per noctes quæsivi quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3.

NON est reversus sponsus ad vocem & votum revocantis. Quare? ut deside- m crescat, ut probetur affectus, ut exercea- amoris negotium. Sanè ergo dissimula- est, non indignatio. superest ut quæra- si fortè reperiatur quæsitus, qui vocatus venit; dicente Domino *omnis qui quærit, enit.* & primo quidem quærit illum in ulo, sed minimè invenit; neque unius tis quæsitio hæc & frustratio, cùm dicat : quia *quæsivi per noctes.* Bernar. serm.75. in Cant.

Legimus Psalmo 76. Piam quandam ani- n exquisisse Deum nocte, exquisisse verò ibus ac vocibus; illiusque inquisitionem dquaquam spe frustratam: sic namque id quod sibi contigit testatum omnibus ens ait : *in die tribulationis meæ Deum ex- vi manibus meis, nocte contra eum & non deceptus:* at verò in hac sententiâ (*in lectu- eo per noctes quæsivi*) Anima pia Deum noctu quæsisse se asserit, idque frequen- per multas scilicet noctes; nullatenus en illum vel post diutinas inquisitiones risse. Gisler.in Cant.c.3. expos.3.

Quid est quod non invenitur quæsitus, Bernar.

cùm

serm.75. in Cant. cùm requiratur tam ſtudiosè & impigrè; i ſe autem dicat: *quærite & invenietis: &*, q *quærit, invenit.* quomodo ergo implebunt ſcripturæ? neque enim quæ hîc inducit quærens, una eſt ex his quibus ipſe ait: *qu retis me & non invenietis.*

Giſler. in c. 3. Cāt. expoſ. 3. Ob iſtiuſmodi diverſitatem non modicu primo aſpectu offenſus eſt animus, multo magis offendebar; quia rationi magis co ſonum mihi videretur, ut Deus ab illa tiùs inveniri ſe ſineret, illiusque vocibus p tiùs intenderet, quæ majori erga ipſum f graret caritate; qualem abſque dubio ſpo ſam cenſebam.

Verùm attentiùs utriuſque animæ perp dens verba; percepi ſtatim rationem dive tatis prædictæ. Intellexi quid cauſſæ fue cur Anima loquens in Pſalmo, Deum re rerit; ſponſa autem neutiquam eumdem venerit; quia nimirum iſta, & ſi manit Deum quæſivit, & vocibus; in lectulo tan & lectulo ſuo ſingulari quietem agens & n nibus palpans eum quæſivit, qui ibi ha quaquam eſſet. Illa autem de tribulationil ad eum clamavit, qui ait: *Je quacumq; trib tione clamaverint ad me, exaudiam eos.* Sicq; cili negotio, non ſolùm invenit, ſed & app hēdit eum, qui dixit, *cùm ipſo ſum in tribula ne; in die tribulationis*, inquit *Deum exquiſivi nibus meis nocte contra eum, & non ſum dece*

Attend

Attendite [ergo] tres esse caussas, quæ interim occurrunt, & quærentes frustrari solent, cùm aut videlicet, *Non in tempore quærunt, aut non sicut oportet, aut non ubi oportet.* Si enim omne tempus aptum est ad quærendum, cur ergo dicat Propheta: *Quærite dum inveniri potest?* erit absque dubio cùm inveniri non poterit. & hæc una caussa quæ impedire potest, ne inveniatur sponsus à quęrentibus se, cùm non quærunt in tempore opportuno. At non ea caussa impedit sponsam, nempe invocantem & quærentem in tempore opportuno. Sed ne illa quidem eum tepidè aut negligenter seu perfunctoriè quærit; nam corde ardenti & omninò infatigabiliter, quærit planè ut decet. Restat ut de tertiâ videamus, ne videlicet, ubi non decet quærat. *In lectulo meo quæsivi per noctes quem diligit anima mea.* An fortè non *in lectulo*, quærendus erat; sed *in lecto*: quippe cui orbis angustus est? sed non horreo lectulum, qui novi parvulum. An non lectulus, tumulus? an non lectulus, pręsepium? an non lectulus, uterus Virginis? neque enim magni Patris uterus, lectulus est, sed lectus magnus, de quo ad filium: *Ex utero*, inquit, *ante luciferum genui te.* Quamquam nec lectus quidem forsitan dignè censendus sit uterus ille, qui Regentis potiùs quàm jacentis est locus. Meritò proinde sponsa; ponens lectulum, di-

Bernar. serm. 75. in Cant.

cit; *Suum*. [Sed] quid in tuo quærebas, qı
se jam in sua receperat? non videras filiu
hominis ascendentem ubi erat priùs? Ia
cœlum tumulo commutavit, & tu illum, i
tuo adhuc lectulo quæris? *Surrexit*, *non e*
hîc. Quid quæris, in lecto fortem? in lecti
lo, magnum? in stabulo, clarificatum? Intro
vit in potentias Domini, *decorem induit e*
fortitudinem, & ecce sedet, super Cherubin
qui sub lapide jacuit. Ex hoc, jam non jace
sed sedet, & tu tamquam jacenti subsidia p
ras; sive ut absolutior veritas sit, aut sedet ju
dicans, aut stat adjuvans. Ex tunc ergo
deinceps frustrà in lectulo quæsitus est spo
sus: pulcrè verò sponsa, non quem diligo
go, sed *quem diligit anima mea*, inquit, quo
verè, & propriè ad solam pertineat anima
illa dilectio, quâ aliq uid spiritualiter dilig
Nam cùm secundùmcarnem quippiam dil
git vel potiùs appetit anima, carnis potiù
quàm animæ amor dicendus est. Et benè *p*
noctes se quæsisse eum ait, nam non absur
dici potest, quod qui ignorant, nocte igorar
ac per hoc qui quærunt nocte quærunt. Qu
enim quærit quod palàm habet? Nox est it
que donec quæritur sponsus, quoniam
dies esset de medio fieret, & minimè quæ
retur. sed dicet aliquis: quod non sit ta
stulta tamque cæca sponsa, ut quærat lum
in tenebris, quærat Dilectum apud ignora

te

tes, & qui non diligunt eum. Quasi verò se per noctes nunc quærere dicat, & non potiùs quæsisse! Non ait, Quæro, sed quæsivi, *per noctes quem diligit anima mea.* Et est sensus, quia cùm esset parvula, sapiebat ut parvula, cogitabat ut parvula, & quærebat veritatem ubi non erat, errans & non inveniens, juxta illud in psalmo, *erravi sicut ovis quæ periit.*

Quod si quis contendat sponsam ipsam hîc ea referre, quæ sibi tunc temporis evenêre, cùm toto corde viribusque omnibus, ardentissimo amore Deum dilectum suum prosequeretur; Dicendum; nomine *lectuli*, non quamlibet hîc significari *quietem*, sed illam dumtaxat, *quâ anima sancta quiescit in pace interiore*, quam *pacem* & Isaias, *lectuli & cubilis* nomine insignivit, cùm de justo loquens dixit: *Veniat pax, requiescat in cubili suo, qui ambulavit in directione suâ.* Gisler. in c. 3. Cāt. expos. 3.

Dilectum [enim] *in lectulo quærimus*, quando in præsentis vitæ aliquantulâ requie redemptoris nostri desiderio suspiramus. *Per noctem quærimus*; quia etsi jam in illo mens vigilat, tamen adhuc oculus caligat. Gregor. hom. 19. in Ezec. & 25. in Euang.

Sed ingens ilico hîc insurgit difficultas, quâ ratione anima sancta in ejuscemodi lectulo Deum quæsisse se asserat, & non invenisse? cùm alibi fateatur, in eo ipso lectulo, se unâ cum illo, quietissimè dormituram, dicens: *in pace in idipsum dormiam & requiescam.* Gisler. in c. 3. Cāt. Exp. 3.

cam. Cumque exploratum omnibus sit : *pace factum esse locum ipsius Dei.* Si ergo pace commoratur Deus : si in pacis lectul cum eo pacifica dormit anima : quomod sponsa, ibi se eum invenisse negat, ubi ja præsens is adest? Ad hæc breviter responde dum : adesse quidem Deum, & ut propr requiescere loco, in interiore pace. verum tamen, admirabili providentiâ, elongari no numquam, vel abscondi ab ipsâ animâ, cu quâ *lectulum habet communem*, sinens eam e *aridam*, & quodammodo dulci destituta complexu.

Bern.ser. 32. in Cant. Sunt [enim] qui in studiis spiritualibus f tigati, & versi in teporẽ, atq; in defectu qu dam spiritus positi, ambulant tristes vias D mini corde arente & tedente, longos dies, lo gas conqueruntur & noctes. loquentes cu S. Iob. *Si dormiero dicam: quando consurgan & rursum exspectabo vesperã.* An tibi aliud, v pati, vel petere ille videtur, qui ait: *Dormita anima mea præ tædio, confirma me in verbis tu*

Gisler.in cap. 3. Cant. Exp. 3. Porrò id ob triplicem [accidit] rationem Primò ut hâc suâ tantillâ elongatione, ad m jorem perfectionem eam provehat. Secund ut jucundior postea sit ejus reditus vel ej inventio. Denique quemadmodum chord quo magis ab arcu recedit, eo majore imp tu ad ipsum accedit, majoremque exhib vim sagittæ, quæ per arcum jacitur : ita q

mag

nagis Deus videtur ſe ab animâ amovere, o ardentiori benevolentiâ, in eandem ſeſe oſtea inſinuat. At, ſi ob allatas rationes ab lâ ſe abſcondit, cur non inveniri ſe ſinit ab â, quæ tanto ſtudio ibi ipſum quæſivit, ubi uæri is velit? *Quæſivi illum*, inquit, *& non veni*; ut videlicet, ejus perſeverantiæ periulum faceret, utque experiretur, quò ea ten-eret, cùm aliquando ab internæ pacis lectu- ſurgeret.

Abſcondit ſe [ergo] ſponſus cùm quæri-ır, ut non inventus ardentiùs quæratur; & ffertur quærens ſponſa ne inveniat, ut tar-tate ſuâ capacior reddita, multiplicius iandoque inveniat, quod quærebat. Greg.lib. 5. mor. cap.4.

[Sed] Domine, ſi non es hîc, ubi te quæ-m abſentem? ſi ubique es, cur non vi-eo te præſentem? ſed certè habitas lucem acceſſibilem. Et ubi eſt lux inacceſſibilis, ıt quomodo accedam ad lucem inacceſſi-lem? aut quis me ducet, aut inducet in il-m ut videam te in illâ? accedere ad te de-lerat ſervus tuus, & inacceſſibilis eſt habi-tio tua. Invenire te cupit, & neſcit locum um. Obſecro Domine, doce me quærere , & oſtende te quærenti; quia nec quærere poſſum niſi tu doceas, nec invenire niſi te tendas: quæram te deſiderando, deſiderem ıærendo, inveniam amando, amem inve-endo. Anſel. in protolo. cap. 1.

Surgam, & circuibo civitatem; per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3.

XXVI.

XXVI.

urgam, & circuibo civitatem; per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. *Cant.* 3.

TAndē, serò licet, meus est mihi cognitus error:
Si bene quæsissem, sponse, repertus eras.
edideram placido somnos te carpere lecto,
Commodus, at video, non fuit ille torus.
uid faciam? cœptæ pergam dare membra quieti,
Et sine te somnus lumina nostra teget?
h, sine te, nequeam solito dare membra sopori,
Aut ullâ, sine te, sponse, quiete frui.
on si somniferis invitet lympha susurris,
Lympha cavernoso præcipitata jugo;
ut nemorum blandis agitata cacumina ventis,
Multaque, quæ sylvis garrula cantat avis.
ut Heliconiadum, Parnassia turba, Dearum,
Aut pater auratæ Delius ipse lyræ.
c tua discutiant mihi, Somne, papavera curas,
Humida nec virgâ tempora tacta tuâ.
oxia nec vigilem quæ sopiit herba Draconem,
Fistula quæq; oculos condidit, Arge, tuos.
x ubi composui luctantia lumina somno,
Rumpitur indomito cœpta dolore quies.
t nullam accipiunt oculiq; aut pectora noctem,
Quin mihi, nox etiam creditur una, decem!

Fingit & aßiduè de te, mihi somnia Morpheus,
Nec fugis ex oculis flebilis umbra meis.
Cur toties igitur somni mihi nocte petuntur,
Si mihi nulla venit, nocte, petita quies?
Eripiar stratis, mediamq; vagata per urbem,
Quò sors aut ratio me volet ire, ferar.
Et circumspiciens, nûm fortè quis angulus abdat
Quæram quem propriâ diligo plus animâ.
Quæram porticibus, quæram stabulisq; casisque,
Perq; semel tritas ibo, redibo, vias.
Nec malè perspectæ fallet specus ulla latebræ,
Nec quem transiero, circulus ullus erit.
Qualis odora canis vestigia pressa ferarum
Mersâ nare legens, lustra, rubosque subit:
Aut qualis Siculas Ops errabunda per urbes,
Aspicit an flores perdita Nata legat;
Ruraq; piniferis vestigans avia tedis
Persephonen stygiis optat adire vadis.
Aut potiùs Solymis qualis vaga Magdala campi
(Cùm flebat Domini marmor inane sui)
Saxa per alta rudesq; ruit furiata per agros,
Qua dolor ancipitem, qua rapiebat amor.
Omnibus una locis aderat, comes omnibus una,
Vna super Domini funere multa rogans.
Attica sic viduo volucris gemit anxia nido,
Luctisonisq; nemus personat omne modis:
Et circum, supràque volans, nunc ardua summis
Vertice, nunc imâ pendula fronde sedet;
Et raptam sobolem, raptoris & aucupis artes
Heu! consanguineo nunciat orba gregi.

Haud

ud aliter cunctis lustravi compita vicis,
Non tamen est ullo præda reperta loco.
ames vici, loca detestanda plateæ,
Decepto toties compita trita pede!
nissum in thalamis, foris hîc reperire putabam,
Sed malè quæsitus, perditus usque latet.

Surgam, & circuibo civitatem; per vic
& plateas quæram quem diligit an
ma mea: quæsivi illum, & non in
veni. Cant. 3.

Origen. hom. 10. in diver. EFFVNDITE lacrymas oculi mei, plorat & nolite deficere. Ambulate pedes me discurrite, & nolite quiescere. Heu! heu! q abiit gaudium meum? ubi latet amor meu ubi est dulcedo mea? cur dereliquisti me, s lus mea? O dolores! ô angustiæ! Intolerab les angustiæ sunt mihi undique, & quid el gam, ignoro. Quò me vertam? ad quem ib à quo consilium petam? quem percunctabo quis mei miserebitur? quis me consolabitu quis indicabit mihi quem diligit anima me Revertere, dilecte mi! revertere; dilecte v torum meorum! ô amabilis! ô desiderabili redde mihi lætitiam salutaris præsentiæ tu

Origen. ibidem. Heu me! ubi eum quæram, ubi eum inv niam? surgam certè, & circuibo omnia lo quæ potero; non dabo somnum oculis mei non dabo requiem pedibus meis, donec i veniam illum, quem diligit anima mea.

Bernar. serm. 7. in Cant. Sedens in lectulo, quæsivi, cùm adhuc i firma & invalida forem, & omnino min idonea sequi sponsum quocumque ierit; s qui ad ardua & excelsa sublimitatis illiu

Inci

idi in multos, qui cognoſcentes deſide-
m meum, dicebant mihi: *Ecce hic eſt*
HRISTVS, *ecce illic eſt*; & neq; hîc, neque
c erat; & dixi, *Surgam, & circuibo civita-*
, per vicos & plateas quæram quem diligit
ma mea. Intuere vel nunc quia jacet, quæ
it *ſurgam.*

Adhuc ut parvula ſapit; per vicos & pla- Bernar.
s quærendum putavit, fruendi avida, ſed ſerm. 76.
ara myſterii. Iterum ergo fruſtrata repetit in Cant.
ens: *Quæſivi eum, & non inveni.* Non eſt,
iſta ſuſpicata eſt, in plateis, aut vicis; niſi
tè in illis, de quibus dicitur: *Plateæ tuæ,*
ruſalem, ſternentur auro mundo, & per om-
vicos tuos alleluya cantabitur.

Anima [enim] quæ amat, aſcendit fre- Auguſt.
enter, & currit familiariter per plateas manu.
leſtis Hieruſalem, viſitando Patriarchas cap. 24.
Prophetas, ſalutando Apoſtolos, admi-
ido exercitus Martyrum, & Confeſſorum,
orosque Virginum ſpeculando.

Ibi, ibi illum, qui quæret, inveniet, & vi- Bernar.
oit gloriam ejus, non gloriam quaſi unius ſerm. 76.
terorum, ſed planè gloriam, quaſi unige- in Cant.
i à patre. quid facies, ô ſponſa! putas, po-
ſequi eum illuc? aut te ingerere audes, vel
les huic tam ſancto arcano, tamq; arcano
nctuario, ut filium in patre, & patrem in-
earis in filio? non utique; ubi eſt ille, tu
n potes venire modò; venies autem poſtea.

Age

Age tamen; ſequere, quære, nec te inacce
bilis claritas, vel ſublimitas à quærendo
terreat, ab inveniendo deſperare faciat. Si p
tes credere, omnia poſſibilia ſunt creden
Propè eſt, inquit, verbū in ore tuo, & in co
de tuo. Crede & inveniſti, nam credere,
veniſſe eſt. Norunt fideles, habitare CHRI-
STUM, per fidem, in cordibus ſuis. Qu
propius eſt? Quære ergo ſecura, quære dev
ta, bonus eſt Dominus animæ quærenti
Quære votis, ſequere actibus, fide inven
quid non invenit fides? attingit inacceſ
deprehendit ignota, comprehendit immen
apprehendit noviſſima; ipſam denique æte
nitatem ſuo illo vaſtiſſimo ſinu quodamm
do circumducit, fidenter dixerim: æterna
beatamque Trinitatem, quam non intellig
credo, & fide teneo, quod non capio men

Bernar. ſerm. 75. in Cant. Quid hoc deſiderii eſt & ardoris, ut ſi
gens de nocte publicum non erubeſcat? p
currat civitatem? percunctetur palàm & p
ſim de dilecto, atque à veſtigandis ſemitis
jus nullâ valeat ratione averti? nullâ præp
diri difficultate, non tempeſtivæ retineri
more quietis, non ſponſæ verecundiâ, n
vel timore nocturno? Et tamen in his omn
bus fruſtrata eſt uſque adhuc à deſiderio ſu
Quare? quid ſibi vult pertinax hæc & di
turna fraudatio, tædiorum nutrix, ſuſpici
num fomes, impatientiæ fax, noverca am

, mater desperationis? si adhuc dissimula-
, est, nimis est molesta. Esto, quod piè, uti-
erque interim fuerit dissimulatum, donec
solâ adhuc vocatione, seu revocatione res
it: nunc verò cùm requiritur, & ita requi-
ur, quid jam conferre poterit dissimula-
? si de carnalibus sponsis, & pudendis a-
oribus quæstio est, sicut litteralis superfi-
s prælusisse videtur, & si inter illos talia
ntingere queant, mea non interest, ipsi vi-
rint.

Nolo te sponsum quærere per plateas, nolo circumire angulos civitatis, dicas, licet: *gam & circuibo civitatem, & in foro, & in teis quæram, quem dilexit anima mea;* & in-roges; *Num quem dilexit anima mea, vidi-?* nemo tibi respondere dignabitur: sponsus plateis non potest inveniri. Arcta & angu-via est, quæ ducit ad vitam. zelotypus est SVS, non vult videri faciem tuam: foris gentur virgines stultæ, tu intrinsecùs esto m sponso. Hieron. epist. 22. ad Eustoch.

Non in foro, non in plateis CHRISTVS eritur; non est CHRISTVS circumfora-us; CHRISTVS enim pax; in foro, li-: CHRISTVS justitia est; in foro iniqui-: CHRISTVS operator est; in foro inane ium: CHRISTVS charitas est, in foro trectatio: CHRISTVS fides est, in foro ius atque perfidia. fugiamus ergo forum, Ambr. lib. 3. de virg.

fugiamus

fugiamus plateas. Nec illa eum in foro &
plateis potuit reperire, quæ dixit: *Exurg*
ibo & circuibo in civitate, in foro, & in pla
& quæram quem diligit anima mea; quæ
eum, & non inveni eum. Nequaquam ig
ibi quæramus CHRISTVM, ubi inv
re non possumus.

Bernar. serm.48. in Cant. Non pedum passibus, sed desideriis q
ritur Deus; & ubique non extundit de
rium sanctum, felix inventio, sed exten
Numquid consummatio gaudii, desid
consumptio est? oleum magis est illi, r
ipsum, flamma. Sic est; adimplebitur læti
sed desiderii non erit finis; ac per hoc,
quærendi: quid ni animet ad quærend
experta clementiam, & persuasa de pace?

Guilb. Abb. serm.45. in Cant. Attendite vehementiam & vim amo
Nec abesse dilectum sustinet, nec suf
præsenti; ibi, vota anhelata laborant; hîc
hausta relinqui patiuntur. O felix am
qui continuâ quâdam vicissitudine, au
quescit in ipso, aut quærens, anhelat ad
sum! *quæsivi, & non inveni.*

August. soliloq. cap.31. Ego erravi, sicut ovis quæ perierat, q
rens te exterius, qui es interius; & mul
laboravi quærens te extra me, & tu hab
in me, si tamen ego desiderem te. *Ci*
vi vicos & plateas civitatis hujus mundi, q
rens te, *& non inveni*, quia malè qu
bam foris, quod erat intus. Misi nun
m

eos, omnes ſenſus exteriores, ut quære-
n te; *& non inveni*, quia malè quærebam.
deo enim, lux mea, Deus, qui illuminaſti
:, quia malè te per illos quærebam, quia
es intus, & tamen ipſi, ubi intraveris,ne-
verunt. Serò te amavi pulcritudo tám an-
ua & tam nova, ſerò te amavi, & tu in-
eras, & ego foris, & ibi te quærebam,
in iſta formoſa quæ feciſti, ego deformis
uebam. Mecum eras, & tecum non eram.
me tenebant longè à te, quæ eſſe non po-
ant, niſi in te. *Circuibam* enim omnia,
ærens te, & propter omnia derelinquens
. Interrogavi terram, ſi eſſet Deus meus,
dixit mihi, quod non; & omnia quæ in ea
it, hoc idem confeſſa ſunt. Interrogavi
re & abyſſos & reptibilia quæ in eis ſunt,
reſponderunt,non ſumus Deus tuus: quæ-
ſuper nos eum.Interrogavi flabilem aërem,
inquit univerſus aër, cum omnibus inco-
ſuis: fallitur Anaximenes, non ſum ego
us tuus. Interrogavi Cœlum, Solem, lu-
n & ſtellas; neque nos ſumus Deus tuus,
uiunt. Interrogavi deinde mundi molem,
: mihi, ſi es Deus meus, an non? & re-
ndit voce forti, Non ſum inquit, ego, ſed
: ipſum ſum ego; quem quæris in me, ipſe
it me; ſuprà me quære eum qui regit me,
i fecit me.

XXVII.

Num quem diligit anima mea vidistis? Pau-
lulùm cùm pertransissem eos, inveni quem
diligit anima mea; tenui illum, & non di-
mittam. Cant. 3. XXVII

XXVII.

Num quem diligit anima mea vidi-
stis?
Paullulùm cùm pertransissem eos,
inveni quem diligit anima mea;
tenui illum, & non dimittam.
Cant. 3.

Restat adhuc totâ locus ullus omissus in urbe?
Aut regio nostro non peragrata pede?
Flammiferis cunctæ facibus luxêre plateæ,
Nullaque vel minimæ compita spreta viæ.
Hei mihi! quos vicos, quæ non loca tristis obivi?
Vrbs etiam in tantâ defuit urbe mihi.
Sed quid in hos frustrà juvat incubuisse labores,
Si sponsum semper quæro, nec invenio?
Ergo domum lacrymans, vestigia retrò ferebam,
Quiq; rogaretur, nemo viator erat.
Iam propior portis à mœnibus aufero gressum,
Et vigil ad portas occupat ecce cohors.
Hic prior, hîc, dixi, quem diligo forsè latebit;
Et subitò, vigiles, reppererintne? rogo.
Hi, cum tacito convertere lumina risu,
Verbaque dentatis reddere salsa jocis.
Et quidam; quisnam ille tuus quem diligis ignis,
Absque suo nosci nomine posse putas?

Parcite, respondi, tam rusticus est mihi candor,
Scire omnes rebar, quis meus esset amor.
Nec mage vel Pyladis notum, vel nomen Orestis,
Néve tuum, Thysbe, Pirame, néve tuum:
Vosq; etiam, quamvis, quem diligo, scire negetis,
Scire, nec ignotum posse latere, puto.
Obsecro, dic igitur Custodia pervigil urbis,
Num meus hac vobis tendere visus amor?
Ille meus, propriâ quem plus ego diligo vitâ,
Qui quoque me vitâ plus amat ipse suâ.
Dicite, quando abiit? quantillo tempore mansit?
Quaque prehensurum se simulavit iter?
Hac iit aut illac? dextrâ vel fortè sinistrâ?
Solus erat? sociis an comitatus erat?
Excubiæ salsis iterum risêre cachinnis;
At mihi salsa meas obruit unda genas.
Transieram: sponsi neque spes super ulla videndi,
Mensque erat in damni mersa dolore sui:
En subitò, dum cuncta animo tristissima volvo,
Nulláque, quam tantæ, vota minora spei;
Ille meus, totâ toties quæsitus in urbe,
Iam non quæsitus constitit ante oculos.
Exilii, mistoque metu perterrita, gaudens
Vix potui propriis credere luminibus.
Et, Téne aspicio, mea lux, mea vita? volentem
Dicere, vox hærens faucibus impediit.
Qualis ubi viso conjux inopina marito,
(Quem tulit hostili rumor obisse manu)
Obstupet, ac visâ veluti percellitur umbrâ,
Optantemque loqui, pallida facta, fugit.

Ne

c nisi jam noto reducis fidentior ore,
Audet in amplexus conjugis ire sui:
mq; veretur adhuc, ne se malè credula fallat;
Inque fidem levior decipiatur amor:
c ego, dum trepido redière in pectore vires,
Téque iterum ante oculos, sponse, reviso meos;
bdubitãs speransq;, timensq, et amore fatiscẽs,
Túne es, quem video, clamo, vel umbra tui?
h sponse! ah non es! non es, quem diligo, non es!
Imò es; quid dubito? numquid es? haud dubito.
mea lux, video, te nunc video, mea vita;
Nil ultra dubito, lux mea, te video.
gnoscensq; tui vocem præsentis & ora,
Involo in amplexus, sponse reperte, tuos.
nq; ego te teneo, neq; per vaga compita quærã,
Nocturno Vigilum præda futura gregi.
nea si geminis mutentur brachia vinclis,
Atque manus manicis, compedibusque pedes!
àm te complicitis, mea lux amplecterer ulnis!
Arctius amplexu, vitis & ulme, tuo.
ctius anguipedũ manibus, pedibusq; heder..rũ,
Queîs obit annosas herba marita domos.
l neque te nostri lassent, mea vita, lacerti,
Sæpè nec errantes per tua colla manus:
nga Tui subeat, mea lux, absentia mentem,
Nec nisi pensari tempore posse putes.
citò tam longi quereris compendia damni!
Vix ego jam cœpi, tu satur, ecce, fugis.
n ita discedes, non tam citò liber abibis;
Nec nisi pugnando viceris, effugies.

R 2 Num

Num quem diligit anima mea vidiſtis? Paullulùm cùm pertranſiſſem eos, inveni quem diligit anima mea. Tenui eum, nec dimittam. Cant. 3.

Bern.ſer. 79. in Cant. O AMOR præceps, vehemens, flagrans impetuoſe! qui præter te, aliud cogitare non ſinis, faſtidis cætera, contemnis omnia præter te, te contentus: confundis ordines, diſſimulas uſum, modum ignoras. Totum quod opportunitatis, quod rationis, quod pudoris, quod cōſilii, judiciíve videtur, triumphas in temetipſo, & redigis in captivitatem. En omne quod cogitat iſta & loquitur, te ſonat, te redolet, & aliud nihil. ita tibi, ipſum & cor vendicaſti & linguam. Ait: *Num quem diligit anima mea vidiſtis?* quaſi verò hi ſciant quid cogitet ipſa! Quem diligit anima tua, de ipſo ſciſcitaris? & non habet nomē? Quænam verò tu, & ille quis?

Nyſſen. orat. 19. in Cant. Quo pactò inveniri poſſet, quod nullæ rei nobis cognitæ oſtendere poſſunt? non forma, non color, non circumſcriptio, non qualitas, non locus, non figura, non conjectura, non adſimilatio, non proportio; ſed quod ſemper extra omnem perceptionis viam poſitum, comprehenſionem perveſtigantium planè fugit. Propterea, inquit, *quæſivi eum* per animæ facultates eas quæ inveniendi v[i]

prædit[a]

rræditæ ſunt; per ratiocinationes & cogitationes: at extra hæc omnia poſitus erat, acceſſum mentis propiorem effugiens. Qui vero ſemper reperitur omni notâ carere, de quâ poſſit agnoſci, quo pacto queat is per indicationem aliquam vocum percipi?

[Sed] ſicut Conjux amatrix viri, abſente marito ſuo, per feneſtras circumſpicit, ipſum requirens, & ubique ſpeculans, in mari & in terrâ; & ſi viderit navem venientem, ibi ſuum putat eſſe virum; & ſi viderit viatores procul venientes, inter ipſos adeſſe exiſtimat, & occurrens eis, interrogat dicens: Dicite mihi ubi eum dimiſeritis, in quâ regione, aut in quâ civitate? quid dicentem, aut quid facientem, aut quando venientem? in hunc modum, omnis ſancta [anima] conſtricta amore CHRISTI interrogat: *Dicite mihi, ubi paſcit, ubi cubat, quem diligit anima mea?* Chryſ. hom. de virtute.

Iam optas videre quem amas, cui nunc blandiris, & nunc ad amoris & deſiderii intentionem ſuaviter illum perveſtigas, nunc moras accuſas, nunc te cernis contemptum, nunc te viſitatione confiteris indignum, & rerum de ejus, (totiens expertus) bonitate præſumis, nunc quaſi ulterius non ſuſtineas, ſpirituali quodam litigio vel luctamine evincere retardantem conaris. Quæ tunc lacrymæ? qui gemitus? quæ ſuſpiria? quæ voces? tunc oculi fletu graves, cùm intimis ſingulti- Bernar. hom. inf. 8. Epiph.

 bus

bus eriguntur ad cœlum; nunc manus exte duntur & brachia; nunc pectoris contusio animæ tarditas accusatur. Proferuntur int rim verba sine principio, sine fine, quoru nec sententiæ cohærent sibi, nec rationes miles sunt, nec alicujus linguę sensus vel idi ma servatur; quando vox aliquando respo det affectui, & iterum vocem affectus inter pit. Gaudet certè pius ille IESVS tali cert mine superari.

S. Greg. in Psal. pœnit. Superest itaque ut ad eum recurrat, in q solo vera est consolatio, & per istius vitæ n ctes, in lectulo cordis DEVM quærat; Que si primò non invenit, magis ad quærendu animetur, surgat ad amorem cœlestium; vitatem circumeat exultatione universæ te ræ fundatam; interroget vigiles, qui cust diunt Ecclesiam, nudetur pallio sæcula ornatus, & charitatis sagittâ interiùs vuln retur. Nec priùs à quærendo desistat, qua mœrentium consolatorem inveniat. Inve tum autem summoperè teneat, donec reder ptus ope adjutricis gratiæ, à conscient eripiatur tribulatione.

Origen, hom. 1. in Cant. Est enim quidam spiritalis amplexus, atq utinam contingat, ut meam sponsam alt sponsi amplexus includat, ut ego quoq possim dicere, quod in eodem libro scriptu est, *sinistra ejus sub capite meo, & dextera ill amplexabitur me!*

Qu

Quid hoc tenacius glutino, quod nec a- Bernar. serm. 79. in Cant.
uis eluitur, nec ventis dissolvitur, nec scin-
itur gladiis? Denique *aquæ multæ non pote-*
unt extinguere charitatem. Tenui eum nec di-
mittam. Et sanctus Patriarcha: *Non te*, inquit,
imittam, nisi benedixeris mihi: Ista non vult
um dimittere: & fortè magis quàm Pa-
iarcha id non vult; quia nec pro benedictio-
e quidem; siquidem ille, benedictione ac-
eptâ, dimisit eum: hæc autem non sic, Nolo,
nquit, benedictionem tuam, sed te. *Quid enim*
mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram?
on dimittam te, nec si benedixeris mihi.
Tenui nec dimittam. Nec minùs forsitan ille
eneri vult, cùm perhibeat dicens: *Deliciæ meæ*
se cum filiis hominum. Quodque pollicens
it: *Ecce ego vobiscum sum, usque ad consum-*
mationem sæculi: quid hâc copulâ fortius, quæ
na, duorum tam vehementi voluntate fun-
ata est? sed nihilo minùs, illa vicissim tene-
ur ab eo quem tenet; cui alibi dicit: *Tenuisti*
manum dexteram meam. Quæ tenetur & te-
et, quomodo jam cadere potest? tenet fidei
rmitate, tenet devotionis affectu. At nequa-
uam diu teneret, si non teneretur. Tenetur
utem potentiâ & misericordiâ Domini. *Te-*
ui eum, nec dimittam.

Inveniam [& ego] Te desiderium cordis August. soliloq. cap. 1.
mei, teneam Te, amor animæ meæ, ample-
ar Te sponse cœlestis, exultatio mea sum-

ma, intus & extra, possideam Te beatitud sempiterna, po[illegible] deam Te in medio cordi mei, vita beata, dulcedo summa animæ meæ

Auguft. medit. cap. 37. Ecce quod concupivi jam video, quo speravi jam teneo, quod desideravi jam ha beo; illi namque in cœlis junctus sum, quer in terris positus totâ virtute dilexi, totâ ca ritate amplexus sum, cui toto amore inhæsi ipsum laudo, benedico, atque adoro.

Beda in c. 3. Cãt. Tantò instantiùs inventum tenui, quant tardiùs, quem quærebam, inveni.

Origen. hom. 10. in diver. O piissime Domine & dulcissime Magi ster! quàm bonus es his, qui recto sunt cor de, & humiles sunt spiritu! ô quàm beati qui in simplicitate cordis quærunt te, & quàm felices qui sperant in te! Verum cert est, & indubitanter verum, quòd tu diligi omnes diligentes te, & numquam derelin quis sperantes in te. Ecce enim dilectrix tu simpliciter quærebat te, & veraciter inveni te. Sperabat in te, & non est derelicta à te sed plus est consecuta per te, quàm expe ctárat à te.

Aug. soliloq. cap. 31. Gratias Tibi, lux mea, quoniam illumi nasti me, & inveni Te, & me, ubi inveni me ubi cognovi me, ibi inveni Te, ibi cognov Te; ubi autem cognovi Te, ibi illuminast me.

XXVIII

Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Domino Deo spem meam. Psalm. 72.

XXVIII.

XXVIII.

Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino Deo ſpem meam. *Pſalm. 72.*

QVàm mea, per varios, vita eſt exercita caſus!
Vt pila, percuſſu pulſa, repulſa manus.
Munera belligeri primùm placuêre Gradivi,
Armaque, ſpe laudis, ſanguinolenta tuli.
Arma dabãt animos, et erat ſpes omnis in armis,
Ceu foret hæc votis meta futura meis.
Sæpè vigil tetricas traduxi cantibus horas,
Et cuſtos ſpeculæ tædia longa tuli. [eſt,
Nec ſemel admonitu fraus hoſtica prodita noſtro
Cùm ſignum toties, ore, vel ære dedi.
Addidici ſeptis foſſam producere caſtris,
Et ſude præfixas impediiſſe vias.
Quin etiam ſubitæ faciem componere pugnæ,
Et trepidis animos addere, voce, globis.
Deniquè non tenuit belli quis certiùs artes,
Militis auxilio ſeu Ducis eſſet opus.
Ah, quoties Libycas preſſit pes laſſus arenas,
Et cecidit madidis ſudor in ora comis!
Collaq; magnanimus tinxit fumantia pulvis;
Nec tamen unda, ſitim quæ recrearet, erat.
Ah quoties gelidos fluviorum innavimus alveos,
Ære gravante humeros, ære gravante caput!

Oraque

Oraque prensatos retinebant mordicus enses.
Nando per obstantes cùm veheremur aquas.
Bellantem tenuit jam tot me Marspiter annis,
Principioque pedes, sine merebar eques:
Quoque tegor, decimâ fuit ictus arundine thorax:
Læsaque sunt totidem caßis & umbo locis.
Lethifero cecidit sonipes mihi tertius ictu,
Crista quater, galeæ cuspide, rapta fuit.
Quin animam præceps in aperta pericula misi,
Dum nimis hostili dextera cæde calet.
Nulla tamen nostro tunc sunt data vulnera terg
Omne sed adverso pectore vulnus erat.
Nempe gradum tenui, contra ferrumq; facesqu
Telaque, præcipiti grandine plura tuli.
Perque meo factos gladio spatiabar acervos,
Imposito subigens corpora strata pede.
Quis putet, hoc tantis caput insuperabile bellis,
Non etiam bellis, vota tulisse suis?
Heu mihi! post partas proprio tot sanguine lauro
Post tot ad infernos funera missa lacus;
Post toties meritas gladio victore coronas,
Post tot fixa tuo signa, Gradive, tholo:
Vna tot egregios delevit culpa triumphos,
Nec fuit ulla super nominis umbra mei:
Et gravis in pœnam me diruit ære Tribunus,
Iußit & incincto turpiter ire sago.
Gloria quin odiis popularibus obruta vertit,
Sic cecidit tanto Marte petitus honos.
O utinam potiùs pro te, Deus, arma tulissem!
Non ita cassa suis laudibus arma forent.

: super, intrepidâ meliùs spe, vota locantur,
Vt fundat trepidas anchora fida rates.
'gò suum Odrysio positum suspendimus ensem,
Æraque sunt curvæ jussa valere tubæ.
ım lucra, tum vigiles, lucro arrisêre tabernæ,
Vnaque Mercurio cura litasse fuit.
ım piper & lanas lydo reparavimus auro,
Veximus & gravidâ grana, merumq; trabe.
ıstraque Barbaricos tetigerunt lintea portus,
Et sinus invectâ vix sine merce fuit.
ilicet, è minimâ magnum re cogere quæstum,
Maximus hâc studii parte triumphus erat.
:verat aggestis jam densa pecunia nummis,
Nec domus immensis arcta tenebat opes.
:ssis & ambustis onerata redibat ab Indis,
Sed periit, patriis proxima classis aquis.
ırimus implebat tabulas mihi debitor ambas,
Credita perjurus debitor esse negat.
go velut liquidis sal crescit & interit undis,
Vt crevistis opes, sic periistis opes.
uanto placidos tranquillius exigit annos,
Qui neque lucra cupit, qui neque bella movet!
ves Athlantiade, tua linquo negotia, dixi,
Nulla mihi vestrâ merce redempta quies.
id facerem, toties frustrantibus omnia votis,
Marte negante decus, Mercurioque fidem?
gis in ignotam subrepsi leniter aulam;
Magnaque mox Regi fama relata mei est.
vocor, & videor, placidoque arrideor ore;
Dumque loquor, pronâ Principis aure fruor.

Nescio

Nescio quid fuerit, quod Rex ita cœpit amare;
Non fuit hoc meriti, sed magè sortis opus.
Seu fuerit virtus, seu sors, seu Regius error,
Maximus exiguo tempore crevit amor.
Sæpè diem nocti conjunximus, inque loquendo,
Non fuerat visus præcipitasse dies.
Sæpè domi tacitas lusu traduximus horas,
Vnaque sæpè foris mensa duobus erat.
Non ita Sejanum Latiæ favor extulit Aulæ;
Clitus Alexandro non ita carus erat.
Commodus haud tantum potuit tribuisse Cleandr
Aut Constantini plus amor Ablavio.
Iamque suâ fateor, favor hîc, novitate placeba
(Vt prope non solitæ res novitate placent)
Aulaque felicem, felicem turba vocabat,
Quod mihi tanta Ducis gratia parta foret.
Vah! nimis infidis subnixa potentia sceptris,
Quæ minimo sortis turbine versa ruit!
Ecce, minax tetricos cœpit Rex ducere vultus,
Nec tamen est vitio gratia læsa meo.
Hei mihi! cœptus amor, subitam se vertit in iran
Hostis & è patrio cogor abire solo.
Et veteres auxi casu, nova fabula, fastos;
Fabula sic elegis tristè canenda meis.
Arcadii Eutropius; Stilico redivivus Honorî,
Et Constantini Cæsaris Ablavius;
Clitus Alexandri; Tibêrejus & Sejanus,
Rursus in historiæ parte fuêre meæ.
O Deus! ô quantò tranquilliùs exigit ævum,
Qui locat in sceptris votaque spesque tuis!

Mi

Mihi autem adhærere Deo bonum est: ponere in Domino Deo spem meam. Psalm. 72.

COR humanum in desiderio æternitatis non fixum, numquam stabile potest esse: sed omni volubilitate volubilius de alio in aliud transit, quærens requiem, ubi non est. In his autem caducis & transitoriis, in quibus ejus affectus captivi tenentur, veram requiem invenire non valet, quoniam tantæ est dignitatis, ut nullum bonum præter summum bonum, ei sufficere possit. August. manu. cap. 25.

[Et ego] aliud & aliud sequebar, & à nullo implebar: dum non in me inveniebam te, incõmutabile & singulare, indivisum, unum bonum, quod consequutus, non egeo; quod consequutus, non doleo; quod possidens, satiatur totum desiderium meum. August. soliloq. cap. 13.

[Sed nunc] nihil mihi tam dulce quàm cum Domino meo esse. *Mihi autem adhærere Deo bonum est.* Da mihi, Domine, donec his fragilibus assisto membris, *tibi adhærere*, sicut scriptum est, *qui adhæret Domino, unus spiritus est cum eo.* August. medit. cap. 37.

Eligant alii militiam, alii advocationem, alii diversas variasque doctrinas, alii negotiationem, alii agriculturam, *mihi autem adhærere Deo bonum est.* Deo adhærere nihil est August. in Ps. 72.

melius

melius, quando eum videbimus facie ad fa ciem: modò ergo quid? quia adhuc peregri nus loquor, *Adhærere Deo bonum est*; sed mo dò in peregrinatione, quia nondum venit res *ponere in Deo spem meã.* Quamdiu ergo non dum adhæsisti, ibi pone spem. Fluctuas? pra mitte ad terram hanc anchoram. Nondum hæres per præsentiam? inhære per spem: & quid hîc ages, ponens in Deo spem tuã? quo erit negotium tuum, nisi ut laudes, quem d ligis? Ecce si amares Aurigam, non raper cæteros ut tecum amarent? amator Aurig quacumque transit, loquitur de illo, ut cu illo eum ament & cæteri.

Basil. in Psal. 61. *Divitiæ si affluant, nolite cor apponere.* Flux est divitiarum natura, suos possessores, ocyù torrente prærapido, prætercurrit; alios ali modo, apta mutare Dominos. Hodie huju est ager, cras erit alterius, & paullò post ad a lium perveniet. Respice parumper ad civit tis domos; quot nomina ex eo tempore, qu fuerunt ædificatæ, sortitæ sunt, aliter ab ali atque aliis appellatæ possessoribus? Et auru è manibus habentis se, fluens semper ad aliu transfertur; & ab illo, ad alium; magis eni aquam manu circumplexam retinere cont nenter possis, quàm divitias conservare ti ipsi.

Gregor. hom. 4. in Euan. Iustorum judicio (quælibet bona adfu rint) cum sanctis desideriis æstuant, bo minin

minimè videntur. unde David Propheta, qui Regni divitiis, multisque obsequiis fulciebatur, quamvis & hæc ad necessitatem bona esse conspiceret, uni tamen singulariter bono inhians æstuabat, dicens: *mihi autem adhærere Deo bonum est.*

Sit ergo Dominus Deus spes tua, non aliquid aliud a Domino Deo tuo speres: sed ipse Dominus tuus sit spes tua. Namque multi e Deo sperant pecuniam; multi de Deo sperant caducos honores & perituros; aliud quodlibet à Deo, præter ipsum Deum, sed tu ipsum Deum tuum pete. Relinque omnes amores, pulcrior est ille qui fecit cœlum & terram. *Beatus vir cujus est nomen Domini spes ejus, & non respexit in vanitates & insanias mendaces.* Aug. in Psal. 39.

Sicut autem nemo potest duobus Dominis servire, ita nemo potest in duobus Dominis sperare. Nemo potest in incerto divitiarum sperare, & in Domino. Nemo potest sperare in Principibus, & in Deo. Nemo potest sperare in viribus equi, & in Deo. Nemo potest sperare in sæculo, & in Deo. Nisi enim in solo Deo speraveris, & videat Deus spem tuam in sæculum æternum esse conversam, & quia jam nullam omninò spem geris, nisi in ipso, qui vivificat mortuos, & vocat, quæ non sunt, non poteris eripi à peccatoribus. Solus est enim ipse *qui salvos facit sperantes in se.* Orig. in Psal. 36. hom. 5.

Basil. in reg. fusiùsdisp. quęst. 42.

Huic qui in homine ſpem ponit, magn
perè eſt metuendum, ne in execrationem
lam incidat: *Maledictus homo, qui confidit
homine, & fulcit carnem brachii ſui, & defe
à Domino anima ejus.* Quæ verba cùm dicur
Qui confidit in homine, illud præcipiunt; n
quaquam in altero ſpem poni debere: cù
autem, *& fulcit carnem brachii ſui*; in ſe,
habendam fiduciam vetant.

Bern. ſer. 9. ſuper *Beat. qui habit.*

Quidquid igitur agendum ſit, quidqu
declinandum, quidquid tolerandum, qui
quid optandum: Tu es Domine, ſpes me
hæc una mihi omnium promiſſionum ca
ſa; hæc tota ratio meæ expectationis. Pr
tendat alter meritum; ſuſtinere ſe jactet po
dus diei & æſtus; jejunare bis in ſabbatho
cat, poſtremò non eſſe ſicut cæteri hominu
glorietur; *mihi autem adhærere Deo bon
eſt, ponere in Domino Deo ſpem meam.* Spere
in aliis alii; fortè hic in ſcientiâ litterarui
hic in aſtutiâ ſæculi; ille in nobilitate; ille
dignitate; ille in aliâ qualibet vanitate con
dat; propter te, *omnia detrimenta feci, &
ſtercora arbitror: quoniam tu es Domine ſ
mea.* Speret, qui vult, *in incerto divitiaru*
ego verò, ne ipſa quidem, niſi abs te, vict
neceſſaria ſpero. Si mihi præmia promitt
tur, per te obtinenda ſperabo. Si inſurg
adverſum me prælia, ſi ſæviat mundus, ſi f
mat malignus, ſi ipſa caro adverſus ſpi

m concupiſcat; in te ego ſperabo. Quid
ictamur abjicere omninò ſpes miſeras, va-
s, inutiles, ſeductorias, & huic uni, tam
lidæ, tam perfectæ, tam beatæ ſpei, totâ
votione animi, toto fervore ſpiritus, inhæ-
re? ſi quid illi impoſsibile, ſi quid vel dif-
ile eſt, quære aliud in quo ſperes.

*Fortiſsimum ſolatium habeamus, qui confugi-
us ad tenendam propoſitam ſpem: quam ſicut
coram habeamus animæ tutam ac firmam.* Hebr. 6.

Iam ſpem quaſi ancoram [præmiſimus] Aug. in Pſal. 64.
in iſto mari turbati, naufragemur. Quem-
modum enim de navi quæ in ancoris eſt,
tè dicimus quod jam in terrâ ſit, adhuc
nen fluctuat, ſed in terrâ quodammodo
icta eſt contra ventos, & contra tempe-
tes; ſic contra tentationes hujus peregrina-
nis noſtræ, ſpes noſtra fundata, facit nos
i abripi in ſaxa.

Adhæreat, quæſo, Domine, *anima mea poſt* Ambroſ. in orat.
& ſuſcipiat me dextra tua; ſuſtollat me
er altitudinem terræ, & cibet me illâ cæ-
i hereditate, cui ſuſpirat peregrinatio mea
ac nocte.

Sub umbra illius, quem deſideraveram, ſedi.
Cant. 2.

XXIX

XXIX.

ub umbrâ illius, quem desidera-
veram, sedi. *Cant. 2.*

Ors iter ignotas longum meditabar in oras,
Et bona jam cœptæ pars erat acta viæ.
ue solet lassus metam spectare viator,
Credebam spatiis pauca deesse meis.
cœpi reliquos metiri provida passus,
Majus erat medio, quod superabat, iter.
mihi! tum refugæ ceciderunt corpore vires,
Totque, nimis durus, millia visa labor.
o oculos cœlo miserâ cum voce tetendi,
Ferret an hinc aliquis, voce vocatus, opem?
mihi, quis, dixi, dabit hisce sub æstibus umbrã?
olis ab infesto verberor igne caput.
ice, sub plantis quàm ferveat arida tellus,
Siccaque semustos urat arena pedes.
mora! ô riguæ, frondosa cacumina, sylvæ!
latebræ! ô fontes! arboreæque domus!
tinam, virides pandat mihi populus alas,
Aut caput hoc, mali fronde comante tegar!
diit ille meas solitus lenire querelas,
Cujus erat toties umbra petita mihi.
cio, quò properas, scio, quas, ait, arripis oras;
Et scio, quam toties Numina poscis opem:
estis Solymæ longinquam tendis in urbem,
Quamque agis in terris, huc tibi, vita via est.

 Iamq;

Iamq; gravat longi te tanta molestia cursus,
Et cuperes Mali fronde virente tegi.
Ecce tuis venio sperata laboribus umbra,
Quamq; voves, placido tegmine, Malus ero.
Aspicis hærentes funestâ ex arbore palmas,
Quosq; fodit geminos cuspis acuta pedes?
Aspicis innumero laniatum vulnere corpus?
Aspicis? heu vix est corporis umbra mei.
Hæc tibi quæsitam fessæ dabit umbra quietem,
Portus & in duris, hæc tibi malus, erit.
Dixerat, & vires subitò rediêre jacenti,
Tanta loquente Deo, visq; vigorq; fuit.
Tunc ego suspiciens, in sponsum lumina fixi:
Hei mihi, suspensus de Cruce sponsus erat!
Et qualis, sponse, inquã, hæc est, quã tristis imag
Hæccine erit capiti Malus aprica meo?
Hac ego sanguineâ languens residebo sub umb
Tu, crucis infamem perpetiêre necem?
O mala Malus! & infelix, quæ te manus umqu
Fixit humo! manus hæc, cæde cruenta fuit.
Attamen hæc lætos malus jacit ardua ramos,
Vtque cubem, placidos umbra dat apta toro
Vmbra dat apta toros, sed non tamen apta sopo
Ah! magis hæ lacrymas, Malus et umbra pet
O bona Malus! & ô felix, quæ te manus umqu
Fixit humo! manus hæc vivere digna fuit.
Iam video, cui te similem, mi sponse, vocabo;
Sæpè mihi umbriferæ munere functe domus.
Qualis onusta rubris latè sua brachia pomis
Spargit, & apta siti munera Malus habet;
Exsuperat.

ſuperatque ſuas, numeroſâ fruge ſorores,
Vna nemus laſſis, hoſpitibusque penus:
lis es æſtivis mihi, ſponſe, caloribus umbra;
Lymphaque dum ſitio, dum fameoque, cibus.
quoties ego te! quoties, mi ſponſe, vocavi,
Vt ſemel illa meum conderet umbra caput!
c ego, ſi liceat, dixi, gemebunda ſedebo;
Vt ſedet amiſſo mœſta columba viro.
modò purpurei concreto ſanguine crines,
Et modò materies, labra, doloris erunt.
nc oculi ante oculos, nunc frons, nunc pendula cervix,
Rubraque concreti ſanguinis imbre coma.
quoties latus hoc, lacrymánsq; gemẽsq; videbo!
Ne videam, lacrymis impediarque meis!
lta tamen dabit hoc unum mihi vulnera, vulnus,
Saucia dum geminos labar ad uſque pedes.
ncque iterum amplexu lignum lacrymabile ſtringens,
Subſcribam hæc plantis verba ſuprema tuis:
duo qui cauſsã præbent ſibi mortis, Amantes;
Hanc Dolor haurit aquis, hunc Amor igne cremat.

Sub umbrâ illius, quem desideraveram sedi. Cant. 2.

Origen. hom. 3. in Cant. AMORIS enim vulnere percussa arborum solatia sylvarumque sectatur.

ibidem. Sicut [namque] arbor meli inter reliqua ligna sylvæ, sic est sponsus inter reliquos filios, habens fructum, qui non solùm sapore omnes, sed & odore præcellat; & duos animæ sensus, id est gustum & odoratum reficiat: diversis namque copiis mensam suam nobis præparat sapientia, in quâ non solùm panem vitæ apponit, sed immolat carnes verbi; & non solùm miscet in cratere suo vinum, sed & mela adhibet odorata & dulcia quæ non tantùm in ore & labiis suavitatem reddant, sed & interioribus tradita faucibus dulcedinem servent.

Nyss. in orat. 4. in Cant. Is enim qui in sylvâ naturæ nostræ, ob suam erga genus humanum benevolentiam germinavit, eo ipso quod carnis ac sanguinis particeps factus est, quasi malum quoddam exstitit. Nam in hoc fructu videre est quiddam quod cum utroque, nimirum, carne ac sanguine, similitudinem aliquam habeat: etenim ratione coloris subalbi, carni quod proprium est imitatur; rubedinis specie, cognatio quædam cum sanguinis natura indicatur.

Bern. ser. 48 in Cāt. Meritò ergo ejus desideraverat umbram d

quo & refrigerium esset & refectionem
riter acceptura Nam cætera quidem syl-
rum ligna etsi umbram solatii habent, sed
n vitæ refectionem, non fructus perpetuos
utis unus est enim vitæ auctor, unus me-
ator Dei & hominum homo CHRISTVS
SVS, qui dicit sponsæ suæ: *Salus tua ego
n.* Propterea ergo CHRISTI potissimùm
ideraverat umbram; quòd solus sit, qui
n solùm ab æstu refrigerat vitiorum, sed
replet delectatione virtutum. *Sub umbrâ e-
quem desideraveram sedi.* umbra ejus, caro
s.

Quis enim posset sustinere Solem justitiæ Guill.
dum? quis non consumeretur ardentibus apud
iis ejus? assumpsit ergo Sol justitiæ homi- Delrio in
n mediatorem, & ita ex conjunctione so- c.2. Cāt.
& humani corporis facta est umbra.

CHRISTVS ergo affixus ad lignum, sicut Ambros.
lum pendens in arbore, bonum odorē mun- in Psal.
æ fundebat redemptionis; quæ peccati 118. O-
vem detersit fœtorem & unguentum po- cton. 5.
vitalis effudit. *Tamquam malum*, inquit,
*gnis sylvæ, ita consobrinus meus in medio fi-
um. In umbrâ ejus concupivi & sedi.* Bona
bra, quæ nos ab iniquitatis sole defendit,
ructus ejus dulcis in faucibus meis. Qui fru-
s ejus dulcis, nisi prædicatio Dominicæ
ionis?

Nathanaël *sub arbore fici* videtur; David, *in* Ambr. in

Psal. 118. *umbrâ alarum* Domini IESV sperare se dicit,
Octon. 3. Zacchæus *in arborem sicomori* ascendit, u
CHRISTVM videret. Nobis quoq; expandi
manus suas IESVS, ut totum mundum ob
umbraret. quomodo non sumus in *umbrâ*, qu
Crucis ejus protegimur velamento? quomo
do non sumus in *umbrâ*, quos crucifixus
malignitate sæculi, & corporis ardore defen
dit?

Idem ibidem. Oct. 4. *Hâc umbrâ* David protegi se postulabat, n
eum *per diem Sol ureret, vel luna per noctem*
Hanc umbram spiritalis ministrat gratia, to
rida sæculi hujus, & mundi æstiva fugient
bus. In hâc ergo *requiescamus umbrâ*, pecca
torum nostrorum æstibus fatigati; si quo
adussit libido, hos Domini Crux refrigere
in quâ se reclinavit, ut nostra delicta susc
peret.

Honor. apud Delrio in c. 2. Cât. Vmbra fit ex corpore & luce, & est itin
rantium refrigerium ab æstu, & protectio
tempestate. Arbor vitæ scilicet *malus*, est *sa*
cta Crux: fructus ejus, *Christus*; *umbra*, tute
vel refrigerium humani generis, quod gra
onere peccatorum per æstum concupiscent
premebatur.

Greg. in c. 2. Cât. Vmbra Christi [siquidem] omnem tent
tionum fervorem temperat, & dum aura su
inspirationis suaviter mentem tangit, qui
quid noxii caloris sustinebat, expellit, & q
jam forsitan nimius vitiorum æstus mar

da

am fecerat, umbrâ ſancti Spiritus, prote-
ens recreat, ut dum in ejus inſpiratione ſe-
ens pauſat, vires colligat, quibus ad æter-
am vitam robuſtiùs currat.

Per *umbram* ex ſupernâ protectione refri-
erium cordis exprimitur. Sicut ſponſa in
anticis Cant. adventum ſponſi præſtolata
ænunciat, dicens: *Sub umbrâ illius quem*
ſideraveram ſedi, ac ſi dicat: ab æſtu carna-
um deſideriorum, ſub adventus illius prote-
ione requievi.

Gregor. lib. 33. mor. ca. 3. in cap. 40. Iob.

Nónne meritò ſub arboris hujus umbrâ
dit genus humanum, quod per eſum ligni
ientiæ boni & mali paradyſum amiſerat?
ave onus peccatorum in æſtu vitiorum por-
bat, quod deorſum in præcipitium tormen-
rum trahebat, & ideò ad arborem vitæ
ESVM CHRISTVM feſtinabat.

Honor. apud Delrio cap. 2.

Tu ergo, vide, ut vivas in umbrâ ejus, ut
iandoque & regnes in lumine ejus. Non
im tantùm umbram habet, habet & lucem.
Apoſtolus dicit: legem, umbram habere
turorum bonorum, & omnem veterem
lturam umbram & exemplar pronunciat
e cœleſtium. Nos autem alieni ſumus ab
ibrâ eorum, quoniam non ſumus ſub lege,
l ſub gratiâ, ſed quamvis non ſimus ſub
ıbrâ illâ, ſumus tamen ſub umbrâ meliore;
umbrâ enim CHRISTI vivimus inter
ntes.

Bernar. ſerm. 48. in Cant.

Origen. hom. 3. in Cant.

Ibidem. Et meritò sponsa sub meli umbrâ sedere concupiscit, sine dubio, ut vitæ, quæ est in ejus umbrâ, particeps fiat, videtur omnis [quoque] anima, donec in præsenti vitâ est, umbram habere necessariam, propter illum, credo, ardorem Solis, qui cùm exortus fuerit, continuò semen, quod non altâ radice demersum est, arescit & deperit.

Bernard. serm. 58. in Cant. Sed fortasse felicius aliquid ista expertam se gloriatur in eo quod se in umbrâ dicit non (ut Propheta) vivere, sed sedisse: sedere e nimi quiescere est. Plus autem est quiescere in umbrâ quàm vivere; sicut vivere plus est quàm tantummodò esse in eâ. Igitur quod est commune multorum, Propheta assumens sibi; *in umbrâ ejus vivimus*, inquit: sponsa verò, habens prærogativam, etiam quod sub eâ singulariter *sederit* gloriatur. ubi itaque nos cum labore vivimus, qui conscii peccatorum sub timore servimus, ibi hæc devota & amans suaviter requiescit. Denique timor pœnam habet, amor suavitatem, unde ait *Et fructus ejus dulcis gutturi meo*; gustum contemplationis significans, quem obtinuerat per amorem suaviter sublevata. Ast istud, *in umbrâ*, quia, *per speculum & in ænigmate*, erit cùm *declinaverint umbræ* crescente lumine imò penitùs disparuerint, & subintrabit sicut perspicua ita & perpetua visio, eritque non modò suavitas gutturi, sed & satietas ventri.

sin

ne fastidio tamen: *sub umbrâ ejus quem desi-
eraverã sedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.*

In te ergo, dulcissime Domine IESV, qui- Bonav.
scat mens nostra, & à te, nec ad modicum 2. part.
eparetur. Stultissimum quidem est, etiam stimul.
obilissimo & jucundissimo loco exire. Quo- cap. 8.
nodo audemus, nisi dulcissimum sponsum
nspicere, ne subtrahatur à nobis? quid, quæ-
o, nos movet, aliud intueri? quomodo om-
ia non desipiunt & despiciuntur?

Confugiat, Domine, mens mea, *sub umbrâ* August.
arum tuarum, ab æstibus cogitationum hu- medit.
s sæculi; ut in tui refrigerii temperamen- cap. 37.
absconsa, lætabunda cantet, & dicat: *In
ce in idipsum dormiam & requiescam.*

XXX.

Quomodo cantabimus canticum Domini in terrâ alienâ? Pſalm. 136.

XXX.

XXX.

Quomodo cantabimus canticum Domini in terrâ alienâ? *Psal.* 136.

QVid toties cantus iterare jubetis amici,
Seu lubeat digitis, seu juvet ore loqui?
ntus lætitiam poscant, animique quietem,
Turbida cùm mens est, os, digitique dolent.
in magè cantandũ, cũ mẽs jacet ægra, monetis;
Tuncque opus esse lyrâ, tuncque opus esse chely.
mpe suo nimiùm ne mersa dolore laboret,
Aut intenta suis, sit nimis ipsa malis:
id quòd opem certæ promittitis usque medelæ,
Vestra nec exemplo dicta probante carent:
itis hanc caussam cur lassus navita cantet,
Sollicitat celeri cùm freta lenta manu.
ique gregem virides pascendũ ducit in agros,
Non, nisi ne nimiùm sit mora longa, canit.
canit ut fallat fastidia longa viator,
Miles & ut cantet, noxq; laborque facit.
n ego, quod faciunt, miles, nauta, atq; viator,
Quodque facit pastor, damno rebellis opus.
de quod & Dominæ jã dudũ assueta querelis,
Ad solitos gemitus plus mea lingua valet;
que retentanti jam carmina prisca subibant,
Musica quin etiam res mihi visa nova est.
ue timet longo veniens è carcere Solem;
ic mea lætitiam lingua modosque timet.

Ad numeros quoties fuit impetus ire relictos,
Aut solitam digitis sollicitare chelym;
Aut docto querulas impellere pectine chordas
Aut mollem articulis increpuisse lyram;
Aut leve ceratis modulari carmen avenis,
Aut voci liquidas associare fides;
Heu! toties lacrymæ sunt, me tentante, prof
Et lacrymis, digiti, voxque retenta fuit.
Mox luctata iterum cantu deducere vocem,
Et querulâ digitos attenuasse lyrâ;
Nequicquam adversis sensi me tendere Musis,
Illa nec est nostrâ barbitos icta manu.
Interea longâ jam desuetudine pigra,
Artem dedidicit voxque, manusque, suam
Nec si nunc studium gravitatis inane retenter
Mollescant studio ferrea fata meo.
Esto, sciam levibus tamen addere carmina ner
Aptaque mutandis sit mihi lingua sonis;
Et vincam Aonias digitis aut gutture Divas,
Et mea sit melior, Marsia, Canna tuâ;
Panaq; multiforem cogam submittere buxum
Et superem Thressæ stamina docta lyræ:
Questibus, an cantu videor debere teneri,
Maxima cui flendi copia semper adest?
Ah! bene, ne cantẽ, mihi per mala plurima c
Vertit & in morem, jam mihi pæne dolor.
Nec locus, ut cantem, patitur, neq; tẽpora prosi
Vtque locus sinat aut tempora, mœror obest
Quid? vultis patriâ procul à tellure jacentem,
Externo patrios orbe sonare modos?

Par

'arcite, fortunæ nimis exulis ista repugnant:
Non est conveniens cantibus ille locus.
:xul ego & patrio tam longè dißita Cœlo,
Impellam patriæ dulcia fila lyræ?
'arcite tam miserum fortunæ vulnus habenti;
Cantandi, externo nulla libido solo est.
'ristia flebilibus manant mihi lumina rivis,
Et videor festam posse ferire chelym?
emper in obtutu vigilat mens fixa malorum,
Et cytharâ videor posse, vel ore loqui?
Ieu! nimis insistunt præsenti pectora fato,
Et numquam exilii sensus acerbus abest.
i quisquam his jubeat Amphiona vivere terris,
Aönio numquam pectine tangat ebur.
espectu Euridicen propero cùm perdidit Orpheus,
Ilicet artifices obriguêre manus;
t manibus cecidit leve cum testudine plectrum,
Fractaque sunt casu garrula fila suo.
uid mihi, non unâ fatorum clade sepultæ
Præcipitis, toties ungue ciêre fides?
um circumspiciens, ubi sim, te Patria specto;
Heu cadit aspectu mens labefacta, tuo!
im semel, ô sperata diu, tibi Patria reddar,
Tunc ego voce canam, tunc ego mente canam.

Quomodo cantabimus canticum Domi-ni in terrâ alienâ? Psalm. 136.

Augnst. medit. cap.35. VTINAM possem talia dicere, qua hymnidici Angelorum chori! ô quàm li-benter me in tuis laudibus totum effunde-ô quàm devotissimè illa cœlestis meloc cantica, ad laudem & gloriam nominis t in medio Ecclêsiæ infatigabilis perorare

Augnst. medit. cap.33. O beatæ nimiùm illæ Cœlorum virtut quæ laudare possunt te sanctè & purissin cum nimiâ dulcedine & ineffabili exultat ne! Indè laudant unde gaudent, quia sem vident unde gaudere valeant & laudare. N verò mole carnis pressi & procul à vultu t in hâc peregrinatione positi, atque per m danas varietates distenti, te dignè laudare quimus, laudamus tamen per fidem, non speciem. Illi verò Angelici spiritus per s ciem & non per fidem.

Chrys. in Psal. 41. Nostra certè natura usque adeò delec tur canticis & carminibus, & tantam c eis habet necessitudinem & convenientiam vel infantes ab uberibus pendentes, si fle & affligentur, eâ ratione sopiantur. Nutri quidem certè, quæ eos gestant in ulnis, s adeuntes & redeuntes, & quædam puer iis carmina decantantes, supercilia eorum sopiunt: quocirca sæpè quoque viatores r

ri

lie agentes jugalia animalia hoc faciunt
nentes, itineris molestiam illis canticis con-
lantes, nec solùm viatores, sed etiam agri-
læ, uvas in torculari calcantes, vindemi-
tes & vites colentes, & quodcumq; aliud
us facientes, sæpè cantant. Nautæ quoque
nos impellentes hoc faciunt.

Iam verò mulieres quoque texentes & nfusa stamina radio discernentes, sæpè qui-n & per se singulæ, sæpè autem etiam om-s concorditer, unam quamdam melo-m concinunt. Hoc autem faciunt & mu-res & viatores & agricolæ & nautæ, labo-n qui ex opere faciendo suscipitur, cantu, nsolari volentes; utpote quòd anima, si car-n & canticum audierit, molesta & dif-lia sit faciliùs toleratura. Ambros. enarrat. in Ps. 36.

[Sed] *quomodo cantabimus canticum Domi-n terrâ alienâ?* Hebræi non canebant in râ captivitatis, quod in suâ patriâ canere nsueverant. Hæc terra captivitatis est, alia ra libertatis est; ista peccati, illa quietis æ-næ; vallestris ista, illa cœlestis. Ambros. enarrat. in Ps. 36.

[Imò] si caro menti repugnat, nec subdi-est animi gubernaculo, & mentis imperio, *ena est terra*, quæ non domatur exercitio toris, & ideò non potest fructus charita-, patientiam pacis afferre. *Quomodo canta-mus canticum Domini in terrâ alienâ?* Ambros. lib. 2. de pœnit. cap. 11.

Qui cantat, vacuus est, & diversarum co- Ambros.

 gitationum

in Psal. 118. Octon. 7. gitationum curas relevat, culpas relegat, s
queſtrat avaritiam, & non ſolùm corpo
voce, ſed etiam mentis ſuavitate ſe mulc
Nazian. de humana natura. *Nam cùm mens querulo ſemel eſt obſeſſa dolo*
Ad læta occluſas tunc habet illa fores.

Ambr. in Pſ. 118. Octo.22. In regione umbræ mortis ſumus; abſcondi
eſt vita noſtra, non libera. Erit enim libe
in regione vivorum. Ibi ergo vivit anima n
ſtra, ubi nihil mortale, nihil infirmum ami
ſit, nihil debitum pœnæ; ibi laudabit Don
num, ubi depoſito infirmitatis corpore, co
formis eſſe cœperit gloriæ corporis CHR
STI, nam dum in peccato ſumus, ple
laudare quid poſſumus? In umbrâ ſumus
poſiti, in umbrâ vivimus, in umbrâ laud
mus: perfectè in umbrâ laudare non poſ
mus. Denique *in terra alienâ* ſumus: *q*
modo cantabimus canticum Domini in ter à
lienâ?

Ibidem. ſuperiùs. Eructabat hymnum anima pia, cui di
bat Dei verbum: *inſinua mihi vocem tuam, q*
vox tua ſuavis eſt. eructabat hymnum cui
cebat: *Favum diſtillant labia tua ô ſponſa, n*
& lac ſub linguâ tuâ; ſed non poteſt quis
te eructare hymnum, niſi didicerit juſtit
Dei, & didicerit ab ipſo Domino Deo ſu
ideò ſpecialiter hoc David petit, ut eum d
ceat Deus. quomodo cantare poteſt in n
tu poſitus & in timore pœnarum? quom
do cantare poteſt gravium ſibi conſcius
lictoru

torum; nisi priùs fiat veniæ securus? Deque *quomodo cantabimus canticum Domini in* *râ alienâ*, in quâ impugnetur, in quâ capti-ur in lege peccati; in quâ defleat atque ploret suæ captivitatis ærumnas?

O pax illa, quam videbimus apud Deum! Aug. in lla sancta æqualitas Angelorum! ô illa vi- Psal. 136. & spectaculum pulcrum! ecce in Babyniâ pulcra sunt quæ tenent; non teneant, n decipiant. Aliud est solatium captivon, aliud gaudium liberorum.

Facilè potest demonstrari captivos nos Ibidem. e: Non enim respiramus jam in auras ils libertatis; non enim fruimur libertate itatis; delectationibus temporalium ren tentamur, & colluctamur quotidie, n suggestionibus illicitarum voluptatum. t respiramus, vel in oratione; captivos nos intelligimus.

lli autem *qui captivos duxerunt nos*, quan- Ibidem. intrant in corda hominum & interrot nos, & dicunt nobis: *Cantate nobis verba ticorum:* Quid respondemus? Babylonia ortat, Babylonia te continet, Babylonia utrit, Babylonia de te loquitur; non ti capere nisi quod fulget ad tempus; rna meditari ignoras, non capis quod inogas. *Quomodo cantabimus canticum Do-i in terrâ alienâ?*

LIBER
TERTIVS.
SVSPIRIA
ANIMÆ
AMANTIS.

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. Cant. 5.

XXXI.

XXXI.

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. *Cant.* 5.

Coelestes animæ, Solymæ cœlestis alumnæ,
Quæ teritis niveo cærula templa pede;
Vos ego, vos numquam violando carmine testor,
(Si meus est vobis fortè repertus amor)
Dicite, quòd cæcâ, sic ejus langueo flammâ,
Languet ut Assyrio flosculus ustus agro.
Nempe suas nuper cùm spargeret ille sagittas,
Delituit propriis mistus arundinibus:
Et summâ trifidi præfixus cuspide teli,
Cor mihi, ceu Parthi, canna redunca fidit.
Ah quibus, ah quantis tum pectus amoribus arsit!
Non furit Ætnæo sævior igne rogus.
Nunc igitur cupidus de me si plura rogabit,
(Namque solent cupidi multa rogare proci)
Dicite, languentis quæ sit mea visa figura;
Pluraque, languentem non potuisse loqui.
Si roget; an lento mihi febris inæstuet igne?
Dicite, quod nullo febris ab igne coquar.
Si roget, an mortis propior sim visa periclo?
Dicite quæ vobis, ore tacente, loquor.
Dicite, nulla meis vos reddere nuncia verbis,
Sed fati tantùm reddere verba mei.

Si lubeat nostros tamen illi noscere vultus,
Nec grave sit vobis dicere, qualis eram:
Hâc, precor, aut simili, tum me depingite form
Quâ sciat & morbi quæ sit origo mei.
Dicite, quòd jaceam tenebris exsanguis obortis,
Succiduo in nudum corpore lapsa solum.
Sintque hebetes oculi, mediâ ceu morte natant
Inque sinu jaceat languida facta manus:
Nec rosa picta genis, neque viva corallia labris
Venaque vix, quamvis pollice tacta, micet:
Iamque diu nullo constet me vivere signo,
Quàm quod anhelanti pectore sæpè gemam.
Quodque mihi certā non possim fingere caussa
Cur toties nullo læsa dolore querar:
Non possim, nisi fors gemitu se prodere cogat
Qui gemitum toties pectore rupit Amor.
Iam video, hæc nostri fuit unica caussa doloris,
Et quid amans esset nescii, amansque fui.
Hoc fuit, hoc toties me suspirare coëgit,
Per gremium injussæ cùm flueretis aquæ.
Hoc fuit, ut quamvis toties aliena loquenti,
Illius assiduè nomen in ore foret.
Ergo meis, oro, Dilecto hæc dicite, verbis;
Quod cremor immodicis illius ægra rogis:
Dicite, quòd lento sic torreor illius igne,
Vt rosa cœlesti torrida facta cane.
Dicite, quòd longâ sic ejus langueo flammâ,
Vt languent siccâ lilia cana comâ.
Dicite quodque mei caussa unica sit languoris,
(Qui simul est mortis caussa futurus) Amor.

Adj

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis Dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. Cant. 5.

PROBAVIT dilectionem suam nobis Nyssen. orat. 13. in Cant.
præclarus ille procus animarum nostrarum CHRISTVS, quâ adductus etiam tum, cum adhuc peccatores essemus, pro nobis mortuus est. Idcirco sponsa vicissim, amore accensa erga illum, qui ipsam dilexerat, demonstrat latens in se dilectionis telum, imo pectore.

Sagittarius autem ejaculatus hoc telum, Nyssen. orat. 4. in Cant.
est ipsa dilectio, & Deum esse dilectionem, sacris è litteris didicimus, qui quidem, telum electum, Deum illum unigenam, ad eos mittit, qui servantur; spiritu vitæ, triplicem cuspidis aciem inungens, ut eum in quem immissa fuerit, unà cum telo, & ipso sagittario, in unum colligat. Itaque videt jam anima per divinos gradus in sublime deducta dulcedinem dilectionis, tamquam telum in se quo vulnerata est. O præclarum vulnus! dulcem plagam, per quam vita ad interiora penetrat, quasi quoddam ostium & januam sibi aperiens ipsâ divisione!

Quàm pulcrum est, quàm decorum, vul- Origen.
nus

homil.2. in Cant. nus à charitate accipere? Alius jaculum carnei amoris accepit, alius terreno cupidin vulneratus est; tu nuda membra tua & præbe te jaculo formoso, siquidem Deus sagittarius est. Audi scripturam de hoc eodem jaculo; imò ut ampliùs admireris, audi ipsum jaculum quid loquatur: *Posuit me in sagittam electam & in pharetrà suâ servavit, & dixit mihi: magnum est tibi hoc vocari puerum meum.* Intellige sagittam, quid dicat, & quomodò à Deo sit electa. Quàm beatum est, hoc jaculo vulnerari!

Hieron. epist.140 ad Principiam. Nec mirum si sponsus habeat plures sagittas, de quibus in 119. Psalmo dicitur *Sagittæ potentis acutæ.* His sagittis & Cleophas, in itinere, cum altero vulneratus aiebat: *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis* & in alio loco legimus: *sicut sagittæ in manu potentis, ita filii excussorum.* His sagittis totus mundus vulneratus & captus est. Paulus sagitta fuit Domini; qui postquam a Hierosolymis usque ad Illyricum missus arcu Domini, hùc illucque volitavit; ad Hispanias ire festinans, ut velox sagitta, sub pedibus Domini sui, Orientem Occidentemque prosternat.

Augu st. meditat. cap. 40. Quid ergo dicam? quid faciam? quo vadam? Vbi eum quæram vel quando inveniam? quem rogabo? quis nunciabit Dilecto meo, *quia amore langueo?*

O vita

O vita, cui omnia vivunt, vita quæ das Auguſt.
ihi vitam; vita quæ eſt mea vita! per quam ſoliloq.
vo, ſine quâ pereo; vita per quam cap. 1.
ſuſcitor, ſine quâ morior; vita per quam
udeo, ſine quâ tribulor; vita vitalis, dul-
& amabilis, ſemper memorialis, ubi quæ-
es? ubi te inveniam, ut in te deficiam, &
te ſubſiſtam? propè eſto in animo, propè
corde, propè in ore, propè in auribus, pro-
in auxilio, *quia amore langueo*, quia ſine te
orior.

Anxia vota, ſuis neſciunt eſſe conten- Guilb.
meritis; ideò alienæ precis mendicant Abb.
fragia, *Adjuro vos*, inquit, *filiæ Hieruſa-* ſerm. 46.
1; vos nunciate, quibus patet ad dile- in Cant.
um familiaris acceſſus; vos nunciate, quæ
ſtis ex parte, quanta ſit amatorii virtus
gnoris, quàm ſit fortis, ut mors dilectio.

Sed quorſum ſic adjurat? Nónne Dile- Rupert.
s cuncta noverat, & in his amorem ſpon- in Cant.
amantis? ſi Petrus dixit, *Tu ſcis, quia amo*
quanto magis, ô dilecta, tam prudens,
n fidelis, per temetipſam abſque inter-
ntiis dicere poteras Dilecto, & frequenter
e dubio dixiſti; dilecte nullum tibi abſcon-
um eſt cor, nullius occultus amor, *tu ſcis,*
a amore tui langueo. Quorſum igitur, ten-
hæc adjuratio? Nónne ut percuſſa, percu-
:? ut vulnerata, vulneret?

Nunciate ei, non quaſi ignoranti (nihil Guil. a-
enim

pud Del- enim ei incognitum eſt) ſed quia gaudet, qua
rio Cāt.5 novit de dilecta etiam ex aliis intelligere.

Guilb. Narrate & annunciate, & exaudiet voce
Abbas veſtram, ut refoveat vota mea, *Annunciat*
ſerm.64. *quia amore langueo.* Non languet amor, ſe
in Cant. languet amans; ubi viget amor, ibi viget la
guor, ſi abſit, quod amatur; languet anim
dum æſtuantis voti nimietate conficitur; l
quefactus ſe fugit animus amoris violentia
ferre non valens. Sic enim in conſumptâ m
teriâ & jam deficiente, languidiora redd
tur ignis incendia. Et *Deus noſter ignis conſ*
mens eſt. ô potens & præpotens paſſio cha
tatis! ſi non temperatur, non toleratur. In
potens; quæ animum, quem poſſederit, ſ
ipſius efficit impotem.

Ruper. *Annunciate, quia amore langueo*, præ m
in Cant. gno faciei ejus videndæ deſiderio; vitæ t
dium patior, & vix præſentis exilii moras ſ
ſtineo.

Guilb. Singultus de imis prodeuntes præcordi
Abbas crebri gemitus, nónne ſunt quædam eruct
ſerm.46. tiones ſpiritus & conceptæ gratiæ? nón
in Cant. talibus indiciis ſe probat languor amor
Non eſt occultatus languor, quando ge
tus non eſt abſconditus. Ipſe ſe prodit la
guor, cùm hæc producit indicia.

Guliel.a- Langueo in amore mei, præ amore ſp
pud Del- ſi cœleſtis. Amor ejus languidum & rem
rio in ca. ſum in me facit amorem mei-ipſius. Me
5. Cant. m

ori mortua, vivo ego, jam non ego, ſed
vit in me ſponſus. Me namque amo, non
nore mei, ſed amore ſponſi qui me amat.
on amo me, in me, ſed me in ipſo, & ipſum
me.

Eia dulciſſime IESV, transfige ſaluber- Bonav.
no vulnere amoris tui, medullas animæ ſoliloq.
æ, ut verè ardeat, *langueat*, & liquefiat, cap. 1.
ſolo tuo deſiderio deficiat; *cupiat diſſolvi,*
eſſe tecum. Te ſolum ſemper eſuriat panem
æ, qui de Cœlo deſcendiſti, Te ſitiat fon-
n vitæ, fontem æterni luminis, torrentem
æ voluptatis. Te ſemper ambiat, te quæ-
, teque inveniat, in te dulciter requieſcat.

XXXII.

Fulcite me floribus , ſtipate me malis ; quia
more langueo. Cant. 2.

XXXII

XXXII.

ulcite me floribus, ſtipate me ma-
lis; quia amore langueo. *Cant.* 2.

O Amor! ô quātis populas mihi viſcera flāmis!
O Amor! ô animi blande Tyranne mei!
Amor! ah tantos quis pectore comprimat ignes?
Parce, vel in vapidos diſſoluor cineres.
rce Amor, ô toties repetitis parce ſagittis!
In nova, pars animi, vulnera, nulla vacat.
ce Amor, et nocuæ procul abjice tela pharetræ,
Proxima quam jacies figet arundo necem.
perii! neque nota mihi ſuſpiria duco,
Quæ ſonat, ignoto vox ab amore ſonat.
licet arcanos penitus graſſatus in artus,
am mea, victor ovans, regna ſubegit Amor.
miſeram! tantos nemo miſerabitur ignes?
Nemo vel è terris, nemo vel è ſuperis?
ue meus (tanti cauſſa unica qui tormenti es)
Tu meus, hæc ſicco lumine cernis Amor?
ſaltem Ætherii Cœlo properate coloni,
Vos, quibus à ſimili mens calet icta face:
te roſas, date mala et odoræ Chloridis herbas,
Quicquid et Alcinoüs, Floráq; quicquid habet.
te roſas, date mala ardentibus obvia flammis,
itior in malis eſt amor, inque roſis.
e roſas manibus, calathis effundite mala,
ors erit hinc noſtris certa medela malis.

V   *Sed*

Sed quid ago? quid posco rosas? quid postulo mal.
Est dolus in malis, est dolus inque rosis:
Forsan Amor falsi tegitur velamine mali,
Aut sua spiniferis occulit arma rosis.
Perjuro simplex malo delusa Cydippe est,
Et Venus armatæ cuspide læsa rosæ.
Nolo tuas Cytheræa rosas, tua mala, Cydippe,
Nescia perfidiæ mala rosasque volo.
Quales Dorotheæ superis tulit ales ab hortis,
Quasque suas stupuit vivere bruma rosas.
Aut qualem Elysii ramum Luduina roseti
Penna tibi volucris vexit amata Ducis.
Has mihi posco rosas, hæc mala, hæc lilia posco
Nescia perfidiæ lilia, mala, rosas.
His mihi vernantem viridi super aggere lectum
Pictaque puniceis sternite fulcra crocis.
Fiscinaque è lento fiat pulvinus hibisco,
Fiscina quam viridi farciat herba toro.
Iungite vimineis collecta ligustra quasillis,
Et pluat in laxos lutea Caltha sinus:
Iunceaque egregiis onerate canistra Hyacinthis
Misceat & calyces Bellis amœna suos:
Spicaque Narcissusque & apex stellatus Amell
Pulcraque cæruleis cum Cyanis Anemon,
Et Nymphæa marina, immortalesq; Amaranti
Iridis & Violæ multicoloris opes,
Iunctaque Smilacibus Pæonia regia parvis,
Cunctaque quæ Pæsto divite serta virent.
Addite decerptas Arabo de cortice frondes,
Et Myrthum et Daphnin Cecropiumq; Thym
Serpillumq

rpillumque, Chamæmelumque, Aloënque, Zibethumque,
Et Nardum & Tymbram, Rosmarin & Casiã.
nnamaq; et Stacten et olentis germen Amomi,
Et Cilicum tota sternite messe solum.
ernite, & hoc animæ quidquid super exspirandum est,
Roscidulis, sinite, elangueat in foliis.
nc ego sic moriens componam leniter artus,
Vt Rosa deciduas ungue resecta comas.
ut moritura graves inclinant Lilia culmos
Quæq; halant animas gramina messa suas.

Fulcite me floribus, stipate me mali
quia amore langueo. Cant. 2.

Bern.ser. 51. in Cant. CREVIT amor, quia incentiva amor plura solito, processerunt. [sed] po ista omnia, sponso (more suo) secedent illa, languere amore se perhibet, id est, p amore. Quò enim gratiorem fuerat exper præsentiam, eo postmodum absentiam m lestiorem sensit. Subtractio nempe rei qua amas, augmentatio desiderii est, & quod a dentiùs desideras eo cares ægriùs. Rog proinde ista interim odoramentis florum fructuum confoveri, quousque denuò reve tatur, quem molestissimè sustinet remora tem.

Gislen. in ca. 2. Cant. expos. 1. [Nempe] quod amentibus sæpè eveni solet puellis, ut præ amore ad illius quem d pereunt absentiam, & corporis languore & animi patiantur deliquium, hoc spons frequentius in Cantico Cant. evenisse co perimus. Nam in hujuscemodi deliquio co stituta prima illa protulit verba: *Osculetur m osculo oris sui*, hanc ægritudinem sese opp mentem, sponso, ut nuncient, socias su plicibus exorat verbis; cùm defatigata ja esset in illo quærendo, dicens: *Adjuro vos fil Hierusalem, si inveneritis Dilectum meum, nuncietis ei, quia amore langueo;* quin imò

hc

)c ipso amore, eadem in somnum dicitur
cidisse, ita ut sponsus eam miseratus, in ea
sa proruperit verba, *Adjuro vos, ne suscite-*
. At nullibi sanè clariùs describitur istius-
odi ejus deliquium, quàm in præsenti sen-
ntiâ, in quâ ipsamet ægritudinem suam,
nul cum illius causâ exprimens, illa expos-
t remedia, quæ præsentanea iis exhiberi
lent, qui talem patiuntur languorem, flo-
s, odores, vina, & poma.

Bonus certè languor, cùm infirmitas hæc Idē ibid.
on sit ad mortem, sed ad vitam, ut glorifi- expos. 3.
tur Deus per eam. Cùm ardor, febrísve
a, non sit ab igne consumente, sed ab igne
tiùs perficiente. Porrò quod advertitur in
gritudinibus corporalibus, ut languens
ùm sibi integrum non sit voluptatem cape-
ex ciborum varietate, vel gelidarum re-
geratione) ne omni penitus careat delecta-
one, cubiculum sibi curet viridi fronde
nvestiendum, ac variis & odoratis flori-
s, pomísve exornandum, quibus visum
defessum mœstúmve soletur animum: Il-
d idem prudens efficit anima, quæ arden-
ssimo laborans Divini amoris languore,
m humanos gustus nequeat percipere, di-
na verba audire exoptat, & toto laborat
idio, ut actiones, operaque sibi recenseau-
r CHRISTI dilecti sui, & istiusmodi flo-
m ac pomorum suavissimo odore ac pul-

 critudine,

critudine, vires sibi, ad serviendum Deo, spiritus suppeditandos confidit.

Delrio in c.2. Cant. *Fulcite me floribus*, ô columnas admiral les ! ô nova fulcra ! quomodo flores colui næ fiunt ? quomodo queunt retinere nuta tem ? quidni sustineant nixam lacerti fo tissimorum athletarum & gigantum, qu rum robur inexpugnabile fuit ? quídni su columnæ, & quidem adamantinæ, quæ d ratione sunt æternæ, celsitate cœlum, altit dine, (inferno terribiles) ad tartara usq penetrârunt.

Ibidem. *Stipate me malis*. Non vult super fund mento CHRISTI ædificare lignum, n fœnum, non stipulam; quia hæc ignis abs met; sed poma suavissima.

Nyssen. orat. 4. in Cant. Quodnam enim spectaculum eleganti excogitare quis possit, malorum compositi ne ? cum ordine continuo fructus, hîc bel collocatus atque in loco confertim posit varietatem quamdam aspectui exhibet; r bedine, cum colore subalbo, permistâ.

Gregor. in ca. 2. Cant. Sponsa [verò] quia amore languet; fu ciri se floribus, & stipari malis appetit; qui dum se æternitatis desiderio afficit; dum, qu liter illuc perveniat, totâ anxietate perquir (eò quòd perfectionem, dum in carne vivi omninò non invenit) fatigata in desider suo requiescit; & in hoc solo gaudet, si circ se respicit, vel quibus ipsa proficiat, vel quoru

ıorum profectione consolationem, de lan-
ıore suo, recipere possit.

Fidem [ergo] florem; fructum, actum in- Bern.ser.
llige. Nec incongruè ut opinor id tibi vi- 51. in
ebitur, si advertas quomodo instar floris Cant.
ecessario præcedentis fructum, bonum quo-
ıe opus, fide oporteat præveniri. Alio-
ıi sine fide, impossibile est placere Deo.
ıque nec sine flore fructus, nec sine fide,
ıus bonum. Sed & fides sine operibus mor-
a est; sicut inutiliter quoque flos apparet,
ıi non sequitur fructus. *Fulcite me floribus,
pate me malis, quia amore langueo.* Cùm
æsto est quod amatur, viget amor; languet
m abest: quod non est aliud, quàm tœ-
um quoddam impatientis desiderii, quo ne-
sse est affici mentem vehementer amantis,
sente eo quem amat; dum totus in expe-
atione, quamtamlibet festinationem, repu-
t tarditatem. Et ideò ista postulat sibi ac-
mulari bonorum operum fructus, cum fi-
i odoramentis, in quibus moram facien-
sponso, interim requiescat.

Dilectus meus mihi & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies & inclinentur umbræ. Cant. 2.

XXXIII.

XXXIII.

Dilectus meus mihi & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies & inclinentur umbræ.
Cant. 2.

Felices animæ, populus genialis Amantûm,
Quas amor irruptâ nectit utrimq; fide!
Non ego præ vestrâ, fortunam optavero Regum;
Nam puto Cælicolûm vos ego sorte frui.
Sed neque jam Siculi mirer nova vota Tyranni,
Optantis, Pythiæ tertius esse comes.
Ecquis enim sociis medius neget esse duobus,
Quos sibi tam sancto fœdere junxit Amor?
Aurea conditio, quoties redamantur amantes,
Reddit & alternas mutua flamma vices!
Hâc ego me toties optavi lege beatam,
Ad sua cùm trepidam signa vocaret Amor.
quoties dixi; si quando cogar amare,
Non nisi qui pariter me redamârit, amem!
Audiit optantem volucrum Deus ales Amorum,
Et quid, ait, dubitas? ut redameris, ama.
Vicino extimui præsentis Numine Divi;
Attonuitq; meum vox inopina caput.
Ecquid inexpertam puer, inquam, perfide castris,
Auspiciisque jubes ara merere tuis?

Olim sæpè quidem, mihi narravêre sodales
Gaudia quanta suis leno propinet Amor.
Sæpiùs at contra monuit me sedula nutrix,
Cùm ferrer gerulæ sarcina parva sinu.
Vera nimis reputa Peligni oracula vatis,
Quæ cecinit castis ingeminanda choris:
„ Quot lepores in Atho, quot apes pascunt in Hyblâ,
„ Cærula quot baccas Palladis arbor habe
„ Littore quot conchæ, tot sunt in amore do lores,
„ Res est solliciti plena timoris Amor.
Semper enim miseros timor ille flagellat amante
Ne fors non redamet, quem tamen alter ama
Fida vel alternis si sint rata fœdera tedis,
Tùm gravis, ut constent fœdera, cura subit.
Curre per historias; quotus, heu! securus amavi
Hunc brevis, hunc fictus ludificavit Amor.
Quâ Paris Oenone sine vivere posse negabat,
Oenonen potuit deseruisse Paris.
Dilecti Hypsyphile non mansit Iäsonis uxor,
Non mansit reducis, sicut euntis erat.
Thesea crudelem quoties Ariadna vocavit,
Navigio numerum questa deesse suum?
Quin etiã levibus monstras, Puer improbe, penn
Quàm citò succedat, quàm citò cedat amor.
Ite igitur, levibusq; animas modò credite flãm
Cùm sua non aliter sceptra Cupido gerat.
„ Et levis est multoque suis ventosior alis,
„ Gaudiaque ambiguâ datq; negatque fid

H

ic pudor audaces tinxit tibi, perfide, malas,
Teque levem celeri fassus es esse fugâ.
ınc ego, Cyprigenæ detectâ fraude, triumphans,
Instabilem jussi læta valere Deum.
tibi, Dius Amor (dixi) tibi fœdera jungam,
Et tuus ignis ego; tu meus ignis eris.
ınec ab aëreis labentur montibus umbræ,
Et reducem fugient umbraque, noxque diem.
liquidæ ambrosiæ! ô Divini nectaris haustus!
O amor! ô quanti pocula mellis habes!
id totis Te, Dius amor, sit amare medullis,
Expertus nisi sit, dicere nemo potest:
id verò sit amare, iterumque abs te redamari,
Sit licet expertus, dicere nemo potest;
nnibus hisq; etiam supereminet illa voluptas,
Fidus hic æternum quòd sibi constet amor.
Amor! ô mea dulcedo! mea vita, meum mel!
Aut melli geminum si quid Hymettus habet!
mor! ó quoties, ô quæ mihi gaudia misces,
Dū, quòd amās redamer; dū, quòd amere, subit!
mq; iterum æterni recolo fore fœderis ignes,
O Amor! ô quantis gestio lætitiis!
n habet hic miseros Amor, ut levis ille, timores:
Affluit hic lætis, ingemit ille malis.
scitur in riguis, ubi candent, lilia, campis,
Et sua Virgineos ducit in arva greges.
licet æthereum decet hic flos purus Amorem,
Et benè tam castas pascit hic hortus oves.

Dilectus

*Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pa-
scitur inter lilia; donec aspiret di-
& inclinentur umbræ.* Cant. 2.

Bernar. ferm. 67. in Cant.

QVID est hoc quod dicit, *Ille mihi & e-
illi?* Nescimus quid loquitur, quia n-
sentimus, quod sentit. O sancta anima, qu
tuus ille tibi? quid tu illi? Quænam, quæ
hæc inter vos tam familiariter favorabiliter
discurrens exhibitio & redhibitio? tibi ill
tuque vicissim illi; sed quid? id ipsum ei t
quod tibi ille? an aliud? si nobis, si ad n
stram loqueris intelligentiam, evidenter qu
sentis, edicito: quousque animas nostras to
lis? An secundum Prophetam, secretu
tuum tibi? Ita est. Affectus locutus est, n
intellectus; & ideo non ad intellectum. A
quid ergo? Ad nihil, nisi quod mirabilit
delectata & affecta vehementer ad desider
tos affatus, finem illo faciente, nec tace
omnino quivit, nec tamen, quod sensit e
primere. Neque enim ut exprimeret, sic l
cuta est, sed ne taceret. Ex abundantiâ co
dis, os locutum est; sed non pro abundanti
Habent suas voces affectus, per quas se etia
cum nolunt, produnt: Timor, meticulosa
dolor gemebundas; amor jucundas. Eju
modi certum est, non nutu prodire anim

l erumpere motu. Sic flagrans ac vehemens
nor præsertim Divinus, cùm se intrà cohi-
re non valet, non attendit quo ordine,
iâ lege, quâve serie, seu paucitate verbo-
m ebulliat, dummodo ex hoc nullum sui
itiat detrimentum. Interdum nec verba re-
irit, interdum nec voces omninò ullas; so-
adhuc contentus suspiriis. Indè est quod
onsa sancto amore flagrans, idque incredi-
i modo, sanè pro captandâ quantulacumq;
aporatione ardoris quem patitur, non con-
erat, quid, qualiter eloquatur, sed quicquid
buccam venerit, amore ingenti, non enun-
t, sed eructat *Dilectus meus mihi, & ego illi.*
ihil consequentiæ habet, deest orationi.
uid indè? Ructus est. Quid tu in ructu
æras orationum juncturas, sollemnia di-
onum? quas tu, tuo ructui leges imponis
regulas? Non est dubium; duorum qui-
n hoc loco amor mutuus flagrat; sed in a-
ore summo, unius profectò felicitas, alte-
s mira dignatio: neque enim inter pares
consensio seu complexio hæc. Ait itaque:
ectus meus mihi & ego illi, principium *Dile-*
tribuens; in consequentibus, *ego*, inquit,
ecto meo, & Dilectus meus mihi: consum-
tionem æquè illi concedens. Nunc jam
eamus quid dicat: *Dilectus meus mihi.* Si e-
i hoc recipitur, ut subaudiamus, intendit,
icut Propheta ait: *Expectans expectavi Do-*
minum

minum & intendit mihi: ego in verbo isto sen-
tio, nescio quid, non planè exiguum, nec me-
diocris prærogativæ.

Bern. ser. sequent. Audite gaudium meum quod sensi; & ve-
strum est, audite gaudentes, sponsa locuta est
& dixit, sponsum intendere sibi. Quæ e[st]
sponsa, & quis est sponsus? Hic, Deus noste[r]
est; & illa, si audeo dicere, nos sumus; gaude[a]
mus. Nos sumus in quos intendit Deus
Quanta tamen disparilitas! quid terrigenę &
filii hominum coram illo? quid sibi vult erg[o]
ista inter tam dispares comparatio? Aut ill[a]
in immensum gloriatur, aut is in immensum
amat. Quàm admirabile est quod illius in-
tentionem ista quasi sibi propriam vendicat
dicens: *Dilectus meus mihi.* Nec eo content[a]
tamen pergit ampliùs gloriari: respondere [s]
illi, quasi ex æquo morem gerere, repender[e]
vicem. Sequitur enim, *& ego illi*, insolen[s]
verbum, *& ego illi;* nec minus insolens: *dile-
ctus meus mihi*, nisi quod utroque insolentius
utrumque simul. O quid audet cor purum
& conscientia bona, & fides non ficta! *Mihi*
inquit, *intendit.* Itáne huic intenta est illa ma-
jestas, cui gubernatio pariter & administra-
tio universitatis incumbit & cura seculorum
ad sola transfertur negotia, imò otia amori
& desiderii hujus? Ita planè. Providentiam
cæteris creaturis non negamus; curam spon-
sa vendicat sibi. [Sed &] propterea utrum-
qu

e ponit dicens. *Ille mihi & ego illi.* Ille mi-
, quia benignus & misericors est; ego illi,
ia non sum ingrata; Ille mihi gratiam ex
atiâ; ego illi gratiam pro gratiâ; Ille meæ
erationi; ego illius honori; ille saluti meæ,
o illius voluntati; ille mihi & non alteri,
oniam una sum columba ejus; ego illi &
n alteri, nec enim audio vocem alieno-
n.

Anima [enim] ex eo quod se diligere vehementer diligere sentit, etiam diligi ni- ominus vehementer non ambigit, ac de singulari intentione, sollicitudine, curâ, erâ, diligentiâ, studioque, quo incessanter ardenter invigilat, quemadmodum pla- t Deo, æquè hæc omnia in ipso indubi- ter agnoscit, recordans promissionis ejus; *uâ mensurâ mensi fueritis, remetietur vobis,* o nec dubitat se amari, quæ amat. Ita est. ior Dei amorem animæ parit. Bernar. serm. 69. in Cant.

Et unde tibi, ô humana anima, unde tibi : ? unde tam inæstimabilis gloria, ut ejus nsa merearis esse, *in quem desiderant An- prospicere?* unde tibi hoc, ut ipse sit spon- tuus, *cujus pulcritudinem Sol & luna miran-* ? ad cujus nutū universa mutantur? Quid ibues Domino pro omnibus quæ retri- t tibi? ut sis socia mensæ, socia Regni, ocia thalami, ut introducat te Rex in cu- ılum suum, vide quibus brachiis vicariæ Bern. ser. Dominicæ 1. post octav. Epiph.

charitatis

charitatis redamandus, & amplectendus si qui tanti te æstimavit, imò qui tanti te feci Desere carnales affectus, sæculares mores d disce, consuetudines noxias obliviscere, Qu enim putas? Nónne stat Angelus Domin qui secet te mediam, si fortè (quod avert ipse) alterum admiseris amatorem?

Author Scalæ paradysi c.9. tom. 9. Aug.

Zelotypus est sponsus iste si fortè alium matorem acceperis, si aliis placere studueri statim discedet à te; & aliis adhærebit adole centulis.

Bernar. serm. 70. in Cant.

Quis huic jam imputet præsumptioni v insolentiæ, si se dicat iniisse societatem cu illo qui pascitur inter lilia? etiamsi inter syd ra pasceretur, eo solo quo pasceretur, nesc quid magnum videri possit, cum ejusmo amicitias seu familiaritatem habere. N ignorat [sponsa] unum esse, & qui pasc tur, & qui pascit; inter lilia commora tem, & regnantem inter sidera: Nam qui altissimis est Dominus, in imis est Dilectu super sidera regnans, & inter lilia amar Amabat & super sidera, quia nusquam numquam potuit non amare, quia amor e sed donec ad lilia descendit, & pasci inter lia compertus est, nec amatus est, nec ctus dilectus; quia non potuit antè dil quàm agnosci. ô verè amandum & totis n dullis cordis amplectendum sponsum! qu renda in spiritu hæc refectio inter lilia; n

corpor

:orporea cogitare, ridiculum eſt. Quin ipſa ilia ſpiritualia à nobis demonſtranda erunt. Quæ ergo ſunt illa lilia è quibus ſpecies lecoris ejus? *Procede*, inquit, *& regna; propter veritatem & manſuetudinem & juſtitiam.* Bonum lilium *veritas*, candore conſpicuum, odore præcipuum. Eſt & *manſuetudo*. Quod autem *juſtitia* lilium ſit, recordamini de ſcriptura; quia *juſtus germinabit ſicut lilium.* ſunt multa apud ſponſum, & alia lilia præter hæc: quis illa enumeret? nempè quot virtutes, ot lilia. Et fortaſſe propterea ipſe ſe lilium appellavit, quòd totus verſetur in liliis; & omnia quæ ipſius ſunt, lilia ſint: conceptio, ortus, converſatio, eloquium, miracula, ſacramenta, paſſio, mors, reſurrectio, aſcenſio. Quid horum non candidum, & non ſuaviſſimè redolens?

Nimirum hic eſt præclarus ille paſtor, qui non fœnum gregi, pabuli loco præbet, ſed puris liliis oves alit, non ampliùs fœno fœtum nutriens. Eſt enim fœnum brutorum naturæ proprium, ac peculiare alimentum; homo autem, cùm rationis ſit particeps, vera ratione paſcitur. Quod ſi ejuſmodi fœno curaretur, & ipſe in fœnum commutaretur. Eſt enim præſcriptum, *omnis caro fœnum* ; quamdiu ſcilicet caro exiſtit; at ſi quis ſpiritus fiat è ſpiritu progenitus, non ampliùs victu gramineo paſcetur, ſed ſpiritus Nyſſen. orat. 4. in Cant.

ei pro nutrimento erit, id quod puritas & fragrantia lilii obſcuriuſculè denotat. Quin etiam ipſe, lilium fragrans ac purum erit, in naturam ipſius alimenti commutatus, atque hoc ſibi vult; *Dies per radios diffuſa* ſive *perflans*, quemadmodum Divina vox loquitur, cùm diffuſionem, per ſpiritum radiorum factam, *perſpirationem* appellat, per quam umbræ hujus vitæ removentur, in quas ſtudioſè defixis oculis reſpiciunt, qui necdum luce veritatis animi oculum illuſtrarunt, qui umbram ac vanitatem ſic intuentur, quaſi revera quiddam ſubſiſtens, quod autem verè exiſtit, quaſi non exiſteret, negligunt. At qui liliis veſcuntur, hoc eſt, quorum animus ex puro ac fragranti alimento pingueſcit, omni fraudulentâ, amoriſque conſimili rerum ſpecie (quæ res hâc in vitâ caræ ducuntur) rejectâ ad veram ipſarum rerum ſubſtantiam reſpiciunt, effecti lucis ac diei filii.

Bernar. ſerm. 71. in Cant. Tu ergo qui hæc audis, vel legis; curæ habere lilia penes te, ſi vis habere hunc habitatorem liliorum habitantem in te. Opus tuum, ſtudium tuum, deſiderium tuum lilia eſſe proteſtentur, moralis quidam rerum ipſarum candor atque odor. Habent & mores colores ſuos, habent & odores. De colore Conſcientia conſultetur; de odore, fama. ſponſus itaque & cùm ſit virtus, in virtutibus complacet ſibi; & cùm ſit lilium, libente inte

inter lilia commoratur; & cùm ſit candor, delectatur candidis.

O anima mea, inſignita Dei imagine, diligе illum, à quo tantùm dilecta es! Intende illi, qui intendit tibi! Quære quærentem te, ama amatorem tui, à quo amaris; cujus amore præventa es, qui eſt cauſſa amoris tui. Eſto ſollicita cum ſollicito, cum vacante vacans, cum mundo munda, cum ſancto ſancta. Elige illum amicum præ omnibus amicis tuis, qui cùm omnia ſubtracta fuerint, ſolus tibi fidem ſervabit: in die ſepulturæ tuæ, cùm omnes amici tui recedent à te, ille te non derelinquet, ſed tuebitur *à rugientibus præparatis ad eſcam.*

Auguſt. manu. cap. 24.

Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus.
Cant. 7.

XXXIV.

XXXIV.

Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus. *Cant. 7.*

MOesta cupreßiferi nemoris spatiabar in umbrá,
Tristitiam lacrymis compositura meis:
Iamque sinum tepidis submerserat imbribus unda,
Conciderámque meis penè subacta malis.
Fors Chelys ex humeris pendebat eburnea nostris,
Mœstitiæ quondam certa medela chelys.
Obruta tristitiâ; frondente sub arbore sedi,
Associans querulis talia verba modis:
Ergo mei vidui, sine lusibus, ibitis anni?
Nullus & in nostro carmine vivet amor?
Ah precor! ah nostris ita torpeat hostibus ætas,
Et tolerent tanti segnia damna probri!
Non ego pro veræ numeravero tempore vitæ,
Ducere si vacuos cogar amore dies.
Vnicus est homini, vivendi fructus, amare;
Solus amans, vixi; dicere jure potest.
Qualis, in ima, suo desidit pondere tellus,
Et subit aërias, ardua flamma, vias;
Nos ita fax animi, violento cogit amore,
Abripimurque leves, impete quisque suo.
Me quoq; sollicitans, ut amē, meus impetus urget,
Visque adhibet tacitas, nescio quanta, faces.
Quo meus ergo suos Amor ejaculabitur ignes?
(Primitiæ nostri namque caloris erunt)

An ferar humanæ furiata cupidine tedæ,
Cognata Angelicis, ſtirpq́;, ſororq́; choris?
Aut mea mortales venient in colla lacerti,
Quæ ſum immortali ſponſa creata Deo?
Ah, ſuper haſce hiemes, noſtri rapiuntur amores,
Terra parem thalamis non habet iſta meis.
Nec quæ Penelopen adamavit turba procorum,
Nec quibus impediunt regia ſceptra manum.
Nympha puellarum pulcerrima Romulearum
Agnes, Auſonio ſponſa petita proco;
Abſit, ait, juvenis mea ne tibi fœdera ſperes,
Iam mea cœleſtis fœdera ſponſus habet.
Sic noſtra ætherios ambit quoque fax Hymenæos,
Indè petendus erit qui mihi ſponſus erit.
Hunc ego, non aliũ, ſolũ hunc ego diligo ſpõſum,
Nemo poteſt uno tempore amare duos:
Illius ante oculos mihi ſemper oberrat imago,
Ante oculos, quamvis longiùs abſit, adeſt.
Et loquor abſenti momentis omnibus, abſens,
Abſentisque ſonos illius aure bibo.
Sic ubi magnetis vim ferrea linea ſenſit,
Semper ad agnati vertitur alta poli.
Vtque hinc Sydoniis petitur Cynoſura carinis,
Servat & hinc Helicen cymba pelaſga ſuam;
Sic læſi ſequeris ſtudioſa pediſſequa Phœbi
Dilectam Clytie; flos modò facta, facem:
Bisque, die quovis, verſo jubar ore ſalutans,
Manè precaris Ave; ſerò precare Vale.
Obvia fraternos ita ſpectas Cynthia vultus
Et reparat vultus ignibus ille tuos.

Sponſe,

Sponſe, meus Sol es, tua ſumq́; ego Cynthia; vultus
Adverſis oculis figere cogit amor.
Tu mihi, ſponſe, Helyce, Cynoſuraq́; duplicis Arcti,
Tu volucres oculos ad tua ſigna rapis;
Quid mirum, alterno ſi reſpondemus amori?
Magnetem ſequitur linea tacta ſuum.

Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus Cant. 7.

Origen. in prologo Cant. IMpossibile est, ut non semper humana natura aliquid amet; omnis namque qui ad id ætatis venerit, quam pubertatem vocant amat aliquid, seu minùs rectè, cùm amat quæ non oportet; seu rectè & utiliter, cùm amat quæ oportet.

Bernar. medit. cap. 9. Cor meum per multa dispergitur, & huc illucque quærit ubi requiescere possit, & nihil invenit, quod ei sufficiat donec ad ipsũ redeat.

August. medit. cap. 35. Duo enim amores, alter bonus, alter malus; alter dulcis, alter amarus, non se simul in uno capiunt pectore. Et ideò si quis præte te aliud diligit, non est charitas tua, Deus, in eo, amor dulcedinis & dulcedo amoris. Amor non crucians, sed delectans, amor sincerè casteque permanens in sæculum sæculi, amor qui semper ardes & numquam extingueris, dulcis CHRISTE, bone IESV, charitas, Deus meus, accende me totum igne tuo amore tui, suavitate & dulcedine tuâ, ita ut nullus pateat in me locus adulterinis amoribus.

Naz. de laudib. Virgin.

Nam Christo & mundo quisquis partitur amorē
Hujus amor planè levis est & frigidus; at qui
Totam animi flammam penitùs defixit in uno,
Ille procul dubio, constans & certus amator.

Qui

Quin etiam latomi sollertes, quique fabrilem
In lignis artem exercent; cùm linea recta
Quæritur, exactaque operâ captatur amussis,
Ex oculis unum claudunt, & lumine toto
In socium fuso, visus acieque coactâ,
Recta sequente tenent duro vestigia ferro.
Sic collectus amor, propiùs conjungit amantûm
Pectora casta Deo; cupientem qui cupit, atque
Cernentem cernit, fitque obvius advenienti,
Quem quo plus quisquam cupit, hoc magè cernit
eumdem,
Quoque magis cernit, tantò magis expetit illum
Cernere: Sicque bonus semper convolvitur
orbis.

Cariſſima illa eſt, una uni, non adhærens alteri ſponſo, non cedens alteri ſponſæ. Quid iſta nõ audeat apud tam ambitiosũ amatorẽ? Bernar. ſerm. 68. in Cant.

Paveant quæ non amant. Ego verò amans, amari me, dubitare non poſſum, non plus, quàm amare: nec poſſum vereri vultum cujus ſenſi affectum. Bernar. ſerm. 69. in Cant.

Ego diligentes me diligo, & qui manè vigilaverint ad me, invenient me. Vides quomodo non ſolùm de amore ſuo certum te reddat ſi quidem tu ames illum; ſed etiam de ſollicitudine ſuâ quam pro te gerit, ſi te ſenſerit eſſe ſollicitum ſui? vigilas tu? vigilat & ille. Conſurge in nocte in principio vigiliarũ tuarum, accelera quantum vis, etiam ipſas anticipare vigilias; invenies eum, non prævenies. Bernar. ſerm. 69. in Cant.

 Temerè

Temerè in tali negotio vel priùs aliquid tr
buis tibi vel plus: & magis amat & antè.

Gill. in c.7. Cãt. expos.5. Reperiuntur imagines quędam eo artifici à peritis pictoribus depictæ, ut quacumqu ex parte inspiciantur, semper videantur ha bere oculos ad intuentes conversos. Hujusce modi sanè imagines, ex parte suâ, semper a quoscumque conversæ sunt qui in illo repe riuntur cubiculo, ubi ipsæ fuerint: quod quis minimè percipiat ab illis se respici, i haud ab eis, sed ab ipso provenit potiùs, qu suam avertit faciem: ideoque ut primùm i ad illas sese converterit, eas pariter ad se ani madvertet conversas: Quid simile & in r nostrâ fieri censendum est.

Gregor. Papa in Cant. *Ego dilecto meo, & ad me conversio illius.* A si diceret: quoniam fide ac dilectione, sol CHRISTO adhæreo, solum sequor, solun videre concupisco; respectionis ejus suavita tem, visitationis benignitatem, conversatio nis dulcedinem gaudenter experior.

Hugo de S. Vict. serm. de Assum. Ille quippe singularis amor est, qui sol non adjungit alterum, & æternus, qui ne primo secundum.

Bernar. serm. 83. in Cant. Magna res amor, si tamen ad suum recur rat principium, si suæ origini redditus, si re fusus suo fonti, semper ex eo sumat, unde ju giter fluat. Solus est amor ex omnibus ani mæ motibus atque affectibus in quo potes creatura, & si non ex æquo, respondere au-

ctori

tori, vel de ſimili mutuam rependere vicem. 'erbi gratia : ſi mihi iraſcatur Deus : num go illi ſimiliter rediraſcar ? non utique. Ita me arguat, non redarguetur à me. Nec ſi ıe judicabit, judicabo ego eum. Si domina-ır, me oportet ſervire: ſi imperat, me opor-:t parere. Nunc jam videas de Amore, quàm liter ſit; nam cùm amat Deus, non aliud ult quàm amari; quippe non ad aliud amat, iſi ut ametur; ſciens ipſo amore beatos qui : amaverint.

Revera hæc eſt vera cordis requies, cùm to-ım in amorem Dei, per deſiderium figitur, ec quicquam aliud appetit, ſed in eo quod net felici quâdam dulcedine delectatur, de-ctando jucundatur. Si verò vanâ aliquâ co-tatione, vel rerum occupatione, indè ali-ıantulum abſtractum fuerit, ſummâ cum ſtinatione illuc redire feſtinat (exilium re-ıtans alibi) quàm ibi moram facere. August. manu. cap. 29.

Si enim homo hominem tantâ diligit dile-ione, ut alter alterum vix patiatur abeſſe: ſponſa ſponſo, tanto conglutinatur men-s ardore, ut præ magnitudine amoris, nul-perfrui valeat requie, Chari ſui abſentiam on ſine magno mœrore ferens; quâ dile-ione, quo ſtudio, quo fervore anima, ıam deſponſaſti fide & miſerationibus, de-:t diligère te, verum Deum & pulcerrimum onſum? August. medit. cap. 25.

XXXV.

Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Cant. 5.

XXXV.

XXXV.

Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. *Cant. 5.*

TE semel ut cursim tantùm, mea vita, viderē,
Quot juga, quot sylvæ, quot loca visa mihi!
Ut semel audirem tantùm, mea vita, loquentem,
Ah! quot inaccessis rura petita viis!
Torrida, torrida, spinea, scrupea, devia lustra,
Saxáque montanis vix adeunda feris.
Nec tamen, ecce, tui data spes fuit ulla videndi,
Vixque vel alloquii spes fuit ulla tui.
O quoties dixi! quæ te, mea vita, latebræ,
Quæ cava, quæ terræ, quæ nigra lustra tegūt?
Sed neque lustra meum, neque rus solata dolorem,
Respondit lacrymis sylva nec ulla meis.
Fors semel ignotos, me duxerat error in agros,
Solus ubi ante oculos campus, & error erant.
Pretior hîc oculis Cœlos, clamoribus agros;
Sed neque vox Cœlis, nec data vox ab agris.
Inde deerranti vallis se monstrat opaca;
Vociferor, nullus fit mihi valle sonus.
Ecce cavâ densum, procul haud à valle, viretum
Adjacet, æstivo textilis umbra gregi:
Hîc erit, hîc forsan, dixi, mea vita, latebit;
Heu dolor! ut vidi, nulla latebra fuit.
Ergo amens tandē lacrymansq; ad littora curro,
Littora, quæ refluis alluit æquor aquis.
Hîc Pharos ingenti se tollit in ardua clivo,
Unde suum ratibus navita captat iter.

Scando

Scando Pharon, totoq́; oculos circumfero pon
Et quantâ poſſum littora voce voco.
Littora, littora, vos cautes, vosq́ue æquoris unc
An latet æquoreis lux mea merſa vadis?
Vix prior attigerat reſonantia littora clamor,
Cùm citò littoribus vox geminata redit.
Ambigo, num ſcopulis fallax reſponderit Ech
Et nimiùm pronâ luſerit aure fidem:
Triſtibus ergo iterum cava littora pulſo querel
Littoribusq́ue iterum vox repetita redit.
Vox redit, & vox nota redit, Tua vox, mea vi
Et mihi voce Tuâ, reddita vita fuit,
Ibam ſemianimis, ſubitò ad tua verba revixi,
Ne penitùs morerer, vox ſatis una fuit.
Scilicet ora loquens, quoties cœleſtia ſolvis,
Magnum aliquid verbis, fulminis inſtar in
Ignivomæ non quale nucis, teſtudine clauſum
Efflabas Syriæ fraudibus, Eune, Deæ;
Quale ſed in comites Emaüntica rura petentes
Sparſiſti ſtygiis Dux redivive plagis;
Frigida cùm ſubitis arſerunt pectora flammis,
Pectora colloquio, lux mea, tacta tuo.
Hinc mihi ſuccenſis caluit quoq́; flãma medull
Ictaq́ue cœleſti vocis ab igne fui:
Et licet Oceano, gelidis licet undique ſaxis,
Vndique cæruleis obſita cingar aquis;
Intus agunt flammæ, ſic liquor ab ignibus intu
Liquitur ut lento pinea teda foco.
O utinam, mea vita, animã liquamur in unan
Vnaque vita duos jungat Amorq́ue duos!

Ani

nima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Cant. 5.

QVID est hoc quod sentio? quis est ignis qui calefacit cor meum? quæ est lux quæ adiat cor meum? ô ignis qui semper ardes numquam extingueris, accende me! O lux, semper luces & numquam obfuscaris, mina me! O utinam arderem ex te, ignis cte! quàm dulciter ardes, quàm secretè es, quàm desideranter aduris. August. soliloq. cap. 34.

Sicut cera fluit à facie ignis, sic anima succ- sa est à facie ejus; *Anima mea liquefacta ut dilectus locutus est.* quàm dulcis hora, ndo anima, huic igneo torrenti, liquefa- miscetur! quàm subtilis est in illo mo- nto, quàm extenuata, quàm mobilis! Ni- tunc torporis habet, nihil duritiæ reli- um, nihil rigoris, tantummodo calens & ens. Cognata sunt sibi invicem liquidum calidum; in his duobus, contemplationis s consistit. Quod liquidum est, calorem ùs concipit; & conceptus calor vice versâ, od liquidũ reperit, liquidius reddit. Quod o calidum & liquidum, hoc aliis nomini- , est succensum & sincerum. O mira vis bi & ignita vehementer! inflammat cor, nmutat renes, in nihilum (in conspectu respectu Dei sui) animum redigit; à se- Guilb. Abbas serm. 44. in Cant.

ipso

ipſo liqueſcere & deficere facit, ut jam anir
non ſit tecum.

Ibidem. ſuprà. Auſculta & recole, quid locutus Mar
Magdalenæ, quid mulieri in adulterio c
prehenſæ, quid Samaritanæ, Chananææ, Z
chæo, Petro, Centurioni? Ad tot pieta
ſermones & clementiæ, cujus non molleſc
affectus, viſcera liqueſcant! Ad tam veheme
tes flatus Auſtrinos, etiam de duriſſimo p
ctore, quantumlibet annoſa poterat glac
diſſolvi. Sentio me affluentis Olei liqu
perfundi & ſimili affectu liqueſcere, quot
miſericordiæ tuæ opera & verbá perfecta
cenſeo. *Ignitum eloquium tuum vehementer, ſervus tuus dilexit illud.*

Greg. in c.5. Cât. Dum [enim] CHRISTVS ſe per ſpirit
ſuum animæ deſideranti infundit, omne
duritiam cordis mox diſſolvit, & aliquan
mentem in tantas lacrymas liquefacit, ut
capere poſſit hoc quod ſe capere intra ſe e
ultat; & intus miretur quid fuerit & quid
ctam ſubitò ſeipſam videat. Quem liquor
dum ſentit, perfectiùs apprehendere conc
piſcit, & aliquando dum hoc ipſum cogit
hoc quod modò ſentiebat, jam non ſentit.

Gregor. ca.39. in c.3. Iob. Quia nimirum mens dum occultæ loc
tionis aſpiratione tangitur, à ſtatu ſuæ for
tudinis infirmata, ipſo quo abſorbetur de
derio, liquatur.

Guill. Abbas Sed res corporeæ cùm per calorem extr
ſec

ecus liquefiunt, in ſemetipſas reſolvuntur; apud
nimæ verò, cùm per calorem intimum li- Delrio c.
uefiunt, non in ſemetipſas reſolvuntur, ſed 5. Cant.
n reſolventem. Reſolvuntur à ſemetipſis,
ed non in ſemetipſas; reſolvuntur igne Dei,
b amore ſui; in amorem ſponſi cœleſtis. Hoc
Paulus inſinuans, *qui adhæret*, inquit, *Domino*,
unus ſpiritus eſt. Et ſuam animam hoc modo
iquefactam indicans, *Vivo*, inquit, *ego*, *non
am ego, vivit autem in me* CHRISTVS.

Quid verò congruentius eſt quàm amori Giſl. in
ribuere hanc liquefactionem, quâ id, quod c.5. Cāt.
lioquin durum eſt, redditur fluens? cùm ex- expoſ.2.
loratum ſit eos eſſe præcipuos amoris effe-
ctus, ut amantem impellat ad amatum, eum-
emque cum illo uniat; quæ certè unio tunc
t pulcriùs, cùm amor ipſe ſit mutuus, atque
deò & ambos amantes ad alterutrũ fluidos
aciens. Nec ignoramus, dilectum piarum a-
imarum IESVM CHRISTVM dixiſſe, in
Pſalmo 21. *Factum eſt cor meum tamquam cera
queſcens.* unde ſi liquefacta anima fluat ad
ESVM, qui & liquefactus ut cera, fluit ad ip-
am animam, quid exinde conſequitur niſi
erfecta unio?

Anima mea liquefacta eſt, ut dilectus lo- Bonav.
utus eſt; ô mira & inæſtimabilis virtus amo- ſtimuli
is! Deum inclinat ad terram, mentem elevat amoris,
d patriam & Deum & animam vel homi- parte 1.
em ſimul conglutinat ad gloriam; Deum ca. 8.

Y facit

facit hominem & hominẽ facit Deum; temporalem facit æternum, immortalem occidit, mortalem facit immortalẽ, & imum excelſum conſtituit, inimicum facit amicum ſervum facit filium, & abominabile facit glorioſum, frigida facit ignea, obſcura facit clara, dura facit liquida. Nam *anima mea liquefacta eſt.* O verbum admirabile! ô verbum nimiùm delectabile! Ego viliſſimus & nequiſſimus ſervus tuus Domine Deus meus, qui etiam non ſum dignus aliqua creatura tua vocari, nec eſſe, quomodo ſum tibi tanto vinculo charitatis colligatus, ut ad verbũ tuum, præ amore, fuerim liquefactus? O ardor amoris, qui intima mentis in Deum infundis! Nam adamantina erat anima mea; & ejus intima nimiùm ſolidata. Nunc amore liqueſcit, nunc extra ſe exit & in Deum tota ſe diffundit, proprium locum relinquit, & in Deum currit, abſorbetur à Deo & obliviſcitur ſui. O amor! quid tibi tribuam, qui me feciſti divinum? *Vivo ego, jam non ego, vivit autem in me* CHRISTVS. Inenarrabilis eſt virtus tua, O amor, qui lutũ in Deum transfiguras! Quid ergo te potentius, quid dulcius, quid jucundius, quid & nobilius, obſecro? O deſiderabilis amor, qui ſummis deliciis reples egentes! ſed ſi liquefacta es, ad verbum ejus, ô anima mea, quomodo ſuſtines amplexus ejus? Quomodo non es aſſumpta ad oſcula ejus?

jus? si liquefacta es ad affatum ejus, quomo-
lo non es absorpta, cùm intras per vulnera
x per venas, ad cor ejus? sed ô mira dulcedo,
x mira jucunditas, ut quod non meremur
ominare, possimus masticare! Non mereor
sse ancilla, & facta sum in deliciis carissima:
Quis sufficit tanti amoris, etiam scintillam
ninimam intueri! Non ergo mirum, si ad
erbum tuum, *liquescit cor meum*; immò de
ætero, totus accendar, & totaliter *liquefiam*,
t in te totaliter sim effusus. Nihil præter te
ideam, nec in aliud, cogitata, dicta vel facta
ransеant ullo modo. Immò mirum videtur,
uomodo non sumus sic intenti ad te, quod
gnoremus omnia præter te. Si enim habe-
nus te, quid amplius volumus? In te ergo,
ulcissime Domine IESV, quiescat mens no-
ra, & à te nec ad modicum separetur!

Quid enim mihi eſt in cœlo , & à te quid volui ſuper terram? Pſalm. 72.

XXXVI.

XXXVI.

Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram? *Pſ. 72.*

QVid cœlo, mea lux, terrâve, marive requirã?
Nec cœlũ, ſine te, terra, nec unda placet.
Non equidem ignoro, quæ, quantaq́; gaudia Cœlũ,
Terraque quas fundat, undaque condat opes.
Sed ſine te, mea lux, mala ſunt, quæcũq́; vel æther,
Vel tellus gremio, vel tegit unda ſalo.
O Cœlum! ô tellus! ô cærula marmora ponti!
O tria deliciis regna ſuperba ſuis!
Delicias cumulus veſtras licet aggerat unus,
Non ſint deliciæ, ſi meus abſit amor.
Sæpè tulit, fateor, vaga per divortia mentem
Hinc Thetis, hinc Tellus, arduus indè Polus.
Sed totum injectis, mundum ſi metiar ulnis,
Non tamen hæc ulnis par erit ulna meis.
Mens aliquando fuit gravidam recludere terram,
Æraque divitibus vellere fulva cavis;
Aurumque, argentumque, nitentis germina venæ,
Quæque metallifero nutrit arena ſinu.
Ferro igitur magnæ Matris ſuffodimus alvum,
Totaque Telluris gaza coacta fuit:
Quid juvat? aggeſtas licet aurũ impleverit arcas,
Non tamen eſt animo nauſea pulſa meo.
Ergo ſub æquoreos rapuit me cura penates,
Quâ ſubit Eöas Indus aduſtus aquas.

Quidquid & aurifluis gemmarum nascitur unda
Carpere sub liquido gurgite fervor erat.
Et pressum roseis conchylibus edere rorem,
Rideret patulis purpura si qua labris.
Et sparsas rutilis baccas conquirere ripis,
Dives Hydaspæi quâ nitet unda vadi.
Hei mihi! tam vario lectis ex æquore gemmis,
Littoribus totidem fluminis atque maris,
Tot cyanos tot chrysolitos tot jaspidas inter,
Nulla meæ potuit gemma sat esse siti.
Quid facerem, votis, terrâque, marique negatis?
Sidereos, dixi, vota subite lares.
Visa igitur superi circumvaga machina mundi,
Templaque luciferis fulgida lampadibus.
Obstupui stabili currentes ordine flammas,
Astraque perpetuos ducere nexa choros:
Inter at indigenas tot Olympi pensilis ignes,
Flamma capax animæ non fuit ulla meæ.
Nempe ita cùm totũ requievit in Hercule Cœlum,
Non illi requies sidera, pondus erant.
Ah! piget è terris Cœli convexa tueri,
Iam super alta feror nubila, terra vale.
Iam cunctæ ex oculis, turresque, urbesq; recedunt,
Iam coit in minimam pendula terra pilam:
Iam lunæ, solisque, Iovisque supervehor orbes,
Et septena premens sidera, calco pede:
Iamque pavimentum stellarum illustre pyropis,
Sub pede despicitur, quod modò culmen erat.
Altaque jam cingunt flammantis mœnia mundi,
Et propior cœli regia tota patet.

Quin properant volucres, pennata examina, cives,
Et sociant variis verba fidesque modis.
Saltantesque obeunt pedibus plaudentibus orbem,
Lætaque ceu festo personat Aula die.
O cœlum! ô cœlum! ô gemmantia lumina stellæ!
O, nisi sidereis, atria digna choris!
O volucres animæ, rutili respublica Regni!
O chelys Angelicis associanda modis!
O ubi sũ? prope facta sui immemor, exciderat mẽs;
Sed redit ut sponsum sensit abesse suum.
Astra valete, valete Poli, Volucresque valete;
Nil mihi vobiscum est, si meus absit amor.
Iam video, mihi quid terrâque, poloq; petendum,
Si meus absit amor, Terra, Polusque vale.
Degeneres lacrymas, juvenis Pellæe, dedisti,
Altera quod necdum subdita regna forent:
Quid mihi, millenos si Marte subegero mundos?
Mille mihi mundi nec satis esse queant. [rum,
Ah, minus est animo, quidquid sola dissita terra-
Astriferæque obeunt mœnia vasta plagæ!
Quod neq; terra capit, neq; regna liquẽtia ponti,
Non hominumque lares, non aviumq; domus;
Quod neque siderei claudunt amplexibus orbes,
Id voto spes est, resque petita meo.
Hactenus, heu fateor, vacuas dum prẽdimus auras,
Semper ab amplexu mens malè lusa suo est!
Tu mihi Terra, Deus; mihi tu Mare, tu mihi Cœlũ,
Denique cuncta mihi es: Te sine, cuncta nihil.

Quid enim mihi est in cœlo, & à t[e]
quid volui super terram? Psalm. 72

Hugo de S. Victore in arrhâ Animæ.

DIc mihi, quæso, anima mea, quid e[st] quod super omnia diligis? ego scio quò[d] vita tua dilectio est, & scio quòd sine dile[c]ctione esse non potes. Aspice mundum & omnia quæ in eo sunt, multas ibi species pul[ch]cras & illecebrosas invenies, quæ humano[s] affectus alliciunt, & secundùm varias uten[t]tium delectationes ad fruendum se, desideri[a] accendunt. Habet aurum, habent lapide[s] preciosi fulgorem suum; habet decor carni[s] speciem, picta tapetia & vestes fucatæ colo[]rem. Dic ergo, obsecro, mihi; quid de his om[]nibus unicum tibi feceris, quod singularite[r] amplecti, quo semper perfrui velis? Certu[s] enim sum, quod aut horum quæ videntur a[]liquid amas, aut si jam postposuisti universa hæc, aliud habes, quod præ omnibus his di[]ligas.

Aug. in Ps. 145.

Quid tibi placet in sæculo? quid est quod vis laudare? quid est quod vis amare? quocumque corporeis sensibus te converteris, occurrit tibi cœlum, occurrit tibi terra. Quòd amas in terrâ, terrenum est; quicquid amas in Cœlo corporeum est. Iam ergo diu occupata vixisti, & desideriorum diversitate verberata, portas plagas, saucia, divisa per amo-

res

:s multos, ubique inquieta, nusquam secu-
ı. Colligere ad te ipsam; quicquid tibi foris
lacebat, quære quem habeat auctorem. Ni-
il melius in terrâ, verbi gratia, quàm hoc &
lud. Aurum, argentum, animalia, arbores, a-
mœnitates, totam terram cogita; quid melius
ı Cœlo, sole, lunâ, sideribus? Totum cogi-
ı; omnia ista simul bona valdè, quia fecit
'eus omnia bona valdè; undique pulcritu-
o operis, quæ tibi commendat artificem.
Iiraris fabricam, ama fabricatorem. Non
ccuperis in eo quod factum, & discedas ab
) qui fecit; hæc enim quibus occuperis sub
fecit, quia sub se ipso te fecit.

Anima humana quæ ad Deum appeten-
um facta est, quicquid infra Deum appetit,
ınus est, ideòque jure ei non sufficit, quod
eus non est. Sed cave, anima mea, ne non
onsa, sed adultera dicaris, si munera dantis
usquam affectum amantis diligis. Væ tibi,
oberras in vestigiis suis, si nutus suos, pro
) amas, & non advertis purgatæ mentis in-
lligentiâ, quid innuat lux illa beatissima,
ıjus nutus & vestigia sunt omnium creatu-
rum decus & forma. Adhuc si fortè *ignoras*
, *ô pulcerrima mulierum, egredere, & abi post*
'stigia gregum, id est, irrationabilium crea-
rarum, quæ sunt vestigiū Creatoris tui; tu
:rò speculum sanctissimæ Trinitatis. Ergo
nnibus dignior & excellētior comprobaris.

Bonav. soliloq. cap. I.

Et *pasce hædos tuos, juxta tabernacula pastoris*, i
est, converte cogitationes tuas ad chor
Angelorum, quibus quodammodo similis
in naturâ, & concivis eris in gloriâ.

Bonav. cap. 1. soliloq. Heu Domine, nunc intelligo, sed confit
ri erubesco, species & decor creaturaru
decepit oculum meum, & non adverti qu
speciosior omnibus creaturis es tu, quib
tantummodo unam guttam tuæ inæstimab
lis pulcritudinis communicasti. Quis eni
ornavit cœlum sideribus, aërem volucribu
aquam piscibus, terram plantis & floribu
sed quid sunt hæc omnia, nisi tuæ pulcritud
nis modica scintilla? dulcedo etiam Cre
turarum decepit gustum meum, & non a
verti, quòd melle dulcior es. Tu enim me
& omni creaturæ dulcedinem suam, in
tuam commodasti. Decepit etiam odor cre
turæ olfactum meum, & ignoravi quòd od
tuus, ô bone IESV, redolet super omnia ar
mata. Decepit etiam sonus falsus sive fall
creaturarum, auditum meum, & nescivi n
sensi quàm dulcia faucibus electorum tu
rum eloquia tua.

Bernar. medit. cap. 9. Cor meum, à cogitatione in cogitatione
ducitur, & per varias occupationes & af
ctiones variatur, ut saltem varietate ipsaru
rerum impleatur, quarum qualitate satia
non potest.

August. Sed hoc scio Domine Deus meus, qu

ubicumque sum sine te, malè est mihi præter soliloq.
te;non solùm extra me,sed etiam in me;quia cap. 13.
omnis copia, quæ non est Deus meus, mihi
est egestas. *Satiabor* tunc *cùm apparuerit gloria*
ua.

Anima [enim] quam creasti, ita facta est August.
capax majestatis tuæ, quòd à te solo & à nul- soliloq.
lo alio possit impleri; quando autem te ha- cap. 30.
bet plenum est desiderium ejus, & jam nihil
aliud quod desideretur exteriùs, restat. Dum
autem aliquid exterius desiderat, manife-
tum est, quòd te non habet interiùs; quo ha-
bito, nihil est quod ultra desideret; cùm e-
nim sis summum, & omne bonum, non ha-
bet quod desideret amplius, sed possidet te
omne bonum.

Bruma, calens æstas, ver, Autumnusque vicissim, Nazian.
Spectra duo vitæ, nox simul atque dies; carm. de
Cælū, æquor, tellusque, novū nihil est mihi prorsus, externi
Non quæ sunt motu prædita, quæque carent. hominis
Nil moror hæc; aliū mihi da, Rex optime, mundū, vilitate.
Propter quē hîc prompto tot mala corde fero.
Cætera quæ terris volvuntur, nil moror ipse
Ampliùs, humanis linquere cuncta libet.

Ad quodcumque me convertero, vilescit Aug. in
mihi adeptum, quamvis acciderit deside ra- Ps. 102.
tum. quando satiabitur desiderium meum
in bonis? non satiabor de mortalibus, non
satiabor de temporalibus; aliquid æternum
donet, aliquid æternum concedat. Bonum
tuum

tuum quære, ô anima. Est enim bonum aliu
alteri, & omnes creaturæ habent quodda
bonum suum, integritatis suæ & perfectior
naturæ suæ. Interest, quid cuique rei impe
fectæ necessarium sit, ut perficiatur: Quæ
tuum bonum, *Nemo bonus nisi unus Deus;* sur
mum bonum, hoc est tuum bonum. Qu
ergo deest, cui summum bonum, bonum e
sunt enim & inferiora bona, quæ aliis & al
bona sunt: Pecori quid bonum est, nisi ir
plere ventrem, carere indigentiâ, dormir
gestire, vivere, sanum esse, generare? Tale
bonum quæris? Cohæres CHRISTI, qu
gaudes, quia socius es pecori? Erige spē tua
ad bonum bonorum omnium [ad eum] q
satiat in bonis desiderium tuum.

Chrys. hom. 5. in epist. ad Roman. Audi quid Propheta dicat: *Quid enim n hi est in Cœlo?* & illud: *A te quid volui in terr* ac si dixisset nullius prorsus alterius rei, n cœlestis, nec terrestris, sed tuo unius de derio teneor.

Hoc est; Tu portio mea es, abund
mihi ad omnia, nihil quæsivi aliud, nisi
te partem haberem; nullas sæculi hujus d
vitias & voluptatum illecebras concupiv
Nullius egeo qui à te assumptus sum, nec s
perest in cœlestibus quod ampliùs qu
ram. Nihil habens omnia habeo, qu
CHRISTUM habeo; omnia ergo in i
lo habens, aliam non quæro merceden

qu

quia ipſe merces eſt univerſorum.

Nihil [enim] aliud deſiderat anima, nihil aliud à Deo quærit, quàm ipſum Deum, ut iam ex affectu cordis, atque ſententia clamet illud de Pſalmo: *Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terrã? Defecit caro mea, & cor meũ, Deus, cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Neque enim ſuum aliquid, non felicitatem, non gloriam, non aliud quidquam tamquam privato ſui ipſius amore deſiderat anima, quæ iſtiuſmodi eſt, ſed tota pergit in Deum, unicumque ei ac perfectum deſiderium eſt, ut introducat eam Rex in cubiculum ſuum, ut ipſi adhæreat, ipſo fruatur.

Bern. de diverſ. affectionibus animæ.

Vidit [nempe] quid ibi ſervaretur, & cogitans & æſtuans in cogitatione cujuſdam rei ineffabilis, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit; non dixit; Illud aut illud mihi eſt in Cœlo, ſed, *quid mihi eſt in Cœlo?* quid eſt illud, quod habeo in Cœlo? quantum eſt? quale eſt? & cùm non tranſit, quod habeo in Cœlo, *à te quid volui ſuper terram?* ſervas tu mihi in cœlo divitias immortales, teipſum; & ego volui à te in terrâ, quod habent & impii, quod habent & mali, quod habent & facinoroſi, pecuniam, aurum, & argentum, gemmas, familias, quod habent & ſcelerati multi, quod habent multæ fœminæ turpes, multi viri

Aug. in Pſal. 72.

viri turpes? Hæc pro magno desideravi à Deo meo super terram, cùm servet se mih in Cœlo Deus meus.

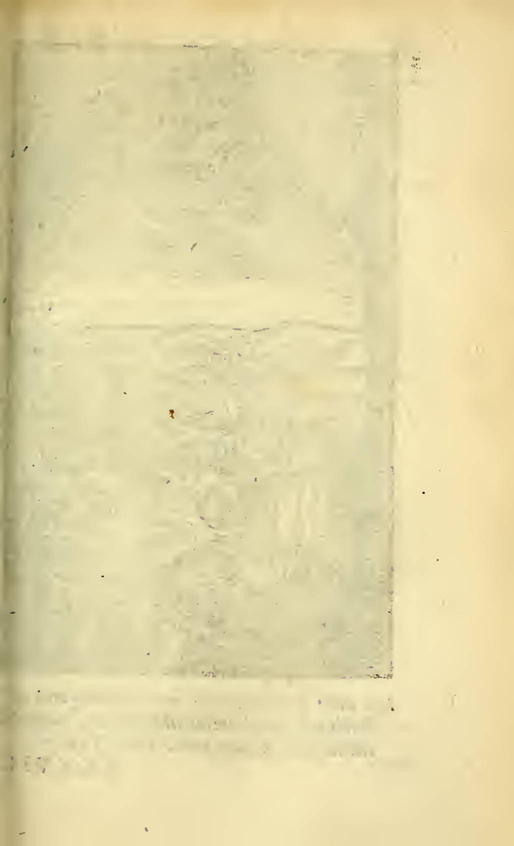
August. medit. cap. 40. Defecit gaudium cordis mei, versus est ir luctum risus meus; *defecit caro mea & co meum Deus cordis mei & pars mea Deus in æter num.* Renuit consolari anima mea, nisi de te, dulcedo mea. *Quid enim mihi est in Cœlo, & à te quid volui super terram?* Te volo, te spero te quæro; *tibi dixit cor meum: Quæsivi vultun tuum, vultum tuum Domine requiram, ne aver tas faciem tuam à me.*

Ambros. in orationibus. Scis igitur, occultorum cognitor Deus quia non solùm terrâ & omnibus quæ in e sunt, sed ipso Cœlo, & omnibus quæ in e sunt, tu mihi carior, tu acceptior, tu amabi lior, es; diligo enim te supra Cœlum & ter ram, & cætera omnia, quæ in eis sunt.

August. soliloq. cap. 20. Quidquid enim Cœli ambitu continetur inferiùs ab anima humana est, quæ facta es ut summum bonum superiùs possideret, cuju possessione beata fieret.

XXXVII

Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est!
habitavi cum habitantibus Cedar, multùm n
incola fuit Anima mea. Psal. 119.

XXXVII.

XXXVII.

Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est! habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit Anima mea. *Psal.* 119.

AN peragit solitis Phœbi rota cursibus annum,
Sidereumque suo tempore finit iter?
Credideram fractis currum consistere loris,
Tempora tam lentis ire videntur equis.
Hei mihi, decretos jam dudum explevimus annos;
Nec tamen è vitâ cedere Parca jubet!
Cur mea tam longo ducuntur stamina filo?
Debueras, Lachesis, deproperasse colum.
Ecquid in his adeò delectet vivere terris?
Quídve quod invitet, tristis hic orbis habet?
Quælibet, ah! simili mihi mors minùs aspera vita est,
Si genus hoc mortis vita vocanda fuit.
Nempe gradu stabili nihil hîc immobile constat;
Cuncta sed aßiduâ mobilitate fluunt.
Manè dies oritur Phœbæo splendidus auro,
Squallidus emoritur, nocte premente, dies.
Nox subit Astrorum rutilis comitata choreis,
Nox iterum Cœlo, sole fugante, fugit.
Nunc Zephyro gremium tellus spirante recludit;
Nunc claudit gelidos, flante Aquilone, sinus.

Nunc canet nivibus, nunc ſpargitur alba pruini
Nunc tepidi foliis veris amicta viret.
Mollia jam liquidas pandunt freta navibus unda
Iam tenet incluſas unda gelata rates.
Nunc agitant tumido venti fera prælia Ponto,
Nunc ſtagnat placidis cærula Tethys aquis.
Humidus effuſis nunc liquitur imbribus æther,
Nunc aqueâ nitidus ſtat ſine nube Polus.
Nunc fragor horriſono Cœlũ quâtit omne tumulti
Nunc ſilet, & ſuperas pax tenet alta plagas.
Deniq; (quæ reliquos ſuperant incommoda caſu
Mœſta ferè in mediis vita trahenda feris.
Quæq; domus hominũ mage ſunt ſpelæa ferarun
Quiq; homines, hominũ nil niſi nomẽ haben
Scilicet inſidiæ, fraudesque, doliq; triumphant,
Nec, niſi quod rigido, jus datur enſe, viget.
Exulat hinc pietas, terrisq; Aſtræa receſſit,
Faſq; relegatum ſub pedibusq; jacet.
Adde loci faciem; locus eſt inamabilis, & quo
Libera vix riſu ſolvere corda queas.
Martius, heu! ſævis ardet furor undique bellis,
Nec numerat plures altera terra neces.
Hoſtibus in mediis, inter gladiosque, facesque,
Hâc geris arma manu, qua feris arva manu.
Quis velit in tantis tolerare laboribus annos,
Sortis & aſſiduis ictibus eſſe ſcopus?
Hei mihi, decretos, jam dudũ explevimus anno
Tempora cur fati ſunt ita lenta mei?
Tempora cùm numero (numero quæ ſæpiùs exu
Iure graves damnat noſtra querela moras.

Nec scio quæ cæcas hebetent oblivia mentes,
Omnia queîs longi sunt sua vota, dies:
rediderim miseræ nescire pericula vitæ,
Nec quàm sit gravis hic conditione locus.
'am bona siderei si nossent maxima mundi,
Arceri patriâ se quererentur humo.
ed procul absentes cœlestia gaudia fallunt,
Raraque de Cœlo nuncia rumor habet.
'ei mihi, quã procul his distas, mea patria, terris!
Quàm procul à Cœli finibus exul agor?
xulibus quondam tellus fuit ultima, Tybur;
Me profugam fatis ultimus orbis habet.
t nondum infaustas colui satis incola sedes,
Squallentes tenebris, tristitiâque domos?
:xta Ceres cæsis quoties procumbit aristis,
Servus ab Hebræo pilea sumit hero:
:r ego non etiam servili emancipor agro?
Et rudis immunem verbere virga facit?
:r patriæ fines, portusque relinquere cogor,
Nec sinor ætherios exul adire lares?
:serit externas peregrina Cyconia sedes,
Inq; suas revolat, per mare vecta, domos.
uncia veris avis, nidos quoque mutat hirundo,
Cùm redit ad notos Bistonis ales agros.
be relegatus, patriis Antistius oris,
Redditus, exilii fine favente, fuit.
'i mihi, cognatis cur exul abarceor astris?
Nec sinor illa meo tangere regna pede?
ux mea, rumpe moras, satis his habitavimus oris,
Aut quo non potui corpore, mente ferar.

Heu mihi quia incolatus meus prolon gatus est! habitavi cum habitantibu Cedar, multùm incola fuit Anim mea. Psal. 119.

August. medit. cap. 21. August. serm. 42. de verbis Domini.

TÆDET enim me, Domine, valde vitæ hu jus, & istius ærumnosæ peregrinationi. Tota quippe vita ista, intelligentibus tribu latio est; sunt enim duo tortores animæ, no simul torquentes, sed cruciatu alternante Horum duorum tortorum nomina sunt, t mor & dolor. Quando tibi benè es, time quando malè es, doles.

August. medit. cap. 21.

Vita hæc, vita misera, vita caduca, vita in certa, vita laboriosa, vita immunda, plena m seriis & erroribus, quæ non est vita dicend sed mors; in quâ momentis singulis mor mur, per varios mutabilitatis defectus, dive sis generibus mortium. Mors ista vitalis, vita mortalis; licet his aliisque sit respersa a maritudinibus, proh dolor! quàm plurim suis capit illecebris, & quàm multos suis fa sis promissionibus decipit.

Origen. hom. 1. in Ps. 38.

Dulcem [namque] hanc lucem, quâ nun utimur, illi dicunt, qui dulcedinem veræ lu cis ignorant, sed ne auspicia quidem veri lu minis ulla senserunt, nec sciunt Angelica vitam sperandam esse animæ, cùm ex vanit te hujus vitæ evaserint.

Qu

Quid amissâ cœlesti patriâ, repulsus homo delectatur exilio? Greg. lib. 21. mor. in cap. 14. Iob.

Vitium [hoc est] nostræ infirmitatis, qui in voluptate corporis, & delectatione vitæ istius capimur, & cursum hunc consummare trepidamus, in quo plus amaritudinis, quàm voluptatis est. At non sancti ac sapientes viri, qui longævitatem vitæ hujus ingemiscebant, dissolvi & cum CHRISTO esse pulcrius æstimantes; denique diem generationis suæ execrabantur. sicut ille qui ait, *pereat dies illa in quâ natus sum*. Quid enim est, quo hæc vita delectet? plena ærumnarum & sollicitudinum, in qua innumeræ calumniæ & multæ molestiæ, & multæ lacrymæ eorum qui affliĉtantur molestiis; *& non est*, inquit, *qui eos consoletur*, & ideò laudat Eccles. *defunctos magis quàm viventes*. Ambros. de bono mortis. cap. 2.

Vita [certè] mea, vita fragilis, vita caduca, vita quæ quanto magis crescit, tanto magis decrescit; quanto magis procedit, tanto magis ad mortem accedit. Vita fallax & umbratica, plena laqueis mortis; nunc gaudeo, nunc statim tristor, nunc vigeo, jam infirmor, nunc vivo, statim morior, nunc felix appareo semper miser, nunc rideo, nunc fleo; sicque omnia mutabilitati subjacent, ut nihil una hora in uno statu permaneat. August. soliloq. cap. 2.

Nec terra intrepida est, quatitur sed turbine venti,
Inque vicem cedunt tempora prompta sibi. Nazian. carm. de humana nat.

Nox tegit atra diem, tempestas æthera fuscat,
Astrorum obscurat sol radiansq; decus.
Sol tegitur nebulis, redivivaque luna resurgit,
Dimidiâ Cœlum parte latetque sui.

Carm. de externi hominis vilitate.

Quæ vita hæc? tumulũ à tumulo peto rursus, & ig-
Post tumulum rursus me tumulabit edax. [ni
Idq; ipsũ est, quod vivo, velut rapidissimus amnis
Qui sursum exoriens semper ad ima fluit.

Chrys. in Psal. 119. Est enim præsens vita *Incolatus* & quid dico *incolatus*, cùm res sit vel *incolatu* inferior unde CHRISTUS etiam, ipsam vocavit viam dicens: *angusta est porta, & arcta est via quæ ducit ad vitam.*

Greg. li. 23. mor. c. 24. in c. 33. Iob. Via quippe est vita præsens, quâ ad patriam tendimus; & idcirco hîc occulto judicio, frequenti perturbatione conterimur, ne viam pro patriâ diligamus. Solent enim nonnulli viatores, cùm amœna fortasse in itinere prata conspiciunt, pergendi moras innectere, & à cœpti itineris rectitudine declinare; eorumque gressus tardat pulcritudo itineris dum delectat. Electis ergo suis ad se pergentibus Dominus, hujus mundi iter asperum facit, ne dum quisque vitæ præsentis requie, quasi amœnitate viæ pascitur; magis eum diu pergere, quàm citiùs pervenire delectet; ne dum oblectatur in viâ, obliviscatur, quod desiderabat in patriâ.

Chrys. in Psal. 119. Sed hæc est doctrina optima atque adeò prima, scire nos esse *inquilinos in vita præsenti.*

Qu

Qui rerum quę hîc sunt est hospes, erit rerum supernarum civis. Qui eorum quæ hîc sunt, est hospes; non lubenter versabitur in pręsentibus. Non domus, non pecunię, non alimenti, nec alterius ejusmodi curam gerit, sed quemadmodum qui in aliena versantur, nihil non agunt & procurant ut patriæ suæ restituantur, & quotidie urgent & festinant, ut eam quæ eos tulit, videant. Ita etiam qui amore futurorum tenetur, nec rebus præsentibus adversis animum demittet, nec secundis efferet, sed utrasque prætercurret tamquam qui viam ingreditur. Quocirca jubemur etiam dicere in Oratione: *Adveniat Regnum tuum*, ut illius diei desiderium & cupiditatem animo nostro versantes & ipsum præ oculis habentes, ne videamus quidem præsentia. Si enim Iudæi Hierosolymam desiderantes, etiam postquam liberati sunt, deflent præterita; quænam dabitur nobis venia, quænam relinquetur defensio, si non supernę Hierusalem teneamur vehementi desiderio? Vide ergo quomodo hi quoque lamentantur, quod cum illis versentur: *Habitavi* dicentes, *cum tabernaculis Cedar, multùm incola fuit Anima mea:* Hîc enim non solùm deflent quòd in aliena habitent, sed etiam cum Barbaris versentur. Neque enim hæc vita est eò tantùm laboriosa, quòd plurimam habet vanitatem & curas importunas, sed quòd etiam multus

noſtra ! patria ſecura ! à longè te videmu
ab hoc mari te ſalutamus , ab hac valle ad t
ſuſpiramus, & nitimur cum lacrymis, ſi quo
modo ad te perveniamus.

Auguſt. medit. cap. 18. Sed quia *dum ſumus in corpore peregrinam* à te Domine , *non habemus hîc civitatem m nentem, ſed futuram inquirimus ;* noſter autem municipatus in cœlis eſt. Ideò duce grati tuâ, ingredior in cubile cordis mei: & cant tibi amatoria, Rex meus, & Deus meus, ge mens inenarrabiles gemitus, in loco peregr nationis meæ , ubi *cantabiles mihi ſunt fact juſtificationes tuæ.* Et recordans Hieruſalem extendo in eam, ſenſum cordis ; Hieruſalem patriam meam , Hieruſalem matrem mean teque ſuper eam regnatorem , illuſtratorem patrem, tutorem, patronum, rectorem, paſto rem, caſtas & fortes delicias , ſolidum gau dium & omnia bona , ineffabilia ſimul om nia , quia unum ſummum & verum bonum

Auguſt. ſoliloq. cap. 35. O gaudium ſuper gaudium, vincens omn gaudium, extra quod non eſt gaudiũ ! Quan do intrabo in te , ut videam Deum meum qui habitat in te ? Ibo illuc, *& videbo viſione hanc grandem.* Quid eſt , quod me detinet *Heu me , quia incolatus meus prolongatus eſt* Heu me, quamdiu dicetur mihi ; *ubi eſt Deu tuus ?* Quamdiu dicetur mihi ; *expecta , re exſpecta ? & nunc, quæ eſt expectatio mea, nónn tu Domine Deus meus ? Salvatorem expectam Dominum*

ominum nostrum IESVM CHRISTVM, *qui eformabit corpus humilitatis nostræ configura-im corpori claritatis suæ. Expectamus Dominum uando revertatur à nuptiis, ut inducat nos ad as nuptias.*

XXXVIII.

Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Ad Roman. 7.

XXXVIII.

XXXVIII.

nfelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? *Ad Roman. 7.*

'Nfelix! ubi nunc bona tot, quæ perdita plango,
Sed frustrà, planctu non revocanda meo?
'ot bona! quid repetis dolor? ah! meminisse noce-
Amissæ cruciant dum memorantur opes. [bit:
'ilius veteris fortunæ nescius esses,
Cùm mala sors fato deteriore premit.
aßim hominum satira est, decepti noxa parentis,
Stultitiæ solus scilicet ille reus.
dam, Adam simplex; Adã Adã uxorius audit;
Pluribus, aut totidem vapulat Eva probris.
'on ego sic: sed, si gemitus sinit edere vocem,
Pars, fateor, mundi in crimine, magna fui.
e quoque, cui primos studiũ damnare parentes,
Peccati memorem convenit esse tui.
ìm vitæ & mortis non felix alea jacta est,
Collusor proavi delapidantis eras.
'redite posteritas, Adam vos estis & Eva,
Et vestræ pomum corripuêre manus.
'inc nudi, gens pelliceâ dignißima zona,
Et pudor & dolor, & Numinis ira sumus.
on querar acceptæ tot publica vulnera cladis,
Materies elegis sum satis apta meis.

Ordior à cunis; hîc mecum lacryma nata est,
Hîc docuit vitæ syllaba prima, queri.
Mensis erat Majus, mensis gratissimus orbi,
Sed, mea si reputem fata, December erat.
Septima lux ibat, quæ si suprema fuisset,
In cineres isset muta querela meos.
Cùm tandem post luctã uteri, horribilesq; ululatu
Progenies cervæ parturientis eram.
O Mater, scio, tunc Mater, nova facta Rebecca es
Tunc serus subiit virginitatis amor.
Diriguit nutrix, pallens pater ora retorsit,
Et cunæ in lævum procubuêre latus.
Horror & horror erat, vox omnibus, omnibus una
Heu puer, heu quantis gignitur ille malis!
Atra dies, Ægyptiacâ dignissima nocte,
Quâ, de me licuit dicere; Natus homo est.
Atra dies! neque te Titan, neque Cynthia nôrit
Nec stata qui Cœli tempora, Ianus agit.
Illa dies, abeat grajas orsura Kalendas,
Nullus eam cupiat mensis, habere suam.
Si redeat, redeat piceis frontem obsita nimbis,
Et gelidum densâ grandine tunsa caput.
Tum tonitru & fulmen funesto adverberet igne
Et sibi sic hostem noverit esse Deum.
Sentio jam, quod fatidici plorastis amici:
Mentitur vitæ, clepsydra nulla meæ.
Tanti erat hæc soboles, lacrymis assuevimus indè
Indè, oculos rarò deseruêre meos.
Nã postquã posita est prætexta, nucesq;, trochusq
Et bulla ad patrios victima facta lares;

Tunc

unc ego, quæ meliùs nescirem, discere cœpi:
Primus erat, sortem plangere posse, dolor.
t vix posse datum est, sæpè obluctata fuit mens,
Naturæ impatiens sub pede colla premi.
rgere sæpè adnixa, suoque irrumpere cœlo,
Nec poterat pigrâ tollere corpus humo.
m vibrans oculos, oculos tristi imbre natantes,
Ah superi! dixit, (cætera fletus erant)
rursum ah! ah! (sed per luctisonos singultus
Ipse sibi obsistens non sinit ire dolor)
c puto Rex fremuit, dum crescere cornua sensit
Qui bos ex homine est, de bove factus homo.
Deus, ô superi, patientia vincitur! ô quis,
Qui me mortali corpore solvat; erit?
quis erit? nostris qui cantet in auribus, istud
Quod voveo toties, ilicet, ô quis erit?
e, necaturum mihi mergat in ilia ferrum,
Pocula Thessalico misceat ille favo.
c liquido plumbo, nec avaro terreor unco,
Mors miseræ quâvis conditione placet.
ratos gemitu doceam mugire juvencos,
Supposito quamvis excrucianda rogo.
t etiam jubear (quamquã pudor ista vovere)
Inter Vlysseos exululare lupos.
Deus, ô superi, patientia vincitur! ô quis
Qui me mortali corpore solvat, erit?
rce Deus, ne crudelem vox impia jactet,
In furias quando præcipitata ruit.
c propè barbaries poterit clementia dici,
Ad pœnas veniat si stupefacta meas.

Corpora

Corpora corporibus conjunxit mortua vivis
Ille, hominem quem vix dicere fama potest
Me, vivum cruciat (magis hoc ferale) cadav
Nec, quæ dißidium finiat hora, venit.
O Deus, ô superi, patientia vincitur! ô quis
Qui me mortali corpore solvat, erit?

Infe

nfelix ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus? Ad Rom. 7.

QVomodo vivit anima operta mortis involucro? Ambros. serm. 22. in Psal. 118.

Corpori quonam modo conjunctus sim, iud equidem scio; quoque pacto simul & nago Dei sim & cum cœno voluter; quod Nazian. orat. 16. : cùm pulcrâ valetudine est, bello me lasffit; & cùm bello premitur, mœrore me afcit: quod & ut conservum amo, & ut inimim odi atque aversor; quod & ut vinculum gio & ut cohæres vereor: si debilitare illud conficere studeo, jam non habeo quo soo & opitulatore ad res præclarissimas utar; i contrà, ut cum socio & adjutore mitiùs ;am, nulla jam ratio occurrit quâ rebellan; impetum fugiam, atque à Deo non excium, compedibus degravatus, vel in terram trahentibus vel in eâ desinentibus. Hostis : blandus & placidus, insidiosus amicus. O iram conjunctionem & alienationem! uod metuo, amplector; quod amo pertiesco. Antequam bellum gesserim, in graim redeo; antequam pace fruar, ab eo dissleo.

r carnis laqueis tu me, Pater, implicuisti? Nazian. carm. ad Christū.
r vitæ miseræ, cur cœnosoque barathro?

Ecce *corpus quod corrumpitur, aggravat animam.* Aug. in Ps. 102.

mam. Vitam ergo habet anima in corpor corruptibili. Qualem vitam? onera patitur pondera sustinet. Ad ipsum Deum cogitan dum (sicut dignum est ab homine cogitar Deum) quanta impediunt veluti interpel lantia de necessitate corruptionis humanæ Quanta revocant? quanta à sublimi intentio ne detorquent? quanta interpellant? quæ tur ba phantasmatum? qui populi suggestionum [Iam] quis non ægrotat in hac vita? quis nor longum languorem trahit? Nasci hîc in cor pore mortali, incipere ægrotare est. Quoti dianis medicamentis fulciuntur indigentia nostræ. Quotidiana medicamenta sunt re fectiones omnium indigentiarum. Fames nónne te occideret, nisi medicamentum ap poneres? Sitis, nónne te perimeret, nisi ean tu bibendo non penitus extingueres, sed dif ferres? reditura est enim sitis paullulùm tem perata. Temperamus ergo istis fomentis æ rumnam ægritudinis nostræ. Stando lassatu eras, sedendo reficeris: ipsum sedere medicin est lassitudinis. In illa medicina rursus lassaris diu sedere non poteris Quicquid est, ubi fa tigationi succurritur, alia fagatio inchoatur

Greg. ca. 22. in ca. 7. Iob. Quod meliùs ostendimus; si priùs carni & pòst, pondera mentis exprimamus. ut e nim taceamus hoc, quod dolores tolerat quod febribus anhelat, suâ quâdam ægritu dine constringitur. Ipsa hæc corporis nostr

qu.

uæ ſalus vocatur, ægritudo eſt. Nam otio
ıbeſcit, opere deficit: inediâ deficiens, cibo
ficitur ut ſubſiſtat; refectione laſſeſcens,
ıſtinentiâ relevatur, ut vigeat; aquâ perfun-
tur, ne areſcat; linteis tergitur, ne ipſa ni-
ıis perfuſione liquefiat; labore vegetatur, ne
ıiete torpeat; quiete refovetur, ne laboris
ercitatione ſuccumbat; fatigatur vigiliis,
mno reparatur; oppreſſa ſomno, vigiliis
cutitur, ne ſuâ pejus quiete laſſetur; veſti-
ıs tegitur, ne frigoris adverſitate penetre-
r: quæſito calore deficiens, aurarum flatu
fovetur; cumque indè moleſtias invenit,
ıde vitare moleſtias quæſivit, malè ſauciata
ıt ita dixerim) de ipſo ſuo medicamine lan-
ıeſcit. Remotis ergo febribus, ceſſantibus-
ıe doloribus, ipſa noſtra ſalus ægritudo eſt,
ı curandi neceſſitas numquam deeſt. Quot
ım ſolatia ad vivendi uſum quærimus, qua-
ot, ægritudini noſtræ medicamentis ob-
ımus. Sed ipſum quoque medicamen, in
lnus vertitur, quia exquiſito remedio pau-
diutiùs inhærentes, ex eo graviùs defici-
us, quod providè ad refectionem paramus.
ſa quoque mens noſtra, à ſecreti interioris
uro gaudio excluſa, modò ſpe decipitur,
odò pavore vexatur, modò dolore dejici-
r, modò falsâ hilaritate relevatur; trans-
ıria pertinaciter diligit, eorumque a-
ıiſſione inceſſanter atteritur, quia & in-

 ceſſanter,

ceſſanter, curſu rapiente, permutatur.

Bonav. cap. 1. ſoliloq. Habes, ô anima mea, inimicum domesticum, hoſtem amicum, adverſarium propinquum, qui tibi malum pro bono reddidit & ſub ſpecie amicitiæ crudelior exiſtens inimicus, his omnibus & aliis infinitis bonis privavit! Hic hoſtis, (ſalvâ tuâ reverentiâ) eſt caro infelix & miſera, multum tamen tibi dulcis & dilecta. Hanc cùm paviſti, inimicum peſſimum contra te erexiſti. Hanc cùm honoraſti, hoſtem crudeliſſimum contra te armaſti. Scio, inquit, Bernardus, ô anima, quemdam qui plures annos tecum vixit, ad menſam tecum ſedit, cibum de manu tua ſumpſit, & in ſinu tuo dormivit; cùm voluit, tecum colloquium habuit. Hic jure hæreditario ſervus tuus eſt, ſed quia delicatè nimis enutriſti eum, & virgæ peperciſti, levavit calcaneum ſuper caput tuum, & te in ſervitutem redegit. O anima miſerabilis & miſera, quis te liberabit de vinculo improperii hujus! Recordare, ô anima, primordia tua; attende quod es inſignita Dei imagine. Quid tibi cum carne, unde iſta pateris? ſi diligenter conditiones ejus advertis, numquam viliùs ſterquilinium vidiſti; ſi ejus miſerias enumerare velis, quam onuſta ſit peccatis, pruriens concupiſcentiis, occupata paſſionibus, polluta illuſionibus, confuſione plena, ignominiâ repleta, quid de ea habes

li

ıd quam cogitationes fœdas & immun-
ıs?

ıitiosa caro, Beliæ tenebrosa procella, Nazian.
Exitiosa caro, quâ fluit omne scelus! carm.
:num, massa gravis plumbi, limosa catena, adverſ.
Bellua pugnaci prodita materiâ. carnem.
ſtifer æstus, heræq; tuæ vinclum, atq; sepulcrum
Formæ, quæ superâ venit ab arce mihi.

Non ſine cauſâ dictum eſt; *hominem plaſ-* Bern.ſer.
ıtum, non de terrâ quâlibet, ſed de *limo*. Vi- de tripl.
enim quàm limoſum ſit corpus, quod ipſi gen. co-
ıoque ſpiritui tam fortiter, & pænè indiſſo- gita.
bıliter inhæret, ut vix cum multâ afflictione
ıſſit aliquando ſeparari.

ı age mens; nam te nunc alloquar, atq; ea dicã Nazian.
Quæ fore narratu non aliena puto. carm. de
quid es, ô mea mens? et quis tibi contigit ortus? huma.
Atque cadaver olens quis tibi fortè dedit? nat.
ıs solidis vitæ astrinxit gravibusq; catenis,
Pendentem assiduè lumina fixa solo?

Vniversa vanitas omnis homo vivens, quî au- Origen.
n de hâc vitâ accipiatur iſta ſententia; audi hom. 1.
cleſiaſten proteſtantem & dicentem; *lauda-* in Pſal.
omnes qui mortui sunt super omnes qui vivunt, 38.
ıcumque ipsi vivunt usque modò, & bonus su-
ıstos duos qui nondum natus est. Laudat er-
mortuos pluſquam vivos; quia illi hoc
tem lucri habent, quòd de vinculis hujus
rporis liberati ſunt, nec ultra carne ac pel-
us induti ſunt, nec oſſibus ac nervis inſerti

 ſunt,

ſunt, nec ultra ſubjacent neceſſitati corpori Si ergo intellexiſti, quale ſit vivere in carn (etiamſi Moyſes ſit quis, vel quiſquis ille eſ moleſta ipſi eſt iſta vita. Non enim à corr ptione reſolvitur, quæ mortali corpore, terr noq́ue circumdatur. vide ergo, quoniam *un verſa vanitas eſt omnis homo vivens*; conter namus iſtam vitam, & feſtinemus ad ſancta vitam & beatam ac veram, & in illam anim & mente tendamus, omni vanitate diſcuſſ

August. lib. 13. de Civ. cap. 10. Ex quo enim quiſque in iſto corpore m rituro eſſe cœperit, numquam in eo non ag tur, ut mors veniat. Hoc enim agit ej mutabilitas, toto tempore vitæ hujus, ſi t men vita dicenda eſt, ut veniatur in mo tem.

Ambr. li. de bon. mortis cap. 2. *Pereat dies in quâ natus ſum*, ajebat Iob: Qu enim eſt quod hæc vita delectet, plena ærur narum & ſollicitudinum, in quâ innumer calumniæ & multæ moleſtiæ & multæ lacr mæ eorum qui afflictantur moleſtiis, *& n eſt*, inquit, *qui eos conſoletur*. Et ideò laud Eccleſiaſtes defunctos magis quàm vivente *& optimus*, inquit, *ſupra hos duos, qui nondu natus eſt*. Et alibi idem Eccleſiaſtes, meliore longævo viro aſſeruit, quem ab ortu ejec mater ſua, quia non vidit hæc mala, quæ unt in hoc mundo, nec in has venit tenebra nec in vanitate ambulavit ſæculi. Quid eni boni eſt homini in hâc vitâ?

Cognov

Cognovit ſe Paulus in miſeriâ, in gemitu, Aug. in
ı rixâ, in contentione; ipſe ſecum ſibi non Pſal. 102.
ɔncordans, à ſe diſſonans, à ſe reſiliens. Et
uid ait optans pacem, pacem veram, pacem
ıpernam? *Infelix ego homo, quis me liberabit*
: corpore mortis hujus?

Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi, & esse cum CHRISTO. Ad Philip. 1.

XXXIX.

XXXIX.

Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi, & esse cum CHRISTO. *Ad Philip. 1.*

QVid faciam gemini flammata, cupidine voti?
Anteferam terras? anteferámne Polum?
[T]utius abrupto corpus dissolvere nodo,
Tristia quàm capto vincula ferre pede.
[I]amque mei toties mihi janua pulsa sepulcri,
Dura sed ad nullas janua mota preces.
[P]ergite nere bonæ restantia stamina Divæ,
Nec Letho clausas esse jubete fores.
[A]spice, lux, quanto luxentur brachia nisu;
Vtque ferè à membris distrahar ipsa meis.
[D]istrahar ut mediam tibi me coniungere possim,
Vnaque sit saltem pars tibi nexa mei.
[N]on sinis, & rides nil proficientia vota,
Quodque negas toties, vis tamen usque peti.
[I]n peto quod renuis, geminasq; exporrigo palmas,
Et tibi, quas nequeo nectere, tendo manus.
[S]æpè mihi de te, mendacia dulcia fingo.
Vincula ceu positâ compede fracta forent:
[E]t dico; meus hic, prendique & prendere certat,
Meque, sed ut video, dissimulanter amat.
[I]am bona credulitas erat haud indigna favore,
Debueratque meos expediisse pedes.
[S]i tamen implicitam pedicis cupis usque teneri,
Hic ego conatu deficiente cadam.

Ast redit, & velut allabens sese ingerit ultrò,
Spemque iterum nutu sollicitante facit.
Surgam supremumq; amplexibus obvia curram,
Collaque, furtivâ fraude, negata petam.
Quàm propè, quã propè sum! vestis pars ultima t
Iam puto, vicina prendere posse manu. [Sta e
O Amor! ô dolor! affectum deludis hiantem,
Decipit amplexus mobilis aura meos!
Et licet aut digitis tribus aut vix quattuor absis,
Semotus medio crederis orbe mihi:
Nempe pater Pelopis sic poma fugacia captat,
Poma datam toties fallere docta fidem.
Dum modò prona arbos patulo super incubat or
Osque iterum, fructu decipiente, fugit.
Ludicra res Amor est, fallique & fallere gaude
Sed fraus supplicio non caret illa suo.
Decepti, quo tormento crucientur amantes,
Exemplo poterit discere quisque meo:
Quique alium ludit (sed rarum est ista fateri)
Ipse suo patitur vulnera facta dolo.
Nescieram, mea lux, istis te fraudibus uti,
Sed nimis expertam jam sua pœna docet.
Vt canis indomitâ jactans cervice catenas,
A populo solvi prætereunte rogat;
(Ni faciat, querulis ululans latratibus auras,
In sua converso vincula dente furit)
Sic queror & supplex toties ad vota recurro,
Vt præstes, quam me poscere cernis, opem.
At postquam implacido vertisti lumina vultu,
Nec placuit pedibus demere vincla meis.

Clamat

lamavi; ô truculentum & inexorabile pondus!
Quin etiam dicta est sæpè catena nocens.
lāc trahat Autolycus, trahat hāc furiatus Orestes,
Aut qui tardipedes vertit in antra boves.
entiat hanc Scyticâ damnatus rupe Prometheus;
Aut Scinis, aut scelerum quis feritate prior.
cilicet à nimio venit hæc dementia luctu,
Error & hic, sese quo tueatur, habet.
mpedibus facile est sævoque ignoscere ferro,
Durior at vinclis qui ligat illa, suis.
ubi littoreâ vinctam qui rupe puellam
Bellerophon volucri rettulit ales equo?
n ego barbaricæ constringor mole catenæ
Servus ut à rigido transfuga vinctus hero.
t quoties patrias assurgere nitor in auras,
Deprimor hospitii pondere victa mei.
empe ita dat pueris captus ludibria passer
Dum fugit & revocant fila reducta fugam.
t licet è domini cœnétve, bibátve labellis,
Mavelit in sylvas liber abire suas.
c quamvis nitidâ pastæ bene corte palumbes,
Anteferant caveæ rusque, nemusque suæ.
mea si lacrymis mollescere vincula possent!
Dudùm essent lacrymis mollia facta meis.
ux mea, tende manus; contra tibi tendo catenas;
Has nisi qui vinxit solvere nemo potest.

Coarctor

Coarctor è duobus, desiderium haben[s] dissolvi, & esse cum CHRISTO. Ad Philip. 1.

Auguft. medit. cap. 37. QVID faciam mifer ego, gravedine *com[-] pedis* mortalitatis meæ conftrictus? qui[d] faciam?

Nazian. carm. de animæ calam. *Quænam hæc lex? cur me conftringunt vincu[la] carnis?*
Spiritus & focium tam grave corpus habet?

Aug. in Pfal. 78. *Compedes* funt infirmitas & corruptibilita[s] corporis, quæ aggravant animam; ab hi[s] compedibus *concupifcebat diffolvi* Apoftolu[s] *& esse cum* CHRISTO.

Auguft. manu. cap. 8. Vtinam remiffa *peccatorum mole*, me [quo-que] ultimum fervorum CHRISTI, ju[-] beret Divina pietas, hanc carnis *farcinam* de[-] ponere, ut in fuæ Civitatis gaudia æterna re[-] paufandus tranfirem!

Nazian. carm. de animæ calamit. *Corporeâ nec mole gravis mens vergat ad ima,*
Ac veluti plumbi maffa profunda petat.

Nazian. in luctu. *Me miferum, caro quem remoratur perfida; cœl[o]*
Ad Dominum, curfu dum properante feror!
——— *Echenæidi*

—— Echenæidis instar
uæ velut injectâ properantem compede puppim Nazian.
etinet. —— præcept.
ad Vir-
h gravibus me solve, Pater supreme, catenis, gines.
Inque Beatorum me trahe sancte choros! Nazian.
in luctu.

Solvimur enim *hoc nexu* animæ, & corporis,
ım recedimus: unde & David ait, *dirupisti* Ambros.
ncula mea. Mors igitur solutio est animæ & de bono
ırporis. Denique & in Apostolo docuimus mortis,
ctum; *dissolvi & cum* CHRISTO *esse multo* cap. 3.
elius. Solutio autem ista, quid aliud agit,
si ut corpus resolvatur & quiescat; anima
item convertatur in requiem suam, & sit *li-*
ra, quæ si pia est cum CHRISTO futura sit?
Quid igitur in hac vitâ aliud justi agunt, nisi
: exuant se hujus corporis contagionibus,
ıæ velut *vincula* nos ligant, & se ab his mo-
stiis separare contendant, renuncient volu-
atibus atque luxuriæ, fugiant flammas li-
dinum?

Iustos enim quamvis nullus desideriorum Greg. li.
ırnalium tumultus possideat; duris tamen 4. mora.
nculis eos in hâc vitâ positos, suæ molestia cap. 40.
ırruptionis ligat: scriptum quippe est: *Cor-*
us quod corrumpitur aggravat animam. Eo ita-
ıe ipso quo adhuc mortales sunt, corruptio-
s suæ *pondere gravantur, & astricti molestiâ*
ncti sunt, quia in illâ adhuc libertate vitæ in-
corruptibilis

corruptibilis non exurgunt. An non *duro m* *lestiæ vinculo ligantur*, quorū nimirum men sine labore, in ignorantiâ solvitur, & non n cum studio laboris eruditur? quæ coacta er gitur, libens jacet, ab infimis vix levatur, tamen elevata protinus labitur semetipsa laboriosè vincendo, superna conspicit sed r verberata. An non duro molestiæ vinculo l gantur, quos cùm accensus spiritus ad sinu pacis intimæ pleno desiderio pertrahat, fe vente certamine, caro perturbat? Quibus e ceptis etiam *ea vincula* sustinent, quæ grav exteriùs necessitas astringit; esurie quippe tire, lassescere, vincula corruptionis sunt, qu scilicet solvi nequeunt, nisi cùm in illam im mortalitatis gloriam, nostra mortalitas pe mutatur.

Idem cap. sequent. Sed cùm corruptibili carne exuimur, qu si ab his, quibus nunc astringimur, molesti *vinculis* relaxamur. Præsentari namque jam Deo cupimus, sed adhuc mortalis corpor obligatione præpedimur. Iure ergo *vincti* d cimur. quia adhuc *incessum nostri desiderii, a Deum liberum non habemus.* unde benè Paulu æterna desiderans, sed tamen adhuc corru ptionis suæ sarcinam portans, *vinctus* clama *Cupio dissolvi, & esse cum* CHRISTO: *dissol* enim non quæreret, nisi se procul dubio *vi ctum* videret. Hæc autem *vincula*, quia certi

sim

iè rumpenda in resurrectione conspexerat, n quasi rupta gaudebat Propheta cùm di- et: *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo ho- m laudis.*

[Sic] Simeon se dimitti postulabat à Do- no, quasi à *vinculis quibusdam ad liberta- festinaret.* Sunt enim velut *vincula* quæ- n corporis hujus, & quod gravius est *vin- a tentationū, quæ nos alligant & ad injuriam tivitatis astringunt* quâdam lege peccati. id igitur tantopere istam vitam desidera- s in quâ, quanto diutiùs quis fuerit, tanto jore *oneratur sarcinâ* peccatorum? unde Ia- dixit: *dies annorum vitæ meæ, centum tri- ta, minimi & mali*: non quia dies mali, sed a nobis accessu dierum, malitiæ incre- nta accumulantur. Ambros. lib. de bono mort.

Nullus enim dies sine nostro peccato præ- it: unde egregiè Apostolus ait: *mihi vive-* CHRISTVS *est, & mori lucrum*; aliud ad essitatem vitæ referens, aliud ad mortis u- tatem. Et addidit. *Dissolvi enim & esse cum* IRISTO *multo melius; permanere autem in* *ne magis necessarium propter vos.*

ed sicut *auceps avium* aut visco aut reti in no aliquo *captum, tenet passerem*, & manu *subtilissimo funiculo ligatum* retinet, & Chrys. serm. de pœnit.

quasi

quasi dimittens laxum de manu suâ, dat ei beram volandi potestatem; at ille avidus volandum, elapsumq; se putans, alacer alti ra appetit; sed iste summum funiculum t nens, restringit eum cùm volaverit, & ad trahit ab spe volandi & vivendi deceptum; & diabolus versutus venator & per spiritu præsumptionis, laqueo suo deceptum imp cat hominem. Qui semel hæserit, vult qu dem ab eo evelli, sed vinculum velox ver tor tenens, revocat captum semel in laqu & revolutum premit.

Idem hom. 55. ad pop. Antioc. Quousque [ergo] hîc erimus *affixi?* adh simus terræ tamquam vermes, in cœno v lutamur: corpus de terrâ nobis Deus cont lit, ut ipsum & in cœlum revehamus, non animam per ipsum *ad terram detrahamu* Terrenum est, sed si velimus efficitur cœ ste; trahe te ipsum ad illum, qui te sursu tollit. *pondere quodam vetustatis gravaris.*

Nazian. ad animam. *Erige te mea mens, capiant te oblivia mundi,*
Nec trahat in vitium te male-blanda caro.

Bonav. cap. 1. soliloq. Eja dulcissime IESV, transfige saluber mo vulnere amoris tui medullas anim meæ, ut verè ardeat, langueat & liquefiat, solo tuo desiderio deficiat, *cupiat dissolvi esse tecum.* Te solum semper esuriat, pane

vi

itæ cœleſtis, qui de cœlo deſcendiſti! te ſiiat fontem vitæ, fontem æterni luminis, torentem veræ voluptatis, te ſemper ambiat, te uærat, teque inveniat, in te dulciter requieſcat!

Educ de custodiâ animam meam , ad confitendum nomini tuo. Psal. 141.

XXXX.

XXXX.

:duc de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo. *Psal.* 141.

Ibera quæ potui spatioso ludere Cœlo,
Cernis, ut angusto carcere clausa premar?
'eu dolor! ut miseras me lux effudit in auras,
Ipsa loco caveæ membra fuêre meæ:
es compes, manicæque manus, nervique catenæ,
Ossaque cancellis nexa catasta suis.
ко mihi cognati nativa repagula claustri,
Damner ut hospitii compede vincta mei?
'ccine, more Chelys, brevibus tegar abdita cõchis,
Angelicos inter vix minor una choros?
quoties quæsita fugæ fuit ansa pudendæ!
In votis quoties restis & unda fuit!
epè quidem rapto felix Lucretia ferro,
Faustaque combibito Porcia dicta foco est.
'sâ nec Assyriæ tristis mihi sica puellæ,
Heu nimis in geminas prodiga sica neces!
:d negat hæc animis Numen solatia captis.
Nec sinit hâc vinctos fata præire viâ.
'go Syracosiis malim jacuisse cavernis,
Aut Danaës rigidâ delituisse serâ:
:c verear curvi Cretæa volumina septi,
Vnde citam rapuit Dædalis ala fugam.

Altaque Romulei neque si stent mœnia valli,
Sorte Remi trepidem transiluisse sudes:
Mille Semirameos vel claudant ostia muros,
Flagitium clausas sit violasse seras.
Vt fuerit; mediâ saltem Babylone vagarer,
Liberaque, hâc quamvis cingerer urbe, for
Donec at hæc captam retinent ergastula ment
Mens nequit agnati templa subire poli.
Quin suêta imperiis jacet hîc captiva volunta
Nec bona quæ vellet, vincula velle sinunt.
Euge semel nostræ, mea lux, succede catastæ,
Non sinet amplexus explicuisse locus.
Si tamen insidiæ vel ahena repagula terrent,
Fac pateat demptâ janua laxa serâ.
Captivum gemitu fertur revocasse Magistrum,
Oblitus caveæ psittacus ipse suæ.
Eja graves resera, nove Iane patulcie, vectes;
Non erit hæc dextræ gratia prima tuæ.
Angelico, memini, patefactas impete portas,
Claustraque suffractis dissiluisse seris;
Cùm stupuit lapsas manibus, pedibusque caten
Vixque Petrus patulas credidit esse fores.
Nullus obit nostris obses vadimonia vinclis?
Liberat Herculeâ Thesea nullus ope?
O ubi nunc Minyis fidissima turba maritis,
Vincula pro captis ausa subire viris!
Aut qui Wandalicis obses ergastula nervis,
Ipse sui capitis jussit abire lytro!
Lux mea, pande fores, inamœnaq; claustra resol
Et sine sidereas ætheris ire vias.

A

t ſpectanda tuo vis ducat præda triumpho,
t Scyticus caveæ pompa Tyrannus erat?
manus, en digiti rimis hiſcentibus extant,
ur ego non digitos tota manumq; ſequor?
i caput, hâc reliquæ ſubrepit cauda colubræ,
ur mihi ſerpentis lubrica pellis abeſt?
is obit toties volucris captiva feneſtras,
t notat an tacitæ rima ſit ulla fugæ;
aque ſollicitans furtivo vimina roſtro,
ativas nemorum tentat adire domos.
atharis, niveiq; polo comes agminis Agnes!
caſta Vrſulidum, Sophiadumq; cohors!
ego, dimidium veſtri modò nobile teſtor
Dimidium veſter quod ſibi junxit amor)
dite ferratos, ergaſtula barbara, poſtes,
nſerar ut veſtris dimidiata choris.
idium felix, vinclis ſocialibus exſors,
ui licet in plenas jam caluiſſe faces!
mea, tam durum reſidet tibi pectore ferrum,
t neque captivæ commoveare prece?
ego, ſed noſtræ Tu maxima cauſſa querelæ es;
pectat enim laudes iſta querela tuas;
benè conveniũt rigidis tua carmina clathris,
uis queat in caveâ cantibus eſſe locus?
ra quæ cantat vernis avis Attica ſylvis,
apta ſilet, ſolitos nec ciet ore modos.
age, pande fores inamœnaq; clauſtra reſolve,
t ſine ſidereas ætheris ire vias.
tua ſi cupidam præconia dicere temnis,
nvidus in laudes efficiêre tuas.

Educ de custodiâ animam meam, a[d] confitendum nomini tuo. Psal. 141

Aug. in Ps. 145. LAudo quantum possum, tenuiter, ex[i]liter, infirmiter. quare? quia quamdi[u] sumus in corpore, *peregrinamur à Domin[o].* Quare sic laudas Dominum? non perfect[è] non stabiliter? Interroga scripturam? qu[ia] *corpus quod corrumpitur aggravat animam, e[t] deprimit terrena cogitatio sensum multa cog[i]tantem.* Tolle mihi corpus quod aggravat [a]nimam *& laudo Dominum.* Tolle mihi terr[e]nam habitationem, deprimentem sensu[m] multa cogitantem, ut à multis in unum co[n]fluam, *& laudo Dominum.* Quamdiu aute[m] ita sum, non possum; prægravor.

Chrys. in c. 4. Matt. lib. 14. Nihil enim *præsens vita* differre videtur *carcere*, sed sicut cùm triste illud introim[us] habitaculum, circumdatos ac vinctos vide[mus] catenis, ita etiam nunc, si (extra omni[a] nos phantasmata collocantes) uniuscuju[s]que ingrediamur vitam, ejusque anima[m] contemplemur, videbimus eam durioribu[s] ferro vinculis colligatam.

Ambr. li. de bono mortis. cap. 2. In exitu ipso videamus, quemadmodu[m] anima decedentis, paulatim *solvat se vincul[is] carnis,* & ore emissa, evolet *tamquam carce[re] corporis hujus exuta gurgustio.*

Greg. ca. 17. in c. 7. Iob. *Carcere homo circumdatur,* quia plerumqu[e] & virtutum profectibus, ad alta exurgere ni[titur]

titur

titur, & tamen carnis suæ corruptione præpeditur, quâ bene exui Psalmista deprecatur dicens: *Educ de carcere animam meam.*

Sancti autem viri, quia scriptum est, *corpus quod corrumpitur, aggravat animam*, intentione jam quidem ultra semetipsos eminent, sed tamen adhuc infirmitatis suæ incertis motibus subditi, corruptionis suæ se *carcere clausos* dolent. Ait ergo Iob; *numquid mare sum ego, aut cetus, quia circumdedisti me carcere?* ac si apertè diceret; mare vel cetus (iniqui videlicet, eorumque auctor malignus spiritus) quia effrænari ad solam perpetrandam iniquitatis licentiam appetunt, rectè pœnæ suæ carcere constringuntur; Ego autem quia jam æternitatis tuæ *libertatem desidero*, cur adhuc meæ *carcere corruptionis premor?*

Videmus in hoc sæculo *insertos nexibus catenarum reos*, in specie pompæ miserabilis duci, & nonnumquam patiuntur insontes, ut tolerabilius sit mori, quàm talia subire supplicia. Optant utique audiri bene sibi conscii. Optant etiam hi qui gravibus flagitiis urgentur, pœnam, mortis celeritate transigere, ut aliquanta compendia pœnarum lucrentur. Spes est etiam de judicis misericordia. Ipso exilio *claustra carceris* duriora sunt. Ambr. in Psal. 118.

Quemadmodum [igitur] eorum qui in carceres conjiciuntur; hi quidem in afflictione carceralium vinculorum detinentur, in- Basil. hom. in Martyr. Iulittá.

 troclusi

troclusi diuturniore temporis mora; illi verò ab eâ calamitate submoventur, sic & animæ. Etenim hæ distinentur in præsenti vitâ diutiùs; aliæ minùs, prò cujusque merito, dignitatéve, juxta Divinæ sapientiæ profunditatem, sic ut mens nulla hominum, ea possit attingere, quæ de unoquoque nostrum ipse Creator prævidit. Non audis dicentem David: *Educ de carcere animam meam?* Non audisti ut sancti ejus exsoluta anima est? quid rursus Simeon, Dominum nostrum pio ulnarum astringens complexu, cujusmodi vocem emisit? nónne hanc? *Nunc dimittis servum tuum Domine.* Ei enim qui ad supernum & cœleste domicilium festinus contendit, supplicio omni, *omni carcere* gravior est hæc inhabitatio corporis.

Ansel. in prosolog. c. 1. O misera sors hominis cùm hoc perdidit ad quod factus est! ô durus & dirus casus ille! heu quid perdidit & quid invenit! quid abscessit, & quid remansit? perdidit beatitudinē ad quam factus est; invenit miseriam, propter quam factus non est. Abscessit sine quo infelix est, & remansit quod per se, non nisi miserum est. Ærumnosi! unde sumus expulsi? quo sumus impulsi? unde præcipitati? quo obruti? A patriâ, in exilium; à visione Dei in cœcitatem nostram; à jucunditate immortalitatis, in amaritudinem & horrorem mortis. Misera mutatio! de quanto bono, in quantum malum!

um! grave damnum, gravis dolor, grave to-
um! sed heu me miserum unum de aliis mi-
eris filiis Evæ elongatis à Deo! quid incœ-
pi? quid effeci? quò tendebam? quò deveni?

Dissolve me, oro, à vinculis, quibus constrictus Hugo de S. Vict. lib. 4. de anima, cap. 4.
eneor, ut relinquens ista omnia, tibi festi-
nem, tibi soli inhæream, soli intendam.

Hinc me, CHRISTE potẽs, educ jã, quæso malisq; Nazian. carm. de exter. hominis vilitate.
Queis crucior medicam protinus affer opem.
Unum homini est certumq; bonũ, fixumq;, beata
Vita; animus cujus languet amore meus.

Felix anima, *quæ terreno resoluta corpore libe-* August. medit. cap. 13.
a cœlum petit! secura est & tranquilla, non
imet hostem neq; mortem, habet enim sem-
per præsentem, cernitq; indesinenter pulcerri-
num Dominum, cui servivit, quem dilexit,
& ad quem tandem læta & gloriosa pervenit.

Tu [ergo] Domine expectatio Israël, deside- August. soliloq. cap. 23.
ium ad quod suspirat cor nostrum quotidie;
estina, ne tardaveris; surge, propera & veni, *ut*
ducas nos de isto carcere, ad cõfitendũ nomini tuo.

Veni Domine, & noli tardare, veni Domi- August. soliloq. cap. 35.
ne IESV, veni & visita nos in pace; veni *&*
duc vinctos de carcere, ut lætemur coram te,
corde perfecto; veni salvator noster; veni desi-
deratus cunctis gentibus, ostende faciem
uam & salvi erimus; veni lux mea, redem-
ptor meus, *educ de carcere animam meam*, *ad*
confitendum nomini sancto tuo! O verè felices,
qui *è carcere ad palatium* pervenerunt!

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Psal. 41.

XXXXI.

XXXXI.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. *Psal.* 41.

Scire cupis, mea lux, quibus intùs amoribus urar?
Quantaq; flãma tui pectora nostra coquat?
Nec satis extulero sitientis imagine prati,
Aut violæ, nimio quæ jacet usta die.
Nec satis æstiferæ depinxero fulmine stellæ,
Cùm canis ardenti sidere torret humum.
Ah! quàm pulvereæ Libyes patiuntur arenæ,
Æstuat hæc, nostro siccior ore, sitis.
Siccior Icario quàm dum canis imminet astro,
Aut violæ tosto flos cadit ustus agro.
Vis dicam, mea lux, quàm te meus ardor anhelet?
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Nempe venenifero pastus serpente medullas,
Cervus agit totis hausta venena fibris;
Aut humeros tincti trajectus arundine teli,
Vritur occultâ viscera tacta face.
Ille furit, pectusq; citatus anhelitus urget,
Cæcaq; per sylvas saucius antra petit.
Antra petit fugiens salientibus humida rivis,
Vt sua fontano guttura rore lavet.
Hic fontis scatebris sitibunda refrigerat ora,
Pellit & amne sitim, pellit & amne luem.

Haud

Haud aliter scelerũ mihi mens temerata veneno,
Tela venenatâ combibit uncta manu.
Et modò combibitum populatur pectora virus,
Ardet & in tacito noxia flamma sinu.
Nempe graves, animi sunt toxica vindicis, iræ,
Et tua quæ jaculas tela, venena, Venus.
Quæq; gravant nimio spumantia pocula Baccho,
Pocula quæ diro gramine pota necant.
Aspicis ut tumido turgescunt pectora fastu?
Pectoribus fastus virus inane tumet.
Quo sitiens igitur peterem de flumine lympham,
Cùm mea tam varium viscera virus edit?
Ah! nisi te, nullo sitis hæc placatur ab haustu,
Tu potes hanc solus, fonte domare sitim.
Scis etenim, mea lux, quã te, meus ardor anhelet,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Cervus odori-sequi fugitivus ab ore Molossi,
In laqueos nullo sæpè sequente ruit:
Tum densã aspiciẽs venantûm, hinc, indè coronã,
Tela super, saltu corpora fertur agens.
Exoritur clamorq; canum, strepitusq; sequentûm,
Ille fugit, tergo cornua celsa locans;
Ambiguusque pavet ne sit comprensus, & ipsa
Quæ jam præteriit tela, canesque timet.
Respectánsque metu, per saxa, per avia currit,
Igneus atque illi spiritus ore micat.
Gutturaque ardenti flagrant arentia linguâ,
Quâque sitim relevet, quærit anhelus aquam.
Tum fontis mediis venas rimatus arenis,
Fontano rabidam mergit in amne sitim;

Et

Et bibit & potis largè se proluit undis;
Haurit & exhausto robur opemq; lacu.
Sic ego tartareis cingor, mea vita, sagittis,
Ægraque flammatâ torreor ora siti.
Hinc puer Idalius, premit hinc ad retia Bacchus,
Et multâ ancipitem trudit uterque cane.
Sublimes levis hinc suspendit Gloria casses,
Hinc tumidus pedicis fallere tentat Honor.
Indè cohors magnis sociorum hortatibus instat,
Et docet exemplo crimina quisque suo.
Hei mihi quot circũ venabula stricta minantur!
Ceu fera, cum cincto clausa tenetur agro.
Mille vias repetens, infràque, supràque pererro,
Si qua meæ pateant hospita lustra fugæ.
Tum mihi per siccas sitis æstuat ignea venas,
Et sensim vapidas decoquit igne fibras.
Fontis inops igitur ad flumina quæq; recurro,
Flamma sed hæc nullo flumine victa fugit.
Sic cadit obscœnos miles defessus in haustus,
Sit licet infami turbida lympha luto.
Sperabam effossis æstum compescere rivis,
Æstus at infusæ gurgite crevit aquæ.
Qualis in amne levem sectatur faucibus undam
Tantalus, & fallit, quam dedit unda, fidem.
Mobilibusque inhiat, deluso gutture, lymphis,
Semper aquæ locuples, semper egenus aquæ.
Scilicet, haud tali calor hîc extinguitur undâ,
Aut domat hanc fluvii turbida lympha sitim.
Cœlestes animus sitit insatiabilis undas,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.

Ite

Ite igitur nigro torpentia flumina cœno,
Non bibit è vili gurgite nostra sitis.
Ite graves stygiis serpentibus, ite lacunæ,
Noxia Tartareis flumina pasta vadis:
Ite; sitit superi dias mens fluminis undas,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.

Quemadmodum

Quemadmodum desiderat Cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Psal. 41.

HIc est mos amantium, amorem non celare, sed enunciare vicinis, & dicere, se mare. Ardens enim res est natura dilectio- is,nec potest anima sustinere ut eam silentio neat. Ita hic beatus Deum amans,& ardens amore, non potest in animo inducere ut iceat, sed aliquando quidem dicit: *quemdmodum desiderat Cervus ad fontes aquarum;* liquando autem; *Deus, Deus meus, ad te de ce vigilo.* Chrys. hom. in Psal. 41.

Quis est qui sic cantat? si volumus, nos mus; Et quid quæris extrà, quisnam sit, ùm in tuâ potestate sit, esse quod quæris? ja fratres, simul amemus, simul in hac siti xardescamus, simul ad fontem intelligendi rramus. Desideremus velut *Cervus fontem.* esideremus illum fontem, de quo scriptu- a dicit: *Quoniam apud te est fons vitæ.* Ipse nim fons & lumen est, *quoniam in lumine tuo idebimus lumen.* Si & fons & lumen est; meitò & intellectus est; quia & satiat animam vidã sciendi. Curre ad fõtes, desidera aquarũ ontes. Apud Deum est fons vitæ, & insiccailis fons; in illius luce,lumen inobscurabile. Aug. in Psal. 41.

Lumen

Lumen hoc desidera; quemadmodum fon tem, quoddam lumen, quale non norunt o culi tui; cui lumini videndo, oculus interio præparatur; cui fonti hauriendo sitis interio inardescit.

Cyril.li. 5.in Ioã. cap. 10. Salutaris nimirum aqua, quæ noxiam hu jus mundi sitim, & vitiorum ardorem pro fus extinguit, sordes omnes peccatoru eluit, animæ nostræ terram cœlesti imbre i rorat atque fœcundat; & ad solum Deu anhelo spiritu mentem humanam sitiente reddit. Hâc aquâ largiter potatus fuit Pro pheta, cùm totus ad Deum suspirans dixit *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aqua rum, ita desiderat anima mea ad te, Deus!*

Aug. in Psal. 41. Curre ad fontem, desidera fontem, sed no li utcumque, noli ut qualecumque anima currere, ut *Cervus* curre. Quid est? ut *Cervus* Non sit tarditas in currendo; impigrè curre impigrè desidera fontem. Invenimus enin insigne velocitatis in Cervo, sed fortè no hoc scriptura solùm nos in Cervo considera re voluit, sed & aliud audi: Quid aliud e in *cervo?* serpentes necat, & post serpentiu internecionem, majori siti inardescit; pe emptis serpentibus ad fontes acriùs curri Serpentes, vitia tua sunt; consume serpente iniquitatis, tunc ampliùs desiderabis fonte veritatis. Avaritia fortè in te tenebrosum a liquid sibilat, & sibilat adversus verbum De

sibila

ſibilat adverſus præceptum Dei. Et quia tibi dicitur contemne aliquid, ne facias iniquitatem ; ſi mavis facere iniquitatem quam aliquod commodum temporale contemnere, morderi magis eligis à ſerpente, quàm perimere ſerpentem. Cùm ergo faveas adhuc vitio tuo, cupiditati tuæ, avaritiæ tuæ, ſerpenti tuo, quando in te invenio tale deſiderium, quo curras ad fontem aquarum ? quando concupiſcis fontem ſapientiæ, cùm adhuc labores in veneno malitiæ ? interfice in te, quicquid contrarium eſt veritati, & cùm te videris tamquam vacare à cupiditatibus perverſis, noli remanere, quaſi non ſit quod deſideres. Quæris fortè unde delecteris; Deſidera unde delecteris: *Deſidera ad fontes aquarum*; habet Deus unde te reficiat, & impleat veniẽtem ad ſe, & ſitientem poſt interemptionem ſerpentium, tamquam velocem Cervum. Eſt aliud quod animadvertas in Cervo. Dicuntur Cervi, vel quando in agmine ſuo ambulant, vel quando natando, alias terrarum partes petunt, onera capitum ſuorum ſuper ſe invicem ponere ; ita ut unus præcedat & ſequantur qui ſupra eum capita ponant ; & ſupra illos alii conſequentes, & deinde alii, donec agmen finiatur. Ille autem unus, qui pondus capitis in primatu portabat, fatigatus redit ad poſteriora, ut alius ei ſuccedat qui portet quod ille portabat, atque fatiga-

 tionem

tionem ſuam recreet poſito capite, ſicut & cæteri ponebant. Ita viciſſim portando quod grave eſt, & viam peragunt & invicẽ ſe non deſerunt. Nónne quoſdam Cervos alloquitur Apoſtolus dicens: *invicem onera veſtra portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti?* Talis ergo Cervus, in fide conſtitutus, nondum videns quod credit, cupiens intelligere quod diligit, patitur contrarios Cervos, non ſolùm obſcuratos intelligentiâ, in tenebris interioribus conſtitutos, vitiorum cupiditate cæcatos, inſuper inſultantes, & dicentes homini credenti, & quod credit, non oſtendenti; *ubi eſt Deus tuus?* quid ergo iſte Cervus fecerit contra hæc verba, audiamus; ut ipſi, ſi poſſimus, faciamus. Primò, expreſſit ſitim ſuam. *Quemadmodum,* inquit, *Cervus deſiderat ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus.* Quid ſi Cervus ad fontes aquarum, lavandi causâ deſiderat? utrùm ergo bibendi, an lavandi cauſa, neſcimus? audi quod ſequitur & noli quærere. *Sitivit anima mea ad Deum vivum.* Quid ſitivit? *quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?* hoc eſt, quod ſitio, venire & apparere; ſitio in peregrinatione, ſitio in curſu, ſatiabor in adventu. Sed quoniam ſicut *Cervus deſidero ad fontes aquarum*, & eſt apud eum *fons vitæ:* Quid agam ut inveniam Deum meum? Conſiderabo terram; & facta eſt terra: Eſt magna pulcritudo terrarum, ſed habet artificem:

ficem: Magna miracula ſunt ſeminum, atque gignentium, ſed habent iſta omnia Creatorem: Oſtendo magnitudinem circumfuſi maris; ſtupeo, miror; artificem quæro. Cœlum ſuſpicio & pulcritudinem ſiderum; admiror ſplendorem ſolis, exercitio diei ſufficientem; lunam nocturnas tenebras conſolantem. Mira ſunt hæc, laudanda ſunt hæc, vel etiam ſtupenda ſunt hæc; neque enim terrena, ſed etiam cœleſtia ſunt hæc. Nondum ibi ſtat ſitis mea. Hæc miror, hæc laudo, ſed eum, qui fecit hæc, ſitio.

Anima [enim] quam tangit amor Dei, nihil aliud poteſt cogitare, nihil deſiderare, ſed frequenter ſuſpirat, dicens: *Sicut Cervus deſiderat ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea, ad te Deus meus.* Auguſt. manu. cap. 20.

O fons vitæ, vena aquarum viventium, quando veniam ad aquas dulcedinis tuæ, de terrâ deſertâ, inviâ & inaquosâ, ut videam virtutem tuam & gloriam tuam, & ſatiem ex aquis miſericordię tuæ ſitim meam? Sitio, Domine, fons vitæ es, ſatia me. Sitio Domine, ſitio te Deum vivum. Auguſt. ſoliloq. cap. 35.

Sitivit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea. In aliâ vitâ, cùm reſurrexerit caro, ſatiabitur; modò ex corruptione fragilitatis ſi non manducemus, deficimus & eſurimus; ſi non bibamus, deficimus, & ſitimus. Si diu vigilemus, deficimus & dormi- Auguſt. in Pſal. 62.

 mus;

mus; si diu stemus, fatigamur, ideò sedemus; & si diu sedeamus, fatigamur, & ideò surgimus. In istis omnibus multiplicibus defectionibus nostris, sitimus illam incorruptionem; & sic caro nostra, *multipliciter sitit Deo.* In ista Idumæa, in isto deserto, quàm multipliciter laborat, tam multipliciter sitit; quàm multipliciter fatigatur, tam multipliciter sitit illam infatigabilem incorruptionem, in terrâ desertâ, sine viâ, & sine aquâ, talis enim est mundus iste.

XXXXII.

Quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Pſalm. 41.

XXXXII.

XXXXII.

Quando veniam & apparebo ante faciem Dei? *Psal.* 41.

AH quoties, mea lux, mihi seria verba dedisti,
Nulla secuta tamen, seria verba fides!
Euge brevi venies, toties dixisse recordor;
Adde fidem verbis, dic semel, Euge veni.
Heu mihi, quàm longæ sunt expectantibus horæ!
Plus ævi spatio creditur una dies.
Iam, mea lux, lapsi menses, tot aguntur & anni,
Spemq; facis toties, spem tamen usque negas.
Quid miseram spatiis tam lentis ferreus uris,
Et toties, parvo hîc tempore, dicis, eris?
Iam lacerant salsis me publica compita sannis,
Et tuus ille Deus, dic, ubi? quisque rogat.
Quando igitur veniam? quando tibi libera sistar?
Quando adstabo, oculis obvia facta tuis?
Aspicis ut jaceam miserando squallida luctu!
Quâ careo, facies hæc mihi damna facit.
O facies animi crudele mei tormentum!
Vnica quæ præsens esse medela potes.
O quando, facies toto spectabilis orbe,
Quando tuo dabitur lumine posse frui?
Scilicet ut gravis est terris, absentia Phœbi,
Squallet & obscurus, sole latente, dies:
Nec color est hortis, nec amœnis gratia sylvis,
Iamq; silent homines, jamq; siletis aves:

Mox ubi purpureo roseum caput extulit ore,
Læta micat radiis, luce nitente, dies;
Et suus est hortis color, & sua gratia sylvis,
Iamque sonant homines, jamq; sonatis aves:
Sic ego, te viso, moriens, mea vita, resurgo;
Vivaque, non viso protinus emorior.
Sæpè jubes, alio me pascere lumina vultu,
Multaq; conspectu corpora pulcra refers.
Aspice prata, inquis, formosos aspice flores;
Picta mei multum prata coloris habent.
Aspice cæruleo palantes æthere stellas;
Hæ quoque de nostro lumine, lumen habent.
Aspice & humanis præstantia corpora formis;
Est meus humano multus in ore decor.
Siccine, Lux, nostris sperasti illudere votis?
Falsaq; supposito vendere frusta vitro?
Non ego mentitæ satiabor imagine formæ,
Ah, mea fax facies est, mea vita, tua!
Illa, ô digna Deo facies! gravis ille süavi
Mixtus in ore timor, parq; timoris, amor.
Nam quota pars tanti sedet ullâ in fronte decoris,
Lux mea, quanta tuâ fronte, genisq; sedet?
Ah, neque si faciem coëat decor omnis in unam,
Tanta sit ullius gratia, quanta tuæ!
Lux mea, splendidior quanto supereminet astris
Lucifer, & quanto Cynthia Lucifero;
Ipsaq; quanto iterum superatur Cynthia Phœbo,
Tanto formosis omnibus ore præis.
De tribus id melius narrabit testibus unus,
Qui tibi tum comites vertice Thabor erant:

Cùm

Cùm testata Deum facies tibi flammea luxit,
Cinxit & auratas fax radiata comas:
Nempe aliquis tantæ captus dulcedine lucis,
Et nimio formæ saucius igne tuæ;
Immemor & patriæ, oblitusq; suique, suorumque,
Optabat stabiles figere monte lares.
Nec tamen augustum, qualis, quantusq; videri
Cœlitibus solitus, viderat ille Deum.
Viderat aërios absistere vultibus ignes,
Vt solet accenso candida mica foco.
Viderat ardenti rutilantem vertice flammam,
Quale lacessitum Sole refulget ebur.
Viderat, ut placidis Lucina videris in undis,
Cùm tuus in nitidis fluctuat ardor aquis;
Aut qualis pelago Cœli vibratur imago,
Vnda repercussi cùm tremit igne poli.
Quid dicturus erat, totâ si luce coruscas
Vidisset, circum tempora bina faces?
Quid si oculos? quid si faciē sine nube micantem?
Quodq; polo facies lumen utroque jacit?
Quando erit ille dies, mea lux, rex ille dierum,
Numinis ambrosio cùm sinar ore frui!
Sæpè quidem vestros specto sub imagine vultus,
Cùm vultus obeunt spica, merumque tuos:
Magna, equidē fateor, tamē imperfecta voluptas,
Pro facie, faciem nube tegente frui:
At mihi mens alio stimulata cupidine flagrat,
Ardet & innubes læta videre genas.
Quando erit ergo dies, cùm te, sine nube, videbo?
Impedient faciem vela nec ulla tuam?

Soláque, quæ fueras animo libata voluptas,
Tandem oculis etiam percipiêre meis?
Illa dies, fausto si quando affulserit astro,
Iuro, erit his oculis carior illa dies.

Quando

Quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Pſal. 41.

SI invenis meliùs quàm videre faciem Dei, illuc te præpara. Væ tali amori tuo, ſi vel aſpicaris aliquid pulcrius, quàm eſt ille, à quo eſt omne pulcrum, quod te teneat, ne illum cogitare merearis. Aug. in Pſal. 43.

Qui fecit omnia melior eſt omnibus; qui pulcra fecit, pulcrior eſt omnibus; qui fortia, fortior eſt; qui magna, major eſt. Quicquid amaveris, ille tibi erit: diſce amare in creatura Creatorem, & in factura factorem, ne teneat te, quod ab illo factum eſt, & amittas eum a quo & ipſe factus es. Aug. in Pſal. 39.

Dulciſſime, amantiſſime, benigniſſime, cariſſime, pretioſiſſime, deſideratiſſime, amabiliſſime, pulcerrime, quando te videbo? *quando apparebo ante faciem tuam?* quando ſatiabor de pulcritudine tuâ, quando educes me de hoc carcere tenebroſo, ut confitear nomini tuo? Auguſt. medit. cap. 37.

Dic nunc totum cor meum, dic nunc Deo; *Quæro vultum tuum, vultum tuum Domine requiro.* Eja nunc ergo, Tu Domine Deus meus, doce cor meum, ubi & quomodo te quærat, ubi & quomodo te inveniat. Quibus ſignis, quâ facie, te quæram? numquam te Anſel. in proſolo. cap. 1.

te vidi, Domine Deus meus; non novi facie[m] tuam, quid faciet altissime Domine, quid is[te] tuus longinquus exul? quid faciet servus tu[us] anxius amore tui, & longè projectus à fac[ie] tuâ? anhelat videre te, & nimis abest illi fa-cies tua. Dominus Deus meus es, & De[us] meus, & nondum te vidi. Tu me fecisti [&] refecisti, & omnia mea bona, tu mihi cont[u]listi, & nondum novi te. Denique *ad te v[i]dendum* factus sum, & nondum feci propt[er] quod factus sum.

August. soliloq. cap. 36. Hæc est plena beatitudo, & tota glorifica-tio hominis, *videre faciem Dei sui*, videre eu[m] qui fecit Cœlum & terram, videre eum, q[ui] fecit eum, qui salvavit eum, & qui glorifica-vit eum. *Exquisivit te facies mea, faciem tuam Domine, requiram*, faciem Domini virtutum in qua solâ, consistit tota gloria sempitern[a] beatorum.

August. soliloq. cap. 35. *O quando veniam & apparebo Domine ant[e] faciem tuam?* putásne, videbo diem illam diem, inquam jucunditatis & lætitiæ, *die[m] quam fecit Dominus, ut exultemus & lætemur i[n] eâ?* O dies præclara & pulcra, nesciens ves-perum, non habens occasum, in quâ au-diam vocem laudis, vocem exultationis & confessionis; in quâ audiam, *intra in gaudium Domini tui!* Intra in gaudium sempiternum in domum Domini Dei tui, ubi sunt magna & inscrutabilia & mirabilia, quorum non est numerus.

umerus. Intra in gaudium sine tristitia, quod
ontinet æternam lætitiam; ubi erit omne bo-
um, & non erit aliquod malum; ubi erit
uicquid voles, & non erit, quicquid noles;
bi erit vita vitalis, dulcis & amabilis, sem-
erque memorialis; ubi non erit hostis im-
ugnans, nec ulla illecebra, sed summa &
erta securitas, secura tranquillitas, & tran-
uilla jucunditas, jucunda felicitas, felix æ-
rnitas, æterna beatitudo, beata visio, quæ
t gaudium Domini Dei tui.

Hanc verò, dulcedinem, ut gustavit Pe- August.
us, omnium inferiorum oblitus, clamavit soliloq.
uasi ebrius, dicens; *Domine bonum est nos hîc* cap. 12.
e, faciamus nobis hîc tria tabernacula. hic
oremur, te contemplemur, quia nullo alio
digemus. Sufficit nobis, Domine, *videre*
, sufficit, inquit, tantâ dulcedine satiari:
uam enim stillam dulcedinis ille gustavit,
omnem aliam fastidivit dulcedinem. Quid
utas dixisset, si magnam illam multitudi-
em dulcedinis Divinitatis tuæ gustasset,
uam abscondisti timentibus te?

Vide quoque ardentem hominem [Davi- Chrys.
em] vide inflammatum, sciens enim se cùm hom. in
inc recesserit, eum esse *visurum*, ne expectat Psal. 41.
uidem dilationem; moram enim non pati-
ur; & si esset quidem privatus aliquis, hu-
ilisque & abjectus, & vivens in paupertate,
agnum quiddam esset, vel sic, vitam præ-
sentem

ſentem contemnere; ſed non eſſet adeò ma-
gnum ut nunc eſt, utpote Rex eſt, & tant
fruitur deliciis, tantæque eſt gloriæ particep
& eſt innumerabiles victorias conſecutus
multaque bella vicit, & eſt omni ex part
clarus, inſignis & illuſtris; hæc qui omni
irrideat, divitias & gloriam & omnes deli
cias, ad futura autem aſpiret & inhiet, ho
eſt magni cujuſdam & excelſi animi, hoc eſ
animæ, quæ tenetur ſtudio ſapientiæ, & cœ
leſti amore verè capta eſt.

Aug. in Pſal. 138. Moyſes ſic deſideravit & concupivit vide
re ipſam ſpeciem Dei, & loquenti ſecun
Deo dixit: *Si inveni gratiam ante te; oſtend
mihi temetipſum, adimplebis me lætitiâ cum vul
tu tuo.*

Auguſt. ſoliloq. cap. 23. Et ego parvulus, inter parvulos famili
tuæ, Deus pater, & virtus mea, *quando ve
niam & apparebo ante faciem tuam*, ut qu
nunc tibi confiteor ad tempus, ex tunc confi
tear tibi in æternum? Beatus ero ſi fuero ad
miſſus ad videndam claritatem tuam. Qui
mihi hoc tribuat, ut ad hoc venire permitta
me!

Aug. in Pſal. 41. Sed *quando veniam?* en quod citius eſt Deo
tardum eſt deſiderio, *quando veniam & appa-
rebo ante faciem Dei?* ex illo deſiderio eſt &
hoc, quod clamatur alibi: *unam petii à Domi-
no, hanc requiram, ut inhabitem in domo Do-
mini, per omnes dies vitæ meæ.* Quare hoc? ut
contemple

ntempler delectationem Domini, *quando* *niam & apparebo ante faciem Domini.* Inte-n dum meditor, dum curro, dum in viâ m, antequam veniam, antequam appa-im, *fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac* *cte, cùm dicitur mihi per singulos dies; ubi est* *us tuus.*

Eja, jam Domine! eja, appare mihi & con-atus ero! Exhibe præsentiam tuam, & con-utus ero desiderium meum, revela gloriam im, & erit perfectum gaudium meum, *siti-* *in te anima mea, quàm multipliciter tibi ca-* *mea! sitivit anima mea ad Deum fontem vi-* *m; quando veniam & apparebo ante faciem* *mini.* Quando venies consolator meus, em expecto? ô si quando videbo gaudium um, quod desidero! ô si satiabor, cùm ap-uerit gloria tua, quam esurio! ô si inebria-r ab ubertate domus tuæ, ad quam suspi-! ô si potabis me torrente voluptatis tuæ, am sitio! sint mihi, Domine, interim *lacry-* *meæ panes die ac nocte*, donec dicatur mi-Ecce Deus tuus: donec audiat anima mea, ce sponsus tuus. August. medit. cap. 40.

Ostende te mihi, consolator meus, *videam* lumen oculorũ meorum, veni gaudiũ spiri-mei; *videam te* lætitia cordis mei. Diligam ita animæ meæ. *Appare mihi*, delectatio a, solatium meum dulce, Domine Deus us, vita mea, & gloria tota animæ meæ! August. soliloq. cap. 1.

XXXXIII.

Quis mihi dabit pennas sicut columbæ, & volabo & requiescam? Psalm. 54.

XXXXIII.

XXXXIII.

Quis mihi dabit pennas ſicut columbæ,& volabo & requieſcam? *Pſalm.* 54.

MAgne opifex rerum, generis mortalis origo,
Corpora noſtra tua ſunt fabricata manu.
Si tamen adverſis liceat contendere verbis,
Quos habeant nævos corpora noſtra, querar.
In tria jus homini vaſtiſsima regna dediſti;
In maria, in terras, ætheriasque domos:
Tanta ſed ut juſtis tria regna gubernet habenis,
Non quantum hæc poſcit machina, robur habet.
Parce, parùm timidè temeraria verba loquenti,
Plus operi vitii, quàm reputetur, ineſt.
Momus abeſſe homini, fertur, doluiſſe feneſtram,
Cætera tam nitidæ membra probaſſe domus:
Sed fueritne foris, fueritne foraminis uſus,
Lis erit arbitrio, Mome, ſecanda tuo.
Officit humanæ, me judice, turpius ædi,
Nulla quod obſequium ſquamma vel ala ferat.
Non quod opus ſquammis ut terra regatur & alis;
Imperium terræ ſquamma nec ala juvat.
Sed ſimul ætherias homo cùm moderetur habenas,
Et ſimul æquoreæ cærula ſceptra plagæ;
Quâ niſi ſint pinnæ, tumidas reget arte procellas?
Quâ niſi ſint pennæ, nubila lege premet?

Vt volet, aëriâ volucris petit ardua, pennâ;
Piscis ut æquor aret, squammea pinna juvat.
Sed neq; pinna vices homini, neq; pēna ministrat,
Et simul hic fluctus & simul Astra reget?
Nec pelagô piscis, neque nubibus imperat ales,
Cur opus his, pennâ, remigioque fuit?
Scilicet, ingenii minus, orbis & artis haberet.
Ni streperet pennis stridula musca suis.
Nec stabili geminus penderet cardine mundus,
Bina nisi querulas ala moveret, apes.
Quid, quod et in triplici, volucrū vilissime, regno,
Principis instar, iter Merge natator, agas:
Et modo gramineâ pedes expatieris in herbâ;
Mox avis, alta petas; mox freta nauta, seces.
Quin potius triplicis cessit tibi regia mundi,
Per tria qui pennis hospita regna volas?
Aut tria si fuerint hominis loca credita curæ,
Cur homini, triplici non licet ire viâ?
Cærulus æquorei Nereus pater ipse profundi,
Non nisi squammigeris, currere fertur equis:
Iuppiter, aërium qui flectere fingitur orbem,
Ætheris, ipse vehens alite, carpit iter.
Nec levitas hominem celeri fert plumea pennâ,
Nec liquidas pinnâ remige findit aquas.
Et flectet geminum justis sine viribus, orbem,
Æthere factus avis, factus in amne ratis?
Vt tamen undifragæ careat moderamine pinnæ,
(Plurima cum pinnis corpora cassa natent)
At sine præpetibus nulli patet ardua pennis,
Quæ patet aligero Regia sola gregi:

O liceat

O liceat vacuas mihi tollere corpus in auras,
Altaq; sidereæ visere regna plagæ!
Aspice, quos inter jaceat mea patria mores,
Indignus patriæ nomen habere locus. [nas,
Aspice, nec quod amem volucres, mirabere, pen-
Me gravior, quàm quæ Persea, caussa movet.
Pegaseis utinam rapiar super æthera plantis,
Aut moveat volucres Perseos ala pedes!
Aut agiles humeris aptes mihi, Dædale, ceras,
Icariis quamvis fabula labar aquis!
Aut lapsas agitem pennato pectore plumas,
Quas vulsit vario picta columba sinu!
Astra columbinis meditabor protinus alis,
Et ferar ante tuam, Iuppiter, ales avem.
O stultæ volucres, gens nata palustribus ulvis,
Sueta cavernosos turba natare lacus!
Non ego, si vestras mihi Dædalus applicet alas,
Littora vel scopulos imaq; saxa legam.
Non ego, fluminex volitem levis accola ripæ,
Aut mea percussas penna flagellet aquas:
Non mea torpentes circumvolet ala paludes;
Vt propior segnes radit hirundo lacus.
Non mea, ceu mœstis Ceyx dum plangitur undis,
Humida vicino se lavet ala freto.
Persequar ætherium sublimior ales Olympum,
Altaque mox solitis nisibus astra petam.
O quondam felix hominũ, modò turba volucrũ,
Quos amor, in celeres iraq; vertit aves!
Cur mea nõ capiũt volucres quoq; brachia plumas,
Induit aut motas hispida penna manus?

Quot ludunt liquidis examina plumea campis,
Aligeroq; secant nubila celsa pede!
Si mihi, Nise, tuo plumescant brachia fato,
Cruraq; Scyllæis vestiar hirta comis;
Si levis Aönio fierem certamine pica,
Aut, Cytheræa, tuâ verterer ales ave;
O mea si tangant aliquod suspiria Numen,
Muter ut in pennas casta columba, tuas!
Scilicet advectâ, ceu Chäonis ales, olivâ
Reppetiit notæ tecta Noëa ratis;
Protinus aligeris raperer super æthera velis,
Nostra nec has iterum viseret ala plagas.

Quis

Quis mihi dabit pennas ſicut columbæ, & volabo & requieſcam? Pſalm. 54.

INARDESCIT & ſuſpirat omnis peregrinus in ſæculo. Patria bona, patria cœleſtis, patria contemplationis, Angelorum patria! ubi nullus moritur, quo nullus hoſtis admittitur. Patria ubi habes ſempiternum Deum amicum, ubi nullum timeas inimicum. August. ſer 145. de temp.

Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo et requieſcam? Nihil mihi tam dulce, quàm cum Domino meo eſſe; præbe, mihi, rogo, *pennas*, quibus indutus, ad te volitem ſurſum. Auguſt. medit. cap. 37.

Quas *pennas*, niſi duas alas, duo præcepta charitatis, in quibus duobus præceptis tota lex pendet & Prophetæ? has alas, *has pennas*, ſi recipiam, poſſum fugere à facie tuâ ad faciem tuam; & à facie irati ad faciem placati. Iam volemus ſpe & deſiderio habentes alas geminæ charitatis. Hoc meditemur, hæc ſit ſpes noſtra, hæc ſit conſolatio noſtra. Recipiamus *pennas* per charitatem, quas amiſimus per cupiditatem; cupiditas enim *viſcum* facta eſt *pennarum noſtrarum*; eliſit nos de libertate aëris noſtri, id eſt, aurarum illarum liberarum ſpiritus Dei. Inde eliſi perdidimus *pennas*, & fuimus quodammodo captivati *in aucupis poteſtate*, In iſtâ vitâ, inter tanta Aug. in Pſal. 138.

ſcandala, inter tam multa peccata, inter tanta turbas tentationum quotidianarum, quotidianarum ſuggeſtionum malarum: quid facio?

Ambr. de fuga ſæculi. c. 5. Omne tempus in ſollicitudine, omnis vita in moleſtiis, *in medio*, inquit, *laqueorum ambulas*; & alius, *in viâ quâ ambulat, extentos ſibi, ſed abſconditos laqueos querebatur*, ne deprehenſus caderet; volebat fugere *ſicut paſſer*, ſed adhuc *laqueus contritus non erat. Periit*, inquit, *fuga à me.* Gravatas habebat *pennas* per illam *tenebroſam aquam in nubibus aëris*, & fortaſſe evolare non poterat. Deniq; *illas pennas* quærebat accipere, ut *evolaret & requieſceret* ſicut ſcriptum eſt: *quis mihi dabit pennas ſicut columbæ, & volabo & requieſcam?*

Ambr. li. 4. in c. 4. Luc. Etenim quaſi clavis quibuſdam ſuffigitur anima, corporis voluptatibus, & cùm ſemel adhæſerit cupiditatibus demerſa terrenis, difficile in altum poteſt, unde deſcendit, ſine Dei favore *revolare*. Actuum enim ſuorum laqueis vincta & deliciarum ſæcularium illecebris obnoxia jam tenetur.

Ambr. ſer. 70. Volare non poteſt niſi quod purum leve atque ſubtile eſt, cujus nec ſinceritas intemperantiâ retardatur, nec alacritas, nec velocitas mole gravatur. Gravari autem *volatum* dico non tam mole membrorum quàm delictorum; unde puto etiam in ipſis avibus ideò velociùs *columbam* pænè præ omnibus

volitare,

volitare, quòd alacritatem & innocentiam comitetur. Denique S. David cùm puritate mentis volare concupisceret, non alterius animantis nisi *columbæ optavit alas*; dicens, *quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo & requiescam!* Intelligebat enim quòd altiora faciliùs penetrantur simplicitate mentis, quàm *levitate pennarum*.

Conceperat amorem verbi Dei, & cupiebat ad ipsum *volatu celeri pervenire* dicens: *Quis mihi dabit pennas, sicut columbæ, & volabo & requiescam? volabo* sensibus, *volabo* intellectibus spiritualibus, *& requiescam*, cùm apprehendero sapientiæ & scientiæ ejus thesauros. Puto enim, quia sicut qui mortẽ CHRISTI recipiunt, & mortificant membra sua super terram, consortes efficiuntur similitudinis mortis ejus; ita & hi qui virtutem Spiritus Sancti recipiunt, & sanctificantur ex eo, & donis ejus replentur (quia ipse *in specie columbæ* apparuit) etiam ipsi *columbæ* fiant, ut de terrenis & corporeis locis *evolent ad cœlestia, pennis Sancti Spiritus elevati.* Origen. hom. 4. in Cant.

Bene factum est *ut pennas* acciperetis sicut *columbæ, & volaretis ad requiescendum.* Nam in terrâ non erat requies, sed labor & dolor & afflictio spiritus. Quid ergo timendum est sic volanti? nisi fortè cadaver, vel simile aliquid videat in terrâ, cujus desiderio tractus, videatur à venatorib. illis pessimis, & preparatis Bern. ser. super *Beati qui habitant.*

laqueis capiatur, *& sint novissima hominis illius pejora prioribus?*

Aug. in Psal. 76. Etenim tamdiu transilire debemus, quicquid nos impedit, quicquid irretit; quicquid *visco quodam illigat*, & onere aggravat *volatum nostrum* donec perveniamus ad id quod sufficit, ultra quod nihil est, infra quod sunt omnia, ex quo sunt omnia.

August. medit. cap. 37. Da, quæso, toto desiderio & omni studio, tendere quo te ascendisse credimus, ut in præsenti quidem miseriâ solo tenear corpore, tecum autem sim cogitatione semper & aviditate, ut ibi sit cor meum, ubi tu es thesaurus meus desiderabilis, & incomparabilis, multumque amabilis. Assumat Domine, assumat, rogo, spiritus meus *pennas* & *volitet & non deficiat*, volet & perveniat usque ad decorem domus tuæ, & *locum habitationis gloriæ tuæ*.

Ibidem. Tene cor meum manu tua, quia sine te ad altiora non rapitur, illic festino, ubi summa pax regnat & jugis tranquillitas rutilat. Tene & rege spiritum meum, & assume illum secundùm voluntatem tuam, ut te duce, ascendat ad illam regionem ubertatis, ubi pascis Israel in æternum pabulo veritatis.

XXXXIIII.

Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Psalm. 83.

XXXXIIII.

XXXXIIII.

Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiſcit & deficit anima mea in atria Domini. *Pſal.* 83.

O Qui ſidereas ducis fortißime turmas,
Cui cingunt decies millia mille latus!
Quàm tua Regifico radiant Prætoria luxu!
Mens ſtupet, & tantæ languet amore domus.
Mœnia Tænario defendunt marmore muros,
Limina ſunt Parius portaque celſa lapis.
Veſtibulo rutilant adamantum lumine valvæ,
Amplaque magnificus culmina ſplendor habet.
Fulgurat excelſis fulvum laquearibus aurum,
Et camera auratâ cedrina fulta trabe.
Tectum auguſtũ, ingens, gẽmisq; auroq; ſuperbũ,
Scilicet apta Deo, Cœlicolisque domus.
Stratus humi calcatur onyx, vitreique plateas
Stellarum fundant, marmora fulva, globi.
Iam ſua temperies placido mitißima Cœlo eſt;
Vt ſolet à vernis aura tepere flabris.
Nec glacialis hiems tremulo pede pulſat Olympũ,
Ista nec hibernâ grandine tecta ſonant.
Nec pallent viſo moritura ſole pruinæ,
Nec ſtant marmoreo flumina vincta gelu;

Nec

Nec coquit æstivi Cererem juba sæva leonis,
Solstitii medius nec furit igne dies.
Nec viridis foliis sanguis fervore recedit,
Nec tostus nimio sole fatiscit ager.
Perpetuum ver astra colunt, frigusq; caloremq;
Inter, Cælicolæ tempora veris agunt.
O qui sidereas habitas, Rex maxime, sedes,
Quàm tua præ terris invidiosa domus!
Quin absunt gelidi brumæ intractabilis imbres,
Quiq; rigat madidos imbrifer hœdus agros;
Æoliæq; silent animæ tranquilla per alta,
Quassaq; nec venti murmure spica tremit.
Stat placidus positis Aquilonum flatibus æther,
Servat & æternus longa serena tenor.
Sed neq, flāmantes liquido lavat æquore currus,
Nec subit occiduas Sol fugitivus aquas.
Nec premit astra dies, neq; Sol fugat æthere stellas,
Nec premitur lassus nocte fugante dies.
Nulla polos tacitis nox obruit atra tenebris,
Nigraq; subducto somnia sole vocat.
Exulat æthereis longè nox horrida terris,
Regnat & æterno lumine clara dies:
Clara dies, æterna dies, septemplice Phœbi,
Fulmineam nostri lampada, luce premens.
O qui sidereas habitas, Rex maxime, sedes;
Quàm tua præ terris invidiosa domus!
Sollicitæ procul hinc, posuêre cubilia curæ,
Et metus & tristi luridus ore dolor;
Et caput atrato luctus velatus amictu,
Lessus & impexis nænia mœsta comis.

Et

Et labor & toto gemitus proscriptus Olympo,
Et lis, & rabidi jurgia rauca fori,
Rixæque, invidiæque, cruentaq; sanguine bella,
Monstraque, quæ secum plurima, bella trahunt.
Pauperies, febrisque, famesque, sitisque, luesque,
Quæque sequi solitæ Martia castra neces.
Hîc clausæ Bello portæ, & sine militis armis
Otia cœlicolæ mollia pacis agunt.
Non galeæ non scuta micãt, non claßica clangũt,
Mitescunt positis aurea sæcla tubis.
Tabificiq; absunt, examina pallida, morbi,
Quæque cohors Letho prævia sternit iter.
Quin etiam Letho interdictum mœnibus urbis,
Nec quicquam in Superûm corpora juris habet.
Lætitiæ data cura domus, quæ sedula fletum
Elysii longè finibus arcet agri.
Instruit æternis convivia Regia mensis,
Quas recreant festis gaudia sancta jocis.
Non quia Cœlicolæ dapibus jejunia solvant.
Aut ullus Superûm proluat ora liquor.
Absque epulis, hîc omnis amor compressus edendi,
Omnis & absque meri munere pulsa sitis.
Non istis temerant Superi convivia mensis,
Aut Regio similes suggerit illa dapes.
Elysium sine carne epulas Bacchoq; ministrat,
Cœlicolumq; venit nullus in ora cibus.
Cœlestes onerant, incognita fercula lances,
Quales nemo hominum, contigit ore cibos.
Ambrosiæ, Superos hilarat, quis nescio, succus,
Dius, & æterno nectare potus alit;

Sicque

Sicq́ue ſuper ſtrato æternùm diſcumbitur oſtro,
Gaudet & auratis gens epulata toris. [nos,
Gaudet, & Angelicos placidis bibit auribus hym-
Et ſalit, & rutilam ſub pede plaudit humum.
O qui ſidereas habitas Rex maxime ſedes,
Quot tua deliciis affluit illa domus!
Iam flagrat & ſtudio nimis inflammata videndi,
Mens deſiderio deficit ægra ſuo.

Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiſcit & deficit anima mea in atria Domini. Pſal. 83.

MATER Hieruſalem, Civitas ſancta Dei, chariſſima ſponſa CHRISTI, te amat cor meum, pulcritudinem tuam amat cor meum, pulcritudinem tuam nimiùm deſiderat mens mea. O quàm decora, quàm glorioſa, quàm generoſa tu es: Tota pulcra es, & macula non eſt in te. Fœlix anima mea, ſemperque fœlix in ſæcula, ſi intueri meruero gloriam tuam, beatitudinẽ tuam, pulcritudinem tuã, portas & muros, & plateas tuas, & manſiones tuas multas; nobiliſſimos cives tuos, & fortiſſimum Regem tuum in decore ſuo. Muri namque tui ex lapidibus pretioſis; portæ tuæ ex margaritis optimis; plateæ tuæ ex auro puriſſimo, in quibus jucundum alleluya ſine intermiſſione concinitur; manſiones tuæ multæ, quadris lapidibus fundatæ, ſaphyris conſtructæ, laterculis coopertæ aureis, in quas nullus ingreditur, niſi mundus, nullus habitat inquinatus. Specioſa facta es & ſuavis in deliciis tuis, mater Hieruſalem; nihil in te tale, quale hîc patimur, qualia in hâc miſerâ vitâ cernimus. Non ſunt in te tenebræ, aut nox, aut quælibet diverſitas tempo-

Auguſt. medit. cap. 25.

rum,

rum, ſed Deus de Deo, lux de luce, Sol Iuſti tiæ ſemper illuminat te, Agnus candidus & immaculatus, lucidum & pulcerrimum eſ lumen tuum: Sol tuus & claritas tua, & omne bonum tuum, hujus pulcerrimi Regis in deficiens contemplatio: Ipſe Rex Regum in medio tui, & pueri ejus in circuitu ejus.

Ibi Hymnidici Angelorum chori. Ibi ſocietas ſupernorum Civium. Ibi dulcis ſolennitas omnium, ab hâc triſti peregrinatione ad tua gaudia redeuntium. Ibi Prophetarum providus chorus. Ibi duodenus Apoſtolorum numerus. Ibi innumerabilium Martyrum victor exercitus. Ibi Sanctorum Confeſſorum ſacer conventus. Ibi veri & perfecti Monachi. Ibi ſanctæ mulieres, quæ voluptates ſæculi, & ſexus infirmitatem vicerunt. Ibi pueri & puellæ annos ſuos ſanctis moribus tranſcenderunt. Ibi oves & agni, qui jam hujus voluptatis laqueos evaſerunt. Exultant omnes in propriis manſionibus, diſpar eſt gloria ſingulorum, ſed communis eſt lætitia omnium. Plena & perfecta ibi regnat charitas, quia Deus eſt ibi omnia in omnibus; quem ſine fine vident, & ſemper videndo in ejus amore ardent, amant & laudant, laudant & amant. Omne opus eorum laus Dei ſine fine, ſine defectione, & ſine labore. Felix ego & verè in perpetuum felix, ſi poſt reſolutionem hujus corpuſculi, audire meruero illa

cantica

cantica cœlestis melodiæ; quæ cantantur ad laudem Regis æterni, ab illis supernæ patriæ civibus, beatorumque spirituum agminibus! Fortunatus ego, nimiumque beatus, si & ego ipse meruero cantare ea, & assistere Regi meo & Duci meo!

O tu vita, quam præparavit Deus iis, qui diligunt eum! vita vitalis, vita beata, vita secura, vita tranquilla, vita pulcra, vita munda, vita casta, vita sancta, vita ignara mortis, nescia tristitiæ, vita sine labe, sine dolore, sine anxietate, sine corruptione, sine perturbatione, sine varietate & mutatione, vita totius elegantiæ & dignitatis plenissima; ubi non est adversarius impugnans, ubi nulla peccati illecebra, ubi est amor perfectus, & timor nullus, ubi dies æternus & unus omniũ spiritus, ubi Deus facie ad faciem cernitur, & hoc vitæ cibo, mens sine defectu satiatur. Libet me tuæ intendere claritati, delectant me bona tua avido corde. Quanto plus valeo mecum considerare, tanto plus amore tui langueo, tui vehementi desiderio tuique dulci memoriâ admodum delector. Libet itaque, libet in te oculos cordis attollere, statum mentis erigere, affectum animi conservare. Libet sanè de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre; de tuâ beatitudine & gloriâ quotidie legere & lecta sæpiùs corde revolvere, ut vel sic possim ab hujus mortalis perituræque vi-

August. medit. cap. 22.

tæ ardoribus, periculis & ſudoribus ſub tu
vitalis auræ dulci refrigerio tranſire & tran
ſiens, ſinu tuo feſſum caput dormiturus v
paululùm reclinare. O tu vita feliciſſima!
Regnum verè beatum carens morte, vacar
fine! cui nulla tempora ſuccedunt per ævum
ubi continuus ſine nocte dies neſcit habe
tempus, ubi victor miles, illis hymnidic
Angelorum ſociatus choris, cantat Deo ſi
ceſſatione canticum de canticis Sion.

Hugo de S.Victore lib. de anima cap.4.

Quæ cantica, quæ organa, quæ cantilena
quæ melodiæ ibi ſine fine decantantur! ſ
nant enim ſemper melliflua hymnorum o
gana, ſuaviſſima Angelorum melodia, cant
ca canticorum mira, quæ ad laudem & gl
riam tuam à ſupernis civibus in perpetuu
decantantur.

Auguſt. manu. cap.24.

O anima, ſuſpira ardenter, deſidera veh
menter, ut poſſis venire ad illam ſupernar
Civitatem, de quâ tam *glorioſa dicta ſunt*, i
quâ *ſicut lætantium omnium habitatio eſt!*

Aug. lib. 22 de Civit. Dei, cap. 30.

Quanta erit illa felicitas, ubi nullum er
malum, nullum latebit bonum! vacabit
Dei laudibus, qui erit omnia in omnibus
Admoneor etiam ſancto Cantico, ubi lego
*Beati qui habitant in domo tuâ Domine, in ſæcul
ſæculorum laudabunt te.* omnia membra &
viſcera incorruptibilis corporis, quæ nunc vi
demus per uſus neceſſitatis varios diſtributa
quoniam tunc non erit ipſa neceſſitas; ſe
plena

ena, certa, secura, sempiterna felicitas, pro-
cient in laudibus Dei.

Vera ibi gloria erit, ubi laudantis nec er-
re quisquam nec adulatione laudabitur.
erus honor, qui nulli negabitur digno, nul-
deferetur indigno. Vera pax ibi est, ubi ni-
l adversi nec a seipso, nec ab alio quisquam
atietur. Præmium virtutis erit ipse, qui vir-
item dedit, eique seipsum, quo majus nihil
ossit esse, promisit. Quid enim est aliud
uod per Prophetam dixit: *Ero illorum Deus,*
ipsi erunt mihi plebs; nisi ego ero unde sa-
entur, ego ero quæcumque ab hominibus
onesta desiderantur, & vita & salus & vi-
us & copia & gloria & honor & pax & o-
nia bona? sic enim & illud rectè intelligi-
ir, quod ait Apostolus, *ut sit Deus omnia in*
mnibus, ipse finis erit desideriorum nostrorum,
ui sine fine videbitur, sine fastidio amabitur,
ne fatigatione laudabitur. ibi vacabimus &
idebimus, videbimus & amabimus, amabi-
nus & laudabimus. Ecce quod erit in fine,
ne fine. Nam quis alius noster est finis, nisi
ervenire ad Regnum cujus nullus est finis?

O Anima, quid dicere valeo, cùm futurum Bonav.
audium aspicio? Iam pænè præ admiratio- soliloq.
e deficio, quia gaudium erit intus & extra, cap. 4.
ubtus & supra, circum & circa. Gaudebis
gitur in omnibus, gaudebis de omnibus.

O Anima, qualis tibi erit dies illa, cùm ad Bonav.

soliloq. cap.4. hanc felicem choream fueris assumpta, cùm omne tormentum tibi (si piè vixeris, patienter sustinueris) convertetur in aete num jubilum! Tunc de omnibus his lauda bis Dominum Deum tuum, labiis exultatio nis, dicens: *Misericordias Domini in aeternum cantabo.*

Ambr. in orationibus. O domus Dei aeterna, post CHRISTI d lectionem, tu esto laetitia mea & consolatio dulcis memoria tui beati nominis, sit releva tio moeroris, taediorumque meorum; Taed enim me valde vitę hujus & istius aerumnos peregrinationis.

Ambr. in orationibus. O domus Dei luminosa & speciosa, dile decorem tuum & gloriam habitationis glo riae Domini mei fabricatoris & possessori tui. Tibi suspiret peregrinatio mea die ac no cte: tibi inhiet cor meum, tibi intendat men mea, ad societatem tuae beatitudinis perveni re desideret anima mea.

August. medit. cap. 37. Quando transibo in illam admirabilem & pulcerrimam domum tuam, ubi persona vox laetitiae & exultationis in tabernaculi Iustorum? *Beati qui habitant in domo tua Do mine, in saecula saeculorum laudabunt te!* Beat & verè beati, quos elegisti & assumpsisti in il lam Coelestem haereditatem. Ecce *sancti tui Domine, florent ante te sicut lilium*; replentu enim ab *ubertate domus tuae & torrente volupta tis tuae potas eos*, quoniam tu es fons vitae. C

quàn

ıàm mira, quàm pulcra, quàm acceptabi-
a sunt domus tuæ habitacula, Domine vir-
ıtum, concupiscit intrare in ea hęc peccatrix
ıima mea! Domine *dilexi decorem domus tuæ, cum habitationis gloriæ tuæ. Vnam petii à Do-ıino, hanc requirum, ut inhabitem in domo Do-ıini omnibus diebus vitæ meæ.*

O verè beati! ô terque quaterque beati, ui jam omnium malorum exuti, securi de ıâ immarcessibili gloriâ ad te, Regnum de-oris, pervenire meruerunt! ô æternum Reg-um, Regnum omnium sæculorum! ubi lu-ıen indeficiens & pax Dei quæ exuperat ınnem sensum, in quo sanctorum animæ equiescunt, & *lætitia sempiterna super capita eo-um; gaudium & exultatione obtinebunt* & fu-iet dolor & gemitus. *O quàm gloriosum est Re-nũ, in quo tecũ, Domine, regnant omnes Sancti.* August. Soliloq. cap. 35.

Ibi est lux sine defectu; gaudium sine ge-nitu; desiderium sine pœnâ; amor sine tristi-iâ; satietas sine fastidio; sospitas sine vitio; ita sine morte; sanitas sine languore. Ibi san-ti & humiles corde, ibi spiritus & animæ ju-torum, ibi cuncti cœlestis Patriæ cives, & Beatorum spirituum ordines, Regem in de-core suo videntes, & in gloriâ virtutis ejus exultantes. Perfecta viget in omnibus chari-tas, una omnium lætitia, una jucunditas. Greg. in Psal. 7. pœnitēt.

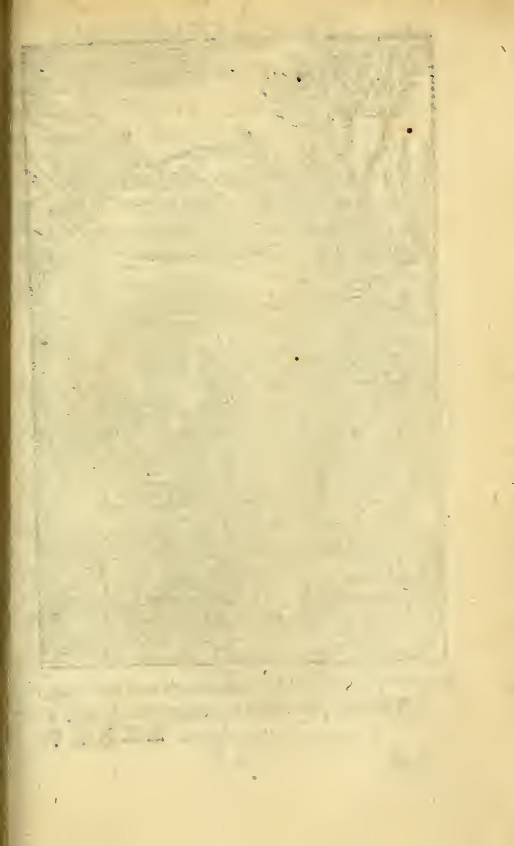
Bone IESV, verbum Patris, splendor pa-ternæ gloriæ, in quem desiderant Angeli

 prospicere,

prospicere, doce me facere voluntatem tuam, ut à spiritu tuo bono deductus, ad beatam illam perveniam Civitatem, ubi est dies æternus, & unus omnium spiritus; ubi est certa securitas & secura æternitas, & æterna tranquillitas, & tranquilla fœlicitas, & fœlix suavitas, & suavis jucunditas; ubi tu Deus cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas per infinita sæculorum sæcula, Amen.

XXXXV.

Fuge dilecte mi, & aßimilare capreæ hinnuloque cervorum super montes aromatum. Cant. 8.
XXXXV.

XXXXV.

Fuge dilecte mi, & aſſimilare capreæ hinnuloq; cervorum ſuper montes aromatum. *Cant.* 8.

O Cyus aſpectu, mea Lux, te proripe noſtro;
Araeo, nec tantas mens capit iſta faces.
O mala, quæ dudum timui tibi dicere verba!
Quam, mea Lux mallem dicere poſſe, mane.
Non etenim tua me præſentia tempore laſſat,
Ah ſine te noſti, quám mihi triſte loqui!
Sed prohibent nimiis incendia dulcia flammis,
Vel fuge, vel nocuam, Lux mea, conde facem.
Hæc mihi Tu, fateor, ſi juſſa aliquando dediſſes,
Exanimis miſero lapſa dolore forem.
Parce, jubet ſævis Amor ignibus, haud ego mãdo,
Stare velim totos in mea vota dies:
Si poſſem, cuperem non perſuadere quod hortor,
Si potes, invitas aure repelle preces.
Ergo mane, mea lux, monitis neq; flectere noſtris,
Nec, precor, audieris quæ modo juſſa dedi.
Trans mare præcipites rapiant verba irrita Cauri,
Non mea, ſed ſtolidi verba fuère metus.
At prohibet rapidus fibras qui paſcitur ardor,
Æſtuo nec tantas mens capit iſta faces.
Ergo fuge & celeres pedibus præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Sed fuge reſpiciens, tamquam diſcedere nolles,
Vt qui ſpectari, dum fugit, antè cupit.

Divus in Ephremi cùm pectore ferveret ignis;
Non ego par flãmæ, quin fugis, inquit, Amor?
Ille triumphato clarus Xaverius Indo,
Saucius ætheriâ pectora sæpè face;
Cœlestis quoties ardebat arundinis ictu,
Ah satis est, satis est! dicere suetus erat.
Cùm flagrat juvenis sceptri laus magna Poloni,
Corda rigat gelidis Staneslaüs aquis.
Quid mea pectoribus compono pectora tantis?
Non ego par flammæ, lux mea, carpe fugam.
Carpe fugam, pedibusque leves præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
En juga vicino cœlos tangentia clivo,
Thuris ubi madido cortice gutta tumet;
Cedrus ubi, Laurusque & copia plurima Myrrhæ,
Mixtaque puniceis Cynnama læta crocis.
Hac fuge pennigeris super alta cacumina plantis,
Seu tua, Mons Amana, Libane sive tua;
Alta super juvenum fastigia Seraphicorum,
Cherubicosque apices, Astraque summa super.
Scilicet insoliti non sunt his montibus ignes,
Pectora quos imis vallibus ista timent.
Vna potest flammare meas scintilla medullas,
Non ego par totas, lux mea, ferre faces.
Carpe fugam, pedibusque leves præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Sic tamen, ut fugiens oculis huc sæpè recurras,
Longiùs aspectu néve vagêre meo.
Qualis at oppositum spectat soror aurea Phœbum,
Cùm plus de radiis, quo magè distat, habet.

Parce

Parce, suas vires, mea lux, vitiumque fatenti,
Nec tecum possum vivere, nec sine te.
Ardeo, si properas; rigeo, si fugeris; hei mî,
Et procul, & præsens, igne geluque noces!
Quid facies, mea lux, sine te non esse volenti?
Fac caleam, toto non tamen igne cremer.
Ergo fuge, alipedesque celer præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Interea viridem fabricabor arundine cannam,
Et referet laudes fistula facta tuas.
Post, ubi vox longo modulamine fessa silebit,
Ore silente novum dextra capesset opus.
Arboribusque meos foliisque insculpet amores,
Amborumque uno cortice nomen erit.
Scriptaque præteriens ne noscat signa viator,
Littera confusum nomen utrumque teget.
Post opus hoc, reliquæ si quæ super hora diei,
Illa mihi in somnos hora quietis erit.
Sic tamen ut vestri sit mixtus imagine somnus,
Et mihi stes clausos pervigil ante oculos.
Dum loquor, en tacitis gliscunt incendia flammis,
Ocyus ingratam lux mea carpe fugam,
Carpe fugam, veluti cuperes tamen ante videri;
Utque brevi redeas, non Tibi dico Vale.

Fuge

Fuge dilecte mi, & aßimilare capreæ, hinnuloque cervorum, super montes aromatum. Cant. 8.

Guil. Abbas apud Delrio in c. 8. Cāt.

SPONSUS plerumque præproperè & præmaturè fugatur, & ante tempus dicitur ei, *Fuge.* quippe tempus manendi sponso & tempus fugiendi. Tempus dicendi ei: *Mane nobiscum Domine*; & tempus dicendi ei; *Fuge dilecte mi.* Tempus dimittendi eum, & tempus dicendi ei: *Non dimittā te nisi benedixeris mihi*, nisi auxeris incrementa frugum justitiæ meę, ut suo tempore dimittam te.

Beda in c. 8. Cāt.

[Sed] quis eum quem diligit, à suâ fugare præsentiâ velit? quod ergo ait, *Fuge dilecte mi*, non optando loquitur, sed ejus potiùs voluntate servendo.

Author Scalæ Paradysi, tom. 9. Aug. cap. 5.

Sicut enim in quibusdam carnalibus officiis adeò vincitur carnalis concupiscentia quod omnem usum rationis amittit, & fit homo quasi totus carnalis; ita meritò in hâc supernâ contemplatione, ita consumuntur & absorbentur carnales motus ab animâ, ut in nullo caro spiritui contradicat.

Idem cap. 6.

Numquid hujus consolationis & lætitiæ testes sunt & nuncii, suspiria & lacrymæ? Si ita est, nova est antiphrasis ista & significatio inusitata; sed quid hujus secreti colloquia proferimus in publicum?

Dimitte

Dimitte me, jam enim ascendit Aurora: datâ ergo benedictione, mortificato nervo femoris & mutato nomine de Iacob in Israël paulisper secedit sponsus, diu desideratus, citò elapsus. Idem cap. 7.

Sed ne timeas, ô sponsa, ne desperes, ne existimes te contemni, si paulisper tibi subtrahit sponsus faciem suam. Omnia ista cooperantur in bonum, & de accessu & recessu lucrum acquiris; tibi venit, tibi & recedit; venit ad consolationem, recedit ad cautelam, ne magnitudo consolationis extollat te. Hanc gratiam cùm vult & quando vult sponsus attribuit, non jure hæreditario possidetur. Vulgare proverbium est, quod nimia familiaritas parit contemptum. Recedit ergo, ne forté nimis assiduus, contemnatur, & absens magis desideretur, desideratus avidiùs quæratur, diu quęsitus tandem gratiùs inveniatur. Ne ergo exilium deputemus pro patriâ, arrham pro pretii summâ, venit sponsus & recedit vicissim, nunc consolationem afferens, nunc universum statum nostrum in infirmitate commutans, paulisper nos permittit gustare, quàm suavis est; & antequam plené sentiamus, se subtrahit, & ita quasi alis expansis supra nos volitans provocat nos ad volandum. Idem cap. 8.

Meritò proinde quærenti illum animæ respondetur, *Altissimum posuisti refugium tuum.* Bern. ser. 9. super

Neque

Beati qui habit. Neque enim sic Deum sitiens anima, aut cum Petro, ei in terreno monte facere tabernaculum, aut cum MARIA deinceps, eum tangere vult in terrâ, sed planè clamat: *Fuge dilecte mi, assimilare capreæ, hinnuloq; cervorum.*

Ambr. de bono mortis cap. 5. Hortatur enim, ut fugiat sponsus, quia jam sequi potest etiam ipsa terrena fugientem. Dicit autem, *ut similis sit damulæ*, quæ evadit de retibus. Vult enim & ipsa fugere & evolare supra mundum.

Beda in c. 8. Cant. *Assimilare capreæ, hinnuloque cervorum super montes aromatum*; multùm optando ac supplicando prosequitur, sciens hanc sibi maximam in præsenti vitâ esse felicitatem; ut quia continuâ visione non valet, saltem crebrâ ejus visitatione consoletur, quæ nimirum fœlicitas illis solùm conceditur, qui contemptu terrestrium & gaudiorum appetitu cœlestium, appellari spiritualium merentur montes aromatum. assimilatur enim *capreæ hinnuloque cervorum* apparentibus *super montes aromatum*, cùm rursus, ut opportunum ipse judicaverit, collatâ ibi luce sui præsidii, sive obsidentia tentationum pericula tollit, seu consueta quæ subtraxisse videbatur, virtutum dona restituit: constat enim de nostrâ parvitate, quia nequaquam uno atq; indissimili modo semper orationum dulcedini insistere, lacrymas (vel pro reatus nostri conscientiâ, vel pro desiderio patriæ cœlestis) fundere valemus; ita

ta ut nonnumquam multum conati, his
uti bonis nequeamus. Ac rursus aliquando,
etiam minùs ipsi studentes, horum copiâ po-
tiamur. Quod, unde agitur, nisi nunc fugit
dilectus; nunc mentem nostram revisit.

Quis verò mihi hujus mutabilitatis refe- Bernar. serm. 75. in Cant.
ret Sacramenta? quis mihi explicet ire & re-
dire *Verbi?* numquid levitate utitur sponsus?
sensu animæ, non motu verbi, ista fieri sen-
tiamus. Cùm sentit gratiam, agnoscit præ-
sentiam; cùm non, absentiam queritur, &
rursum præsentiam quærit. sed fortè ideò se
subtraxit sponsus, quo avidiùs revocaretur,
teneretur fortiùs? Nam & aliquando simu-
labat se longiùs ire; non quia hoc volebat,
sed magis volebat audire: *Mane nobiscum quo-
niam advesperascit.* Nunc verò constat in ani-
mâ fieri hujusmodi vicissitudines euntis &
redeuntis *verbi*, sicut ait: *Vado & venio ad
vos.* Item, *modicum & non videbitis me.* O
modicum & modicùm! ô modicū longum!
Pie Domine, modicum dicis, quòd non vi-
demus te? salvum sit verbum Domini mei,
longum est; & multum valdè nimis.

Sed *fuge dilecte mi*, quia non possum adhuc Ansel. in c.8. Cant.
sociari tibi in thalamo sicut vis.

O vocem dignam auditu dilecti! vocem Rupert. in ca. 8. Cant.
de corde fideli & mente humili! hoc enim
est, quod anima quævis fidelis & sapiens di-
cere consuevit: Domine non sum digna ut
intres

intres sub tectum meum; non sum digna, ut in me ostendas frequens aliquod præsentiæ vel visitationis tuæ miraculum. *Fuge*, inquam, *dilecte mi*, & saltus hujusmodi similes saltibus *capreæ* aut *hinnuli cervorũ* effice, non super me, sed super montes aromatum, super præcelsa merita sanctorum, atque perfectorum.

Aug. 10. confess. cap. 40. Aliquando intromittis me in affectum multum inusitatum introrsus, ac nescio quam dulcedinem; quæ si perficiatur in me nescio quid erit, quod vita ista non erit; sed recido in hæc, ærumnosis ponderibus & resorbeor solitis; & teneor, & multùm fleo, sed multùm teneor.

August. soliloq. cap. 22. Domine consolator meus; in hac vitâ *renuit consolari anima mea*, ut digna habeatur consolationibus æternis.

S. Eu. in vitâ suâ. *Recede à me, parumper*; quoniam vasis hujus infirmitas ferre non potest.

SYL

SYLLABVS

LIBRI PRIMI.

GEMITVS

ANIMÆ POENITENTIS.

I.

A*Nima mea desideravit te in nocte.* Isaiæ 26.

II.

Deus tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita. Psalm. 68.

III.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum, sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Psalm. 6.

IV.

Vide humilitatem meam, & laborem meum, & dimitte universa delicta mea. Psalm. 24.

V.

Memento quæso quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. Iob. 10.

VI.

Peccavi: quid faciam tibi, ô custos hominum! quare posuisti me contrarium tibi? Iob. 7.

VII.

Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? Iob. 13.

VIII.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? Hierem. 9.

IX.

Dolores inferni circumdederunt me, praeoccupaverunt me laquei mortis. Pſalm. 17.

X.

Non intres in judicium cum ſervo tuo, quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens. Pſal. 142.

XI.

Non me demergat tempeſtas aquae, neque abſorbeat me profundum. Pſalm. 68.

XII.

Quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me, & abſcondas me, donec pertranſeat furor tuus? Iob. 14.

XIII.

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergo me ut plangam paululùm dolorem meum. Iob. 11.

XIV.

Utinam ſaperent, & intelligerent, ac noviſſima providerent. Deut. 32.

XV.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. Pſal. 30.

SYLLABVS

LIBRI SECVNDI.

DESIDERIA

ANIMÆ SANCTÆ.

XVI.

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas. Psal. 118.

XVII.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas ustificationes tuas. Psal. 118.

XVIII.

Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea. Psal. 16.

XIX.

Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim uis timui. Psal. 118.

XX.

Averte oculos meos ne videant vanitatē. Ps.118.

XXI.

Fiat cor meum immaculatum in justificationius tuis, ut non confundar. Psal. 118.

XXII.

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis. Cant. 7.

XXIII.

Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Cant. 1.

XXIV.

Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deosculer te, & jam me nemo despiciat? Cant. 8.

XXV.

In lectulo meo, per noctes, quæsivi, quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3.

XXVI.

Surgam & circuibo civitatem; per vicos & plateas, quæram quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3.

XXVII.

Num quem diligit anima mea, vidistis? paullulùm cùm pertransissem eos, inveni quem diligi anima mea; tenui eum, nec dimittam. Cant. 3.

XXVIII.

Mihi autem adhærere Deo bonum est; poner in Domino Deo spem meam. Psal. 72.

XXIX.

Sub umbrâ illius, quem desideraveram, sedi Cant. 2.

XXX.

Quomodo cantabimus canticum Domini, i terrâ alienâ? Psal. 136.

SYLLABVS

LIBRI TERTII.

SVSPIRIA

ANIMÆ AMANTIS.

XXXI.

ADjuro vos, filiæ Ierusalem si inveneritis Dilectum meum, ut nuncietis ei, quia amore langueo. Cant. 5.

XXXII.

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo. Cant. 2.

XXXIII.

Dilectus meus mihi & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies & inclinentur umbræ. Cant. 2.

XXXIV.

Ego dilecto meo, et ad me conversio ejus. Cāt. 7.

XXXV.

Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Cant. 5.

XXXVI.

Quid enim mihi est in Cœlo, & à te quid volui super terram? Psal. 72.

XXXVII.

Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est; habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima mea! Psal. 119.

XXXVIII.

Infelix ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus? Rom. 7.

XXXIX.

Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi & esse cum CHRISTO. Philip. 1.

XXXX.

Educ de custodiâ animam meam, ad confitendum nomini tuo! Psal. 141.

XXXXI.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Psal. 41.

XXXXII.

Quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Psal. 41.

XXXXIII.

Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam? Psal. 54.

XXXXIV.

Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum; concupiscit & deficit anima mea, in atria Domini! Psal. 83.

XXXXV.

Fuge dilecte mi, & assimilare capreæ, hinnuloq; cervorum, super montes aromatum. Cant. 8.

FINIS.

FLORENTIVS
DE
MONTMORENCY,

Præpositus Provincialis Societatis IESV per Flandro-Belgicam.

CVm Pia Desideria à P. Hermanne Hugone Societatis IESV *Sa-rdote conscripta, quatuor designati e-sdem Societatis Patres legerint proba-ntque, potestate ab Admod. Reverendo atre nostro Mutio Vitellesco ad hoc ibi factâ, ut typis excudantur, per-itto. In quorum fidem has litteras ma-meâ subscriptas, officii mei sigillo mu-vi. Bruxellæ,* 28. *Aprilis Anno* 24.

Florentius de Montmorency.

APPROBATIO CENSORIS.

HÆc Pia Deſideria, Gemitus & Suſpiria animæ Chriſtianæ, Elegiis Emblematis, & SS. Patrum ſcriptis illuſtrata à R. P. Hermanno Hugone Societatis IESV Presbytero, pereruditā ſunt & ſolida, atque perlucidam ſemitam continent; quâ æterna Veritas, & vera charitas, & chara æternitas obtineatur, ab his qui in tenebris & in umbrâ mortis ſedent, ad dirigendos pedes ſuos in viam pacis. Datum Bruxellæ XI. Idus Novembris, M. DC. XXIII.

Henricus Smeyers S. Theologiæ Licentiatus, Scholaſticus Bruxellenſis, Librorum Cenſor.

